

מבחר עירונים

עקב
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:54	08:32	08:17	07:02	ירושלים
08:51	08:29	08:19	07:17	בני ברק
08:54	08:32	08:20	07:10	חיפה
08:51	08:29	08:19	07:17	אשדוד
08:53	08:31	08:17	07:01	בית שמש
08:52	08:30	08:18	07:18	קרית גת
08:54	08:32	08:19	07:12	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

אמן ואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן". יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש אלול תשפ"א | גליון קס"ח

לרגל הילולא קדישא של כ"ק הגה"ק מטאהש זי"ע ביום זי"ך מני"א

לפעול רפואה ולהמשיך חיים לבר ישראל יותר ניקל מלפעול שאר ישועות

השי"ת יעזור שהברכות שאנו מברכים זה לזה "א גוטע וואך, א געזונטע וואך" יתקיימו במילואן, שבני ישראל בכל מקומות מושבותיהם יהיו בריאים וחזקים, והחולים יתרפאו במהרה ברפואה שלימה.

והנה, יש סתירה ידועה בדברי הזוה"ק, בענין מסירת הפתקין שכתבו וחתמו לשנה החדשה. בפרשת צו (ח"ג ל"ב ע"א) איתא, כי הזמן הוא **בהושענא רבא**. ובפרשת ויחי (ח"א ר"כ ע"א) איתא, דהוא **בשמיני עצרת**.

ובספרים הק' נלאו ליישב סתירה זו כל אחד לפי דרכו. והרה"ק רבינו מהרי"א מקאמארנא זי"ע כותב על זה בפירושו זוהר חי (ח"ב דף שע"ח), כי כל הגזירות הקב"ה מוסר ליד בית דין של מעלה לדון ולפסוק עליהן, ודבריהם נגמרים והפתקין שלהם נמסרים בהושענא רבה, מלבד ענין "חיי", זאת לא מסר הקב"ה ליד הבית דין לגמור, כי חיי הוא בידא דמלכא קדישא בלבד, ואפילו אחר פסק בית דין הוא בידא דמלכא להפכו לטובה, וזאת נגמר בשמיני עצרת, כי חיים מושך הקב"ה עצמו ביום שמיני עצרת, עכדה"ק.

נמצא כי לפעול רפואה ולהמשיך חיים לבר ישראל, יותר ניקל מלפעול שאר ישועות, כי זה אינו תלוי ביד בית דין של מעלה, אלא בידא דמלכא קדישה לחוד, ושום מקטרג ומונע אינו יכול לגמור את זאת.

וכדי לפעול רפואה שלימה לחולי בית ישראל, אציעה נא עצתי, **שנקבל עלינו כולנו יחד, לתקן את ההזנחה בענין עניית "אמן" ו"אמן יהא שמיה רבא"**, כי אמרו חז"ל (שבת קי"ט ע"ב) כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, פרש"י שם, בכל כחו "בכל כוונתו".

לכן נקבל עלינו לכוון על כל פנים הכוונה הפשוטה, דהיינו **"אמת הדבר שברכו והודו עתה לה, ויהי רצון שיקוים במהרה"**, ולכן טרם שהאדם מוציא מפיו מלת **"אמן"** צריך לכוין ולידע על איזו ברכה והודאה יענה עתה אמן, כדי שיוכל לכוין הכוונה הראויה.

(מתוך ספה"ק עבודת עבודה שיח"ק פרשת יתרו)

לעילוי נשמת האבדן הרב **שרגא אליהו** ז"ל בן יבלחט"א ר' חיים אליעזר דוד שיחי' **געשטעטנער** אשר בקולו הנעים זכה לעורר רבבות אלפי ישראל בגודל מעלת אמירת "אמן" ו"אמן יהא שמיה רבא" על אלבומי "אמן ואמן" - נספה באסון הנורא במירון, ל"ג בעומר תשפ"א לפ"ק

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי זי"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאמטיל בן הר"ר משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ

פרשת עקב, כ"ב במנחם-אב תשפ"א

גיליון מס' 465

שנה 8

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

והיה עקב תשמעונו (ז, יב) - סמוך לסוף פרשת ואתחנן אשר אנכי מצוה היום לעשותם, ושם פרש רש"י היום לעשותם ולמחר לעולם הבא לטל שחרם, והדבר רמזו בתבת עקב שהיא נוטריקון עין קדם בריאה, דהינו שגור העין נברא בטרם נברא העולם כפי שאמרו חז"ל, ומזמן לתשלום לעושי רצון ה' (מאור ושמש)

והיה עקב תשמעונו מרמז לשבת, שבו נאמר אל-יצא איש ממקומו ביום השביעי, והיא מצוה התלויה בעקב, ואז ושמרתם ועשיתם אתם, ושמרתם בגימטריה תורה לשמה, שבשבת צריך לשבת וללמוד תורה לשמה, ותבת תשמעונו בגימטריה ועשו לי מקדש, דהינו ליחד להם בית מקדש מעט לעסק בתורה, ותבת עקב במלואה ע"ן קרף ב"ת בגימטריה ק' ברכות, כי כאשר האדם נמצא בבית-הכנסת בשבת יכול הוא להשלים מאה ברכות, מה שאי אפשר להשלים ביומי, כי בצבור שומע את ברכות ההפטרות, והן רמוזות בתבת תשמעונו שהיא נוטריקון תורה שבת מלכות עבודה וגיבאים, דהינו שבשבת שומעים ברכות התורה והגיבאים וזוכים למלכות ולזכות אבות, ואף התבות עקב תשמעונו בגימטריה שלשה אבות. (ארו עדת)

עקב נוטריקון קדש עצמה במתה, כי גם את הדברים הגשמיים יש לעשות לשם שמים, ואז ואהבה וברכה וברך פרי בטנה. (שומר אמונים)

התבות עקב תשמעונו את המשפטים האלה הן בגימטריה אלו מצוות הקלות שהאדם דש בעקביו, כפי שמפרש רש"י בפסוק. (מגדנות)

נחש שרף ועקרב (ח, טו) - תבת עש"ן היא נוטריקון נחש שרף עקרב, ומי שאין בכחו לבערם מן העולם בעשו ה' לולקע' היא המקטרת שצדיקים היו נוהגים לעשו בה בדורות העבר, לא יעשה כן. (היהודי הקדוש)

מרשית השנה ועד אחרית שנה (יא, יב) - מפרש רש"י מראש השנה נדון מה יהא בסופה, ורמז לזה בתבות מרשית השנה שנוכתבה חסרה כלי אל"ף, שהן נוטריקון ראש השנה נדון מה יהיה תם השנה, דהינו בתם השנה. (מגדנות)

ספורים בפרשה

השמר לה פרתשכח אתיה' אלקיד (ח, יא)

ספר אחד מתלמודיו של ה"מקור ברוד" מפרט-ויז'ניץ, כי פעם בעת שבא להתפלל, ראה כי שכח את אבנטו בחדרו, ובקש להתפלל בלעדי. הבחין בקד הרבי, וכאשר תמה בפניו ושמע ממנו כי שכח לקחתו עמו, הגיב בחריפות: "פיצו אפשר לשכח דבר כזה? והלא נאמר 'השמר לה פרתשכח אתיה' אלקיד', ומהו ענין השכחה כאן? אלא שכל ענין חגירת האבנט קדם התפלה הוא משום הכנה לעמד לפני הבורא, כפי שצאמר בעמס 'הכון לקראת אלקיד ישראל, ואם שוכחים את האבנט, אזי הוא שכחת הקב"ה."

ורם לבבך ושכחת אתיה' אלקיד (ח, יד)

פעם בקר אחד מנכדיו של רבי ליב שרה"ם אצל רבי מנחם מנדל מקוצק, וכששמע על יחוסו, בקש ממנו לומר דבר-תורה בשם זקנו. נענה הנכד ואמר: "כך פאר זקני הקדוש את-הפסוק שבפרשת עקב ורם לבבך ושכחת אתיה' אלקיד'. כאשר בני ישראל באים לידי התרוממות לידי עשירות, אז באים לידי י'שכחת', והוא מלשון שכיח ומצוי, דהינו שהם שכיחים תמיד אצל השם ויתברך מכיון שאין להם דאגת פרנסה, ועל-ידי זה יש להם שהות כדי לטפס עצות ולמצא דרכים פיצד להתקרב אל השם ויתברך..."

עם הקמת אם הישיבות, היא ושיבת וולוז'ין המעטירה, היו כמה שלא ראו בעיני-רעה את חדר הישיבה המרווחים שנבנו, ובאו בטענות אל המוסד רבי חיים מוולוז'ין, כי הדבר יכול להביא את-התלמידים לידי גאווה, במקום ללמד תורה מתוך הדחק פת במלח האכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן". חיד רבי חיים והשיב במעשה: "פעם בקרתי בעירה קטנה, ובערב שבת הלכתי אל בית-המרחץ המקומי, וכשבקשתי לחלץ את מגפי הכבדים, בא הבלן לסייע לי בקד כדי שיוכל להרויח ממני כמה פרוטות בשכרו, וכיון שקצרוני היה משה במגפי בכת. הערתי לו בניחותא, כי הבלן בעירי חולץ את המגפים לאטו ולא מושך בחזקה, והדבר הכעים את האיש. בחרון אפו נטל את המגרפה שלידו ובקש להפנותי, בטענה של 'פיצד אתה מעז ללמדני פרק בחליצת מגפים? הרי אין מקחה כמוני בעולם כלו! ומאז למדתי מוסר השכל, שאפלו בלן פחות-ערך ונחות-מדונה, השרוי כל-ימיו בין כתלי בית-המרחץ ומלאכתו הסקת התנור וחליצת מגפים, גם אדם כזה יכול לבוא לידי גאווה, ולא רק עשיר מפלג שמתגורר בארמון בנוי לתלפיות, ואם כל-דבר יכול להביא את-האדם לידי גאווה, מהי אפוא תקנתו? ילמד ספרי מוסר ויראה, ובוכותם יבוא לידי תקון המדות."

אי זה ספר בריתות אמנם אשר שלחתי (ישעיה ג, א - הפטרת עקב)

היחיד מגדולי ישראל שזכה לתאר הנשגב מאור הגולה, הוא רבנו גרשם, ובאור נפלא אמר רבי צבי יחזקאל מיכלוזן ה"ד מפלונסק, על-פי דברי הגמרא בסנהדרין, שכאשר התבקשו ישראל לשוב בתשובה טענו שהקב"ה גרשם בגלות, ועל-זה ענה ישעיה 'היכן הוא ספר הפריתות שנתן לכם? בעונותיכם שלחתי ועל-ידי תשובה תחזרו, וכיון שרבנו גרשם תקן שתי תקנות, שלא לגרש אשה בעל-כרחיה ושלא לקחת שתי נשים, אין הקב"ה מגרש מלפניו את ישראל, ואף לא לוקח עליהם עם נוסף באשה צרה..."

עשה משפט יתום ואלמנה

המעשה הנפלא שלפנינו, ארע בעיר ברדיטשוב הנודעת, בימי סגנון של יש'אל רבי לוי יצחק מברדיטשוב. זה מכתב נתן הצדיק אתיעניו בנער יתום שהתגורר בעיר, ללא משען ומשענה, וראה כי הלה כבר הגיע מזמן לפרקו ועדין לא בנה את ביתו. שכניו ומכיריו של הנער היו טרודים על-המחיה ועל-הפלפלה, ולא שמו לבם לנער הגדל והולך, ולאולא היה הצדיק חומל עליו, היה רועה עד שמסתאב. הכביר רבי לוי יצחק מלים באזני פמה מפרנטי העיר לסייע לו בדבר מצוה, ושמש בעצמו כשדכן לבנות בית בישראל. ואמנם חפץ ה' בידו הצליח, ובכיר ברדיטשוב גופא מצא נערה יתומה פשרה, ויאמרו לדבך טוב. וכיון שהחתן והפלה היו שניהם יתומים וכלמודים, העמים הצדיק על-שכמו את על הוצאות החתונה, והבטיח להם כי ידאג לכל מחסורם לרבות דירה וכלים.

המארע היה בתקופת שלטונו של אלכסנדר הראשון, שקדם לאחיו הצאר ניקולאי הראשון, ואף הוא ראה ביהודים "יסוד רר, האחראי לבעיות הפלפוליות והחברתיות ברוסיה", והקטן נגדם חקים אכזריים. אחת הגזרות הקשות בתקופה ההיא, היתה גזרת הגיוס לצבא הרוסי, ואף שגזרת הקנטוניסטים' עדין לא באה לעולם, שכן היא נחקקה בידי ניקולאי הראשון בשנת תקפ"ה, פחמש עשרה שנה לאחר הסתלקותו של הצדיק מברדיטשוב, הרי שגם אז היו נחטפים צעירים בגיל גיוס, ונלקחים לעבודות הקלף בעל-פרחם. והנה הגיע היום המהיל של נשואי הזוג הצעיר, אולם לפתע התהפכה הקערה על-פיה, והשמחה נהפכה לתוגה. בבקר יום החתונה, פגוד הנער היתום יושב בבית המדרש ושקוע בתפלה חרישית ביומו הגדול, הגיעה לפתע קבוצת חוטפים אל העיר, והחלה לשוטט ברחובות כדי לצוד בחורים צעירים ולשולחם לארץ גזרה. ברגע אחד התרוקנו הרחובות וכלם הסתתרו בפחד בבתים, אולם החתן היה בה שקוע בתפלתו עד שלא שמע את האזהרה, ונתפס כפרי בשל בידי החוטפים האכזריים. לא הועילו זעקותיו כי עומד הוא שעות ספורות לפני בניסתו לחפה, לא עזרו גם בקשותיהם של העוברים ושיבים שבקשו מהחילים לחמל עליו, והללו הודיעו כי עם ערב ישלח הנער אל מחנה האמונים הצבאי, שבעיר ארכנגלסק בצפון-מערב רוסיה.

כשנודע בברדיטשוב על חטיפת הנער היתום, התעטפו פלם באבל כבד וירב בבת-יהודה תאניה ואניה. האפשרות להשתמש בשלמונים לא באה בחשבון, שכן באותם ימים פחדו פקידי השלטון לטל שחד, לאחר שפמה שרים שנתפסו בנוטלי שלמונים, נשלחו אל ארץ גזרה בערבות סביר, ונדונו לשנות מאסר ארבות עם עבודת פרך. בנוסף לכך התפרסם החק, כי כל מי שיציע דמי שחד לפקיד ממשלתי, יענש בענש מות בתליה, והפחד אפוא היה גדול. אין פחה של תולעת יעקב אלא פחה, ויהודי העיר התאספו בבתי-הכנסיות והחלו בתפלות ובתחנונים להצלת החתן היתום. היחיד שנקבם לעבי הקורה והחל בפעולות נמרצות לשחרורו, היה רבי מנחם מנדל מויטפסק ששהה אז בברדיטשוב. מיד עם הודע השמועה על האסרו של החתן, רץ אל בית הפלה שישיבה באבלות ביום שמחתה, והחל לחזקה בדברים: "קומי והתמונני לחפתה, ובי נשבעתי כי עוד היום נעמיד את החפה ברצות השם, וחתנה יעמד לצדה חפשי ובגן-חורין". דבריו של רבי מנדל שנודע באיש קדוש, ובניחוד לשון השבועה שבה השתמש, הפיחו רוח-חיים בפלה היתומה, ופניה לא היו לה עוד.

את דרכו מבית הפלה עשה רבי מנדל הישר אל ביתו של שר הצבא, זה שהיה ממנה על גיוס בני העיר לצבא, וכיון שלא רצה לספן איש נוסף, בקש ממלויו לעזבו לבדו. פחצר מסביב לבית השור, שרצו פלבים עז-נפש, שהטיחו אימה על מי שנסה להכנס פנימה ללא רשות, אולם נס נעשה לו לרבי מנדל, וכאשר ראו את צורתו הקדושה נאלמו דם ככבשים ציתנים, ולא חרצו לשונם. שר הצבא היה רוסי מגשם, שאהב את 'הטפה המרה' יתר על-המדה, והיה שרוי באותה עת בשכרות מערפלת חושים. "מה אתה רוצה?" שאג אל רבי מנדל שעמד לפניו מלאו קומתו ללא חת ומורא. בקול בוטח ספר לו רבי מנדל את דבר מאסרו של החתן הצעיר ביום חפתו, ואמר: "נקב נא בכל סכום שתצוה, ובלבד שתתן-לי את נפש הנער לשלל". דבריו של הרב היהודי הציטו את-חמתו של השור השכור, והוא החל לצווח עליו: "פיצד מעז אתה לשחד שר צבא בשלמונים?" אך תוך כדי דבור המשיך: "וכי תוכל להביא לי שלשת אלפים רבלים?" ואם אמרו חז"ל "יון קשה פחד מפיגו", הרי שאצל האב-בצע פמו השור מידענו, גם ממון הפיג את שכרותו, ובבת-אחת הצטלל מחו. "שמע נא", פנה לרבי מנדל בלחש, "אם תשקל בידי חמשת אלפים רבלים, מתוכם אני צריך להשתמש בשלשת אלפים כדי לשחד את המקמים עלי שלא ילשינו למלך על מעשה תרמית שעשיתי, ועוד אלפים אני זקוק לצרכי ביתי, אזי אשחרר את הבחור שלך". "אבל" הוסיף השור, "עליך להביא את הסכום בלו עד רדת הלילה, ואם תאחר אפלו רגע אחד, לא אוכל להועיל לך מאומה". רבי מנדל יצא בריצה מבית השור, הישר אל בית-מדרשו של רבי לוי יצחק, שעמד וכפיו פרושות השמיקה. "לא עת ועקה עכשו", אמר לו רבי מנדל, "הצלחתי, תהלה לה', לרפך את-לבו של השור, אולם עלינו להשיג במהירות סכום של חמשת אלפים רבלים". הסכום היה סכום עתק וקדיוני, וכל מי ששמע את גבהו הסתחרר לרגע. לא היה כל סכוי בדרך הטבע להשיגו בשעות מספר, ביחוד כאשר בני ברדיטשוב גרבים היו עניים מרודים, והזמן היה דחוק מדי לצאת מהעיר.

מאורות

רבי לוי יצחק שניאורסאהן
ליום ההולוא כ' במנחם-אב תש"ד

גאון בגולה ונסתר, מגדולי מנהיגי יהדות רוסיה ואוקראינה במסירות נפש תחת על השלטון הקומוניסטי, ואביו של הרבי מליובאוויטש. צאצא בראחרון ל"צמח צדק" מליובאוויטש, וחתנו של רבי מאיר שלמה יונסקי רבה של ניקוליב. בשנת תרצ"ט נאסר בידי הקומוניסטים עקב מלחמתו בהם בהצעת תורה, ולאחר תלאות גרש לקונסטון, שם המשיך להפיץ תורה ונפטר בסיפוריו. מספר שנים לפני מאסרו, כאשר ראשי הנוצרים מהו נגד רוסיה הסובייטית על רדיפת הדת, פנסה זו ל"ב רבנים במיינסק, והכריחה אותם לחתם על מכתב המכחיש את ההאשמות ועל פי אין רדיפת דת ברוסיה. לאחר שהצליחו במשימתם, החליטו לכנס גם את רבני אוקראינה ולהכריחם לחתם על מסמך דומה, אלא שרבי לוי יצחק הביע בגלוי את-דעתו בלי פחד כי אין לחתם על-יך, ולא רק זאת אלא גם הצליח להעביר לארצות הגולה את העבודה, שחתימות הרבנים נלקחו מאתם בכפייה. הגיעו הדברים לידי כך, שבעתונות החפשית התפרסם איור בו נראה איש ממשל רוסי כשאקדח בידו, ורב יהודי מאליץ על-ידו לחתם על המסמך שלפניו. הדבר הגביר את שנאתם של הקומוניסטים כנגדו, אך הוא המשיך לעמד במסירות נפש על משמר התורה והחסידות. הוא היה גם היחיד שנהל מאפיית מצות בריש-גלי, וכלם ידעו שהמצות שלו מקודרות בתכלית. פעם זמן לתקירה באמצע התפלה, אף הוא לא נע ולא זע, והמשיך לעמד בדבקות לפני קונו באפן מעורר השמאות.

יוסיף דעת

החיטה היא המין הראשון משבעת המינים שבהם השתבחה ארץ ישראל, והוא הדגן החשוב ביותר מחמשת מיני הדגן ויסוד מזונו של האדם. כפי שנאמר בפרשה: "כי לא עלי-החלקם לבדו יחיה האדם" ודרשו עלי-ך: "כי הלחם הוא חייתו של אדם", וכן מובא בפסיקתא רבתי "אם חסר הוא חטים, אין לחם חיים אפילו שעה אחת". לדעת רבי מאיר על הדעת חטים היה ובתחילתו היה גדל בעץ. החיטה מעולה מהשעורה שהיא גם מאכל בהמה, וכן אמרו במדרש "צורך לחטים יותר משעורים". במסכת בבא מציעא מובאת עתה של רב יוחנן, להשליש את הנכסים שליש בחבואה, שליש בזיתים ושליש בכנפים. כיום, גידול החיטה הוא השני הנפוץ ביותר בעולם, אחרי התיירס ולפני האורז. בשנת תרס"ו, התגלתה בסמוך לראש פינה שבארץ ישראל "אם החיטה", היא חיתת בר קדמונית שלא השתנתה ולא בויתה במשך הדורות, ונותרה במקורותיה כפי שבראה הקב"ה בבריאת העולם. עד היום משתמשים באם החיטה להשבת החיטה הקיימת, וממנה מגדלים חיטה עמידה ומוזנה, שאינה יודקה לריסוס והעשרה בוויטמינים. רבי שמואל אהרן יודלביץ השתמש פעם במידע של מציאת "אם החיטה", כדי להגדיר את דמותו של רבי דוד בהר"ן, בנו של רבי נחום משאדיק: "חכמי הטבע אומרים, שהחיטה שלנו מתורבתת היא אינה הון המקורי והמוזן. אחד החוקרים מצא בהרי הגולן את אם החיטה, החיטה המקורית והטבעית, ועולם המדע רעש מהתגלית. כיוצא בכך, אין למצוא בזמננו יהודי מקורי ושושני, א שולחן ערוך איד, זו חלף מן העולם, יש ניגים דומים מתורבתים, מהם שהוסיפו מצד אחד וגרעו מצד אחר... אבל אם ברצונכם למצוא את הון המקורי, כדוגמת אם החיטה, התחקו אחר אורחותיו של רבי דוד בהר"ן, הוא שולחן ערוך איד מקורי בכל חסרון ותוספות, ולא בענייני הלכה בלבד, אלא אף במידות ודרך ארץ". גם במדבר יהודה התגלו שיבולים וגרגרים של חיטה ושעורה מוזמן בית המקדש השני.

משפח

שני פסוקים סמוכים יש בפרשתנו, ונראה כי אין קשר ביניהם. תחלה נאמר "כי ה' אלקיכם וגו' אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד", ולאחריו "עשה משפט יתום ולאמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמחה", ומה ענין זה אצל זה? אלא שחז"ל דרשו את הפסוק "מתן פסתר יפכה אף ושחד בחק חמה עזה", שפאשר האדם נותן צדקה, הוא משחד בכיכול את הקב"ה ועונותיו מתפפרים בכך...

חסידים רבים עמדו פעם אצל ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר, וכל אחד מהם החזיק פתקה בידו ובה נכתבו שמות בני משפחתו ובקשותיו להפקד בדבר ישועה ורחמים. והנה עובר אחד על פניו, ולאחר שהרבי עין קצרות בפתק, קרא אליו בקול: "רבון העולמים, שהוא סובל ומעלים עין מסוררים, רק הוא יכול לעזור לך". הדבר עורר פליאה בקרב הנוכחים, והרבי הסביר: "אדם זה עסוק עתה בדין תורה שהוא מנהל פנגד יתומים, והוא מבקש להרע להם ולגרם להם עול. ולא זאת, אלא שגרב חצפתו ועזאת מצחו, בא אלי כדי לבקש אתי הספמתי. לפיכך אמרתי לו כי אני לא יכול לעזור לו ולהושיעו, ורק הקב"ה שהוא אבי יתומים ודין אלמנות הוא יכול לעזור לו..."

ספר פעם הרב מטשבין, רבי דב בריש וידנפלד בעל 'דובב מישרים', כי בילדותו התקיים דין תורה אצל אביו רבי יעקב מהרימלוב בעל 'מובב מיעקב', באשר אחד מעשרי הקהלה שבבעלותו היו בתים רבים, נתבע בידי אלמנה אחת ששכרה ממנו דירה ודרה בו מספר שנים, אך לא שלמה לו אפלו פרוטה אחת מרב עניויתה, וכאשר כלו פליהקצין, צוה בעל הביתה להוציאה. האלמנה שנתורה ללא קורת גג, תבעה את העשיר לדין, אך לרב לא היתה בררה והוא נאלץ לדחות את תביעתה, שכן הוצדק עמו אחר שלא שלמה פרוטה. אולם לאחר שכתב את פסק דינו לטובת העשיר, פנה אליו רבי יעקב ואמר: "אמנם לפי דין תורה הוצדק עמך, אולם בכל זאת מתחנן אני בפניך לטובת אשה אלמנה זו שאין ידה משגת לשלם את שכר דירתה, ועתה נגזר עליה ללון תחת פת השמים. אגא החזר אותה לבית, ובטוח אני שבינתיים יאספו יהודים רחמנים מעות בעבורה, ונמצאת יוצא נשקר בזה ובבא". העשיר שמע את הדברים בשתיקה, ולא הגיב מאומה. בשבת הקרובה, שהיתה אחת מארבע פרשיות, אמר העשיר לרב מטשבין שהיה אז ילד צעיר: "אביך קרא דאתרא מבקש ממני לותר למען האלמנה, אולי יותר הוא על אמירת הפיוטים בשבת זו? שכן נפשי קצרה בזהם... בתמימותי הלה הילד וספר זאת לאביו, ולהפתעתי נגש הרב אל שליחי הצבור ובקש ממנו לדלג על אמירת הפיוטים שלא כמנהג הותיק. הדבר עורר פליאה בקרב המתפללים, וכאשר התרעמו בפני החזן על השנוי, הודיע להם כי עשה את הדבר בצווי הרב. בסיום התפלה, פנה הרב אל העשיר ואמר: "א געשעפט איז א געשעפט! דהיינו, הסכם הוא הסכם, ועלך לעמוד בו. הבטנו, אני ואחי רבי נחום (רבה של דומברובנה ובעל השו"ת 'חזון נחום') בפניו של העשיר" - ספר הרב מטשבין, וכשראינו שהוא מהנהגן בראשו, זנקנו שנינו אל האלמנה כדי לבשר לה את הבשורה הטובה, וכל אחד מאתנו רצה להיות המבשר הראשון..."

רבי יחזקאל שרגא בראך, מנהל מוסדות סטמר בירושלים בשלשים שנה, היה מסור לתלמידיו באופן נפלא ודאג לכל מחסורם ברוחניות ובגשמיות. לעתים היו התלמידים רוכשים לעצמם פרות ומיני מגדים בחנות סמוכה, וכאשר היה רואה כי אחד התלמידים עומד מן החיצו והבין כי אין מעות בכיסו, היה מעניק לו בהצנע ובסתור פמה מטבעות כדי שלא יתביש מחבריו. בשנת תשכ"ט לא נמצאו תלמידים לשרת בקדש בתלמוד התורה, והוא התנדב להקדיש מזמנו ללמד את ילדי ישראל תורה, שלא על מנת לקבל פרס. אחד התלמידים בפתה היה יתום, וכאשר רבי יחזקאל שרגא מסר את שיעורו, לא הקשיב הלה לדבריו. בקש זה להטיל בו קרה, אולם כאשר הביט עליו ראה כי לחיו נפוחה. מיד נחפו אליו וגלה, כי מחסר טפול בשניו נרקבו הללו ודלקת אףוה בחניכיו. מיד שלח אותו אל רופא שנים שומר תורה ומצות שהתגורר בסמוך, אולם הילד חזר לאחר זמן קצר עם פתק בידו, בו בקש הרופא לדעת מי ישלם את הוצאות הטפול הנקר. "מה פרוש מי ישלם?" התלהב רבי יחזקאל שרגא וקרא, "אבי יתומים ודין אלמנות, הוא שישלם!" ומיד הוסיף: "ואם אין הרופא מאמין לך, אזי אשלם אני מביסי את כל ההוצאות..."

ילד קטן נולד בירושלים ב"ח בסיון תרס"ו, זמן מה לאחר פטירת אביו, ונקרא חנניה בן חנניה דוויס. בהגיעו לגיל חמש ימים, פסק רבי שמואל סלנט כי ביון שאין אביו חי ואין מי שיפדנו בדין כבוד, עליו לעשות זאת בעצמו כשיגדל, ואף הכין לו סס של-כסף לזכרון, בו נכתב כי על הילד לפדות את עצמו. בהגיעו לגיל מצות, נערך טקס חגיגי בו השתתף רבי יוסף חיים זוננפלד, והנער נפדה בידי בן מיקס. ביון שהיה יתום, נשלח הילד לבית היתומים דיסקין. שבת אחת יצא ללא נטילת רשות, והלה לבקר את סבתו ששמחה לראותו. אך כשבקשה ממנו לשוב, סרב מפחד שמא יענש על שיצא בלי רשות, וסבתו הזקנה נלוחה אליו כדי לבקש בעדו. בדרבם פגשו את רבי אריה ליון, עמוד החסד בירושלים, וכששמע את הדבר, הפציר בו שישיש לשוב לביתו, והוא שב עם הילד בדרך הארצה עד בית היתומים בואכה ירושלים, כדי לבקש בעדו, ורק לאחר שדעתו נחה וראה שהנער התקבל ברצון, עשה שוב את דרכו הארצה לביתו.

מטעים

זכר תזכור וגו' לפרעה ולכל מצרים (ת"ת)
תבת לפרעה מסמקת ממצרים בטפחא, שכן תבול היה ביניהם פנאמר בסרקו דרבי אליעזר, שפרעה עשה תשובה והלה ומלך בנינוה, ומצרים עמדו ברשותם, ולכן נכפל זכר תזכור, שיש לזכר מחד את פרעה שעשה תשובה והתקבלה, ומאידך גם את מצרים שנתרו ברשותם ונגעשו. (פרי אהרן)

המאכלך מן במדבר

תבת המאכלך נכתבה בכתב חסר י"ד, אבל השוא נע כאלו נכתב אחר חיריק מלא, ולכן הוא מטעים באופן נדיר בשני טעמים תבה אחת בקדמא ובמרכא, ויש לעמוד ולהטעים מעט באות כ"ף. ורמז יש כאן לטעמים שהיו בן, שהיו יכולים לטעים ענת אכילתו בכל טעם שרצו. ובדומה לכך תבת השמע עם קול אללים שמטעים גם היא בשני טעמים, כדי לרמז לדברי חז"ל, שמוזר וזכור בדבור אחד נאמרו וישאל שמעו שתיקה. (נר ממד)

ארץ אשריה אלקיך ורש אתה

תבת אתה בטעם אנתנחא המפסיק, ואחר כך נאמר תמיד עיני ה' אלקיך בזה, אולם בתרגום ירושלמי נאמר ארעא די ה' אלהון תבע יתה בתדיא, ונראה שמכאן שלא כפסוק הטעמים, ותבת תמיד מוסבת אל התבות שלפניה, דהיינו ארץ אשר ה' אלקיך ורש אותה תמיד. (ביאר ירושלמי)

מדגש

על הפסוק "ישמתם את דברי אלה", מפרש רש"י: "אף לאחר שתגלו היו מצניעים במצות, הניחו תפליו עשו מזוזות, כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו". הדבר מפליא, כי תפליו ומזוזות מצות הגוף הם והיובם נוהג גם בחוץ לארץ. ואומרים בשם 'אזן אחד' ויש תולדי זאת בנאון מוילנא, שרש"י כתב בראשי תבות ה"ת ע"מ, והמדפיסים פענחו והניחו תפליו עשו מזוזות, במקום הפרשי שרומות עשרו מעשרות, שהם מצות התלויות בארץ, או שנתבנו בנזריקון 'היו מצניעים במצות תורמ', והתבנה תרומות ומעשרות, ופתרו בטעות 'תפליו ומזוזות', אולם מקור הדברים 'בספר', ואף ששם לא נכתבו תפליו ומזוזות, הרי שהוא נדרש מסמיכות הפסוקים 'ואבדתם מחרה' אל 'ישמתם את דברי אלה' שנאמרו על תפליו ומזוזות, ומכאן אתה למד שהעקר לקיים את המצות בארץ ישראל.

ממלכה

מ'כה שלא כתובה היא תופעת השיחות הטלות בבית הנקנסת. פעם ראה פקח אחד חבירה של אנשים משוחחים בלהט בדברים של מה בכך, ואמר: "בהפטרות עקב נאמר 'מדוע באתי ואין איש', ופסוק זה נדרש כמסקת גרבות על בית הנקנסת, שהקב"ה בא לשם ולא מוצא בו אדם. אולם זה מובן בדורות הקדמונים שפתי הנקנסיות היו מחוץ לעיר, וביצד יתפרש הדבר מימינו שפתי הנקנסיות מלאים צאן אדם? אלא שהקב"ה בא ורואה אנשים מדברים ללא גבול ומדה, ואז הוא קורא 'מדוע באתי ואין איש?!' גלו אנשים אלו, אלא נשים, בעלי תשעה קבין..."

"ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד" - ביצד תמולו את ערלת לבבכם? פאשר לא תקשו עוד, בכך שלא תקשו על הקב"ה קשייות ולא תהיינה לכם טריניות על הנהגתו יתברך, אלא תקבלו באהבה ובאמונה פשוטה את דרכיו ומעשיו... (רבי דוד מלעלוב)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - עקב

"והיה עקב תשמעון..." (ז, יב)

זקן אחד, חסך לבנו הצעיר סך גדול של אלף זהובים. מכיון שהילד היה עדיין רך בשנים, ביקש הזקן מסוחר אחד, שיהיה אפוטרופוס על בנו ועל ממונו.

גידל הסוחר את הילד בביתו, וכאשר הפך לבחור, מצא לו הסוחר עבודה בחנותו, שיהיה רושם את כל הסחורות הנכנסות והיוצאות, והיה משתכר מעבודה זו למחייתו.

לימים נודע לבחור, כי אצל הסוחר מופקדים אלף זהובים השייכים לו, על כן, פנה אל מיטיבו וביקש כי יתן לו את הכסף. לשם מה לי לעבוד אצלך? אמר הבחור - והרי אני יכול לחיות בכבוד רב מן הכסף אשר שייך לי?

אם ברצונך לקבל את הכסף - השיב הסוחר - אני מוכן ומזומן לתת לך, אולם, לו לעצתי תשמע, אין הדבר כדאי לך כלל וכלל,

כי אם תפסיק את עבודתך ותחיה מהכסף השמור לך, לא יעבור זמן רב והוא יכלה, ולא ישאר ברשותך מאומה; על כן, המשיך בעבודתך, והתפרנס ממנה כאשר נהגת עד היום, והכסף יהיה שמור לך אצלי בבטחון.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - אצל הקב"ה כביכול "מופקדת" זכות האבות הקדושים, אברהם, יצחק ויעקב, אולם אם יתן לנו הקב"ה את זכות האבות, הלא נאכל אותה "פרוטה אחר פרוטה" עד שתכלה לגמרי...

משום כך, אמר הפסוק: "והיה עקב תשמעון את

המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם" ובזכות זה יתן לכם הקב"ה את כל צרכיכם, ואילו זכות האבות "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" - היא שמורה לכם בשלימות!

(וקראת לשבת עונג)

"והיה עקב תשמעון" (ז, יב)

כאשר ה'צמח-צדק' מליובאוויטש היה ילד קטן, נהג סבו, האדמו"ר הזקן, לבחון אותו.

פעם אחת, כשבחן אותו על החומש שלמד, שאלו מה פירוש הפסוק שנאמר על אברהם אבינו - "עקב אשר שמע אברהם בקולי".

השיב הילד: "אברהם אבינו חש את הציווי של הקב"ה אפילו בעקב רגלו".

רבנו הזקן היה שבע רצון מאוד מתשובת הילד, ואמר: "זוהי הכוונה בפסוק 'והיה עקב תשמעון' - גם עקב הרגל צריך להרגיש את רצון ה', לרוץ בשמחה לקיים מצווה, ולהימנע מללכת לדבר שאינו על-פי רצון ה'".

"ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד

אשר נשבע לאבותיך" (ז, יב)

לשם מה נוספה כאן המלה "לך"? וכי לא די היה שיכתב: "ושמר ה' אלקיך את הברית ואת החסד"?

יש לבאר, שהמלה "לך" באה ליישב את הקושיה שמעלות המלים "אשר נשבע לאבותיך", הלא השבועה שנשבע ה' לאבות, לא היתה כרוכה בתנאי כלשהו, ועל כן לכאורה יהיה

הקב"ה מחויב לקיימה בכל מקרה, ואם כן, מדוע התנה כאן ה' את קיום השבועה ב"עקב תשמעון את המשפטים... ושמרתם ועשיתם אותם"?

אלא, אמנם הקב"ה מחויב לקיים את השבועה ללא תנאי, גם במקרה שישראל לא ישמרו ויעשו את המשפטים, אולם הוא אינו מחויב לקיים את השבועה דווקא בדור מסוים, ויוכל לקיימה באיזה דור שירצה, ומכיון שכך, הרי ש"זכותו" של הקב"ה שלא לקיים את השבועה בדור שלא ישמור את מצוותיו, ולדחות את קיום השבועה לזמן בו יקיימו ישראל את התנאי.

לזאת הכוונה בתוספת המלה "לך", שכך ה' פנה לישראל ואמר: אם תשמעו בקולי ותקיימו את התנאי, אקים אני את השבועה "לך"-לך עצמך, לכם הנצבים פה היום, ואולם אם לא תקיימו את התנאי, אף על פי שבסופו של דבר אקיים את שבועתי לעם ישראל, לא יהיה זה "לך", לא לכם העומדים פה, כי אם לבני דור אחר.

(כלי יקר)

"ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד

אשר נשבע לאבותיך"

(ז, יב)

אדם אחד נכנס לחנות בגדים לקנות לעצמו חליפה.

"והסרת את לב האבן מִבְּשָׂרְכֶם וְנִתְתִּי

לְכֶם לֵב בָּשָׂר" (יחזקאל לו, כו)

הָרַב גְּדַלְיָהוּ סָגַל שָׁאַל אֶת הָרֹהַ"צ ר' אֶשֶׁר פְּרִינָד זְצוּק"ל בְּיַצַּד מְגִיעִים לְדַרְגָּה שֶׁל "וְהִסְרֵתִי אֶת לֵב הָאֲבָן".

אָמַר לוֹ ר' אֶשֶׁר, אֲתָה לֹא צָרִיךְ לְהִסִּיר אֶת לֵב הָאֲבָן, אֲתָה צָרִיךְ לְחַיֹּת אֶתוֹ, וּלְהַכִּיר אֶפְסִיוֹתָיִךְ, שְׂאֲתָה לֹא יָכוֹל לְהַחְזִיק מֵעַמְדָּה, אֵף רִגַע אֶחָד נֶגְדַּ הַיַּצָּר.

"צוּפָה רִשָּׁע לְצַדִּיק וּמִבְּקֶשׁ לְהַמִּיתוֹ" (תְּהִלִּים לו, לב)....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - עקב

חשוב בעיניך בדיוק כמו הכבוד שאתה חולק לעצמך! ... כשם שבזה אין כל טעם, כך זה חסר טעם וריק מתוכן! (וקראת לשבת עונג)

"לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" (ת, ג)

האדם אינו חי מהלחם עצמו, אלא על מוצא פי ה' - על הברכות שמברכים את ה' לפני האכילה ואחריה." (רבי מנחם-מענדל מרימנוב)

"לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי" (ט, ט)

הקשה ב"ישמח משה" (בראשית דף יח): איך שייך להתקיים משך ארבעים יום ללא אוכל ושתייה? הוא מציין שחז"ל התקשו בכך וביארו (ב"מ פו:): "אמר רבי תנחום בר חנילאי: לעולם אל ישנה אדם מן המנהג, שהרי משה עלה למרום ולא אכל לחם, מלאכי השרת ירדו למטה ואכלו לחם." על כך תוהה ה"ישמח משה": טוב ויפה שלא ישנה אדם מן המנהג, אולם אין זה תירוץ מספק עבור השאלה כיצד שייך לחיות ללא אכילה ושתייה זמן רב כל כך?!...

ה"ישמח משה" מפנה לתירוץ של בעל ה"עיון יעקב": לאמיתו של דבר הייתה שאלת הגמרא הפוכה בתכלית. אם הצליח משה רבינו לשהות במרום ללא אכילה ושתייה משך ארבעים יום, אות הוא שגופו קדוש וטהור ומזוכך עד כדי שלעולם לא נצרף לאכילה ושתייה. אם כן, יש להבין כעת: מדוע אכל משה בעת שהיה על פני האדמה... על כך משיבה הגמרא "לעולם אל ישנה אדם מן המנהג", וכיון שבעולם הזה נוהגים בני אנוש לאכול, נהג משה רבינו אף הוא כן...

(במחשבה תחילה)

"בעת ההוא אמר ה' אלי פסל לך שני לוחות

אבנים כראשונים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ" (י, א)

המוזכר שהכיר את האיש היטב ידע כי אין הוא אדם ישר כל כך. הראה הסוחר לאיש חליפות יפות אבל הבליע ואמר: אני אתן לך סחורה יפה ואתה תתן לי את מחירה, כי אני זקוק למעות... בלי כל ספק אשלם לך - אמר הקונה - הסר דאגה מלבך! מדד הקונה חליפות שונות ובעל החנות עומד על ידו ובלבבו דאגה, על כן שב ואמר: החליפה הזו יפה מאוד קח אותה ושלם לי את מחירה. אל תדאג - אמר הקונה - אני אשלם לך, וכדי להסיר דאגה מלבך אני נשבע שאשלם לך! כאשר שמע המוכר כך דאג כפל כפליים, כי לו היה הקונה מבקש לשלם מיד, לא היה צריך להישבע שישלם... ואם נשבע על כך אות וסימן הוא כי אין בדעתו לשלם עכשיו מאומה אלא לקנות בהקפה, משום כך מיהר ונשבע שישלם...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - כאשר הקדוש ברוך הוא נשבע לאבות הקדושים שיעשה חסד עם בניהם - ניתן להבין מכך שהחסד בוא יבוא לאחר זמן רב לדורות אחרונים, כי אם היה בא מיד, לשם מה יש צורך להישבע על כך?... (וקראת לשבת עונג)

"ולא תועבה אל ביתך" (ז, כו)

בגמרא מסכת סוטה (דף ד: מובא, 'א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי כל אדם שיש בו גסות הרוח - כאילו עובד עבודת כוכבים, כתיב הכא (משלי טז): "תועבת ה' כל גבה לב", וכתוב התם (דברים ז): "ולא תביא תועבה אל ביתך"! מספרים כי כאשר הגיע הצדיק רבי שמעלקא אל העיר ניקלשבורג לכהן בקודש, הסתגר בחדר מיוחד והחל למלמל לעצמו: ברוך הבא גאון עוזנו! כבוד והדר לפאר הדור! שמעו החסידים את דברי הרבי והתפלאו מאד. העוז ונגשו אל הקודש ושאלו: רבי! לשם מה היו התשבחות שחלק לעצמו?!... פשוט מאד - ענה רבי שמעלקא - הרי עוד מעט יערכו לי בני העיר קבלת פנים מפוארת, ומן הסתם, כדרכו של עולם, יחלקו לי כבוד ושבחים שאינם מגיעים לי, על כן אני ממנהל ומשנן לעצמי את מאמר חז"ל: "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך" - הכבוד שחולקים לך אחרים יהיה

.....ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו (קדושין ל"ב ע"ב)
רק כך תגיע לידי הַפְּרַת אֲלָקוֹת, מתוך כְּשִׁלוֹנוֹתֶיךָ, מתוך זֶה שְׁאֵתָה מוֹכֵן וְעוֹמֵד לַחֲטָא אֶת הַחֲטָאִים הַכִּי גְדוֹלִים, וּבְכָל זֹאת אֵתָה לֹא עוֹשֶׂה זֹאת, תִּרְאֶה בְּזֶה אֶת רַחֲמֵי הַמְּרַבִּים שֶׁל הַקָּב"ה.
זֶהוּ "מִבְּשָׂרֵי אֲחִיזָה אֶלֹ-הֵ" (איוב יט, כו) מִהַגּוֹף, מִתְאַוּוֹתָיו וּשְׂאִיפוֹתָיו, אֵתָה רוֹאֶה אֶת הָאֱלֹקִים הַרוֹעֶה אוֹתָךְ מֵעוֹדָךְ וְשׁוֹלֵחַ לְךָ סְבוֹת גְּלוּיוֹת וְנִסְתָּרוֹת לְבַל תִּחְטָאוּ.
(כ"ק הַאֲדָמוֹ"ר מִסְפִּינְקָא שְׁלִיט"א)

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - עקב

נוסע קודם לברר האם פלוני הוא תלמיד חכם אמיתי ("מי ייתן לי תלמיד חכם"), רק כאשר הוא מקבל לכך אישור הוא מתאנה לו ויורד לחייו"...

(במחשבה תחילה)

"ושמרתם את כל המצוה אשר אנכי מצוך היום למען תחזקו ובאתם וירשתם את הארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה" (יא, ח)

יש אנשים שמתרשלים מלימוד התורה, באומרם שהתורה מתשת כוחו של אדם, ובפרט אם צריכים לעשות מצוות אחרות, הם חוששים שהתורה תתיש כוחם.

כך גם היו אנשים בבני ישראל שאמרו לפני שהלכו לכבוש את ארץ ישראל, שצריך לחדול מעסק התורה, משום שלמלחמת הארץ צריך חוזק, והתורה מתשת כוחו של אדם.

מפרש רבינו האור החיים הקדוש, שהפסוק שלפנינו, בא לשלול מטעות זו, וזה לשון קדשו: 'כל המצוה' ירצה אל עסק התורה, ויחד לה שמירה [תשמרון] ליתן לאו על ביטולה, וגמר אומר 'למען תחזקו', פירוש שאדרבה נותנת לו כח וגבורה להתחזק במלחמת ה'.

בפרשת בלק (במדבר כג, כא) כתב האוה"ח הק' לפרש את הפסוק 'ולא ראה עמל בישראל', וזלה"ק: נתכוון לומר שהצדיקים הגם שעושים מצוות, וכל עסקם בתורה, אינם מרגישים שיש להם עמל, אלא אדרבה כאדם המרויח, וכאדם המשתעשע בשעשועים לרוב חשקם בתורה.

"ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" (יא, יג)

לא נאמר כאן "בכל מאודכם", כפי שנאמר בפרשת שמע, שכן על 'ובכל מאודך' נדרש: "שיש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו", דבר משונה כזה, שהממון יהיה חביב על האדם יותר מחייו, זה ייתכן אצל יחיד בלבד, אבל לא אצל הרבים, שכן הרבים אינם חסרי דעה.

(כלי יקר)

"ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" (יא, יט)

התורה הטילה חובה על האבות ללמד את בניהם ולחנכם לתורה, לא רק 'בשבתך בביתך' אלא גם 'בלכתך בדרך' - לחנכם שגם 'בלכתך בדרך', כשתלך בדרך כל הארץ, גם אז יתנהגו בניך ברוח החינוך שחנכת אותם.

(חתם סופר)

"ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם

לעי"נ האשה החשובה מרת צפורה פי"גא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

רבינו האור החיים הקדוש מפרש מדוע לא נאמר למשה רבנו לעשות ארון עץ כדי להניח בו את הלוחות הראשונים, ורק בלוחות האחרונים נאמר לו ציווי זה?

ומיישב ואומר, לפי שבלוחות הראשונים שניתנו לפני חטא העגל - היה כח רוחני של קדושה שהעמיד אותם באויר, וכמו שנראה מלשון הכתוב למעלה 'ואתפוש בשני הלוחות' - שמתחילה משה רבנו לא היה צריך לתפוש את הלוחות בידיו, והלוחות העמידו את עצמם והיו גבוהים למעלה מידיו, וכיון שהם נשאו את עצמם לא היו צריכים להנתן בשום מקום, ורק לאחר שחטאו במעשה העגל הוסר מהלוחות כח קדושתם, והוצרך משה רבנו לתפושם, ומטעם זה רק בלוחות האחרונים נצטוו משה רבנו לעשות ארון עץ, להניחם בתוכו.

הסבר הדבר הוא: הלוחות הראשונים היו מעשה אלוקים, ועל כן הם לא תפשו מקום טבעי וגשמי, וכפי שנשמט האדם איננה תופסת מקום בגופו, ומטעם זה הלוחות העמידו את עצמם באויר, לפי שדבר רוחני איננו זקוק להיות מונח במקום מסוים, ולפיכך לא היה גם כל צורך להניחם בארון, שכן ארון מיועד רק לחפץ גשמי התופס מקום מוגבל.

"ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמדך" (י, יב)

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר: "אין לו לקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד" (שבת לא).

גם יראת שמים נערכת ונמדדת אם היא 'לבד', בלי פניות צדדיות.

(המגיד מדובנא)

"את השם אלוקיך תירא" (י, כ)

"את השם אלוקיך תירא - לרבות תלמידי חכמים" (פסחים כב:). בני עיר אחת הגיעו לפני ה"צמח צדק" מליובאוויטש, לשאול לדעתו לגבי רב פלוני שהיה מועמד לכהן פאר בקהילתם.

נענה להם ה"צמח צדק" שאותו רב הוא ירא שמים ותלמיד חכם מופלג, טוב יעשו אם ימהרו לקחתו ולעשותו עטרה לראשם. וכדבריו כן עשו.

ימים מועטים חלפו ולאוזני ה"צמח צדק" הגיעה שמועה שבני העיר ממררים את חיי הרב ומבזים את כבודו. שלח ה"צמח צדק" וקרא להם. בעומדם לפניו ציטט באוזניהם את דברי רבי עקיבא (פסחים מט:): "כשהייתי עם הארץ אמרתי מי ייתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור". "מעודי התקשיתי", נם להם הרבי, "מהו מי ייתן לי תלמיד חכם? הן יכול היה לעלות לבית המדרש וליטול חכמים כאוות נפשו".

לאחר הפוגה קלה המשיך ה"צמח צדק" בתוכחה גלויה: "עם הארץ לא די לו שהוא שונא תלמיד חכם, שכן בשנאת עמי ארצות לתלמידי חכמים יש להדר... לכן הוא

ליקוטים וסיפורים נפלאים - עקב

"בני, תורת אל תשכח ומצוותי ייצור לבך כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך" (משלי ג, א-ב) - ניתן לזכות לאריכות ימים גם בהימנעות מוחלטת ממחלוקת.
(במחשבה תחילה)

"לאהבה את ה' אלוקיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו" (יא, כב)

הוא רחום ואתה תהא רחום. הוא גומל חסדים ואתה גומל חסדים (רש"י).
בביתו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, נהגו להכין את העוף לשבת כבר ביום רביעי.
באותה תקופה לא נמכרו העופות ארוזים ומוכנים לאכילה. היה צורך להכין את העוף ולחלקו, וחלקי הפסולת הושלכו לאשפה. מספר תלמיד מקורב: הבחנתי להפתעתי כי במקרה לצד העוף המוכן לשבת, ישנה שקית עליה נכתב "אשפה", ביררתי מדוע האשפה מוכנסת למקרר ולא במקומה הראוי.
תשובתה של הרבנית הפתיעה אותי, וכך אמרה: מכיון שמיכלי האשפה מפונים ע"י העירייה רק ביום שישי, מדוע שהשכנים יסבלו יומיים מריחות בלתי נעימים, על כן אנו מאכסנים בנתיים את האשפה במקרר הביתי...

(איש לרעהו)

"לאהבה את ה' אלוקיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו" (יא, כב)

הוא רחום ואתה תהא רחום. הוא גומל חסדים ואתה גומל חסדים (רש"י).
מעשה באברך ת"ח שהדפיס ספר בענין "גילוי משקין" (שהרי הגר"א והחזו"א הקפידו על גילוי משקין גם בזמננו שלא מצויים נחשים), הוא קיבל הסכמה מגדולי התורה ורצה לקבל הסכמה גם מהגרא"ל שטיינמן זצ"ל, אך הרב שטיינמן סירב לתת הסכמה לספר.

ניסה המחבר להסביר שאינו כותב בספר שחייבים להחמיר על משקה מגולה אלא רק להודיע שיש מקום לחומרה זו כמו חומרות אחרות וכו' כדי שיהיו מודעים לזה בעולם.
אולם אף שהרב שטיינמן עצמו נזהר בחומרה זו, לא רצה לכתוב הסכמה.

לאחר הפצרות רבות הסביר הרב שטיינמן את סיבת סירובו: "מה יקרה אם הבעל יחמיר בבית על גילוי. האשה תחמם חלב לתינוק ועומדת לשמור מגילוי ולפתע יוצאת לרגע, עכשיו צריכה לשפוך ולהביא חלב חדש ולהתחיל מהתחלה... לכן אם הבעל רוצה להחמיר, שיחמיר על עצמו ולא על חשבון האשה... בשום אופן לא אכתוב הסכמה על כזה דבר!"

(מתוך מאמר)

א לט עטת

בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכנך ובקומך" (יא, יט)

מעשה היה בחכם אחד שהיה מהלך בהרי המדבר ושמע קול אומר אוי, והלך למקום שמשם הגיע הקול וראה אדם אחד מצעק.

שאל אותו מי אתה, אמר לו, יהודי מת אני שזה כמה שנים אני נידון על עבירות גדולות שעשיתי בחיי.

שאל אותי מה שמו, אמר ששמו נשכח, כיוון שהרשעים שוכחים שמו.

שאל אותו לשם עירו ואמר שהוא מצפת.

שאל אותו לשם אשתו, ואמר לו.

הלך החכם לצפת ושאל עליו, ואמרו לו שהיה רשע גדול, שלא הניח עבירה שלא עבר, ויש לו בן קטן שהוא גרוע ממנו.

לקח החכם את הילד לביתו ולימד אותו את אותיות הא"ב, ולא נכנסו ללבו כלל.

ישב החכם בתענית ג' פעמים מ' יום עד שהתחיל הבן להבין, ונעשה אדם גדול בתורה.

הופיע הנפטר ההוא בחלומו ופניו מאירים כשמש בצהרים בתקופת תמוז, מזיו השכינה שהיתה שרויה על ראשו.

חרד החכם חרדה גדולה, ושאל אותו מי הוא, ואמר לו: אשרי חלקך שעשית טובה גדולה עמי שהבאת לי כל הכבוד הזה שלמדת תורה עם בני, שיודע אני שהתענית ק"כ תעניות כדי שיכנסו הדברים ללבו, כי עוונותי היו חמורים כל כך שבאו כל השדים ומלאכי החבלה וסתמו מוחו שלא יבין, שפעמים העוונות גורמים לו לאדם שבניו לא יוכלו ללמוד תורה, ועכשיו כל דבר חדש שלומד בני מקילים מעלי עונש הגיהנם, ובכל פעם שמתכנס מנין ואומר קדיש וברכו בקהל מוציאים אותי יותר לפנים, ועכשיו אני עם הכיתה השלישית שיש בגן עדן, ושם החכם הזה היה רבי שמעון הפקולי.

"למען ירבו ימיכם" (יא, כא)

שתי סגולות מצינו בחז"ל לאריכות ימים: א. לימוד תורה, שנאמר (משלי ט, יא) "כי ירבו ימין ויוסיפו לך שנות חיים". ב. אדם שעובד על מידותיו [כמו שסיפרו חז"ל במסכת חגיגה (ד): שרב ביבי בר אביי ראה ששלוחו של מלאך המוות הביא בטעות נשמה אחרת מזו שנצטווה, בגלל שהכניסה עצמה למקום סכנה. שאל אותו רב ביבי בר אביי מה עושים עם השנים של אלו שנפטרו לפני זמנם בגלל שהכניסו עצמם לסכנה, וענה לו מלאך המוות ששנים אלו ניתנות לתלמיד חכם שמעביר על מידותיו].

אמר הגה"ק רבי צבי הירש אשכנזי, 'החכם צבי': ההבדל בין שתי הסגולות הוא, שכדי לזכות לאריכות ימים באמצעות תיקון המידות, יש צורך להיקלע קודם כל לידי מחלוקת כלשהי (שמישהו יעליב את האדם, יבזה אותו, יחלוק עליו או ינסה לריב איתו, ועל ידי שישתוק האדם - יזכה לעבודת המידות) ואם יעמוד בניסיון יוכל להגיע לאריכות ימים.

מה שאין כן באמצעות

לימוד התורה אמר הכתוב

סיפורי צדיקים

גליון 477
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אנטונינוס שהיה פילוסוף והתעמק בנושאים העומדים ברומו של עולם, היה משוחח על הגיגיו ומחשבותיו עם רבי והיה שואל אותו שאלות שונות. פעם שאל אנטונינוס את רבינו הקדוש, האם אפשר להתפלל בכל שעה? אמר לו, אסור, אמר לו למה? אמר לו שלא ינהג קלות ראש בגבורה. לא קיבל ממנו. מה עשה רבינו הקדוש, השכים אצלו אמר לו "כירי כירי שלום למלך", לאחר שעה נכנס אצלו אמר לו "אימפרטור", ולאחר שעה אמר לו "שלום עליך המלך". אמר לו מה אתה מבזה את המלכות? אמר לו רבי, ישמעו אוזניך מה שפיך אומר, ומה אתה שהינך בשר ודם, השואל בשלומך בכל שעה ובכל רגע, אתה אומר שהוא מבזה את המלכות, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה שלא יהא אדם מטריחו בכל עת ובכל שעה.

(עפ"י תנחומא מקץ ט')

פרשת השבוע

ואפן וארד מן ההר וההר בוער באש (ט' - ט"ו)

פעם טייל הגרי"ז הקדוש מבריסק עם יהודי אחד, לפתע הפטיק שתיקתו ושאל, כשראו בני ישראל בסיני שמושה רבינו אינו חוזר מההר בתום הארבעים יום ממתן תורה, למה לא שלחו שלוחים שיעלו להר לחפש אחריו היכן הוא? והמשיך ללכת וחיכה לתשובה, וכאשר בן לזוייתו לא ענה, נענה ואמר, מצאנו בפרשת עקב כשירד משה מן ההר עם הלוחות כתיב, "ואפן וארד מן ההר וההר בוער באש". כשההר בוער באש אי אפשר לשלוח לשם שלוחים.

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך (ז' - י"ד)

(ובבהמתך-בבהמין שלך (העגלון) שאף אדם פשוט שבך יהיה פיקח וידע מה להשיב לאפיקורוס דברים רבה ג' ח') מסופר על הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, שפעם טען החשמן בפני המלך והשרים, שאמנם בויכוחים עם רבי יהונתן ידו של הרב על העליונה, אך אין זאת אלא מפני חריפות שכלו, אבל אם נשאל יהודי מן השוק, ונוכח לו שאמונת הנוצרים נכונה יותר, הוא ישתכנע בנקל. ציוה המלך להביא את היהודי הראשון שיעבור ליד ארמונו,

וכאשר עבר עגלון אחד, עצרוהו השוטרים והביאוהו לפני המלך. פנה אליו הכומר ואמר לו, ראה אני מבטיח לתת לך את ארנק הזהובים שבידי, וגם אני מבטיח לתת פרנסתך בריוח, ומעל הכל אני ערב לך שתלך לעולם הבא של הנוצרים, וזאת בתנאי שתמיר את דתך. פקד עליו המלך להשיב כאשר עם לבבו. ובראות העגלון את רבי יהונתן שם התאושש וענה, אינני משכיל להתווכח עם החשמן, אולם הנני להשיב לך מתוך מקצועי, כי הנה מור אבי עליו השלום שהיה גם כן עגלון, ציוני לפני מותו, שאם יבוא אלי בן אדם להציע לי להחליף סוסו בסוסי, ויתן לי גם כן סכום מסויים של זהובים, שלא אחליפנו ולא אמירנו, כי למה לו לתת לי גם כן זהובים מלבד סוסו תמורת סוסי, אם לא שיש בסוסו מחלה ממארת מסוכנת, אלא שלא נראית לעין. ואותו הדבר הנני להשיבך, אם לא שבעולם הבא של הנוצרים יש שם איזה סכנות ומחלות ממאירות, למה לך להוסיף על הבטחתך בעולם הבא גם כן של זהובים, ופרנסה תמורת עולם הבא של היהודים? פני החשמן חפו והשרים והמלך שמחו לאידו. ציוה המלך ופטרחהו ליהודי עם מתנות יקרות. והו שאמר הכתוב "ובבהמתך" אף בבהמין שלך, אף יהודי פשוט ידע להשיב תשובה נצחת כדת וכהלכה.

מזן הראשל"צ הגר"ע יוסף זיע"א

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:17 ת"א: 8:19 ר"ת: 8:51

פרשת עקב

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:02 ת"א: 7:17

רוסיים, ושהם קנו חפצים שחיילים רוסיים שדדו מאזרחים פולניים וכו'.

הם עצרו את בעלי הבתים היהודים החשובים ביותר. ותלו אותם בכיכרות השוק של הערים והעיירות בהן הצליחו לתפוס את השלטון באופן זמני. בעיירה ווילקומיר שבאיזור קובנה, אירע הסיפור הבא:

מיד אחרי שהפולנים כבשו את העיירה, הם עצרו את הרב ר' אהרלה ועוד עשרה יהודים מחשובי המקום, ערכו להם משפט ודנו אותם למות בתליה, הם עמדו לבצע את גור הדין בכיכר המרכזית של העיירה, למען יראו כולם מה עולה בגורלם של אויבי פולין.

בקרב יהודי העיירה קמה מהומה גדולה, מיד גזרו תענית, צמו, התפללו, בכו, אמרו תהילים וטכסו עצה כיצד להציל את הרב ובעלי הבתים החשובים. נראה היה בעליל כי כל המאמצים עולים בתוהו, וכי לא יהיה מנוס מביצוע גור הדין האכזרי. בין העצורים שדינם נגור לתליה, היה גביר ירא שמים ובעל צדקה ידוע ר' יצחק אבעס שמו. הוא היה בעל אכסניה, בה נהגו להתאכסן האצילים הפולניים השונים בעוברם בעיר.

עתה כאשר הפולנים באו לקחת את קבוצת היהודים למקום התליה, הכיר ר' יצחק אחדים מהם כאורחים שהתאכסנו אצלו בעבר. הוא פנה אליהם עתה ושאל אותם: רבותי הלא אתם מכירים אותי, הרי הייתם אורחים חשובים אצלי, והגידו נא לי האם נהגתי בכם פעם שלא כשורה? האם הריעותי לכם מימיכם? הלא אני ידעתי את כל סודותיכם זה רבות בשנים, האם מסרתי אותם לאויביכם? האם אין אתם מתביישים לשפוך דם נקי של אנשים חפים מכל פשע?

האצילים הפולניים נדהמו לשמוע את דברי ר' יצחק, אכן הם הכירוהו היטב וידעו שללא כל ספק כל דבריו היו אמת. לבסוף נענה הקשיש בהם ואמר, אמת ונכון, יהודי זה אדם ישר הוא וחף מפשע, אין לנו נגדו דבר, באומר זה הוא פנה אל ר' יצחק ואמר לו כי הוא משוחרר ויכול ללכת הביתה. אולם ר' יצחק לא היה עדיין מוכן ללכת הביתה, הוא אור עוז ואמר: אתם יודעים היטב בדיוק כמוני, כי היהודים העומדים כאן חפים מפשע בדיוק כמוני.

שמע ישראל בקול גדול ובעוז יהודי.

שנת התקצ"א היתה שנה קשה ליהודי פולין, בשנה זו קמו אצילי פולין כדי לפרוק מעליהם את עולה של רוסיה הצארית, וכרגיל בימי מסה ומריבה, היהודים החפים מפשע היו הקרבנות הראשונים. עד אז היתה פולין תחת הממלכה הרוסית הגדולה, בווארשה ישב נציג רוסי הלא הוא הנסיך קונסטנטין אחיו של הצאר ניקולאי הראשי.

כאשר פרצה המלחמה הרוסית טורקית והצבא הרוסי עמד על גבול טורקיה, הגיעו האצילים הפולניים למסקנה שזוהי שעת הכושר להתמרד ולהתנתק מעולה של רוסיה, הם שידלו גם את הפולנים שחיו בליטא ובמקומות אחרים להצטרף למרד, ואש התקוממות אחזה בכל קצות המדינה הענקית. אולם סיכויי הפולנים להצליח נראו לכאורה קלושים ביותר, לא היה להם צבא סדיר, ולא עמדו לרשותם אוצרות של נשק, האצילים היו מוכנים להיות ראשי הצבא, אולם החומר האנושי שעמד לרשותם היה דל ביותר.

היו אלה האיכרים המשועבדים נטולי כל הזכויות האזרחיות שהיו צריכים לשמש בשר תותחים, הללו לא ידעו בין ימינם ושמאלם, ואף לא היה איכפת להם הרבה אם היו משועבדים לאצילים הרוסיים או הפולניים, נשקם היה מכושם, מגלים וכלי עבודה אחרים, וכך הם יצאו להילחם נגד הקוזקים הרוסיים שהמלחמה היתה המקצוע שלהם. נקל לתאר לנו כיצד אכלו הקוזקים הרוסיים את הגיבורים הפולניים הללו, אולם למזלם של הפולנים היו הקוזקים מועסקים וטרודים במלחמה עם הטורקים, ואך מעט מזעיר היו בפולין באותה שעה, כך אירע שמורדי פולין יכלו להסתובב חופשים בכל המדינה, ואף לתפוש את השלטון.

וכדי להראות קבל עם ועדה שהם הם הבעלי בתים החדשים של פולין, החלו האצילים הפולניים לארגן בכל מקום תליות והוצאות להורג, הם חיסלו אויבי פולין, ומי הוא אויב ומי הוא לא אויב, הם קבעו לפי מונחים שרירותיים ביותר, כמובן שהקרבנות הראשונים היו היהודים חסרי הישע, וכמו ככל מיני עלילות והאשמות שווא, גם במקרה זה הם קבעו שהיהודים הם מרגלים

משל ונמשל

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (ח' - י"ב)

יש להבין מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות, אינם זקוקים לזכות אבות ויכולים לקבל שכר בכוחות עצמם.

והענין יובן על פי משל לאדם זקן אחד שהיה לו בן קטן, והיה לו בעבורו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאוהביו ואמר לו, שיהיה אפוטרופוס לבנו, לגדלו ולהשגיח על רכושו ולהיות מאוכלי שלחנו. וכן היה, לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידיד את בנו ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים, שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים בירושה שנשאר לו מאביו, ואמר בלבו, למה לי להתייגע ולסמוך על שלחן אחרים? ניגש הנער אל בעליו ואמר לו, תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי ניגעה. אמר לו בעל הבית, אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבוזו לך ותשאר ריק מכל וכל. לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק ותאכל ותשבע, וכספך יהיה שמור אצלי, כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה.

והנמשל: אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא את זכותם שיהיה שמור בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך יתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה עד אשר יתמו זכות אבות. לכן אמר, "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה" ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הריווח שלכם "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך".

(אהל יעקב)

אם אתם רוצים לשפוך דם נקי, דמם של אנשים חסרי ישע הנתונים בידיכם לשבט ולחסד, אין אני רוצה להיות יוצא מן הכלל, ואיני מעוניין להיבדל מאחיי לצרה, אם כך הוא הדבר, תלו אותי יחד אתם.

דברי ר' יצחק עשו רושם עז על האצילים הפולנים, עתה החל מיקוח ביניהם לבין ר' יצחק הגביר, אשר בסופו הסכימו לשחרר את כל היהודים, פרט לאחד, לסירובם העקשני הזה היו שתי סיבות, ראשית הם היו מוכרחים לתלות איזה קורבן, כדי לפצות בכך את האוכלוסיה הגויית המקומית הצמאה לדם וממתינה בחוסר סבלנות להצגה, שנית, נגד יהודי זה היו להם באמת חשדות שריגל נגדם, ומסר סודותיהם לרוסים. היה זה יהודי מתבולל שהתרחק מאחיו היהודים, וכל ימיו התחבר עם הפולנים, אכל, שתה והשתכר עמם ואף עבד בשירותם, עתה הם טענו בתוקף כי יהודי זה מסר את סודותיהם לרוסים, ואותו לפחות רצו לתלות.

עם דמעות בעיניו ביקש ר' יצחק את האצילים שיניחו גם יהודי זה לנפשו, אולם דבר לא עזר, דבריו של ר' יצחק שביקש להצילו מן המוות עשו רושם חזק על היהודי הזה, הוא שהיה כה מרוחק מהיהדות נוכח עתה לדעת כי היהודים אינם מוותרים עליו, ובשעת הסכנה עושים הכל כדי להציל לא רק את היהודים הטובים כי אם גם אותו הקל שבקלים. בעומדו פנים אל פנים עם המוות הרחרר היהודי הזה בתשובה, והלך בלב שקט אל עץ התליה. וראה זה פלא כאשר תלו אותו נקרע החבל והוא נפל למטה בעודו חי. עתה הציעו לו הפולנים להמיר את דתו, ובזה להציל את נפשו. אולם היהודי שרק לפני זמן מה היה ידיים הקרוב ביותר, סירב עתה בתוקף רב ונשאר גאה ביהדותו, והוא מת על קידוש השם כשהוא צועק שמע ישראל בקול גדול ובעוז יהודי.

במשך שנים רבות שמרו יהודי העיירה את יום השנה למותו של היהודי שמסר את נפשו על קידוש השם, הם סיפרו בגאון לילדיהם כי היה פעם יהודי שלמרות שהיה מרוחק היהדות נשאר נאמן לעמו ולאמונתו בבוא עת המבחן.

צ'ין אדם לחברו

הצדקת שחסמה את שפתייה והצדיקה עליה את דין שמים,

מסופר על משפחה אחת שהתגוררה בירושלים העתיקה לפני כמאה שנה, באותה תקופה יום כביסה למשפחה היתה מהעבודות הקשות במשק הבית, עקרות בית של היום עם מכונות הכביסה המשוכללות, לא יכולות לתאר לעצמן מה הקשיים שהיו כרוכים בעבודה מאומצת זו, שכמעט כל בני הבית התפנו לכך. ובכן, אחרי כשש שעות עבודה מפרכת, תלתה עקרת הבית כנגד השמש שני חבלים מלאים בכביסה על שתי קורות לאורך החצר.

בצהרי היום נכנסה אחת השכנות קשת יום בחצר, כשהיא צועדת לביתה נראו לה משום מה שתי הקורות האלכסוניות וחבלי הכביסה התלויים עליהם כמפריעים לה בדרך הילוכה, וכי המעבר בחצר לא מספיק רחב לה לעבור בו, במקום לקבל זאת בהבנה ולשמור על יחסי אנוש בין שכנים, ולכוף מעט את הראש כדי לעבור.

ברגע קט תקף אותה יצרה ואחזה בולמוס של כעס ונקימה, נכנסה בוריוות לביתה, תפסה מספריים, יצאה לחצר וחתכה את שני החבלים מלאי הכביסה, כל הכביסה הצצה והנקיה לאחר עמל מפרך, נפלה ברעש בחצר הבלתי מרוצפת.

האשה בעלת הכביסה עמדה כרגע המומה בפני מבחן אש, לפי טבע האדם היתה לכאורה צריכה להתפרץ בצעקות וקללות על השכנה ופעולתה המרושעת, כל היצרים האפלים התלקחו בקרבה דרוכים כאש עצורה, אך האשה לפתע שאבה כוחות אדירים ממעיין אמונתה הצרופה והזכה, תוך כדי שניות גורליות גועשות התגברה

על הנסיון המר, חסמה את שפתייה והצדיקה עליה את דין שמים, מסתמא זה מגיע לי ותהא צרתי כפרתי.

היא אספה את הכביסה מהרצפה, שטפה והסירה את הלכלוך, חיברה וקשרה את החבלים והלכה למגרש שכונת בית מחסה ותלתה שוב את הכבסים בכיכר הגדולה. בשעות הערב הביאה את הכביסה היבשה לביתה במצב רוח טוב.

פרשת הנסיון טרם באה לסיומה, בעלה של האשה חזר הביתה אחר תפילת ערבית, והיא לא מספרת ומגדת לו ממה שקרה לה בחצר, דומה כי הנסיון השני גדול הוא מהראשון, כי הרי דאגה בלב איש ישיחנה, ומה עוד שמקרים כאלו עלולים לקרות לה בעוד ימים ספורים מאותה שכנה. אולם היא מתאפקת שנית ושותקת.

הדבר היה נשאר בהעלם לולא אותה שכנה עצמה שנכנסה בלילה מבוישת לבית חבירתה, וביקשה לסלוח לה מאותה תקרית מכוערת. היא סיפרה כי בתחילת הלילה קיבל הילד שלה חום גבוה מאד באופן פתאומי, והיא תולה זה כעונש מן השמים על רשעותה היום בצהריים, היא כמובן סלחה ומחלה לה.

אותה צדקנית גבורת הרוח זכתה, ולשנה הבאה נולד לה בן שהיה אחד מגדולי הדור היושבים ראשונה בממלכת התורה. כמה מאושרת הרגישה אשה זו כעבור אותו רגע בו יכלה להתפרץ בחמת זעם ובכי היסטרי, אולם היא העדיפה את דרך התורה לבלום עצמה בשעת מריבה, בסופו של דבר לא התחרטה מצעדה הנכון.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ב מנ"א הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלאן ב"ר יעקב (תקל"ג)

יום ראשון כ"ג מנ"א

הגה"ק רבי דב בעריש גוטליב ב"ר יעקב (יד הקטנה על הרמב"ם - תקפ"ח) הרה"ק רבי צבי הירש הלוי הורוויץ ב"ר יעקב יצחק-ה"חווזה" הקדוש (תקצ"א)

יום שני כ"ד מנ"א

הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות ב"ר מנחם מאניש (מטה אפרים - תקפ"ח)

יום שלישי כ"ה מנ"א

הרה"ק רבי ישכר דב בער מזלאטשוב ב"ר יהודה לייב (בת עיני - תקנ"ה)

הרה"ק רבי אברהם חיים מלינסק ב"ר נפתלי מראפשיץ (תקצ"א)

הגה"ק רבי יעקב אורנשטיין ב"ר מרדכי זאב (ישועות יעקב - תקצ"ט)

יום רביעי כ"ו מנ"א

הרה"ק רבי נח נפתלי מקאברין ב"ר ישראל יעקב (תרמ"ט)

הרה"ק רבי יואל מסאטמר ב"ר חנניא יו"ט ליפא (תשל"ט)

יום חמישי כ"ז מנ"א

הגה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא ב"ר יוסף (מגיני שלמה ת"ח)

הרה"ק רבי צבי הירש (ר' הערשלה) מספינקא ב"ר אברהם אביש (תשנ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודי" ו"ספרים יסמי הרש"ם על המצוות.

גלילת התורה (ב')

א) מי שכיבדו אותו בהושטת המעיל לגולל, או לגלול, הגלילה עדיף, דהיא עיקר המצוה, ויתן לאחר להושיט המעיל. (משנה ברורה סימן קמ"ז, ס"ק י"ט)

ב) יגלול החגורה סביב הספר תורה, ולא יאחו החגורה בידו, ויגלול הספר תורה סביב החגורה, דאין זה כבוד לספר תורה. (שו"ע או"ח סימן קמ"ז, סעיף ה', ובמ"ב ס"ק כ')

ג) אין המפטיר מתחיל עד שיגמרו לגלול הספר תורה, כדי שלא יהא הגולל טרוד, ויוכל לשמוע ההפטרה. (שו"ע שם, סעיף ז')

לע"נ

הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלאן

ב"ר יעקב זיע"א

נלב"ע כ"ב מנ"א תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'לכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת עֵקֶב - שְׁמִירַת הָעֵינַיִם

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשָׁפָטִים הָאֵלֶּה"

(דברים ז, יב)

כל העולם כולו בזכותו.

הגאון רבי חיים פלאג'י כתב בספרו 'תוכחת חיים' (תוכחות מוסר על סדר חמישה חומשי תורה) שאדם שלא פוגם בעיניו, יזכה שלא יכה מאור עיניו. הגאון הסביר: מדובר במידה כנגד מידה. כמו שהוא שומר על עינו מכל וכל, כך משמייים ישמרו על כח ראייתו.

בורא עולם רוצה מאיתנו שנילחם. שלא נחיה בהפקרות חלילה, אלא עלינו להתאמץ עד כמה שרק אפשר כדי לשמור את העיניים.

בגמרא (ברכות טו.) כתוב: "המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה- אפילו יש בידו תורה ומעשים טובים כמשה רבינו- לא ינקה מדינה של גהינם, שנאמר (משלי יא, כא) 'יָד לַיָּד לֹא יִנְקָה רָע' - לא ינקה מדינה של גהינם".

הרב בן יהודע מביא בשם המהרש"ל: בגהינם יש תת"ן (850) חדרים. 270 מתוכם קשים מאוד. לכן אמרו שאדם שמעביר מעות כדי להסתכל- לא ינקה אפילו מאותם ר"ע (270) חדרים הקשים שבגהינם. יהי רצון שנזכה לשמור על העיניים שלנו ולעשות את רצון אבינו שבשמיים.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חם
י"ג	19:02	20:13	21:06
ט"ד	19:20	20:11	21:03
ט"ו	19:23	20:14	21:06
ט"ז	19:20	20:11	21:03

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העיניים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דר' בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה יזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פרדאל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אנחנו נמצאים בימי הקיץ החמים. היצר הרע אורב לנו כיום כל הזמן ומנסה להחטיא אותנו. הניסיונות עומדים עלינו לכלותינו יותר מתמיד. לכן יש צורך להתחזק בנושא שמירת העיניים.

האדמו"ר רבי משה פאלייר מקרובין זיע"א פעם התבטא בפני חסידיו ואמר: בפרשה שלנו נאמר: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן" (דברים ז, יב). עקב זה ראשי תיבות "אות ברית קודש".

חסידיו שמעו את הדברים ולא הבינו. הם שאלו אותו: "ילמדנו רבינו, הרי המילה עקב פותחת עם האות עי"ן ולא עם האות אל"ף?". רבינו ענה להם: "נו, האם העליתם על דעתכם שאפשר לשמור את הברית בלי לשמור על העיניים?".

כבר אמרו בגמרא (סוטה ח., סנהדרין מה.) "אין יצר הרע שולט אלא במה שעינו רואות". אדם מגיע לעוונות ולחטאים חמורים רק בגלל שלא שמר את עיניו כפי שצריך.

בתלמוד ירושלמי (ברכות פ"א ה"ה) כתוב על הפסוק: "תְּנֶה בְּנֵי לִבְךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תִצְרְנָה" (משלי כג, כו).

אמר הקב"ה: אי היבת לי ליבך ועיניך אנא ידע דאת לי. כלומר, אם אדם שומר על עיניו וליבו- הקב"ה יודע שאתה שייך לו.

הגאון הרב אליהו די וידאש (מתלמידיו של מרן המקובל האלוקי הרב משה קורדובירו ומח"ס 'ראשית חכמה') כתב - מי שישמור על עיניו מלחטוא, הוא שומר את כל גופו ומקיים את

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - שַׁבַּת - הַכֶּנֶת תְּהָ - חֵלֶק א'

אדם הרוצה להכין תה בשבת, כיצד יעשה?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

אדם שרוצה להכין תמצית תה מעלי תה מערב שבת, עליו להרתיח את העלים מבעוד יום או לערות עליהם מים רותחים מכלי ראשון ולערבב את העלים בזמן העירוי. וכן הדין לעניין שקיות תה, שבזמן העירוי עליהם בערב שבת, יהפוך את השקיות כך שהעירוי יגיע לכל מקום בשקיות.

תמצית תה שהתבשלה בישול גמור מערב שבת, או שְׁעָרָה עליה מים רותחים מכלי ראשון בערב שבת באופן שבשעת העירוי ערבב את העלים או את שקיות התה, ונגמרו מי התמצית בשבת, מותר לערות בשבת מים רותחים מכלי ראשון על העלים או על שקיות התה, מכיוון שכבר התבשלו. **הערה:** אם העלים התבשלו בישול גמור מערב שבת ומי התמצית נגמר, דין העלים כדבר יבש, שאין בישול אחר בישול, ומותר לערות מכלי ראשון בשבת עליהם. אולם אם לא בישל את עלי התה בכלי ראשון אלא רק עירה עליהם רותחים ולא הפך בשעת העירוי, אסור לחזור ולערות עליהם מכלי ראשון בשבת, וכמ"ש ה'פרי מגדים' (סימן רג א"א ס"ק מא), מכיוון שהעירוי מערב שבת לא בישל אלא את העלים העליונים, ופעמים שעלי התה התחתונים נהפכים לעליונים, ועתה כשמערה בשבת הוא מבשל אותם. כך פסק הראש"ל בשו"ת 'ביע אומר' ח"י (סימן כד). כך גם כתב בחי"א (חאו"ח סימן לא). אולם, אם רק עירה עליהם מכלי ראשון בע"ש, לא נכון לערות עליהם שוב בשבת, שהרי עירוי מבשל כדי קליפה, ושמה עתה יבשל את הצד האחר. מכ"ש לגבי שקיות תה, שהשקית עצמה היא כדי קליפה, ונמצא שעלי התה שבתוך השקית לא התבשלו כלל מערב שבת.

מותר לערות מים רותחים על עלי תה מבושלים, אפילו אם יש בהם מיעוט מי תה צוננים. **מקורות:** הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ז (חאו"ח סימן מב אות ז) כתב וז"ל: אם יש רוטב מעט ורובו יבש, על פי רוב הוי מצטמק ורע לו, שהלחלוחית המועטת מתאדה ומתייבשת. לכן ס"ל למרן להתיר במיעוטו רוטב. עכ"ל. עוד אפשר לצרף ספק ספיקא - ספק אם הלכה כמ"ד שאין בישול אחר בישול בלח. אם אפילו תרצה לומר שהלכה כדבריו, שמה הלכה כמ"ד שעירוי דינו ככלי שני, או כמ"ד דאמרינן תתאה גבר אפילו במים צוננים מועטים. הובא בספר 'הליכות עולם' ח"ד (פרשת בא ה"ז). ע"ע בשו"ת 'ברכת יהודה' ח"ז (או"ח סימן נד) שכתב להקל.

אסור לערות בשבת מכלי ראשון על עלי תה שלא התבשלו. **מקורות:** משנה ברורה (סימן שיח ס"ק לט), ושער הציון (אותיות נה, נו). כמו כן אסור לשים עלי תה או שקית תה בכוס ולערות עליה מים רותחים מכיוון שעירוי מבשל כדי קליפה. לכן מי שרוצה הבא להכין תמצית תה בשבת, יערה על עלי התה מפלי שני.

תמצית תה, שהתבשלה בישול גמור מערב שבת ונתנו אותה בכלי, אפילו אם היא הצטננה, מותר להניח אותה בשבת על גבי מיחם, במקום שתגיע בו לחום שהיד סולדת. והמחמיר - תבוא עליו הברכה. אבל אם התמצית לא התבשלה בישול גמור מערב שבת, לכל הדעות, אסור להניח אותה על גבי מיחם בשבת. **מקורות:** ה'בית יוסף' (או"ח סימן שיח) במצטמק ורע לו אין בישול אחר בישול אף בלח שנצטן. כך מתבאר מדברי השו"ע (שם ס"ח). ע"ע חזון עובדיה - שבת (ח"א עמוד פג) שכתב, אף כשיש ספק אם מצטמק ורע לו - מותר. והמחמיר תבוא עליו הברכה. ע"ש. אולם דעת המשנה ברורה (סימן שיח ס"ק כה, סב) לאסור. ראה עוד בספר הליכות שבת ח"ב (עמוד תכז).

עִינִים טוֹבוֹת

להלן סיפור מופלא שסיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על אביו הנדיב רבי יעקב זצ"ל. ניתן ללמוד מסיפור זה עד כמה יש לבטוח אך ורק בבורא עולם. אביו הגדול יעץ לעולה אחר במה כדאי לו לעסוק. למרות שבמקרה זה, אם אותו עולה ישמע לו, יהיה זה לכאורה 'על חשבוננו' ואביו יפגע. אביו ידע בבירור שפחות קונים יגיעו אליו. לא רק זאת אלא אביו ממש 'לחץ' על השני שישמע לדעתו ויסכים לעשות זאת. במעשה זה הוא הראה שהוא בוטח אך ורק בבורא עולם. הוא ידע בבירור שאת פרנסתו הוא מקבל רק מה' יתברך ולא חלילה מידי בשר ודם:

לאחר השואה היה מקום לקליטת עולים ליד בית הכנסת. אחד העולים התגורר בחו"ל בעיירה שלנו והיתה לו שם חנות עורות. כאבא פגש באתו עולה ברחוב, הוא קיבל אותו בחביבות ובשמחה. אבא התעניין במצבו ובמצב בני משפחתו. אחד הנושאים, שאבא שאל את אותו עולה, היה לגבי פרנסתו. הוא אמר לאבא שעדיין אינו יודע ממה יתפרנס. אבא הציע לו: "תפתח חנות עורות ליד חנות העורות שלי". הוא טען: "אני לא רוצה להשיג את גבולך ולהיות המתחרה שלך. הרי יש לך חנות עורות. אם אעשה כן, אגרום שפחות קונים יכנסו אליך". אבא השיב לו בטוב ליבו: "אדרבה, היכן שיש יותר חנויות, זה יותר טוב. כמו בשוק שאנשים רבים באים לקנות".

אבא לא הסתפק בעיצה בלבד, אלא אף הציע לו עזרה ממשית שישלם לו במשך שנה את דמי השכירות לחנות שיפתח... בהמשך כשירווח לו, יחזיר בתשלומים את הכסף. הוא לא הסכים לפתוח את החנות, מחשש שיורד בזה לחייו של אבא. אך אבא לא הירפה ונסע אליו שלוש פעמים באותו יום וממש התחנן בפניו, שיפתח חנות עורות.... (הוא לא הסכים. אולם הוא פתח לבסוף חנות מצבות והפך להיות עשיר גדול בס"ד).

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PhineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

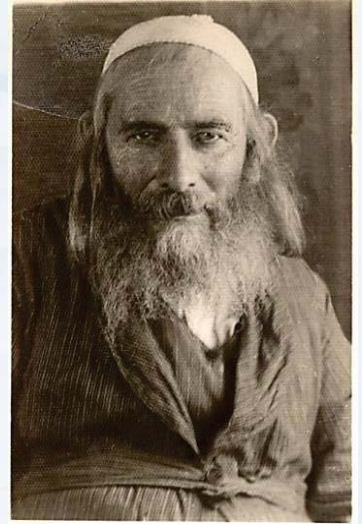
אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב דוד בהר"ן זצ"ל

הגאון הרב דוד בהר"ן זצ"ל - נולד בחודש אלול ה'תרכ"ה (1865). עוד כשהיה ברחם אימו אביו ידע כי לגדולות נוצר. אביו הירבה בתפילות, תחנונים ואמירת פרקי תהילים. בברית נקרא דוד על שם דוד המלך ע"ה. כעבור שבועיים מלידתו, אביו חלה במגיפת החולירע שפרצה אז בירושלים. אביו התבקש לבית-עולמו.

בילדותו למד אצל מלמדים פרטיים ולא בת"ת. בסעודת הבר-מצווה דרש חידושים נפלאים במשך כמה שעות. אחד מהנוכחים בסעודה היה הגאון ר' עקיבא יוסף שלזינגר. הוא התפעל מאוד מהדרשה ואמר לו: "אתה תהיה החתן של בתי שרה". עוד באותו ערב ערכו את התנאים. למד בישיבת 'עץ חיים' בשנות בחרותו. עסק בתורה הקדושה יום ולילה עד שנודע לת"ח מופלג.

בשנת ה'תרנ"ד (1894) הודיעו מטעם מרן המהרי"ל דיסקין מבריסק זיע"א, כי הוא מתכוון לפתוח ישיבה עבור טובי האברכים המצויינים בירושלים. רבינו היה אחד מהאברכים שנבחרו, אולם הוא לא חפץ להחליף את מקום תלמודו. הגאון ר' שמואל סלאנט עמד בראש ישיבת 'עץ חיים'. הגאון הפציר בו שיסכים ללמוד בישיבת המהרי"ל דיסקין. כך נוסדה ישיבת 'אהל משה' עם עשרה אברכים מצויינים שבראשם היה רבינו.

שקידתו היתה מופלאה. כל לילה, אחרי תיקון חצות שעשה בדמעות שליש על חורבן הבית, היה בא לביה"כ ולומד עד תפילת ערבית ללא הפסקה. בדרך לישיבה ולכל מקום שהלך שפתיו היו דובבות תורה. הירבה בתעניות חלום מכיוון שחלומותיו היו מתקיימים. נפטר ביום שבת, כ"ז אב ה'תש"ו (1946). חי כ-79 שנים. ציונו בהר-הזיתים בחלקת הנביאים בירושלים.

אביו: ר' נחום לוי משאדיק. **אימו:** מרת מינה-לאה (בת ר' משה ריבלין שהיה מנהיג האשכנזים בירושלים). **אשתו:** מרת שרה (בת הגאון ר' עקיבא יוסף שלזינגר. התחתן כשהיה כבן 16 שנים). **מרבותיו:** הגאונים ר' שלמה זלמן בהר"ן (אחיו למחצה, בנו הגדול של אביו מאשתו הראשונה), ר' מאיר אוירבך (ה'אמרי בינה' רב"ד האשכנזים בירושלים), ר' משה יהושע יהודה לייב דיסקין, ר' יצחק ירוחם דיסקין, ר' שמואל סלאנט.

חברותו: המקובלים ר' שלמה אלישיב (הלשם שבו ואחלמה' למדו ביחד את כתבי האריז"ל), ר' אליהו דוד סלוטקי (מח"ס 'יד אליהו', מפתח אנציקלופדיה לקבלת האריז"ל), ר' מרדכי דוד לוין, ר' בצלאל גולדשטיין (החלבן משערי חסד), ר' משה שוחט-פרנקנטל.

מתלמידיו: הגאונים ר' אברהם חיים נאה, ר' שלמה זלמן אוירבך, ר' שריה דבליצקי, ר' שמואל אוירבך, ר' שלמה יחיאל פרידמן. **מילדיו:** שלמה זלמן וייספיש (נפטר בחיי אביו), ר' נחום וייספיש הי"ד (נרצח במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט), יחיאל (נפטר בצעירותו). **בתו:** מרת חיה יוכבד חיקה (נישאה לר' משה פרידמן - רב קהילת הפרושים בירושלים).

רבינו נודע בירושלים של מעלה בהיקף גדולתו וגאונותו התורנית, בצדקותו ובקדושתו המופלגת. ביחוד בדקדוק המצוות ושמירת ההלכה עד כדי מסירות נפש ממש. למרות צניעותו המופלגת שמו יצא לתהילה כשולחן ערוך חי, כעמוד ההוראה וכדמות עילאית הראוי לחיקוי. אישיותו הקורנת השפיעה רבות על דמותם של בני ירושלים המדקדקים בהלכה, שהיו ממליצים אודותיו: "כל הוראה את דוד נזכר בהלכה". אחד מצאצאיו סיפר את הסיפור המפעים הבא:

בשנותיו האחרונות רבי דוד התגורר בשכונת 'שערי חסד', בבית בתו הרבנית חיה יוכבד [חיקה] פרידמן ע"ה. היא התאלמנה בצעירותה מבעלה הגאון רבי משה פרידמן זצ"ל. רבינו היה מדי לילה משכים קום לאמירת 'תיקון חצות'. לאחר מכן עסק בתורה עד כשעה וחצי לפני זמן ותיקין.

כשהגיע הזמן צעד לאיטו פסיעה אחר פסיעה לעבר בית הכנסת 'הגר"א' בשכונה. שם למד חברותא עם אחד מתלמידי החכמים החשובים שבשכונה. בתו, הרבנית פרידמן, נהגה בו כיבוד אב באופן מהודר ביותר. היא הקפידה לקום באשמורת הבוקר, להכין עבורו כוס קפה מהביל כדי שיחמם בו את ליבו. רבי דוד היה משיב בו את נפשו ומזדרז ללכת לבית הכנסת.

באחד הלילות, רבי דוד הגיע לבית הכנסת. דקות אחדות לאחר שהתחיל ללמוד עם החברותא, פנה אליו במפתיע וביקש את מחילתו על כך שהוא נאלץ כעת לעצור ולשוב בדחיפות לביתו כי שכח דבר מה... בהתחלה החברותא ניסה לעצור בעדו, מכיוון שידע כי רבינו יאלץ להתאמץ מאוד כדי לחזור לביתו וזה יקח זמן רב. אך רבי דוד היה החלטי בדעתו. כשרבינו שב לבית-הכנסת, הציבור כבר עמד להתפלל. למרות שלא הספיק להשלים את חוק לימודו כמדי יום, ניכרה על פניו ארשת של שביעות רצון.

החברותא שהכיר את הליכותיו של רבי דוד, ידע כי כל מעשיו מונהגים בדקדוק על פי דעת תורה והלכה. הוא הסתקרן מאוד לדעת איזה דבר חשוב היה יכול לגרום לרבי דוד לנטוש אותו כך באמצע הלימוד ולבטל את לימודם הקבוע. רבינו סירב לספר. רק לאחר הפצרות מרובות, נענה ואמר:

"ודאי ידוע לך כי כיום אני מתגורר בביתה של בתי האלמנה. היום שכחתי לשטוף את הכוס שבה שתיתי קפה לפני שיצאתי מהבית. חששתי כי עד שאשוב מתפילת שחרית, שארית הקפה תתייבש, והדבר יקשה על בתי לשטוף את הכוס. לכן חזרתי על עקבותי לשטוף את הכוס כשהשארית עדיין רכה..."

החברותא עמד נדהם ותמה: "אינני מבין, הרי זו בתך. היא בוודאי תמחל לך על כך בלב שלם!" - "נכון!", רבי דוד אמר, "אך בכל זאת, היא אלמנה!". **מרעיש! הרי כל רגע של ביטול תורה אצל רבי דוד היה נורא. זמנו היה מדוקדק ומחושב מאוד. מכיריו העידו עליו כי מיום עומדו על דעתו הוא לא ביזבז רגע אחד מזמנו שלא ניצל עד תום. אולם כדי לא להטריח אלמנה בצער כה מועט, שאין ספק שלא היתה מקפידה על כך, הקדיש לזה קרוב לשעה... (מעובד מתוך 'אוצרותיהם אמלא')**

זְכוּת בְּרֵכַת הַמְזוֹן

המזון כפרויקט אישי. הוא, רעייתו, הילדים הגדולים והקטנים - כולם התחילו לברך ברכת המזון בכוונה גדולה מתוך הברכה, בוטחים בבוא עולם הזן והמפרנס...

בעיר דנוור שבקולורדו נמצאת תחנת משטרה גדולה, במבנה גדול ומרווח מחוץ לעיר. ביום מן הימים, מפקד המשטרה החליט להרחיב את התחנה.

לצורך כך הוא היה צריך לרכוש את חלקת האדמה הסמוכה. הוא חשב לתומו, שהשטחים מסביב אינם שווים יותר מדי, הם הרי נמצאים מחוץ לעיר, אין שם מגורים או חקלאות, רק חלקות אדמה שוממות...

בירור קצר העלה, שהשטח שהוא חושק בו שייך ליהודי המתגורר בניו-יורק. הוא ירש מאביו את השטח לפני כעשרים שנה. באותה התקופה האב רכש את השטח בפרוטות ממישהו, שהבטיח לו שעל השטח יבנו עולם ומלואו.

למעשה השטח היה מחוץ לעיר. שטח הררי קשה. כמעט ולא היה שווה כלום. הרב ק., בעל השטח, כלל לא הביע בו עניין...

כשהרב ק. הבין, שמשטרת דנוור מתעניינת בשטח שלו, חשב: "אם הם התאמצו למצוא אותי: את שמי, כתובתי והטלפון שלי - כנראה שהשטח חשוב להם מאוד". הוא התחיל במשא ומתן קשוח מול המשטרה שביקשה לרכוש את השטח...

בתום משא ומתן מייגע, במהלכו הרב ק. העלה את מחיר הקרקע, נחתמה העסקה. מפקד המשטרה הסכים לשלם כמעט כל הון. הוא הרי לא מממן את העסקה מכיסו הפרטי...

הרב ק. הבין שהמפקד מאוד רוצה את השטח. הוא הצליח לגרום לו לשלם בגינו מיליוני דולרים, שעברו בו ביום לחשבונו של הרב ק. הוא התעשר בבת אחת!

כל מה שדרש מהרב ק. היה למחר אל סניף הבנק הקרוב, להפריש לבנק כמה עשרות אלפי דולרים מסכום העתק שקיבל ולסיים עם המשכנתא שלו אחת ולתמיד. הבית שלו - ואין לבנק כל אחיזה בו!

עד היום, אם תפגשו את אחד מבני משפחת ק., תראו שהוא מברך ברכת המזון בכוונה עילאית, מתוך ברכון, אומר כל מילה בדקדוק ובדבקות- אל תתפלאו.

הרי הם ראו בעיניהם את ישועת ה'. כיצד ברכת המזון בכוונה הפכה את מצבם הכלכלי מהקצה אל הקצה. כיצד אביהם הפך מאדם שהיה חייב לבנק עשרות אלפי דולרים לבעלים של נכסים רבים. מספרים עליו, שיש לו מניות נאות באותו בנק שעד לא מכבר איים ליטול ממנו את ביתו...

להלן סיפור מופלא, שסיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ'. הרב שמע אותו מפי בעל המעשה ומעובד מתוך 'פניני פרשת השבוע' של הרה"ג ר' אשר קובלסקי. יש בו כדי ללמדנו, כי אדם שמברך ברכת המזון מתוך הסיפור מילה במילה, מובטח לו שמזונותיו לא יחסרו לו לעולם. להלן הסיפור המופלא:

המכתב, שהגיע באותו יום חורפי לביתה של משפחת ק. בבורו-פארק שבניו-יורק, הנוסח החריף והמאיים, לא הפתיע איש. הרב ק. ידע שהוא יקבל את המכתב ביום מן הימים. הוא רק לא ידע מתי. הוא לא פרע את תשלומי המשכנתא במשך מספר חודשים. הוא העריך כי בעוד זמן קצר הבנק יתחיל לנקוט צעדים נגדו...

היה כתוב בניסוח ברור היטב כי זו התראה אחרונה לפני נקיטת הליכים משפטיים, בגין יתרת חוב של המשכנתא. אין בכיסו סנט אחד. לא ירחק היום, והבנק ישליך אותו ואת משפחתו מהבית.

הוא ניסה להסתדר איכשהו, אבל הימים חולפים ואין 'אור בקצה המנהרה'. תקופה קצרה נוספת חלפה. הגיע מכתב נוסף והפעם היה חתום עליו רשם ההוצאה לפועל. "אם תוך תשעים יום לא יסולק החוב לבנק במלואו, יהיה עליך לפנות את הבית באופן מידתי!", נכתב.

הרב ק. לא ידע את נפשו. יש לו משפחה ברוכת ילדים ב"ה. הוא עשה כל מה שביכולתו, אבל הוא לא הצליח להתמודד עם ההוצאות הגדולות. עכשיו, כשחוב המשכנתא עומד על עשרות אלפי דולרים, איש גם לא יסכים להלוות לו כסף. האם בעוד שלושה חודשים בני משפחתו ימצאו את עצמם ברחוב, ללא קורת גג לראשם?!

לאחר מספר לילות ללא שינה, הוא שיתף בדאגתו את אחד מחבריו הקרובים. ליבו של החבר התנפץ לרסיסים מכאב. "אינני יכול לעזור לך בכסף. אך אני יכול לעזור לך במשהו אחר, לא פחות חשוב", אמר והוציא את הספר 'משנה ברורה' מהארון...

"בהלכות ברכת המזון סימן קפ"ה, ה'משנה ברורה' מביא את דברי הב"ח, המצטט את דברי ספר החינוך: 'זההיר בברכת המזון - לא יחסרו מזונותיו כל ימיו. המדקדק יזהר לברך לכתחילה מתוך הספר ולא בעל פה!'

החבר הציע לרב ק.: "לדעתי, תאמץ את זה. אתה ומשפחתך תברכו ברכת המזון כראוי, מתוך סידור, באופן מהודר ביותר. אם ה'חינוך' הבטיח - זה בוודאי יועיל!".

הרב ק. שמע ושב הביתה בצעדים קלים מהרגיל. הוא כינס את בני משפחתו וציטט בפניהם את דברי החינוך. הוא חילק להם ברכונים מהודרים. כל המשפחה לקחה את ברכת

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יוסף בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל	חי זיזי בן קלרה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 971
הדלקת הנר: 19:19 צאת השבת: 20:19 רבינו תם: 21:00 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ותאמר ציון (ישעיה מט).

או צרות הפרשה

פרשת "עקב"

"ללכת בכל דרכיו" [י, יב]. השגחה פרטית בצל הקורונה.

מה הוא חנון אף אתה היה חנון, מה הוא רחום אף אתה היה רחום, מה הוא גומל חסדים אף אתה היה גומל חסדים (האלשיך הקדוש על פי הגמרא בשבת קל"ג).

סיפר הרה"ג רבי מנחם שטיין שליט"א: הסיפור המדהים שלפנינו התרחש בעיר 'מונסי' שבאמריקה, אצל אשה צדקת ובעלת חסד, העושה שליחות עצומה בחייה. היא זכתה לארבעה ילדים משלה, ועוד שני ילדי אומנה, שהוריהם אינם מסוגלים לטפל בהם והיא מגדלת אותם בביתה במסירות ובאהבה.

בחודש טבת תש"פ, טרם התפרצות נגיף הקורונה בעולם, התקבלה בבית האשה שיחת טלפון ממשרד הרווחה. הפקידה פתחה וביקשה את עזרתה במקרה מיוחד במינו: "ישנה תינוקת שנולדה זה עתה, הסובלת מבעיות בריאותיות קשות במיוחד; היא מתקשה לאכול לבד, לנשום בכוחות עצמה, והוריה אינם מסוגלים לגדלה במצב הזה. אנו מחפשים משפחה שתוכל לגדל אותה עד שהוריה יתאוששו..."

הפקידה ממשרד הרווחה המשיכה: "זו משימה לא פשוטה ומורכבת מאוד, על התינוקת לעבור סידרת בדיקות בכל יום, ויש לחברה למכשירי הזנה שיעבירו לגופה את המזון במשך כל כמה שעות ביממה. כמובן שתקבלי את כל הציוד הנדרש, ותעברי הכשרה על ידי צוות רופאים ואחיות שיסבירו לך כיצד עובדים עם כל המכשירים ואף ילוו אותך בתקופה זו".

האשה סירבה. היה לה קשה מאוד, אין זה פשוט לפתוח 'בית חולים' בביתה הקטן, להקצות חדר נפרד לתינוקת, לטפל בה במשך כל שעות היממה. הדבר דורש כוחות נפש וגוף עצומים.

אמנם לאחר כמה ימים, היא מקבלת טלפון נוסף מגורמי הרווחה. הפקידה סיפרה: "למרבה הצער עדיין לא נמצאה משפחה שמוכנה לאמץ את הילדה; כיון שאנו מכירים את טוב ליבך החם והרחב, אנו מתחננים שוב שתואילי לקחת את התינוקת..."

היא מסכימה. הוכשר בביתה חדר רפואי עם כל המכשור הנצרך. רופאים ואחיות תדרכו אותה כיצד להתנהג ומה לעשות, והם דאגו להגיע לביקורת בכל יום. כעת משפחתה התרחבה; ארבעת ילדיה, ועוד שלושה ילדי אומנה, השניים הקבועים ועוד תינוקת שהתווספה למשפחה.

חולפים שלושה חודשים של טיפול במסירות נפש בתינוקת. בינתיים, נגיף הקורונה מתחיל להתפשט בעולם, ומגיע אף למונסי ומכה קשות בקהילות היהודיות.

בערב פסח תש"פ, האשה חשה שלא בטוב. לאחר בדיקה קצרה, מודיעים לה ש... היא חלתה בנגיף הקטלני!

מצבה מתחיל להתדרדר למצב בינוני עד קשה. בינתיים במונסי אלפי חולים ועשרות נפטרים מידי יום רח"ל.

מצבה של האשה מוסיף ומתדרדר. היא מובהלת באמבולנס לבית החולים, אלא ששם מודיעים לה שבית החולים בקריסה. אין מקום. כל מכונות הנשמה תפוסות, ורבים ממתינים בתור! ארה"ב הגדולה של 2020 קורסת ומתרסקת אל מול נגיף קטנטן שאינו נראה לעין...

האשה מוחזרת לביתה במצב קשה, ומתקשה מאוד בנשימתה. היא חשה שהקץ הולך וקרוב...

ואז, היא נזכרת בתינוקת החולה שהיא קיבלה לאימוץ; הרי יש לתינוקת מכונת הנשמה שהיא משתמשת בה רק שעות בודדות ביום... האשה מתחברת אל המכונה בשעות שהתינוקת אינה משתמשת בה, והדבר גורם לה להקלה אדירה. מצבה מתחיל להתייצב; בתחילת חודש אייר תש"פ, היא מצליחה להבריא לחלוטין!

ב-ז' אייר מקבלת האשה טלפון מגורמי הרווחה. הם מודיעים לה: "הורי התינוקת התאוששו בס"ד. עכשיו הם מעוניינים לקבל את התינוקת בחזרה".

האשה ההמומה, שכה נקשרה לתינוקת, פרצה בבכי. בכי של הודאה לבורא, המהול ברגשות געגועים לתינוקת המיוחדת, ולמצות גידולה שהצילה את חייה. בשבת 'בהר בחוקותי' ערכו בני המשפחה מסיבת הודיה ומסיבת פרידה מהתינוקת שהצילה את חיי האמא. לאחר הודאה נרגשת לבוראה, אמרה האשה בהתרגשות לילדיה: "טעיתי לחשוב שאני זו שמגדלת ומצילה את התינוקת, ולבסוף התברר שהיא זו שהצילה אותי... לולי הייתי מאמצת אותה, לא היה בביתנו מכשיר הנשמה, וקרוב לוודאי שלא הייתי בין החיים... הבה נזכור שכל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה!" (אחת שאלתי).

"ולימדתם אותם את בניכם לדבר בם" [יא, יט]. הוא הנותן לך כח לעשות חייל.

הורים דואגים, מדרך הטבע, לעתיד בנייהם. הם ערים בלילות, כדי שהבנים יישנו טוב. עובדים בפרך, כדי שלבנים תהיה רווחה. דואגים, כדי שבניהם יהיה חסרי דאגה...

אילו ידעו הבנים להוקיר זאת, לא היה קץ להכרת תודתם. לא היה גבול לכיבוד ההורים!

דאגה זו של ההורים לעתיד בניהם, מעוגנת גם בתורה הקדושה. הרי אין דבר שאינו כתוב בה! חובת דאגה הן לעתידם הרחוקי, והן לעתידם הכלכלי: האב חייב ללמד את בנו תורה, וללמדו אומנות.

אך מעניין הדבר: בעוד שהחובה ללמדו תורה כתובה בפירוש, בפסוק בפרשתנו: "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בס", הרי החובה ללמדו אומנות נלמדת מפסוק בספר קהלת, ונסמכת לחובה ללמדו תורה: "כשם שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות". טפלה היא לחובת החינוך לתורה ולמצוות ולמורשת האבות!

ומדוע? התשובה פשוטה. הבה נתבונן בנו ובמכריו ונהיה כנים עם עצמנו: מעטים האנשים שהכשרתם המקצועית בנערותם הביאה להם את פרנסתם בבגרותם. החיים חזקים מאיתנו, לטוב ולרע. ורוב האנשים המבוססים, בשנות העמידה, יאמרו לכם שלא חלמו בנערותם להיות מה שהם עתה. הם יודו שהחיים סחפו אותם, הזדמנויות ניקרו לפנייהם, המזל שיחק להם, הכישרון עמד להם. ינמקו זאת בכל התבטאויות, מלבד האמת הצרופה הכתובה בפרשתנו: "השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך... פן תאכל ושבעת, ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביין, וכסף וזהב ירבה לך, וכל אשר לך ירבה... ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החייל הזה – וזכרת את ה' אלקיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חייל!"

כי העושר – משמים הוא! נגזר ממרום. באופן כללי, לפני הלידה. ובפרטות – בראש השנה! אם האב רוצה להועיל לבנו, לעזור לו לבנות את עתידו – עליו לדאוג לבניין אישיותו, למידותיו הטובות, לידיעותיו התורניות, ליראת השמים שלו. להמשך שושלת הזהב של הנאמנות לה' ולתורתו. כי זה ורק זה בידיו, זו מטרתנו וזה תפקידנו וייעודינו: "הכל בידי שמים – חוץ מיראת שמים!"

ומעשה שהיה: אב בא עם בנו אל הרב, בקש ברכה. בנו עומד לעלות לחטיבת הביניים, שיצליח בלימודיו. "יבורך מפי עליון", אמר הרב, "אבל מדוע חטיבת ביניים, ולא מתיבתא תורנית?!" "רצוני שילמד השכלה כללית, רחבה", אמר האב, "אין רצוני שיהיה לאברך"... ענה הרב ואמר: "ראשית, במתיבתא לומדים את כל לימודי החול – וגם לימודים תורניים מוגברים. שנית, אין להשוות את האווירה, והחברה. איני רוצה לדבר בהכללות, אבל במתיבתא אין מתירנות, אין סמים, אין אלימות ואפילו לא קללות ונאצות. ואשר לפחדך שיהיה 'חלילה' לאברך – אגלה לך סוד. כשהייתי באמריקה לביקור, באו רבים להתברך. ביניהם כלכלנים בכירים, רואי חשבון, עורכי דין. והתברר לי, שכל בעלי הדיפלומות וההשכלה הבכירה – משרתים כפקידים מטעם המיליונרים הכבדים, שאין להם כל השכלה פורמלית..."

וידוע הסיפור המרגש, על האם שאמרה לבתה, לפני החופה: "בתי היקרה, הכל נתתי לך, לא חסכתי ממך מאומה. רק דבר אחד לא אוכל לתת לך, אלא רק להתפלל עבורך עליו: טיפת מזל!"

והמזל, בידי שמים הוא. ומי ששולח את בנו לחינוך תורני, יתוגמל מן השמים בשפע של מזל! זהו שאמרו: אמר רבי יהושע בן לוי, דבר זה כתוב בתורה ושנוי (כתוב בשנית) בנביאים ומשולש בכתובים, שכל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו. כתוב בתורה, דכתיב "ושמרתם את דברי הברית הזאת (התורה) ועשיתם אותם, למען תשכילו את כל אשר תעשו". שנוי בנביאים, דכתיב: "לא ימוש ספר התורה הזה מפידך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו – כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל". משולש בכתובים, דכתיב: "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה – והיה כעץ שתול על פלגי מים, אשר פריו יתן בעיתו ועלהו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח!" (מעין השבוע).

"פחדכם ומוראכם" [יא, כה]. בית המנוגע.

פחד בקרובים ומורא ברחוקים (רש"י).

לפנינו שאלה מרתקת שהתעוררה בימי תחילת התפשטות נגיף הקורונה בארצנו הקדושה בשנת תש"פ: יהודי בשם ראובן דר בעיר פלונית, בה היה שיא של נדבקי קורונה. האיש ואשתו היו מבוהלים בכל התקופה, בעיקר כאשר מידי יום הגיעו ידיעות על שכנים ומכרים שנדבקו בנגיף. בני הזוג היו נתונים בחרדה ופאניקה תמידית, ולא יצאו כלל ממפתן ביתם. באחד הימים, החליטו שהגיע הזמן לעזוב את העיר לזמן מה ולנוס למקום רחוק, בו יוכלו לעבור את התקופה ברוגע ושלווה, מבלי לחיות תחת דאגה ופחד מחשש ההידבקות.

ראובן התקשר אל שמעון, בעל דירת קיט בעיר הקודש צפת, וסיפר שמחפש בדחיפות להימלט מעירו בשל המצב. "הדירה מתפנה מחר בבוקר", הודיעו שמעון, והשניים סיכמו על שכירות הדירה למשך שבועיים.

ובכן, בני הזוג נשמו לרווחה עם היכנסם לדירה, תחושה של חירות אפפה אותם. אך לא ארך הזמן, ופתאום החלו להופיע בגופם תסמינים מחשידיים: חום גבוה, כאב גרון, צינון ושיעול... הם ערכו בדיקת קורונה, והתוצאה הותירה אותם מזועזעים ומבוהלים - התברר שנדבקו בקורונה! מאוחר יותר התברר, ששוכרי הבית ששהו בדירה לפנייהם, היו חולי קורונה, ושמעון המשכיר שלא היה מודע לכך, אומנם ניקה את הדירה, אך לא חיטא את כל המשטחים בחומר חיטוי.

עכשיו מתעורר לפנינו דין תורה מעניין: ראובן ואשתו עמדו לעזוב את דירת הקיט ולשוב בחזרה לביתם, וכאן המשכיר תבע את מלוא תשלום שכירות דירתו.

התרגע ראובן וטען כלפיו: "נכנסנו מיד אחרי השוכרים הקודמים שלך, וסביר להניח שנדבקנו מהחיידקים שנתרו בדירה, כי נזהרנו מאוד שלא לבוא במגע עם שום אדם, ואת ידינו דאגנו לחטא בתכיפות. והרי אמרנו לך מפורשות, שאנו בורחים מעירנו המלאה בקורונה, וכיצד לא דאגת לחטא היטב את הדירה, וכי לא שמעת את דברי המומחים שהנגיף יכול להישאר זמן רב על משטחי ברזל?!" כנגדו טוען המשכיר: "לא התנת את השכירות בכך, ולא דרשת שאדאג לחטא את הדירה, לפיכך לא תוכל לבטל את המקח ועליך לשלם את שכרי!"

עם מי הדין?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: כלל גדול בדינו במקח טעות (כפי שנפסק בשו"ע חו"מ סי' רל"ב ס"ו): "כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזירים בו מקח זה, מחזירים. וכל שהסכימו עליו שאינו מום, הרי זה אינו מחזיר בו, אלא אם פירש, שכל הנושא ונותן סתם, על מנהג המדינה הוא סומך".

וממילא, אם באותה עת לא התפרסם ברבים אודות חובת חיטוי הדירות לפני כניסת שוכרים חדשים, הרי שהשכירות חלה, ואין זה נחשב שקיים מום" בדירה. ואם רצה השוכר להימנע מהידבקות, היה עליו לחטא בעצמו את הדירה [או להתנות עם המשכיר שיחטא אותה], ומשלא עשה כן אינו יכול לעכב את השכר המגיע למשכיר.

אומנם, במידה והסיפור התרחש באופן שכבר נקבעה התקנה המחייבת את משכירי דירות הקיט לחטא את דירתם, אזי הגם שהשוכר אינו יכול להוכיח באופן ברור לחלוטין שנדבק כאן בדירה, מכל מקום השכירות נחשבת למקח טעות, כי אף אדם לא היה מוכן להיכנס לבית ששהו בו לפניו חולי קורונה, ובעליו הפושע מכניס אחרים לתוכו מבלי לחטאו כנדרש. ולכן באופן שכזה אין צריך לשלם למשכיר. ואדרבה, ראוי למשכיר לפייס את השוכר בתשלום כספי נאות, על מנת לכפר על כך שהכניסו לבית עם חיידקים וגרם לו לצער נורא (וגם ביטלו מקיום מצוות ומלימוד התורה).

לסיכום: אם התפרסמה תקנה המחייבת את המשכיר לחטא את הדירה, לא ישלם השוכר את דמי השכירות, ואם טרם התפרסמה תקנה שכזו, שלם ישלם (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליס בת סוליקה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן שפרה ז"ל, לע"נ צימורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהון ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: ברכת המזון

פרשת עקב

בס"ד | גיליון מס' 341

כיצד ניחום אבלים הניב פרנסה קבועה ורווחית?

ואכלת ושבעת וברכת (ח, י)

מביאה שפע פרנסה והצלחה, משפרת את מצב חשבון הבנק, ובה בבד - משפרת את הבריאות ומאריכה את החיים!

האמת, שזה גם נדרש: מי שחי יותר שנים, זקוק ליותר הכנסה כדי להתקיים... ולכן, כשאדם מברך ברכת המזון כראוי, הוא מקבל כמה שנות חיים כבונוס, ובנוסף - הוא מקבל הכנסה שתחזיק אותו לאורך ימים ושנים. אמור מעתה, ברכת המזון בכוונה היא עיסקת חבילה משתלמת במיוחד, 'הכל כלול': מברכים ברכת המזון בכוונה, מתוך ברכון, בקול רם, וזוכים באורך חיים, ובפרנסה בהרחבה! היש עיסקה טובה מזו?!

אחים יקרים, ניצבים אנו השבוע בפרשה בה ניתנה לנו במצוות עשה מדאורייתא - הזכות העילאית לברך ברכת המזון. אנו יכולים לזכות במצוות עשה פשוטה ושגרתית, שממילא אנחנו מקיימים אותה מדי יום, ובכוחנו להשיג שני אוצרות יקרי ערך, אורך ימים ופרנסה בשפע. כל מה שנדרש מאיתנו הוא לברך מתוך ברכון, לכוון כראוי, לברך בקול רם, בידינו הדבר!

עכשיו הזמן לקבל על עצמנו לאמץ את הנהגה הזו. הן כשאנו אוכלים בביתנו - ואז כל בני המשפחה ייסחפו אחרינו וילמדו לברך כהלכה, והן במקומות ציבוריים, כמו בתי כנסת, מקומות עבודה או אולמות אירועים - אשר רבים יבחנו את מעשינו, יאמצו הנהגה זו, וירוויחו בזכותנו כמה שנים טובות וכמה שטרות מרשימים... ואם אין במקומות הללו ברכונים, הבה נרכוש אותם ונניחם שם, ובכך נזכה את הרבים לברך ברכת המזון כהלכה!

וככל שנברך ברכת המזון כראוי, ככל שליבנו יפתח לברך ברגש, בהתלהבות, בכוונה, בקול רם ומתוך ברכון - כך אנחנו וכל מי שאימצו את דרכנו בעקבותינו, נזכה בסייעתא דשמיא לאריכות ימים ושנים, לברך על המזון גם בגיל גבורות ויותר, שהרי שפע פרנסה לא יחסר לנו, ואז נוסף ונברך על מזון טוב ובריא לאורך ימים ושנים, מתוך שפע והרחבה!

סגירת מעגל שמימית!

הסיפור הבא אירע בעת האחרונה, ומעשה שהיה כך היה: ר' יצחק א., יהודי יקר וירא שמים, ניסה לשלוח ידו לפרנסתו בכתביבת סת"ם. הוא למד את המלאכה היטב, דקדק בהלכות הכתיבה, והחל לכתוב מגילות, כדרכם של סופרים מתחילים. ברם, כי הוא לא ניחן בכתב יד נאה, ותוצרות ידיו - כל עמלו בכתביבה שעות ארוכות - לא באמת כבשו את לב הסוחרים

רוב בני האדם, באשר הם, משקיעים אין סוף מאמצים ומשאבים בשמירה על בריאות איתנה ויציבה ועל איכות חיים נאותה, במטרה להאריך את חייהם ולשמור עליהם צעירים ורעננים לאורך ימים ושנים. בשנים האחרונות, עניין מאכלי הבריאות הפך לטרנד עולמי, אנשים משקיעים הון תועפות ברכישת מוצרי מזון בריאים יותר, טובים יותר, טבעיים יותר - מתוך תקווה שאלו יגרמו להארכת ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים...

מדי יום אנו רואים אנשים עושים פעילות גופנית, מתעמלים ומתאמנים, הכל כדי לשמור על בריאותם ועל גופם צעיר ורענן לאורך שנים. אנשים עורכים וקוראים מחקרים בשקיקה, נותנים את דעתם לעסוק בשיטות בריאות שונות, בדרכי דיאטה מגוונות, ובכל אמצעי אחר שמטרתו להאריך את החיים ולשפרם. חלק מהכלים הללו בוודאי עוזרים ברמה כזו או אחרת, אם כי הם מוגבלים מאוד בהשפעתם, ולא פעם - גם טובי הבריאים לקו במחלות קשות ונפטרו בטרם עת, למרבה הצער...

האם יש דרך להאריך את החיים, באמצעי נוסף, חזק ובטוח? האם יש כלי שמשלב - לצד הארכת ימים מתוך בריאות, גם שיפור משמעותי בפרנסה? האם יש משהו, בעזרתו ניתן להשיג גם תוספת הכנסה, גם תוספת בריאות וגם תוספת אריכות ימים ושנים? איך ניתן לשים את היד על שלושת האוצרות הנשאפים הללו, בפעולה אחת?!

התשובה היא, שגם זה קשור לארוחות שאנחנו אוכלים, אבל לא לאוכל הנאכל בהן, אלא למה שבא לאחריו. הגאון רבי חיים פלאג' זצ"ל, בספרו 'קול חיים' עמוד ק"י, מגלה שאמירת ברכת המזון בקול רם - היא סגולה לאריכות ימים ושנים. פשוט כך. מי שמברך ברכת המזון בקול רם, זוכה להאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים!

ובנוסף, הלא אמירת ברכת המזון בקול רם ומתוך הכתב, מעוררת את הכוונה בברכה, וממילא משיגה את היעד הנוסף - את השיפור בפרנסה. שהרי כך מבטיח בעל 'ספר החינוך' במצוות ברכת המזון, כי ברכת המזון בכוונה מביאה לפרנסה בשפע ובהרחבה, גורמת לפתיחת שערי שמים ולהורקת שפע פרנסה עד בלי די!

מדהים! הרי 'קשים' מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, עניין הפרנסה הוא מלאכה קשה למדי, מורכבת למדי. כמה אנשים טורחים ויגיעים בפרנסתם, יש כאלה המתפטרים או מופטרים בשל חוסר הצלחה בפרנסתם, מבקשים שיפור במדד ההכנסות החודשי. מסתבר שבידינו הדבר: ברכת המזון בכוונה, בהתלהבות, מתוך הכתב, בקול רם -

'ברכון' מקורי שהציל...

הסיפור המפעים הבא פורסם בגיליון 'על המזון', מפי בעלי המעשה: היה זה בשעת צהריים עת יצאו בני משפחת ווילינגער ממאנסי למסע ארוך, בן כמה שעות, בדרכם לשמחה משפחתית בבולטימור. כנהוג בנסיעות ארוכות, עצרו באחת מתחנות הדלק לפוש ולאגור כח, ושם גם נטלו ידיהם לסעודה, כשהם ממשיכים בארוחה לאחר חזרתם לרכב, תוך כדי הנסיעה.

אלא שאז נקרתה בפניהם בעיה לא צפויה: הם מקפידים על ברכת המזון מתוך ברכון, וכזה לא נמצא. לא בכיסים, לא בתא הכפפות ואף לא בתיקים שהביאו עימם. הם סיימו לאכול וברכון אין! מה עושים? כיצד מברכים בלי ברכון?!

הם נזכרו בעצה הכתובה בשם אחד ממאורי הדורות, לפיה אדם ש'נתקע' בלי ברכון, יכול פשוט לכתוב את ברכת המזון מתוך הזכרון, ולאחר מכן לברך מתוך הברכון המאולתר שכתב מתוך זכרונו. לפיכך, כל אחד מבני המשפחה כתב קטע, וכך היה להם 'ברכון' בנוי דפים דפים, בכתבי יד שונים. ה'ברכון' המאולתר עבר מיד ליד, וכל בני המשפחה בירכו מתוכו.

כשהאחרון סיים - נשמע קול פיצוץ עז, הרכב ספג חבטה הגונה ונעצר על מקומו בחרדה! תאונה, ועוד איזו - תאונת שרשרת, חמש מכוניות, הם בדיוק באמצע - שתיים לפנייהם ושתיים מאחוריהם. רגע של חזרה חלף עליהם עד שהחלו לבחון את המצב, ואז הסתבר שבעצם... כולם ניצלו! כולם נותרו שלמים ובריאים!

הם יוצאים מהרכב, ולתדהמתם מגלים את עומק הנס: מסתבר שהם בתוככי זירת תאונה מדממת, מסביבים רכבים מרוסקים ומעוכים למחצה, פצועים לכודים בהם, מתי מעט מהפצועים יוצאים בכוחות עצמם חבוטים וכאובים. ורק הרכב שלהם, שנמצא בטוורה של הזירה - איש לא ניזוק בו, ואפילו הרכב לא ספג נזק משמעותי!

הם חושבים כיצד קרה הדבר, ונזכרים. רגע לפני התאונה - סיימו לברך ברכת המזון באמצעות הפיתרון המאולתר שאימצו על אם הדרך... מתברר, שברכת המזון הגנה עליהם בשעת התאונה, זו אכן סגולה לאריכות ימים! אחים יקרים, הבה נאמץ את סגולת ברכת המזון מתוך הכתב, זה ביטוח חיים של ממש, מעניק גם פרנסה וגם אורך ימים. בידינו הדבר!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקי חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

והמתעניינים, והוא נאלץ למכור מאוד בזול, עד כדי שהפרנסה לה כה ייחל - לא היתה בהרחבה...

ר' יצחק הינו מכר של משפחת זקבך, אשר אחד מבניה, הרב מנחם אשר זקבך ז"ל, נמנה על הרוגי אסון מירון הנורא, ונפטר בקיצור ימים ושנים באסון המחריד אשר הרטיט ועדיין מרטיט כל לב. כשהגיע ר' יצחק לנחם, שמע כי המנוח ז"ל הקפיד ביותר על אמירת ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב, עד כדי שלא היה אוכל אם לא ידע שיש תחת ידיו ברכון, ממנו יוכל לברך, באומרו כי ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב הינה סגולה בדוקה וידועה לפרנסה.

ר' יצחק שמע את הדברים, ואלו פעפעו בקרבו והופנמו בעומק לבו. הן הוא מתקשה בפרנסתו, וברצונו ללמוד ממעשי הטובים של המנוח ז"ל, מצא אפוא לעצמו את הבקעה להתגדר בה. על אתר החליט כי הוא מקבל על עצמו לברך ברכת המזון בכוונה ורק מתוך ברכון, ובאין ברכון - הוא כלל לא יאכל, עד שימצא ברכון ממנו יוכל לברך.

כמה ימים חולפים, ור' יצחק מקבל החלטה נוספת, לקיים 'משנה מקום משנה מזל'. עד אז נהג לכתוב בביתו, ועכשיו הוא עובר לחדר סופרים, בו לכל סופר יש עמדה משלו, כאשר בחדר אחד כותבים יחד כמה סופרים סת"ם. הוא מתחיל לעבוד במקום החדש, ובאחד הימים, כשהוא רוצה ליטול ידיו ולסעוד את לבו, הוא מגלה שהברכון נשכח בבית...

טוב, הוא כבר יודע מה הוא עושה במצבים מעין אלה. הוא לא נוטל ידיים, עד שהוא מסדר לעצמו ברכון. הוא מסתובב בחדר הסופרים, מחפש ברכון או סידור, אולם אינו מוצא. מחפש במדף עליון, בפנינת הקפה, על יד הכיור - אפס, אין ברכון בסביבה!

מה עושים עכשיו? - ליטול ידיים ולאכול כשאינ ברכון באופק? - לא בא בחשבון. הוא קיבל על עצמו לברך רק מתוך ברכון, והוא לא מוכן להתפשר על קבלתו זו. ללכת הביתה רק כדי להביא ברכון? - נשמע לו מופרך... הוא מוסיף להסתובב בחדר ולחפש אחר ברכון, ואז אחד הסופרים מציע לו:

'ראה נא, כתבתי בעבר את ברכת המזון בכתב סת"ם מהודר, לצורך מכירתו. הוא עדיין תחת ידי. אני יכול להשאיל לך אותו, תוכל לברך מתוכו. כמובן, בכפוף לכך שתשאיר אותו עטוף בניילון השקוף המגן עליו, לבל יתלכלך חלילה. זה עוזר לך?'

בוודאי. ר' יצחק ממנהר ליטול ידיו, אוכל את ארוחתו, נוטל את ידיו במים אחרונים, מנגבם היטב, ובזהירות מופלגת מקבל את הקלף לידי. הוא מברך מתוכו ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב, ואינו יכול להתעלם מהעובדה כי הכתב נאה ומהודר ביותר, לסופר הזה יש חוש אומנותי של ממש, כתב היד שלו הוא כמו ציור מהמם!

כשהוא מסיים לברך, הוא פונה אל הסופר, ומבקש להשאיר את הקלף תחת ידיו לכמה ימים, כי הוא מבקש להתאמן באמצעות כתב היד הנאה. הסופר טוב הלב הסכים, בכפוף לשמירה מלאה וקפדנית על הברכון הכתוב ביד אמן. ר' יצחק מותיר את הקלף אצלו, ומדי יום מקדיש שעות ארוכות לאימון כתב ידו, כדי להגיע ליעד הנכסף: כתב יפה ונאה, בדומה לכתב שניצב מול עיניו.

חולפים כמה שבועות, וכתב היד של ר' יצחק משתפר פלאים. בעזרת הכתב שלפניו, הוא מצליח לשפר את יופי כתב ידו במידה משמעותית, ועתה - כתב ידו נאה ויפה, ומסתבר שגם יהפוך למבוקש יותר ויהיה שווה סכום נאה... הוא מתחיל לכתוב מגילה בכתב היד החדש והמהודר שסיגל לעצמו, ואכן, המגילה הנכתבת נהדרת ממש, כל רואיה מתפעלים ממנה...

חולפים מספר שבועות נוספים, והנה יוזמה ברוכה מתגבשת: כתיבת 45 ספרי תורה לעילוי נשמת 45 הרוגי מירון. למלאכת הקודש נדרשים 45 סופרים סת"ם, ור' יצחק ממנהר להגיש מועמדות, שולח את כתב היד המעודכן שלו, שגורף מחמאות ומביא אותו להיבחר כאחד מצוות הסופרים שישקוד על המלאכה. בגורלו עלה... לכתוב את ספר התורה לעילוי נשמת הרב זקבך ז"ל - זה שבעקבותיו קיבל על עצמו את הקבלה לברך ברכת המזון מתוך הכתב!

וכך נסגר לו מעגל פלאים: בניחום אבלים על הרב זקבך ז"ל, הוא מקבל על עצמו לברך ברכת המזון מתוך הכתב, כמנהגו של המנוח. יד ההשגחה מובילה אותו לעבור לכתוב ב'חדר סופרים', ושם, דרך הקפדתו על ברכת המזון מתוך הכתב, מתגלגל לידי כתב יד נאה ומהודר, אותו הוא רשאי לחקות. כתב היד הזה הופך למבוקש, והוא נבחר להיות הסופר שיכתוב את ספר התורה לעילוי נשמת המנוח שאת הנהגתו אימץ, כאשר פרנסתו מובטחת לאורך זמן!

הסיפור המדהים, אותו סיפר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א - מעבר ליד ההשגחה העליונה הניכרת בו בכל פרט - פותח לנו צוהר להבנה עד כמה ברכת המזון היא הדרך המובילה לפרנסה בטוחה ויציבה, בשפע ובהרחבה. הנה כי כן, סופר סת"ם שבמשך תקופה ממושכת לא הצליח במלאכתו, והנה, אך קיבל על עצמו לברך ברכת המזון כראוי ומתוך ברכון - זכה להבטיח את פרנסתו, ועוד בהקשר ישיר למי שבזכותו אימץ את הקבלה הטובה שלו!

אחים יקרים, כולנו יכולים לזכות בפתיחת שערי הפרנסה, זה קרוב אלינו מאוד. אין צורך להיות בלחץ מהמינוס, להיכנס למתח מהמצב במקום העבודה. הרי אנו עושים רק השתדלות, הפרנסה מושפעת משמים - ושם, היא מושפעת בזכות ברכת המזון כהלכה ומתוך הכתב, בכוונה ובקול רם! הבה נאמץ את הקבלה הטובה הזו, הבה נפתח לעצמנו את שערי הפרנסה בהרחבה!

רוח משמעותי בכמה ארוחות...

במשפחת ל. ממרכז הארץ, החלה תחושת דריכות שהתחלפה את אט בהתרגשות. עומדים הם לפני שמחת בר המצוה של בנם יקירם, וליבם מתרונון לנוכח השמחה הצפויה. עם זאת, השמחה מביאה איתה גם הוצאות נלוות, וזה החלק הפחות נעים עבורם... הן אך בקושי הם מסתדרים בפרנסתם הוודאית, והוצאות לעריכת בר מצוה מכובדת - מניין?!

לידיהם התגלגל גיליון שבועי מרתק בשם 'אור חזקה', בו צוטטו דברי ספר 'החינוך' בפרשתנו, שהזהיר בברכת המזון זוכה שפרנסתו מצויה לו בכבוד, ולצידם הובאו שתי עדויות מפי שני אנשים, שהתחזקו בברכת המזון כהלכה, ובתוך זמן קצר זכו לישועה בפרנסה. בני הזוג עברו על הכתוב בגיליון, וכהרף עין גמלה בליבם החלטה: להתחזק בברכת המזון, זו הדרך וזה הכלי לפעול להרחבה בפרנסה, בפרט עתה - כשהם ערב שמחה וזקוקים לכסף...

לנוכח העובדה כי עד כה לא נהגו ליטול ידיהם על הפת מדי יום אלא רק בשבתות וחגים, ומנגד - רצו לברך ברכת המזון כראוי וכמה שיותר, הם שינו את סדר הארוחות המשפחתי, כך שמדי יום תיערך ארוחה הדורשת ברכת המזון, וברכת המזון אכן תיאמר באופן הראוי, בהתרגשות, בכוונה, מתוך הכתב, בקול רם, כפי שמצות ברכת המזון צריכה להיראות!

חלפו 3 ימים, לא יותר. שלושה ימים!

בבוקרו של יום הם מגלים כי לחשבון הבנק נכנסה העברה בסך 8,900 ש"ח, 'מענק עבודה' המכונה בלשון הציבור 'מס הכנסה שלילי'. הם ידעו כי אמור להיכנס להם כסף ממקור זה, אבל החישוב שלהם העלה כי מגיע להם מענק בסך 4,700 ש"ח לשנה בלבד, וגם סכום זה אמור להיות מועבר בכמה פעימות. איך זינק הסכום בכזו חדות? איך הכפיל ושילש עצמו ביחס לסכום הצפוי להיות מועבר בפעימה הזו?!

ובכן, הסתבר, כי הם הגישו בקשה גם בשנת הכספים הקודמת, אולם זו נדחתה בהליכי בירוקרטיה שונים. הם הגישו ערעור על הדחיה, וגם הערעור - לפי ההודעה שקיבלו - נדחה. ובכל זאת, בורא עולם שלח להם עם הפעימה הראשונה בשנה הזו - גם את כל המענק בגין שנה קודמת!

הם עומדים מול דפי הבנק, נפעמים. בעיניהם רואים כיצד סכום נכבד ביותר, כמה אלפי שקלים, נחתו עליהם משמים, באורח פלאי ממש, שלושה ימים בלבד מן היום שקיבלו על עצמם את הקבלה הנעלית, לברך ברכת המזון כראוי, מתוך הכתב, בכוונה, מכל הלב!

באחד הימים האחרונים, קיבלנו את הסיפור במכתב נרגש מהגב' ל., בו היא מתארת עד כמה היא לא האמינה למראה עיניה לנוכח הנס הפלאי. במכתבה היא מבקשת לזכות את הרבים למען הכל יידעו ויכירו עד כמה גדול כוחה של ברכת המזון, עד היכן היא גורמת לפתיחת שערי השפע. ולנו לא נותר אלא להסיק את הלקח:

אחים יקרים, כולנו יכולים לזכות בשפע בפרנסה, באורך ימים ושנים, בהרחבת הדעת ובהרחבת הארנק. כל מה שאנו יכולים וצריכים לעשות, הוא פשוט לברך ברכת המזון בכוונה, לקבל על עצמנו לברך כהלכה וראוי, ולעמוד בקבלה הזו עם כל הלב. וככל שברכת המזון שלנו תיאמר כראוי, מתוך הכתב, בהתלהבות, ברגש, בכוונה ובקול - כך נזכה לראות עין בעין בחסד ה' ובישועתו, ברוב שפע בפרנסה ובאורך ימים ושנים טובות מתוך הרחבה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-077-7671812 פקס: דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כב אב תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:02 תל-אביב: 7:17 חיפה 7:10 מוצאי שבת: ירושלים: 8:17 תל-אביב: 8:19 חיפה: 8:20 ר"ת: 8:54

פרשת עקב

גמילות חסדים

לגמול חסד עם הזולת ולהטיב עמו!

נלמד מהפסוק: "ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד" (פרק ז-יב)

ואמרו חז"ל: תניא שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל. רחמים ביישנים, גומלי חסדים. גומלי חסדים מנין. דכתיב "ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד" (ירושלמי קידושין פ"א ה"א). וכן נלמד מהפסוק "ללכת בכל דרכיו" (פרק יא-כב). והביא רש"י דרשת חז"ל: מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא גומל חסדים אף אתה גמול חסדים.

החפץ חיים מביא (בספרו אהבת חסד ח"ג פ"ח) דוגמאות של חסד התלויות בדיבור כגון בענייני תורה שמלמד לאחרים, כמו שאמרו חז"ל (בסוכה מט) על הפסוק "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה" - תורה שמלמד היא תורה של חסד ותורה שאינו מלמד היא תורה שאינה של חסד.

עוד דוגמא של חסד התלוי בדיבור, כגון אם יש לו על חברו כעס מאדם אחר ויכול בדיבורו להסיר הכעס מעליו, הוא בכלל חסד, וכן אם יכול בדיבורו לסבב שלא יבוא רעה על חברו. וכן אם נותן לחברו עצה טובה למנוע ממנו הפסד או שמסבב בדיבורו שיטיב אדם לחברו וכו', כל זה הוא בכלל חסד ומקבל עבור זה ברכה מאת ה', וכדאיתא בתוספ' פאה פ"ג דאפילו אם רק אמר לאחרים "תנו" נותנים לו שכר על זה שנאמר "כי בגלל הדבר הזה [היינו דיבור] יברכך ה' אלוקיך". עכ"ד.

עוד ישנו חסד ברוחניות כפי שמצינו אצל אברהם אבינו ע"ה עמוד החסד. הוא לא הסתפק בחסד הגשמי במה שנטע אש"ל בבאר שבע שהיה בו אכילה, שתיה ולינה, לכל אדם שעבר דרכו. אלא עיקר מטרתו היתה להחדיר בהם את ההכרה שיש מנהיג לבירה וכל מה שנהנים מהעולם הוא מהקב"ה, ולו יש להודות. זוהי הטבה רוחנית שהטיב עם הבריות שע"ז יזכו להכיר בוראם, להתקרב אליו ולעבודו.

בכך נעוץ ההבדל בין החסד שעשה נח לחסדו של אברהם. נח גמול חסד במשך שנה תמימה עם הבע"ח והביא חיים לעולם אך זהו חסד גשמי. אבל אברהם אבינו הוסיף על כך "חסד רוחני". וכדברי חז"ל עה"פ "ואת הנפש אשר עשו" בדרך זו של חסד שעשה אברהם עלינו לדבוק. על כן נקראים אנו לדורות "בני אברהם" ולא "בני נח".

"לך אכול בשמחה לחמך..."

סיפר הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל: מנהג היה לו לגאון רבי ישראל איסר שפירא זצ"ל (בעל שו"ת עזרת ישראל) בכל יום, שלא לאכול פת שחרית עד שגמל חסד לאדם מישראל.

אירע פעם שעבר על רבי ישראל יום שלם ועדיין לא בא מעשה לידו לגמול חסד עם זולתו. ישב כל היום בתענית ולא טעם מאומה. ירד הערב ועדיין אין איש בא. נצטער אותו צדיק צער גדול בהמתינו לשוא כשהוא שרוי בתענית.

והנה בחצות הלילה יצא רבי ישראל אל השוק, שמא יזדמן לו אדם שיוכל לעשות עמו חסד. ראה גוי אחד עומד ועמו עגלה מלאה קרשים. מיד רץ אל הנגר שבעירה והודיע לו, כי עגלה מלאה קרשים עומדת בשוק למכירה. הלך הנגר והחל נושא ונותן עם הגוי ונוכח לראות כי מקח טוב נזדמן לפניו.

פנה הנגר לרבי ישראל ואמר לו: אמנם הקב"ה הזמין לי מציאה ע"י הרבי. אבל דא עקא אין אני יכול לזכות בה, שכן אין בידי פרוטה לפרוטה. נענה מיד רבי ישראל: "הריני מוכן להלוות לך הכסף בחפץ לב". ואכן קנה הנגר את הקרשים. או-אז הלך רבי ישראל לביתו ואכל בשמחה ובטוב לבב את לחמו.

גדוה"ד

"הל"א פרוס לרעב לחמך..."

כ"ק האדמו"ר מביאלה (בעל החלקת יהושע) היה מופלא במעשי חסד. דוגמא אחת מיני רבות סיפר המשב"ק רבי שמחה עקשטיין ז"ל: פעם נכנס לביתו של הרבי ונדהם לראותו עומד במטבח ומבשל תפוז"א. הרבנית לא הייתה בבית והרבי ניצל את ההזדמנות להכין ארוחת צהרים. הוא הוסיף כמה רבעי עוף מהמקרר שהוכנו לפני כן, והכניס לסיר.

קרא הרבי למשמש ויחדיו יצאו עם הסיר הרוחת לכיוון שכונת בית ישראל. הילכו בסימטאות הירושלמיות עד שהגיעו לבנין מוזנח ומיושן. ירד הרבי במדריגות לאחת הדירות ונקש בדלת. אלמנה מבני עדות המזרח פתחה כשהיא נאנחת על כאבה. אך הנה האירו פניה למראה ארוחת הצהרים שהביא לה הרבי מביאלה... הרבי נכנס פנימה הניח את הסיר על השולחן ובירך את היתומים במאור פנים שיהיה להם לתאבון...

"המחזה הזה לא ישכח ממני לעולם" - סיפר המשמש - "איך הרבי צעד בזריזות ובשמחה ובהתלהבות לקיים את מצות החסד באותה התלהבות שראינו אצלו בתקיעת שופר. הוא לא הסכים שאקח ממנו את הסיר לשאתו ברחוב. אלא הוא עצמו מחזיק כשהוא מפזם לעצמו את הנוסח "לשם יחוד"..." ויהי נועם" וכו' בהתלהבות ובאש קודש".

מתוך מאמר לזכרו

"איטש לרעהו" פרשת עקב מוקדש לעילוי נשמת אמז"ר

ר' יוסף ישראל בן מורינו הרב יעקב יהודה הלוי הופמן ז"ל נלב"ע כ"ג מנחם אב ואשתו א"מ מרת מרים ע"ה בת ר' יעקב ז"ל

"איטש לרעהו" פרשת עקב הוקדש לעילוי נשמת אמז"ר

ר' אהרן צבי בן ר' שמחה הלוי פלק ז"ל שיום היאהרצייט חל ביום כו' מנחם אב ת.נ.צ.ב.ה.

שלא להדר במצוות על חשבון פגיעה בזולת!

נלמד מהפסוק: "לאהבה את ה' אלוהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו" (פרק יא-כב)

וּכְתַב רַש"י: הוּא רְחוּם וְאַתָּה תְּהֵא רְחוּם. הוּא גּוֹמֵל חֲסִידִים וְאַתָּה גּוֹמֵל חֲסִידִים. מִכַּאֵן נִלְמַד - הִיָּה אֹמֵר הַגַּה"צ רַבִּי יַעֲקֹב נֵיימָן זצ"ל - שְׁקִיּוֹם מִצְוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם מוֹתָנָה בְּשִׁמְרָה וְזִהִירוֹת יִתִּירָה בְּעֵינַיִם שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ. שָׁגַם בְּשַׁעָה שְׁמַתְעֵלָה הָאָדָם וּמִתְדַבֵּק בְּקִיּוֹם מִצְוֹת הַבּוֹרָא, אֵל לוֹ לִשְׂכּוֹחַ אֶת הַצִּיּוּן, לִלְכַת בְּכָל דְּרָכָיו מָה הוּא רְחוּם וְכוּ', וּמִמִּילָא לְהַזְהֵר שְׁלֹא לִפְגּוֹעַ בְּזוֹלְתוֹ.

החפץ חיים היה אומר שכדי שלא להדר במצוות על חשבון הזולת, לא די להיות צדיק, אלא צריך להיות גם חכם! הווי אומר: כדי לכלכל את צעדי הצידקות עפ"י כללי התורה, צריך להיות קודם כל חכם בחכמת התורה. וכפי שהתבטא הגאון **רבי ברוך בער ליבוביץ** זצ"ל: "בלי גאונות אי אפשר להגיע לצידקות אמיתיות". לכך כווננו חז"ל באמרום (ברכות יז.) "לעולם יהא אדם ערום ביראה".

והטעם הוא: משום שאדם שאינו חכם, אינו יודע אימתי רשאי הוא להחמיר על עצמו בהידור המצוות, ואימתי - כאשר הדבר נעשה על חשבון פגיעה בזולת - אינו רשאי להחמיר. נמצא שצריך האדם הרבה דעת ותבונה והרבה שימת לב, כיצד לקיים מצוות בהידור, מבלי שאגב כך יפגע בזולתו.

ראיה לכך מפירוש רש"י על הפסוקים "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים... פן תשכח" (דברים ד-ט) וכתב רש"י: בזאת תחשבו לחכמים לעיני העמים כשלא תשכחו את הדברים... ואם תעוותו אותם מתוך שכחה תחשבו שוטים".

ולכאורה תמוה: הרי אם לא יעשו המצוות צריכים להחשב רשעים ולא שוטים!! וביאר הגה"צ **רבי יעקב ניימן** זצ"ל (בספרו **דרכי מוסר**) בשם **הסבא מקלם**, שיתכן ואדם עושה מעשה וכוונתו לשם שמים, ואז לקרותו רשע אי אפשר שהרי כוונתו לשמים, כוונתו רצויה, אבל מכל מקום מעשיו אינם רצויים וראוי לקרותו שוטה.

"אתה עלול להקרא רשע"...

באחד הימים הרגיש הגה"צ **רבי נתן צבי פינקל** זצ"ל - **הסבא מסלבודקה**, בתלמיד אחד העומד בתפלה בין שורות חבריו, ומרוב התלהבותו הוא מתנדנד אנה ואנה בכל גופו ואבריו.

לאחר שסיים את תפלתו קרא לו רבי נתן צבי ואמר לו: "הרי חז"ל דורשים גזירה שוה "הכאה הכאה" שחייבים מלקות אף בהכאה שאין בה שוה פרוטה. כלומר אף בהכאה כל שהיא. והנה בנידנודיך אתה עלול לפגוע לפעמים בשכנך העומד על ירך ולעבור - תוך כדי תפלתך והתלהבותך - עבירה חמורה ולהקרא רשע..."

תה"מ

"ודי לחכימא..."

אחד האברכים ניגש לגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל לפני חג הפסח וטען לפניו: "ביררתי באופן היסודי ביותר! שבדיקת חמץ ישנה חובה לבדוק גם בין חריצי הרצפות..." [וכוונתו להטיל את המשימה על אשתו!]. האברך ביקש להשמיע את בירורו ההלכתי בפני רש"י.

אך רש"י הגיב: "אין צורך שתשמיע, הלא אתה ת"ח ובוודאי ביררת היטב. אך עליך לדעת שבדיקה בין החריצים מצריכה טרחה מרובה, וההלכה קובעת שכאשר נדרשת טרחה מרובה בבדיקה אין סומכים על אשה, ואתה בעצמך תיאלץ לבדוק... ועליך למצוא את הדרך הממוצעת בין חובת הבדיקה שתארך זמן רב ובין ביטול התורה".

לאחר מספר ימים חזר האברך לרש"י ואמר: "בבירור נוסף שערכתני, הגעתי למסקנה שלפי ההלכה אין חיוב לבדוק בין חריצי הרצפות..."

במחיצתם של גדוה"ת

להרגיש ללבנו של תלמיד...

סיפר הגאון **רבי ישראל קופילוביץ** שליט"א חתנו של **כ"ק האדמו"ר מסלונים בעל ה"נתיבות שלום"**: לאחר מסיבת האירוסין שלי שהתקיימה במירון, שב חותני, האדמו"ר מסלונים, לישיבה כשאני מתלווה אליו ברכבו. היה זה ביום חמישי. כשהגענו סמוך לבני ברק ביקש האדמו"ר מהנהג, לפליאתי הרבה, שיפנה לבית הורי כדי שארד ואלך הביתה ולא אבוא לישיבה.

הסביר לי הרבי את נימוקו: "מכיון שיש היום בישיבה חתן שנוסע לשבת ה"אויפרוף" שלו, ונהוג שהחברים נפרדים ממנו בשמחה ובמחולות, על כן אם תבוא כעת לישיבה, הרי תוסט מעט תשומת הלב מהחתן ההוא ועלול להגרם לו עגמו"נ, לכן עדיף שתבוא לישיבה מאוחר יותר..."

הלמות עמלים

שמירה מעין הרע

להתרחק מן הפרסום ולא להבליט מעלותיו כדי שלא ינזק מעין הרע!

נלמד מהפסוק: "זהסיר ה' מומך כל חוליו" (פרק ז-טו)

ובגמרא (בבא מציעא קז:) אמר רב זו עין. ופירש רש"י: כל חולי - "דבר שכל החולאים תלויין בו, וזו העין, עין רעה". ואומרת הגמרא שרב אומר זאת לשיטתו. שכן פעם עלה רב ונכנס לבית הקברות וע"י לחש שעשה (לשיטת רש"י) הבין בכל קבר את הסיבה למותו, ואמר שרק אחד ממאה מת כדרך העולם (מחולאים) וכל תשעים ותשע האחרים מתו מחמת עין הרע.

הגה"צ רבי ירוחם לייבוביץ זצ"ל כותב (בספרו **דעת תורה** - כי תבוא): "אם עושה איזה מעשה מצוה ו"מתפאר" בזה, הנה הוא מקציב בזה את מחיר המצוה: כי כדאי לפניו לעשותה למען הנאת ההתפארות, ואז כבר מסולקים ממנו! כבר אין חייבים לשלם לו ערך המצוה באמת. מפני שהוא עצמו קבע במה שישתלם וחסל!"

מענתה, מה גדול חובתו של אדם להסתיר בכל כוחו טיב מעשיו (מלבד העיה"ר שזה גורם), ויהיה מעשה הכי טוב שיהיה, כי כל מעשה שלו שיתראה לבני אדם, הלא הוא מתפאר בזה ו"כל המתפאר כמעט נוטל שכרו".

בגמרא (ברכות לא:) מובא על תפלת חנה שביקשה מעלי שהיא רוצה בן "זרע אנשים" שיהיה לא חכם ולא טיפש וכו' מדוע ביקשה כך? מפרש רש"י: "ביקשה שלא יהיה חכם יותר מידי, שלא יהיה תמוה בעיני הבריות ומתוך שנדברין בו שולטת בו עין הרע".

והעיר הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשיעורו כי בהגהות **יעב"ץ** הוסיף עוד מלה על לשון רש"י וכתב "בקטנותו", והיינו שיש לחשוש שאם בקטנותו יהיה יותר מדי חכם, עלול לדבוק בו עין הרע ע"י שיעורר פליאה בעיני הבריות. והיעב"ץ הוסיף שם בדרך אגב, שהקב"ה לא שמע בזה לתפלתה של חנה, שהרי בגיל שנתיים כבר הורה שמואל הלכה ש"שחיטה כשרה בזר..."

להשאר בהיכל...

לפני מלחמת העולם השנייה היה הגאון **רבי משה סולובייצ'יק** זצ"ל ובנו של **רבי חיים** זצ"ל) מפורסם מאוד בציבור, ואילו **הגרי"ז סולובייצ'יק** זצ"ל על אף שהיה רבה של בריסק לא היה מפורסם כמוהו.

שאלו את רבי משה: היאך יתכן שאתה מפורסם יותר מאחיד שהוא גאון אדיר ורבה של בריסק ובכ"ז אינו מפורסם כמורך?

השיב רבי משה: כתוב **בזוהר הק'** "קם רבי אלעזר פתח ואמר: "הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל". העולם חושב שהמזל הוא שיוציאו את הספר תורה מההיכל, אבל האמת שהמזל הוא שישאר בהיכל!"

הפסיר רבי משה: "לי לא היה מזל כמו שהיה לאחי הגרי"ז, אותי הוציאו מההיכל, אבל הוא נשאר בהיכל התורה והיראה..."

תורת חיים

צדקה וחסד שעושה אדם עם רעהו בסתר, מעלה יתירה יש בה! נלמד מהפסוק: "כי יגרת מפני האף והחמה" (ט-יט)

ואמרו חז"ל בגמרא: גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשה רבינו, דאילו במשה רבינו כתב "כי יגרותי מפני האף והחמה", ואילו במעשה צדקה [בסתר] כתיב (משלי כא) "מתן בסתר יכפה אף" (בבא בתרא ט:). [ופירושו התוס': צדקה בסתר יותר משכך חמה ממשה רבינו בתפלתו, ואף על גב דמשה נמי עשה צדקה בסתר, שמא אותה שעה כבר פסק אותו זכות].

נאמר במשלי (כ-ו): "רוב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא". ופירש רבינו יונה ז"ל: רוב בני אדם יכריזו כל אחד מהם על חסדו ויודיע לרבים מעשי צדקותיו וכו' ואילו "איש אמונים מי ימצא" - איש אמונים הוא העושה צדקותיו ומסתיר חסדיו כענין שנאמר: "מתן בסתר יכפה אף" ונאמר "הצנע לכת עם אלוקים".

והנה - כותב רבינו יונה - שלימות מצות החסד ומעשה הצדקה בהסתירה ובכסויה שלא להתפאר על מקבל המתנה והחסד ושלא להכלימו. והשנית שלא להתגדל במלאכתו כענין שאמרו חז"ל בענין עסק התורה "אל תעשנה עטרה להתגדל בה". עכ"ד.

כאשר נותן האדם צדקה לעני בפרהסייה כדי להתפאר בזה ועל ידי כן מתבייש העני, עליו דרשו חז"ל את הפסוק "כי את כל מעשי האלוקים יביא במשפט על כל נעלם" (קהלת - יב). ומוטב היה שלא יתן מאשר יתן ויתבייש העני. (חגיגה ה.)

וכתב הרמ"א (יו"ד סי' רמט - יג) "שלא יתפאר האדם בצדקה שנותן ואם מתפאר, לא די שאינו מקבל על זה שכר, אלא אפילו מענישים אותו עליה" (בית יוסף בשם הסמ"ג).

וכמובא בגמרא (בבא בתרא י:): "חסד לאומים חטאת" - שכן צדקה וחסד שעושים העכו"ם אין עושים אלא כדי להתייר ולהתפאר, וכל המתירה נופל בגיהנם. [ורמז לכך המדרש "לא תפאר אחריד" (דברים כד-כ) לא תתפאר על העניים אם אתה מטיב להם ומניח זיתים תחת האילן].

המחאה בנקאית...

מעשה באברך מארץ ישראל שהגיע לאמריקה עם אמו החולנית, שהיתה במצב קשה. הוא בא לבית האדמו"ר מצאנז, וסיפר לו את סיבת בואו לאמריקה. נענה הרבי ואמר:

"הלא הטיפול יעלה בדמים מרובים, אתן לך גם אני משהו... שהרי פטור בלא כלום אי אפשר". ואז הושיט לו הרבי שטר של עשר דולר... האברך חש מאוכזב ונכלם מן ה"נדבה" הזעומה, אך לא אמר מאומה. כל הענין נראה בעיניו כמדרש פליאה.

לבסוף, כשעזבה אמו את בית החולים והבן ביקש לסדר את התשלום במשרד בית החולים, נאמר לו: "אין צורך בתשלום, החשבון כבר נפרע".

השתומם האברך ושאל: "כיצד ומתי נפרע החשבון?" התברר, כי מיד בתחילת הטיפול הפקיד אצלם הרבי המחאה בנקאית בסכום גדול, שהספיק לכיסוי כל ההוצאות.

במחיצתם

"מתן בסתר יכפה אף"...

בהיותו אברך צעיר, נסע פעם כ"ק האדמו"ר משינאווא - רבי יחזקאל הלבירשטאם זצ"ל בבוקר בעגלה ובאמצע הדרך ביקש מהעגלון לעצור. הוא ירד מהעגלה והלך לבדו לתוך היער הסמוך.

עברה שעה ארוכה, והעגלון ביקש לראות מה מעשיו של הרבי ביער. הוא הלך בלאט וראה מבין העצים, שהרבי טורח להציב גל נאה של אבנים.

משהושלם הכל לשביעות רצונו, פנה רבי יחזקאל לשוב לעגלה ואילו העגלון הסקרן התגנב לראות מה פשר מצבור האבנים הזה... הוא הסיר את האבנים העליונות וראה ערימה של מטבעות נוצצות. לא חשב הרבה ונטל חופן מטבעות לכיסו. הוא השיב את האבנים למקומן ומיהר אל העגלה.

כעבור דקות מספר, חש העגלון בחולשה מוזרה. כל גופו כאב, והוא התחיל להתאנח בקול רם. שאלו הרבי: "כלום שלחת יד בכסף שביערי?" הודה העגלון שאכן כך עשה. ציוה עליו הרבי להסתובב ולשוב על עקבותיו. הם חזרו לאותו מקום והרבי הורה לו: "לך מהרה ותשיב את הכסף למקומו ויוטב לך". עשה כן העגלון והיסורים נעלמו.

חקר העגלון והתברר לו, שהרבי משינאווא נוסע בכל יום באותו מסלול ומניח כספים במקומות קבועים. ומשפחות עניות מהסביבה באות ונוטלות את הכסף מבלי לדעת מיהו הנותן ומבלי להתבייש בקבלת הנדבה.

הרבי היה שולח להן הודעות אנונימיות, בלי לומר את שמו, בהן ציין היכן ממתין להם הכסף והן היו נוטלות אותו מבלי לדעת מיהו מיטיבן.

רבינו הק' משינאווא

ענוה ושפלות

לנהוג בכניעה ובענוה עם זולתו ולעקור מהלב כל סוגי גאווה וגסות הרוח!

נלמד מהפסוק: "ולא תביא תועבה אל ביתך" (פרק ז-כו) וכן מהפסוק: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (פרק ח-יד)

ודרשו חז"ל: כתיב "ולא תביא תועבה אל ביתך" וכתביב: "תועבת ה' כל גבה לב" (משלי טז) מכאן אמר רבי יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים. וכן: אמר ר' יוחנן, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כבר בעיקר שנאמר: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (סוטה ד:). עוד דרשו: אזהרה לגסי הרוח מנין? אמר ר' נחמן בר יצחק "ורם לבבך ושכחת את ה'" וכתביב "השמר לך פן תשכח את ה'" וכדר' אילעא דאמרו, כל מקום שנאמר "השמר" אינו אלא "לא תעשה". (סוטה ה.)

הרמח"ל ז"ל הביא במסילת ישרים (פרק יא) כיצד גדולי עולם נכשלו והפסידו מדריגתם, נאבדו ונענשו, עקב גאוותם ורדיפתם אחר הכבוד. כגון ירבעם בן נבט שלא נטרד מהעולם הבא אלא בעבור הכבוד, כמו שאמרו חז"ל: תפסו הקב"ה (לירבעם) בבגדו ואמר לו חזור בדך ואני אתה ובן ישי נטייל בגן עדן. אמר לו: "מי בראש? אמר לו, בן ישי בראש. אמר לו: אי הכי לא בעינא [אני רוצה].

שנינו באבות (פ"ד מ"ד): "מאוד מאוד הוא שפל רוח". דייק כ"ק האדמו"ר רבי יצחק אייזיק מקורנא זצ"ל: מה טעם הכפילו האזהרה? משום חומרתה של הגאווה שהיא ממש עבודה זרה, ואין עילה להמלט האדם ממנה עד סוף ימיו אם לא שהקב"ה בעזרו.

אפילו גדולי עולם - מוסיף הרבי - כל זמן שהנשמה בקרבם נאלצו להתגונן מפני יצר הגאווה. וכפי שמסופר על האריז"ל שכאשר יצאה נשמתו, רחשו שפתותיו "שמרני מידי גאוה". וכן הבעש"ט ברגעיו האחרונים שמעוהו לוחש: "אל תבואני רגל גאוה".

ענוה ושפלות עד היכן...

דוגמא לענוותנותו המופלאה של כ"ק האדמו"ר רבי שלומק'ה מזויעהל זצ"ל - בעובדה שהיה עורך את שולחנו הטהור ("טיש") עם רבים מעניי ואביוני ירושלים והיה נותן להם להרגיש כשיום עמו...

ועד כדי כך הגיעו הדברים שכאשר יצא פעם הרבי לחדרו, וחזר להמשך עריכת ה"טיש", מצא שאחד מן האורחים התיישב על מקומו ולא היה לרבי היכן לשבת, ואמנם בזה לא היה מן החידוש שכן הרבי השריש אצל העניים שאין מקומו שונה משלהם, והוא עמהם שוה בשוה. אך החידוש הגדול בעובדה זו היה, שלא עלה בדעת אף אחד מן היושבים לקום מפני כבודו, ולא היה מישהו מהם שיתן לרבי את מקומו כדי שיוכל להמשיך את עריכת ה"טיש".

כל כך השפיל הרבי את עצמו, עד שלא עלה על דעת מאן-דהו שכדי שימשיך הרבי לערוך את שולחנו הטהור זקוק הוא לשבת במקום כלשהו...

הלמות עמלים - ח"ב

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

להתעורר! / הרב נפתלי וינברג

שזה זורם בטבעיות הכל בסדר, אך במקומות שזה לא זורם מרים המנהל ידיים במהירות. מה הפלא? אם נתנו לו להרגיש שתפקידו לשמש כ"סדרן" ותו לא...

ומה יהיה עם החינוך? מה שהיה הוא שיהיה! ובכך נצא ידי חובה.

אבל כולנו הרי יודעים שזה לא עובד כך. ובפרט כאשר צריך לעקור מידות רעות שכלפיהן כבר קבע הרמב"ם הידוע שבשלב ראשון יש לנטות לקצה השני, ורק בהמשך ניתן לחזור לשביל-הזהב. זה מצריך חשיבה ואכפתיות, לא משהו שנשלף מהשרוול.

* * *

כדאי להקדיש מספר מילים למעמדו ותפקידו של מנהל. בדרך-כלל ממונה כמנהל מי שכבר רכש ניסיון, גם בגיל הוא בדרך כלל לא מצעירי החבורה. זה לא אומר שהוא לא צריך להוביל את הספינה יחד עם הצוות, לשבת איתם, להקשיב, לשאול, לשמוע. אבל בסופו של דבר דעתו אמורה לקבוע.

תארו לעצמכם שבצבא יחליט קצין, מוכשר ככל שיהיה, להפר פקודה. באותו רגע ימצא עצמו בחוץ - או "בפנים", בכלא הצבאי. מוסד חינוכי הוא כמו הצבא של הקב"ה, התלמידים הם כמו החיילים, המלמדים קצינים, והמנהל הוא מפקדם, ומה קורה כשהקצין הזוטר מסרב פקודה מהמפקד שלו, מקומו הוא בבית... חוסר הסמכות מסבירה שורה ארוכה של אסונות ותופעות שליליות בציבור שלנו. זה הדבר העמוק שמותח קו ישיר ממירון ועד מקרי גירושין ו"שאר-ירקות".

בל נחטא לעצמנו ונתעלם מהצעקות - הצעקות של הקב"ה. הוא כבר לא מרמז או מדבר, הוא צועק. וזה כואב. לא נחזור על הראשונות, על מה שניתן וצריך ללמוד משרשרת האסונות האחרונים. אך נעמוד מול המראה ונשאל את עצמנו שאלה פשוטה: האם לפני כמה שבועות היינו מאמינים שהמצב לא ישתנה? האם לא חשבנו אז שכל יחיד ויחיד, וכלל המערכות, יסתערו כדי לתקן את המעוות ולהסיר מעלינו חרון אף? שתיקון המידות, דרך-ארץ ואחדות יקבלו את המקום הראוי להם? הלא, דרך ארץ קדמה לתורה, האם יש מנהלים שלא הבינו שלימוד דרך ארץ חייב להיות חלק בסיסי מהמערכת כחומש או גמרא?!

ואי-אפשר אפילו להצביע על "אשמים", כי אנחנו פשוט בעומק הגלות.

ה'גלות' משולה לענן אפור-כהה אשר מחשיך את אור היום. אבל כאשר מדובר בחשיכה פיזית לוחצים על כפתור, האור נדלק והבעיה נפתרת. ואילו כאשר מדובר בחשכת-גלות הענין הרבה יותר מורכב. ישנם שבכלל התרגלו לחושך, ואף מרוצים ממנו, ואחרים פשוט התייאשו מלשנות, לימוד דרך ארץ לא נכנס למערכת ועולם כמנהגו נוהג! מה רע בזה? לומדים ומספיקים. אך עלינו לדעת שהקב"ה צועק שנשנה את המצב.

המאמר מתפרסם לקראת שבת-נחמו, אך הוא נכתב בימי בין-המצרים מתוך תקווה ותפילה שנתעורר. ההורים יצעקו את צעקת ה' בתקווה שכולם ישמעו ויפנימו.

וכמו בכל שנה, זו העת והשעה להזכיר למוסדות שעדיין לא שילבו את החוברות בנושאי בין אדם לחבירו לכיתות להתקשר אלינו ולשמוע איך ניתן להוביל שינוי גדול בהשקעה קטנה!

לפני שנתייחס לרבע הכוס הריקה, חובה להתייחס לשלושת-רבעי הכוס המלאה. מזה 25 שנה שאנו פעילים במוסדות החינוך, וזכינו להכיר היטב את המערכת. יאמר ברורות: **איך חינוך כזה בעולם!**

אולי כדאי לפרוט את זה יותר למספרים, כדי שנבין ש'גאוות-היחידה' באמת ראויה רק לנו!

בעולם חיים כשמונה מיליארד בני-אדם. רוב האנושות עדיין נוגעה בעבודה-זרה בצורה כזו או אחרת, מדובר במיליארדים של פגאנים, בודהיסטים והינדואיסטים. צרף להם עוד כמיליארד אתאיסטים, ולקינור עוד שני מיליארד נוצרים ומיליארד וחצי מוסלמים... עם מה נשארנו? עם כח"י מיליון יהודים בני אברהם יצחק ויעקב.

כמה מתוכם ממשיכים לתוך לאור מה שקיבלנו בהר-סיני? כבר קבע אחד משרי החינוך שלהם **"אנחנו לא מונחים - אנחנו רק מְקַנְיִים מידע"** ואוי לה לעיסה שנחתומה מעיד עליה.

זה לא פלא. בעידן הדמוקרטיה כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה. החשבון, בהכללה, פשוט ביותר: מבחינה דמוקרטית הרוב קובע. התלמידים הם הרוב והמורה המיעוט - הלא כן?! אז הכל מותר לכם, הכל שרויים לכם, אין יותר ערכים ואין יותר משפחה, משום שאולי אין הרוב רוצים משפחה... אופס, יש משפחה - כשצריך שאבא יממן את הבילויים של החופש הגדול...

* * *

יש כאלה שנהנים להתענג על הנתונים. לטפוח על עצמם ולומר 'שישו בני מעיי!' 'ראה מה בין בני לבן-חמיי' אבל אסור. פשוט אסור להורים לנוח על זרי הדפנה ולומר 'שלום עלי נפשי'.

זו טעות מוחלטת!

מדוע? כי ככל שהמצב בחוץ גרוע יותר, גם הקרינות השליליות שמצליחות לחדור מבעד לסדקים מסוכנים יותר!

זה משפיע! שאף אחד לא ידמיין שהוא ממוגן מהשפעות העולם. ומה מקום להתווכח בכלל, אם צריך להיות עיוור כדי לא להבחין בחוסר דרך-ארץ השורר.

בקטע הבא ניגע באחת הזוויות של השפעת העולם על החינוך שלנו. זווית שהיא די מכרעת לכל איכות וסגנון החינוך.

* * *

"אני לא מנהל - אני מנהל" את המשפט המדהים הזה השמיע באוזני מנהל חשוב, **תוך כדי בכי!** כולם מכירים אותו כמנהל מוסד, אך יש לו מספיק מודעות-עצמית ואומץ כדי להודות באמת. הוא לא מנהל - מנהלים אותו.

את אותו רעיון, בנוסחאות שונות, השמיעו באוזני מנהלים נוספים. **"אני בסך-הכל סדרן"** הצהיר אחד מהם. מדובר באנשים שבאו להנחיל חינוך, אך בבואם לְיָשֵׁם זאת הם מוצאים את עצמם מנוהלים ולא מנהלים. מה זו אם לא דמוקרטיה? והרי גם המנהל הוא רק מיעוט...

כלפי מה הדברים אמורים? מנהלים לא מעטים הגיעו למסקנה המתבקשת, שהנושא של בין אדם לחבירו מצריך התייחסות יותר אינטנסיבית בתוך תוכנית הלימודים ואף כמה וכמה מנהלים פנו אלינו בבקשה לכלול את תוכנית הלימוד שלנו במערכת הלימודים שלהם. אבל המנהל הרי לא לבד במערכה, כדי להצליח דרוש לו שיתוף-פעולה של הצוות. ומה קורה אז? במקומות

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פנינת בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"י יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

הנותן לך כח לעשות חיל

שנים פסוקים בפרשה בהם נתבונן, המכילים את יסודות האמונה וענייני ההשגחה העליונה, "הַשְׁמֵר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, לְבַלְתִּי שָׁמֹר מִצְוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי וְחֻקֹּתַי... פֶּן תֹּאכַל וּשְׂבַעְתָּ וּבְתִים טִבִים תִּבְנֶה וַיִּשְׂבַּח... וְכִסְף יִרְבֶּה לָךְ וְכָל אֲשֶׁר לָךְ יִרְבֶּה. וְרִם לְבָבְךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִמְרָתְךָ בְּלִבְךָ, כִּחַי וְעַצְם יָדֶי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה". דברים נוראים, מהם מובן שמי שלא מתבונן ועובד על האמונה בה, יכול חלילה להגיע לכפירה, ולחשוב ואף לומר שהכל בזכותו, "כוחי ועוצם ידי".

היד החזקה היא רק של הקב"ה, הוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים, לכן ממשיכה התורה ואומרת "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּי הוּא הִנְתֶּן לָךְ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל". יהודי צריך לזכור תמיד שאת הכל הוא קיבל מהקב"ה, ואף אחד לא יכול לשנות מאומה ולהרים יד ורגל מבלי שהקב"ה נותן לו את היכולת לכן, "הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

אור החיים הקדוש אומר על כך דברים נוקבים (שם), "פירוש שצריך לתת ליבו על טובתו כי מה' היתה לו (הטובה הזאת), ודבר זה יעיריהו תמיד להכיר בוראו והשגחתו עליו". בכל הצלחה בחיים, צריך לדעת שמה' היתה לו, וזה יעיר אותו תמיד להכיר את בוראו והשגחתו. ולהיפך אומר הרב, "תחילת תחבולות יצר האדם הוא להשכיחו דבר זה, ודרך זה ייכנס לאבדו". כשהיצר הרע רוצה לאבד את האדם, הוא לא יאמר לו לחלל שבת, או לעבוד עבודה זרה, לא! הוא סה"כ משכיח לאדם שכל מה שיש לו זה מהקב"ה, ואם האדם חושב שהכל בזכותו מכאן מגיעה המפלה.

ישנו סיפור ממנו נלמד עד כמה צריך להיות האדם גיבור חיל ומהי גבורה אמיתית. מסופר על רב שגר בבני ברק, שהוזמן להגיע לשבת קודש עם הידברות במלון כינר. ביום שישי בבוקר הוא יצא מביתו לעבר נהג שחיכה לו, בדרכו למעלית שמע דפיקות וצעקות חזקות לעזרה, ומיד הבין שמישהו נתקע במעלית, וזיהה שזו אחת השכנות בבנין, אשה זקנה שצועקת ואומרת שהיא בקושי נושמת ולא מצליחה להחזיק מעמד. השיב לה הרב שתירגע ולא תאמר כך, והוא ויעשה כל שיוכל להצילה.

התקשר הרב לחברת המעליות והסביר להם על המקרה. ענה הפקיד, ביום שישי יש לי רק עובד אחד, הוא כעת בהרצליה ואחרי זה בפתח תקוה, לאחר מכן יבוא אליכם, וזה יקח כשעה וחצי. ענה הרב, הזקנה לא תשרוד עד אז, היא אומרת שהיא בקושי נושמת. ענה הפקיד, זה מה שאוכל לעשות, במעליות שלכם אפשר בהחלט להשאיר פרק זמן כזה, רק שתירגע והכל יהיה בסדר. הלך הרב לזקנה ואמר לה, תשמעי גברת שושנה, בעזרת ה' עוד שעה וחצי יגיעו מהחברה לחלץ אותך. ברגע ששמעה כך היא נלחצה עוד יותר וצעקה ללא הרף. הרב הבין שמדובר בפיקוח נפש, עצם הלחץ יכול להזיק לאשה מבוגרת. בנוסף היא צעקה עליו שהוא האשם, ואם לא יוציא אותה הוא רוצח. אני רוצה? חשב הרב לעצמו, אבל הבין שזו כפרת עוונות

וקיבל באהבה, והחליט לפעול בשביל להציל את המצב. התקשר הרב למכבי אש וביקש שיבואו בדחיפות. ואכן לאחר דקות ספורות הגיעו הכבאים, והצליחו לחלץ אותה מהמעלית. יצאה הזקנה חיוורת וכמעט מעולפת, ולאחר שנרגעה החלה לברך את הרב בברכות רבות, שיזכה לאריכות ימים, לבנים ובנות ולכל הברכות שבתורה. לפני שהרב המשיך לדרכו, אמר לו האחראי של מכבי האש, אתה צריך לחתום על מסמך התחייבות של 660 שקלים. הרב לא הבין, מה רוצים ממני, אני בסה"כ עזרתי לאשה המסכנה, ענה האחראי, אליי זה לא קשור, עליכם לסדר זאת ביניכם. פנה הרב לגברת ואמר, תראי גברת שושנה, הצלתי אותך ואת ודאי מבינה שזה לא בחינם, צריך לחתום על 660 ש"ח. ברגע ששמעה זאת היא החלה לצעוק ואמרה, לפי החוק אתה הזמנת ואתה צריך לשלם. הרב ניסה לשכנעה, אבל הזקנה נשארה בשלה.

הרגיש הרב שהקב"ה נתן לו כוחות, על אף שזה מרגיז, לא מספיק שאדם לא מכיר תודה, אלא מפיל עליו הכל. הוא הבין שזה רצון ה', נשא עיניו למעלה ואמר, ריבוננו של עולם אני יודע שזה רצונך, רצית שאעזור לאשה ועזרתי, עתה אתה רוצה שאשלם את עלות השירות, אני מוכן לוותר לכבודך ולשלם, בשביל שלא תהיה מחלוקת. הזקנה שמעה את הדברים וענתה בכעס, על מה אתה מוותר? אתה חייב! אתה הזמנת אתה תשלם! בקושי רב שוב בחר הרב לשתוק ואמר בליבו, אני מקבל את הבזיונות באהבה.

משם ירד הרב לעבר הנהג ואמר לו, אני בטוח שהקב"ה לא ישאיר אותי עם החוב הזה. הם נסעו לכינר, ולאחר שהתארגנו אמר הרב לנהג, הבא ונלך לכינרת לטבול לכבוד שבת קודש. הם הלכו לחוף, ופתאום מישוהו רץ לעבר הרב, היה זה אחד מתלמידיו שאמר, כבוד הרב שלום וברכה, איזה נס שאני פוגש את הרב כאן, ישמע הרב, כשרציתי לצאת מחוף מצאתי מעטפה עם כסף, אני לא אוהב לקחת כסף שלא שלי גם אם מותר על פי ההלכה. הלכתי למציל וביקשתי ממנו שיכריז, לאחר חצי שעה שאף אחד לא בא אמר לי המציל, קח את המעטפה ועשה בה כרצונך. אמר התלמיד לרב, לא חסר לי כסף, אני לא רוצה את הכסף הזה. אתה רב ובודאי יודע מה לעשות בו, קח את הכסף וחלק אותו לפי ראות עיניך. הרב פתח את המעטפה שהיתה סגורה, ומוצא שם 3 שטרות של מאתיים ו-3 שטרות של 20. אותו הסכום בדיוק, והרי אלו שלו.

רואים מכאן את ההשגחה של ה', עליה אנו אומרים בכל יום, ברוך משלם שכר טוב ליראיו, הקב"ה פורע. מי שיודע להבליג ולהתגבר ומאמין שהכל מהקב"ה, שהוא הנותן לך כח לעשות חיל, אדם כזה ודאי יקבל את שכרו, וכך מובטח לכל אחד, מי שידע להתגבר בעת נסיון וידע שהכל משמים, ודאי שהקב"ה יפרע לו את הגמול וישלם לו כשכרו.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

צריך לתת ליבו על טובתו כי מה' היתה לו הטובה הזאת, ודבר זה יעיריהו תמיד להכיר בוראו והשגחתו עליו

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:02	20:12	21:06

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

סידור משמיים

אליו! ועכשיו, בגילו המתקדם, החליט לבוא לצפת למטרת תיירות, לראות את העיר, את קריית האמנים, את העיר העתיקה, את השילוב בין הישן לחדש... הוא ידע שבמקום יש בית כנסת, והחליט שאולי זו הזדמנות להיכנס אליו, ולראות מה עושים בו. איך נראית תפילה? מה אומרים במהלכה? ואולי יזכה גם להתפלל בעצמו, לראשונה בחייו!

הוא נכנס לבית הכנסת, ידע שיש ספר כזה שנקרא סידור - ובו כתובות מילות התפילה הנאמרות על ידי הקהל. אולם התפילה כבר היתה בעיצומה, כל הסידורים כבר היו תפוסים, ולו לא נשאר סידור! לפיכך, נעמד לו האיש בשולי בית הכנסת וצפה בקהל המתפלל, כשרצונו חזק ואיתן להצטרף אליהם, אולם הוא אינו יכול, שכן אינו יודע מה אומרים, ואין לו סידור! הוא כבר חשב להישבר ולוותר על הזדמנות חייו להתפלל, אולם החליט להתעכב עוד קצת, הן כל כך רוצה הוא לחוות פעם את חוויית התפילה, לחוש אותה

המנוע החזק ביותר שמפעיל את כולנו, הכח העומד מאחורי כל מה שאנו פועלים, המקור ממנו נובעים כל המעשים שלנו - הוא מעיין בלתי נדלה של אנרגיה, ושמו 'כח הרצון'. כל אדם שמגשים שאיפה בחייו, שמגיע ליעד שהציב לעצמו, שמצליח לשים את ידו על הישג חשוב לו, זה הכל מכח הרצון. כח הרצון הוא לא רק כח מניע ומפעיל. חז"ל חושפים כי בתוככי הרצון טמון כח רוחני רב עוצמה, כור של אנרגיה רוחנית כבירה, המובילה את האדם למימוש רצונו. דברי חז"ל 'בדרך שאדם רוצה ללכת מוליכים אותו', מגלים שהעובדה שאדם רוצה משהו - לא רק מניעה אותו באופן אישי לפעולה, אלא גם מעניקה לו משמים כוחות לממש את רצונו. כלומר, בשמים בונים את המסלול ומכשירים את הדרך, על מנת שיוכל להוציא את רצונו לפועל!

זה לא פחות ממדהים: אנשים נוטים לחשוב, שנכון שאנחנו רוצים כל מיני דברים, ונכון שאנו שואפים להתקדם בלימוד התורה, להתפלל בכוונה, להיטיב את המידות שלנו או להרבות בחסד, אבל אין לנו את הכוחות לכך, ולפיכך אנשים נוטים להישבר ולהתייאש ממימוש רצונם, מתוך חשיבה מוטעית שאין להם את הכוחות לממש את הרצון הכמוס עימם. דברי חז"ל מגלים שלא היא, אלא שהעובדה שאדם רוצה כשלעצמה - נותנת לו כוחות ממעל להגשים את הרצון ומייצרים את המציאות לשם כך.

בית הכנסת של חסידי 'צאנז' בעיר העתיקה בצפת, הוא מקום מוכר למדי לאלו הנוהגים להתארח או לשבות מעת לעת בין סמטאותיה הציוניות של עיר הקודש. לצד תושבים מקומיים המתפללים בקביעות במקום, מחזה נפוץ הוא לראות אורחים הנקלעים למקום, ומתפללים בבית הכנסת תפילה או שתיים. לצד כאלה המתפללים בקביעות ורק בית הכנסת הצפתי זר עבורם, יש לא מעט כאלה הנקלעים לבית הכנסת לראשונה בחייהם, ומביטים בתפילה בעיני תייר פעורות...

באחת השבתות התארכה בצפת משפחה, אשר בבוקר יום השבת החליטה האם לקחת את בתה הקטנה לבית הכנסת, להתפלל בו תפילת שחרית. הן מצאו לעצמן מקום בקרבת קיר המזרח של עזרת הנשים, במקום ממנו שומעים ורואים היטב את הנעשה בבית הכנסת. הבת הקטנה נטלה את הסידור האישי הקטן שהביאה עמה האם, ונעמדה על גבי החלון הפונה לעזרת הגברים, כשהסידור בידה... חלפו כמה דקות, ומבלי משים ניתק הסידור הקטן מידי הילדה וצנח מטה - אל עבר היכל בית הכנסת. האם נבהלה קמעא, הרי אין לדעת על מי נפל הסידור ובמי פגע, יתכן שנפל בעוצמה על יהודי מבוגר שנחבל קלות, יתכן גם שהבהיל את מי שהסידור נפל לצידו. היא גם לא מקומית, כך שמדובר בתקרית בכלל לא נעימה...

אולם את הנעשה אין להשיב. הסידור נפל על מי שנפל, אין לדעת במי פגע, ולידי מי הגיע. האם המתינה בדריכות עד לסיום התפילה, ואז נעמדה ביציאה מבית הכנסת, מחפשת ילד שתוכל לבקש ממנו להיכנס לבית הכנסת ולהוציא עבורה את הסידור, ושמה גם תצליח לפגוש במי שהסידור נפל עליו, ותוכל להתנצל בפניו.

לפתע יוצא יהודי מהיכל בית הכנסת, ומראהו - זר ומוזר. על ראשו רעמת שיער לבן גדולה, כיפה תלויה מעל ברישול, ולבושו מאוד שונה מהמקובל. ניכר עליו שאינו מבאי בית הכנסת בקביעות, ומבטו התוהה והתועה - הסגיר שכל העניין הזה של תפילה קצת מוזר עבורו, כנראה שלא גדל או חונך על ברכי התפילה... ואותו יהודי, בדיוק הוא, מחזיק בידיו את הסידור הקטן שלה, ותר בעיניו אחר בעליו! היא פנתה אליו מיד, התנצלה על שהסידור כנראה נפל עליו, ואמרה כי אכן כן, זהו הסידור שלה, והוא יכול להשיב לה אותו. ואז, להפתעתה, פנה אליה אותו יהודי, וסיפר בהתרגשות ובדמעות של ממש את סיפורו האישי:

ובכן, מסתבר שאכן כן, עד גיל מבוגר למדי, כל מה שידע על יהדותו - הסתכם בכך שידע שהוא יהודי. לא תורה ולא מצוות, לא שמירת שבת ולא תפילה. כלום כלום כלום. יהודי שלא זכה להתחנך על הכרת בוראו, לא ידע שיש לו אבא גדול וחזק בשמים, ולבטח לא ידע שאפשר לדבר אתו ולהתפלל

כשהסידור בידה חלפו כמה דקות, ומבלי משים ניתק הסידור הקטן מידי הילדה וצנח מטה - אל עבר היכל בית הכנסת

על בשרו, לומר את המילים עם הקהל, להיענות לקריאותיו של החזן! אין לו סידור - זו אכן בעיה, אבל הוא כל כך רוצה...

ואז, משמים, צנח עליו סידור מעזרת הנשים!!! לא יאומן כי יסופר! הוא הביט בסידור ועיניו נמלאו דמעות! בורא עולם שלח לו סידור, ליהודי הטועה והמבולבל, התוהה והנבוך, זה שלא יודע מהי תפילה וניצב בה לראשונה מעודו - ולידיו אבא שבשמים הצניח סידור! בהתרגשות אין קץ פתח את הסידור, מאן דהוא הראה לו היכן אווזים בתפילה, והוא זכה להתפלל עם הציבור - לראשונה בחייו!

את הסיפור הזה סיפר האיש הזר לאשה ההמומה, שהבינה שלא בחינם צנח הסידור מידי בתה... אבא הטוב שבשמים שלח אותו ליהודי שרצה להתפלל, ולא ידע איך, ולא היה לו סידור, וחש אבוד מול בית הכנסת הפועם. והנה כי כן, בכח הרצון שלו - הוא הצליח להביא לעצמו סידור יש מאין, לא יאומן כי יסופר!

סיפור מדהים זה, אותו סיפר מגיד המישרים הגאון רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, מאיר את עינינו: אחים יקרים, כל מה שיהודי צריך זה רק לרצות, לרצות באמת. כשהיהודי רוצה - לא משנה כמה הדבר רחוק, כמה אין זה הגיוני, כמה זה לא שייך, כמה אין לו כוחות או יכולות - בורא עולם יפלט את הדרך, יעניק לו את הכח! כל מה שנדרש מאיתנו הוא לרצות, אבל לרצות באמת. כשנרצה באמת כל דבר רוחני, נשאף בכנות לשפר את המידות או כל דבר אחר. ככל שנרצה באמת - כך נזכה שבורא עולם יפתח לנו את השער, יתווה לנו את הדרך, יעניק לנו את הכוחות, ויוביל אותנו לממש את רצוננו! כי כשהיהודי רוצה משהו באמת - הקדוש ברוך הוא נותן לו את הכח.

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ
אברהם אבהרון
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
יוסף מנחם
אליהו בן מסיע
דה ואהרון ז"ל

בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו

אומרת התורה בפתיחת פרשתנו וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרֵתֶם וְעִשְׂתֶּם אֹתָם וְשָׁמְרָה לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם (דברים ז, יב) ידועים דברי רש"י הקדוש בשם רבותינו, אם המצות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון, אז "ושמר ה' וגו'" - ישמור לך הבטחתו. כלומר שאם ישכיל האדם לשמור את מצוות ה' קלה כבחמורה, יזכה לכל הברכות הכתובות בהמשך הפרשה וְאֶהְיֶה וּבְרַכָּה וּבְרַךְ פְּרִי בְטֶנְךָ וּפְרִי אֲדָמְתְךָ דְגַנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ... בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים וכו'.

בשם ה"אווהב ישראל", הרבי מאפטא, מובא מדרש פליאה ומשל: "והיה עקב תשמעון, הדא הוא דכתיב (תהלים ככו, ו) הָלוֹךְ יֵלֵךְ וְנִכְחָה, מהו הקשר בין "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן" ל-"הָלוֹךְ יֵלֵךְ וְנִכְחָה", על מה יש לבכות? משל לעשיר שירד מנכסיו, לא הייתה לו ברירה והיה צריך לכתת רגליו להשיג פרנסה. הגיע לארץ החבילה, ארץ שבה יש מחצבות של יהלומים. הלך ומילא לו שק מלא באבנים טובות שלא ידע את ערכם, שם על גבו והמשיך במסעו.

יום אחד במהלך מסעו, הגיע לביתו של עני אחד וביקש ממנו משהו להשיבע רעבונו. אמר העני - אם היה לי ודאי הייתי נותן לך גם מבלי שתבקש, אבל לצערי אין לי, אבל ראה אספתי אבן יפה במקום נידח, אולי היא שווה משהו... - בוא ואקח אותך לשמאי שיבדוק, ניגשו לשמאי שבדק את האבן, ונקב בסכום מאוד גבוה. באותו רגע התעלף הסוחר.

אומר האווהב ישראל מאפטא - לעתיד לבוא, כשאדם יבוא לפני בית דין של מעלה, ויראו לו מה משלמים עבור פסיעה אחת, כמה משלם הקב"ה על כל מצווה קטנה, כולנו נפרוץ בבכי! זהו שאמר וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן - אלה המצוות שאדם דש בעקביו, הדא הוא דכתיב הָלוֹךְ יֵלֵךְ וְנִכְחָה - כשנשמע לעתיד לבוא, מה הקב"ה משלם על כל פסיעה קטנה לכבודו - חלילה נבכה על כל המצוות שדשנו בעקביו.

וזה ביאור הפסוק: "הָלוֹךְ יֵלֵךְ וְנִכְחָה נִשְׂא מִשְׁךָ הַרְעֵה", מי שרואה בכל מצווה משהו קטן, רק המשכת זרע קטנה, הוא זה שיבכה לעתיד לבוא, אבל "בֹּא יְבֹא בְרַנָּה נִשְׂא אֲלֻמָּתָיו", מי שישכיל לשאת כל מצווה קטנה כאילו היא כבר כעת אלומה גדולה, הוא שיזכה לבוא ברנה לעולם הבא.

העכבר שנולד

"וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׁדֶךָ לְבַהֲמֹתְךָ וְאֶכְלֹתָ וְשָׂבַעְתָּ" (דברים יא, טו) - אמר רב יהודה אמר רב, אסור לאדם שיאכל קודם שיתן מאכל לבהמתו, שנאמר: ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר (רק לאחר מכן) ואכלת (ברכות מ).

שאלה: סיפר יהודי אחד: כשעה לפני כניסת שבת גילינו כי עכבר מסתובב בביתנו, והנחנו מצודה ללכידת עכברים באחת מפנינות הבית. (יצוין שבשבת קודש עצמה אסור להניח מצודה על מנת לצוד בעלי חיים, אף על פי שאדם לא צד אותם מעצמו אלא מדובר בגרמא בלבד, אך בערב שבת מותר להעמיד מצודה על מנת שילכדו בה בעלי חיים, ואפילו אם ילכדו בעלי החיים בשבת, אין בזה איסור, שאדם לא מצווה על שביתת כליו, יעוין במשנה מסכת שבת ז).

והנה בשבת קודש בבוקר, כאשר הגעתי מבית הכנסת, הודיעו לי בני הבית כי העכבר נלכד במצודה. קידשנו על היין, וכאשר עמדנו ליטול ידיים לפתע העייה לי ביתי הקטנה: "רק רגע אבא, העכבר!!... הרי למדנו שאסור לאדם לאכול קודם שיתן אוכל לבהמתו, והרי עדיין לא הונחו מזונות לפני העכבר שבמצודתו!!...". שאלתי היא - האם אכן עלינו לדאוג להאכיל את העכבר טרם אכילתנו?

תשובה: שאלה זו כבר נשאלה לפני רבינו החזון-איש זצ"ל שהשיב: אין האדם חייב ליתן מאכל לעכבר הנלכד לפני שהוא עצמו יאכל, כיוון ש-"אין מזונותיו עליו". כלומר הדאגה למזונותיו של העכבר אינה מוטלת על בעל הבית.

ונראה שאין הדברים אמורים דוקא בעכבר שעומד בעל הבית להרוג לאחר השבת, אלא אף אם הוא עכבר שיטלו ויזרקו מחוץ לבית, גם עליו נאמר הדבר, ואינו חייב לדאוג למאכל עבורו לפני שהוא עצמו אוכל, משום שהאכלה זו יסודה במידת הרחמים, ולא נאמרה כלפי העכבר שנוקדע רשע (כמבואר בתוספות בבא מציעא מ. שעכברים נקראים רשעים, משום שכאשר מוצאים אוצר של תבואה, דרכם לקרוא לחבריהם שיבואו ויאכלו עמהם, ובכך מאבדים ממונם של בני אדם), ומכאן יובן שהעכבר אינו נקרא בכלל "בהמתך", אלא הוא בעל חיים שנחשב ל-"מוזיק" ו-"אויב" כלפי בעל הבית, ולכן אין חיוב לרחם עליו ולהאכילו טרם שיאכל בעל הבית!

לסיכום: בעל הבית רשאי לאכול גם אם לא הניח מזון לפני העכבר שנלכד.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

אל תירא מהם

כיצד צריך לנהוג האדם במישורי החיים, כאשר הוא רואה שלפי דרך הטבע אין דרך לשפר את המצב, כאשר הוא לא מוצא שום פעולה הגיונית שתוכל לחלץ אותו מהסבך אליו נקלע? לעיתים רק בזכות מקרים אלו מתגברת באדם האמונה בקב"ה, וע"י ההתחזקות באמונה ובטחון, אף על פי שנראה שאין מה לעשות, מגיעה הישועה מהקב"ה. ננסה ללמוד על כך מהפסוקים הבאים בפרשתנו (דברים ז, יז-יח):

"כִּי תֹאמַר בְּלִבְכֶם רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוֹכַל לְהוֹרִישָׁם, לֹא תִירָא מֵהֶם, זָכַר תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָרְעֹה וְלְכָל מִצְרָיִם". אומר המהרש"ם מבראז'ין, הרב הקדוש הרב שלום מרדכי שברדון זצ"ל (סביו של רבי שלום שברדון המגיד הירושלמי) רק כשתאמר בלבבך בכנות, שאינך יכול להורישם בדרך הטבע, רק אז - כלומר דווקא אז, לא תירא מהם, כי יושיעך ה'. כל עוד אתה חושב, שתוכל להורישם בכח עצמך ובעוצם ירך - יש לך באמת מה להתיירא מהם, היות ואינך סומך על ישועת ה' אלא על עוצם ירך, ומה ערך לגבורתך.

כך מבארים בעלי המוסר את הפסוק השגור בכי כל

רק כשתאמר בלבבך בכנות, שאינך יכול להורישם בדרך הטבע, רק אז - כלומר דווקא אז, לא תירא מהם, כי יושיעך ה'

(תהילים קכ"א), "שִׁיר לְמַעְלֹת אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יְבֹא עֲזָרָי", כאשר אשא עיני למעלה אל ההרים, ארים ראשי ואסתכל למרומים ואדע שהכל ממנו יתברך, אז גם מאותו "אֵין", כשלא רואים דרך החלץ, משם יבוא עזרי מרומים.

כך אמרו דורשי רשומות על המילה "דאגה" - שהיא נבנית מהאותיות הראשונות באותיות א'-ב', אך נשמטה ממנה האות ב' הרומזת לבטחון, לומר לנו כשיש לאדם בטחון אין בו כל דאגה, והמחוסר בטחון הוא שדואג. המשגיח רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל היה אומר, הרי נמצאים בעולם ריבי רבות בעלי חיים, המתגוללים באשפתות וכדו' ונראה שאין מי מהם שדואג לפרנסתו, ולא עוד אלא שמגרשים אותם מכל מקום, ואעפ"כ לא ראינו בעל חי מת מרעב או מדאגה... כי הקב"ה זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים. ואם בעלי חיים כן, קל וחומר לבני האדם שנבראו בצלם אלוקים שלא יניח אותם הקב"ה שישארו מבלי מזון, ואם כן דאגה מנין.

בדורנו, אין בית אשר אין בו נסיונות שונים ומשונים. בית שיצליח לעבור את כל הנסיונות, הוא רק בית שיחדיר את אור אמונה, שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמיים, ולעולם לא לירא ולדאוג מנסיונות העולם הזה.

רבי יהודה פתיה זצ"ל

כ"ז באב חל יום השנה לפטירתו של חכם יהודה פתיה, מגדולי המקובלים בדור הקודם, ניכר במידותיו הנעלות ובאהבת ישראל לכל יהודי, כולו ואומר מלכות של תורה, כל ימיו התרחק משררה וכל מיני הנאות והסתפק במועט, עסק רבות ב-"תיקוני נפש" לנפטרים ודיבוקים - וזאת על פי הקבלה. הרב היה בקי בפתרון חלומות, ורבים השכימו לפתחו, כדי שזה יאציל עליהם מברכותיו, וסיפורים רבים מעין אלה העלה על הכתב בספריו ובראשם בספרו "רוחות מספרות".

צדיק גזר והקב"ה מקיים

סיפר רבי דוד בצרי שליט"א על זקנו הקדוש זצ"ל: בימי מלחמת העולם השנייה, התקברו הצוררים ימ"ש לגבול ארץ ישראל מכיוון מצרים. לאחר כל מה שעשו באירופה לאחינו הקדושים הי"ד, היה הישוב היהודי הקטן בארץ גם הוא בסכנה, אליו הגיעו פליטים מאירופה. עתה שבה החרדה לגורלם, ולגורל עולם התורה בארץ הקודש. קהל רב התכנס ליד הקונסוליה האיטלקית שבירושלים, מאחר שאיטליה הייתה בת ברית של גרמניה. הקהל, בראשות רבינו יהודה פתיה, החל באמירת סליחות ובתקיעות שופר בבכיות וזעקות קורעות לב, לעורר רחמי שמים. האיטלקים נשארו בשלהם. השגריר האיטלקי יצא להמון והודיע שדבר לא יעזור, ומחר ארץ הקודש תיכבש בידי הצבא הגרמני!

הלכו כולם בצוותא, אנשים נשים וטף, לקברה של רחל אמנו ע"ה. שם שהו כל הלילה בדוחק רב, אמרו סליחות וקראו פרקי תהלים בהשתפכות הנפש. לקראת עלות השחר, ביקש רבינו לשאת את דבריו. הס הושלך בקהל, ורבינו אחוז שרעפים אמר לקהל: "הגזרה התבטלה! הגרמנים לא ידרכו על אדמת ארץ הקודש! וכל זאת אני יודע מפני שראיתי את רחל אמנו ע"ה עומדת על קברה, והיא שרומה לי כי התבטלה הגזירה הנוראה...!".

בתוך דבריו הגיעו אנשים אל ואמרו: "רבינו! אשתך הצדקנית רוצה לשוחח עמך...". הרב השיב שהוא יגיש כשיסיים לדבר, אך היא שבה והפצירה בו שידבר עמה בדחפיות. כשניגש אליה, אמרה הרבנית שהיא ראתה את רחל אמנו עומדת על קברה, וזהו סימן טוב מהשמים שהגזירה חלפה. הרבנית לא שמעה את הרב בנאומו, וגם היא בקדושתה זכתה לראות מראה זה... כמוכן שכדברי רבינו כן היה. למחרת, בצהרי היום, האנגלים ניצחו את צבא גרמניה בדרך פלאית, וגרשו את הגרמנים ממצרים, משם החלה מפלתם. סיפר הרב בצרי שליט"א: הוכחה לכך שצבא גרמניה היה ערוך להיכנס לארץ היא: אביו, שהיה תושב הארץ ולא היה כלל באירופה בשואה, קיבל מגרמניה שילומים ופיצויים כאילו היה בשואה. כשבדקו את הנושא, הוברר שבידי הגרמנים היו רשימות של היהודים תושבי ארץ ישראל אותם רצו להרוג אך ה' שמר שבהם לא יפגעו.

שינה מתוקה

אנו בעיצומם של ימי בין הזמנים, ובבתיים רבים יש נטיה של הילדים ולפעמים גם של ההורים לקום מאוחר. סוף סוף, אנחנו בחופש אז למה לא לישון עוד קצת. האמנם, האם זה מועיל או שכדאי להצמד להרגלים? ובכן, חשוב לדעת שהשינה חשובה מאוד לבריאות התקינה של הגוף, הקב"ה ברא את האדם באופן כזה, שלשינה עצמה יש תפקיד חשוב הרבה יותר משנדמה לנו, ובאופן פלאי, למרות שהשינה איכותית כמו שנראה להלן חשובה עד מאוד, שינה עד שעה מאוחרת עם שעות שינה מרובות מידי לא מוסיפה לאיכות, ולפעמים גם להיפך.

השינה משפיעה באופן משמעותי על תוחלת החיים, על עיבוד הזיכרון, על חילוף החומרים בגוף, מגוון רחב של מחלות קשור לחוסר שינה או לשינה לא מסודרת. מחקר אמריקאי בדק ומצא כי שינה של פחות משש שעות בלילה לאדם מבוגר, הובילו

לעלייה בסיכון לסוכרת מסוג 2, ליתר לחץ דם, לירידה בתפקודי המוח, להתפתחות מחלות כרוניות של מערכת הלב וכלי הדם. מצד שני עולה ששינה איכותית ומספקת עוזרת לפתח רעיונות חדשים ויצירתיים. אפילו חוסר שינה קטן עלול לפגוע במצב הרוח, ברמת האנרגיה, ביעילות ביצוע מטלות שונות ועוד.

שינה קצרה מדי או שרציפותה מופרעת גורמות לכך שלגוף אין מספיק זמן להשלים מהלכים של תיקון שרירים ורקמות, ארגון הזיכרונות ועיבוד החוויות ושחרור הורמונים שמווסתים גדילה ותיאבון. בעת השינה מתבצע גיבוש, חיזוק וקיבוע של זיכרונות, כך שהמוח יכול לשלוף אותם מאוחר יותר. מחקר אמריקאי מגלה שהשינה מארגנת מחדש את הזיכרונות, בוחרת את הפרטים הרגשיים באירוע (פרטים אלו נוטים למקד את תשומת הלב ולהשפיע על ההתרשמות מהחוויה) ומעצבת אותם מחדש.

בנוסף מחקרים גילו שקימה בשעה מאוחרת לא משלימה לגוף חוסרים של שינה, ואף מזיקה לגוף, ואינה מצליחה לכפר על שינה בשעת לילה מאוחרת. במקום זאת כדי להשלים חוסרים, יש ללכת לישון מוקדם יותר מהשעה הרגילה ולהשאיר לגוף את הרגלי של קימה בשעות אליו הוא רגיל עד כמה שניתן.

לכן, גם בימים אלו חשוב להקפיד על שעות שינה תקינות, שינה בצורה מסודרת ובמידת האפשר סדר יום נורמלי ותקין. אבל זה רק על פי הטבע, בל נשכח שאנו עם ישראל מעל הטבע, עלינו אמרו רבותינו שמיעוט שינה טוב לצדיקים טוב לעולם, שעוסקים בזמן זה בתורה ומצוות, ולא יינזקו מכך, אך על חוסר משמעותי בשינה שלא על מנת לימוד התורה וקיום מצוותיה, אין הבטחת חז"ל...

בס'ימ' אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסעים והוצאות ההנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנזקים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: 054-422931 // 054-3551383 // 02-6540906

בית לוי
מקוה בתנכ"ית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייחוד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ - 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)
לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל: ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM
לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

פניני הפרשה

עקב
עלון מס'
1097

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

ברכת המזון בכוונה

וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל – התורה מחייבת אותנו לזכור את טובות ה' יתברך. אפילו שהדבר נראה מוכרח, בכל זאת יש חשש גדול שהאדם יחשוב "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" כמו שנאמר בפסוק הקודם. וצריך להבין איך יתכן שהאדם רואה את הברכה שמקבל מהקב"ה ומתכחש לה ותולה הכל בכוחו? מבאר הרמב"ן שעם ישראל בכניסתם לארץ, נצחו במלחמה את מלכי כנען, כי היו נבורים ואנשי חיל. לכן אומרת לנו התורה שצריך לזכור שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים, ושם לא היה לנו כוח ולא עוצם יד כלל. והאור החיים הקדוש כותב שדבר זה צריך להיות קנין במחשבתו של האדם, ורק על ידי שהאדם נותן ללבו את טובות ה', יכול להינצל מתחבולות היצר הרע שדרכו להשכיח מהאדם את טובות ה' בכל מיני דרכים, כמבואר בהמשך הפסוקים, שמשכחת ה' אפשר להגיע להליכה אחרי אלוהים אחרים.

הדרך להגיע להרגשה שהכל מאתו יתברך, מבואר בפסוקים הקודמים שזה על ידי שמברך ברכת המזון בכוונה גדולה ובשמחה. ברכת המזון אינה עוד ברכת תודה על המזון שאכלנו, אלא יש בה כוח לחולל מהפך בחייו של האדם, כי כלולים בה כל הדברים שהביאו לנו את המזון, שהם הארץ הטובה, הברית, התורה וכן בנין ירושלים שממנו השפע והברכה. היה פעם יהודי מבוגר שבכל התנהלותו התנהג בצורה מאוד פשוטה, אולם כשהגיע לברכת המזון, בירך בכוונה מופלגת. אדם שלא כבש סקרנותו, ניגש אליו ושאל: מהו סוד ההנהגה שלך? סיפר לו אותו יהודי: "הייתי ילד כבן שתיים עשרה בחיידר בפולניה, כאשר יום אחד בא לחזק אותנו הגאון ר' מאיר שפירא מלובלין זצ"ל, וכך הוא אמר לנו: "ילדים יקרים, האם אתם יודעים איזה אות אינה מופיעה בברכת המזון?", וכאן הוא הקריא מה שכתב ב"באר היטב" (או"ח סימן קפ"ה אות א') וז"ל: "מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון! לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף, ולא קצף, ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימיו". אמר לנו המהר"ם שפירא זצ"ל שכל ילד יקבל על עצמו בקבלה חזקה לברך ברכת המזון בכוונה. ותרויחו את הבטחת ה"באר היטב". עברו שנים ויום אחד מצאתי את עצמי בשערי אושוויץ, במסדר הידוע לצד ימין ושמאל... מול הצורך הנאצי ימ"ש, לפתע נזכרתי באותה שיחה נוראה של המהר"ם שפירא, ואמרתי לעצמי, זהו הגיע הזמן של פירעון הציק. וכך מצאתי את עצמי מתפלל לבורא עולם: "רבונו של עולם יש לי הבטחה מה"באר היטב" שמי שמברך ברכת המזון בכוונה לא יהא לו צרות, אני מתחנן לפניך ריבונו של עולם תציל אותי מכל צרה וצוקה, ותוך כדי תפלה מורים לי עם האצבע לצד ימין. לאחר מכן הכריזו שכל אחד צריך לומר בפני הקצין באיזה תחום הוא מבין כדי לשבץ אותו בעבודה, ואני שהייתי בחור ישיבה בלא ידע באיזה מקצוע לא ידעתי מה לומר, וכך בעמדי בתור נשאתי תפלה נרגשת לבורא העולם. תוך כדי תפלה זה שעמד בתור מאחורי פונה אליי ואומר לי: תניד לקצין שאתה טבח ואני עוזר שלך, וכך מצאתי את עצמי כטבח במטבח של אושוויץ, בשעה שהאחרים נמקו ברעב אני הייתי במטבח של אושוויץ עם כל האוכל...

דרכי הפרד"ס אמנים בפיוט התורה	עצה טובה
<p>חלוקת המלים באופן אחר חלוקת המלה לשניים. לדוגמא: על הפסוק "והבור ריק אין בו מים וישבו לאכול" (בראשית לו, כד-כה), רמזו וישבו לאכול, קרי ביה ויש בו (נחשים ועקרבים) לאכול (בני אדם). יש גם אפשרות של חלוקת המלים באופן אחר מהכתוב. לדוגמא: על הפסוק "מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואוכל מכל בטרם תבוא ואברכהו" (בראשית כז, לג), כתב בתרגום יונתן שעשה מטעמים מכשר כלב. ע"ש. ורמז בבית נאמן: "ואוכל מכל בטרם" וגו', קרי ביה ואכל מכלב?! טרם תבוא ואברכהו – כבר בירכתי אותו.</p>	<p>דאגו שהילד יתחיל את שנת הלימודים בידע מסוים, ולו שטחי, של החומר הנלמד. די בכך שתעברו אתו על הדף הראשון בגמרא, ותעיינו יחד בספרי הלימוד. זה יכול להוסיף לילד הרבה ביטחון להתחלה, ויחסו לחומר הלימודים יהיה הרבה יותר ידידותי. (הרב חיים ולדר הי"ו).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"אלמלא התלמידי חכמים שעומדים לנו בכל דור ודור אחר החרבן עד היום מפייחין בלבנות העם זיקי הגאולה שלא יתיאשו ממנה, ואלמלא השתדלותם להקמת התורה והפצתה בין גדי הצאן, כבר ח"ו אבדה התורה ונתבולל העם ח"ו".
(מגיד חדשות" ח"ט עמ' קנ"ה)

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה (ז. יב)

נראה לי בס"ד לרמוז והיה אותיות שם הוי"ה ב"ה, לומר שאם תשמעו ותקיימו אפילו את המצוות שאדם דש בעקביו, אזי שם ה' יהיה בכב. אי נמו אפשר לפרש שאם תקיימו את המצוות הללו, אזי ינהג ה' (שם הוי"ה הרמוז למדת הרחמים) עמכם במדת הרחמים והחסד, וכמו שמסיים הפסוק ושומר ה' אלקיך וגו' ואת החסד, שהוא מדה כנגד מדה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ואבדתם מהרה וגו' (יא. יז)

נראה שזו מדה כנגד מדה, כמו שחטאתם "ועבדתם" אלהים אחרים (כמ"ש בפסוק הקודם), כך העונש "ואבדתם" – לשון נופל על לשון. ומצינו שהקב"ה מעניש מדה כנגד מדה באופן שהלשון של העונש נופל על לשון העבירה, במעשה המובא בשער המצוות (פרשת עקב) שאדם אחד חש בכאבי כתף, ובא לפני רבנו האר"י ז"ל וסיפר לו אודות הכאבים בכתפיו. אמר לו רבנו האר"י ז"ל שבאו לו כאבים אלו לפי שקרא משניות בין מים אחרונים לברכת המזון, ועבר על מה שאמרו חז"ל: "תכף" לנטילה ברכה, כי תכ"ף וכת"ף אותן אותיות, לרמוז שמי שאינו נזהר שלא לדבר בין מים אחרונים לברכת המזון, יהיו לו כאבים בכתף. (חן בשפתותיך, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן

עמו אנכי בצרה

הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל בספרו "נחלת אבות" (חלק ב' עמ' 68) מפרש יפה שעל כך הזהיר הכתוב "נתן תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו" (דברים טו, י) - אף אם רע לבבך על דבר אחר, מכל מקום "בתתך לו" תסתיר את הרע ותתן לו בסבר פנים יפות.

"אתה יודע, אני שונא שאומרים לי 'גם אני'!" משתף איש אחד את חברו.

"כן" מגיב החבר בהזדהות "גם אני".

בזזה מפרש מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "מאור ישראל" (דרושים, עמוד קצ"ז) גם את המשך הציווי שם: "על כן אנכי מצוך לאמר פתוח תפתח את ירך" (שם פסוק י"א), שגם יפתח ידו לעני, וגם יאמר לו דברי פיוס ונחמה, שגלגל הוא שחוזר בעולם ומאשפות ירים אביון.

לא תמיד מתאפשר לתת ממון לצדקה. יש גם זמנים בהם אסור לתת ממון - כמו שבת ומועדי ישראל. אבל כולנו יכולים ואף מחויבים לפייס בדברים ולתת את "נפשנו". הארת פנים, חיוך, תקוה עידוד ופרגון, פעמים רבות שוים הרבה יותר מאשר ממון.

עם זאת, יש להדגיש כי לא תמיד זקוק העני להזדהות, לא תמיד צריך לספר לו שגם עליך עברו מצוקות דומות, ולתת לו הרגשה כאילו סבלו אינו כל כך נורא, שכן "גם עלי עברה כוס התרעלה". לפעמים הוא פשוט רוצה שתאזין לו, שתחוש את מצוקתו, וכן, שתדע כי הוא מסכן.

וכפי דברי הגמרא במסכת בבא בתרא (ט' ע"ב): "כל הנותן פרוטה לעני - מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים - מתברך באחת עשרה ברכות". הפרוטה תתכזב תוך זמן קצר, אך הפיוס ישאר בלבו של העני לאורך זמן.

מצוי שבשעה שבה עני לבקש צדקה, בדיוק נמצא הנותן במצב רוח לא טוב, וכשנותן צדקה לעני, בפנים זועפות נותן לו, והעני מצטמק ורע לו, כי חושב שעליו יזעפו פניו.

הדבר האחרון שהוא רוצה שתגיד לו זה "גם אני"...

הופיעו!!!

הספר הנפלא

הכתב והמכתב

ח"ב

פרקי הנחיה והדרכה באמנות הכתיבה התורנית יחד עם אוצר מליצות וביטויים לשימוש בכתיבה עם פירושם ומקורותיהם

הספר החדש כולל הדרכה בכל סוגי הכתיבה: מאמרים, שאלות ותשובות, חידושי מקרא, חידושי ש"ס, פסקי הלכה, סיפורים, ביוגרפיות, מכתבים, מודעות ושירים, כתיבת הערה, קושיא ותירוץ, כללי פיסוק ור"ת, טיפים והדרכה בהוצאת ספר לאור וההדרת ספרים.

ניתן להשיג בחנויות הספרים

הוצאת ראשית "אורי החיים", לברורים - 052-7654216

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

הקללות שנהפכו לברכות

את אנחת הרווחה ניתן היה לשמוע עד ירושלים... הם עלו בזריזות ומילאו את האוטובוס, בישיבה ובעמידה עד אפס מקום. הנהג החליף את מספר הקו מ-318 ל-402, והחל את הנסיעה ירושלימה.

כל הדרך, לא חדלו הנוסעים מלשבח ולקלס את הנהג, והודו לו מקרב לב, על שסיכן את עבודתו למענם. כולם הרעיפו עליו את כל הברכות האמורות ושאינן אמורות בתורה, ואיחלו לו גמר חתימה טובה ו'פתקא טבא'... היו גם שלקחו ממנו את שמו ושם אמו להתפלל עליו שחס ושלום לא ינזק...

ובכן, האוטובוס הגיע לתוככי ירושלים, ולקראת סיום המסלול ניגש אחד מן הנוסעים להודות לנהג באופן אישי על הנסיעה המיוחדת. לאחר מלות התודה והברכה, שטח הנוסע בפני הנהג את תמיהתו: "דבר אחד איני מבין - הרי בכל אוטובוס קיים כיום מכשיר שמזהה ששינית את מסלול נסיעתך, אם כן כיצד לא חששת לשנות את הקו ולסכן את עבודתך?!".

כאן, חייך הנהג, והמם את הנוסע: "האמת היא, שהקו שלי לא היה 318, אלא... 402! בחדר הפיקוח שלנו התקבלו תלונות שיש בתחנה ההיא אנשים רבים הממתינים לאוטובוס. הסדרן ביקש שאחד הנהגים יסע אל הקבוצה שממתינה בתחנה כבר כמה שעות. אף אחד לא הסכים, כולם צפו את הזעם והקללות שיקבלו מהנוסעים על איחור מורט עצבים שכזה, ומי רוצה להתחיל את השנה עם קללות?... ואז עלה לי רעיון לנקוט ב'תחבולה' מקורית - לפני שהגעתי לתחנה החלפתי את המספר ל-318, כשהתכונן היה בכל מקרה לקחת אתכם לירושלים, רק לא בתור נהג נזוף, אלא אהוב ואהוד... ואכן הרווחתי שכל ה'קללות' נהפכו ל'ברכות' על בלי די...".

מה באמת גרם לאנשים לברך כל כך את הנהג "המתנדב" במקום לכעוס עליו?

הסוד טמון בשתי מלים: "מגיע לי". כשאדם בטוח שמגיע לו משהו, והוא אינו מקבל אותו - הוא כועס, אך כאשר הוא יודע שלא מגיע לו ובכל זאת הוא מקבל - אין מאושר ממנו.

כשאדם חי בתחושה שכל מה שיש לו, זו מתנת חנם מאת הבורא ולא מגיע לו כלום, הוא הופך להיות מאושר מכל דבר ואין בפיו שום תלונות.

תחנת האוטובוס ברחוב הרב כהנמן בבני ברק, נדמתה כפקעת עצבים, באותו מוצאי ראש השנה של שנת תשע"ז. למרות שהשעון הורה על השעה אחת וחצי בלילה, כששים איש, טף ונשים מתושבי ירושלים עיה"ק, עמדו והמתינו עד בוש לאוטובוס שיובילם לציון ברנה. לא כך ציפו לפתוח את השנה החדשה...

כבר למעלה משעתיים הם ממתנים כך לקו 402 שבוששו פעמי מרכבותיו לבוא. חויה מפוקפקת זו, עמדה להוציאם מדעתם. היאוש כמעט שאחז בהם, והם כבר החלו לחשוב כי יאלצו להישאר כל הלילה ברחובה של עיר על טפם ועל עולליהם.

כל הטלפונים לחברת האוטובוסים לא נענו, ואף עסקני הציבור קצרה ידם מלהושיע. העייפות גברה, והסבלנות פקעה. הנוסעים קיימו את "תחל שנה וברכותיה", במטר "ברכות" שהורעפו על חברת האוטובוסים...

ולפתע נראה מרחוק אוטובוס מתקרב. ותעבור הרנה בתחנה - שמא בא לבני ציון גואל...

כל העינים הופנו בדריכות ובתקווה לעבר מספר האוטובוס, אך משזה התקרב, התאכזבו לראות שהאוטובוס נושא את המספר 318, וכיוון נסיעתו לעיר רחובות...

כשעצר האוטובוס בתחנה, הבחינו הממתינים כי האוטובוס ריק לגמרי מנוסעים. הנהג פתח את הדלת, וקרא "רחובות", ואין קול ואין עונה ואין עולה...

מכיון שרוצה אדם בקו שלו, אחד העומדים בתחנה פנה אל הנהג בחצי חיוך: "נהג יקר! תעשה לנו טובה, אין אף אחד שנוסע לרחובות, אולי תואיל בטובך לקחת אותנו לירושלים. פשוט תחליף מספר ל-402... שאר האנשים בתחנה התלהבו מהרעיון שעורר בהם ניצוץ של תקווה, והתנפלו לפני הנהג בתחנונים: "אנא רחם עלינו, הילדים נרדמים לנו על הידים, נצטרך לישון כאן בתחנה... בזכות זה תזכה לשנה מבורכת ומתוקה...".

הנהג נעץ בהם זוג עינים תמהות, וכלל לא היה נראה שהוא מתלהב מהרעיון: "אני שכיר, אסור לי לעשות זאת, מצטער! זה עלול לגרום לפיטורין".

האנשים המשיכו להפציר ולהתחנן, עד שלבסוף קרה הלא ייאמן, והנהג נענה: "טוב, תעלו...".

קובץ "ויען שמואל"

כמודי שנה, ביום ז'ך בתמוז, יום פקודתו של הצדיק רבי שמואל עידאן זצ"ל, גם השנה יצא לאור ספר "ויען שמואל" (חלק ב"ד). את הספר מעטרות תשובותיהם בהלכה של גדולי הדור הקודם נ"ע, וגדולי הדור הנוכחי יבלחט"א.

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים או בקרן לדוד ולזרעו 03-5703074

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: בקידוש של שבת בבוקר, מפני מה מקדימים את פסוקי הנביא ("אם תשיב") לפסוקי התורה ("ושמרו")?

תשובה: כך עושים גם במוסף דראש השנה: ובתורתך כתוב לאמר וגו'. ואולי על דרך מעלין בקדש: כתובים (מזמור לדוד) נביאים (אם תשיב משבת) תורה (ושמרו בני ישראל), ועל זה נאמר תכנת שבת. תכנת ר"ת תתחיל כתובים נביאים תורה.

שאלה: מדוע בתפלת העמידה של שחרית של שבת אין מסיימים "זכר למעשה בראשית" כמו בערבית ומוסף?

תשובה: יש טעם על פי הקבלה. עיין בן איש חי שציין לספר משנת חסידים והובא טעמו בשו"ת סוד ישרים.

שאלה: למה שונה קבלת נפש יתירה של יום שבת באמירת "נשמת כל חי" שאין צריך לעמוד בה, משאר המקומות שמקבלים בהם נר"ן וצריך לעמוד בהם, כמו באמירת "בואי כלה שבת מלכתא", ובאמירת קדיש שלפני ברכו, ובאמירת "ופרוש עלינו". ובבוקר ממילא עומדים באמירת "ה' שפתי תפתח", ובאמירת "איה" בקדושה דמוסף?

תשובה: אולי כיון שקיבל נר"ן דלילה, ועכשיו הוא מקבל נפש דבחינת יום שמדרגתה פחותה מרוח ונשמה, לא הצריכוהו לעמוד. ועיין כף החיים (סי' נ"ו אות כ"ג), אבל לא נהגו כדבריו.

שאלה: מה הטעם שאומרים "עשר קדושות" וכו' לפני הקידוש בשחרית של שבת?
תשובה: להרגיש את הקדושה המיוחדת של יום שבת.

שאלה: מה הטעם שבברכת המזון בשבת אומרים "מגדול ישועות מלכו" ולא 'מגדיל' כמו בימות החול?
תשובה: כי בשמואל ב' כתוב "מגדול" ובהללים "מגדיל", ומעלת הנביאים עדיפא על הכתובים. לכן תיקנו בשבת מגדול כנוסח הנביאים.

שאלה: ראיתי לכת"ר שליט"א שכתב בתשובתו טעם למה בברכת המזון בשבת אומרים "מגדול" ובחול "מגדיל", משום שבנביאים כתוב "מגדול" ובכתובים כתוב "מגדיל", והנביאים עדיפי מהכתובים. עכ"ד נר"ו. וקשה לי הרי בהגדה של פסח אומרים "שפוך חמתך אל הגויים וכו' ועל ממלכות" וכו', כמו שכתוב בתהילים (פרק ע"ט) ולא כמו שכתוב בירמיה (פרק כ"ה)?

תשובה: הטעם שאמרתי לקוח מאבודרהם. אמירת "שפוך" היא מנהג אחרונים ולא נזכרה בגמרא ובראשונים. פסוק "שפוך חמתך" שגור בפי העולם מהתהלים. ואפשר עוד מפני שדוד קדם לירמיה.

שאלה: מה הטעם שמברכים ברכת מעין שלש דוקא אחר חמשה מיני פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל (שמעתי שאולי מפני שהם מזינים)?

תשובה: רק לגבי תמרים נאמר שהם מזינים (בברכות דף יב סע"א). אבל נראה שתקנו כן להודיע שבחה של ארץ ישראל. ומטעם זה אין מברכין מעין שלש אחר אורז אף על פי שמוזן מאד כידוע (עיין אבן עזרא הניאל א' ט"ו).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

נאה דורש

פנינים

ממיטב ספרי המגידים בהוצאת "יפה נוף"

פעולות קטנות - ששונן נצח נצחים!

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה (י. י.)

סוחר טוב

באר רש"י: "והיה עקב תשמעו - אם המצוות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעו".

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר: מה ההגדרה של סוחר טוב ומי נקרא סוחר לא טוב? סוחר טוב, זה מי שלוקח דברים של מה בכך, פחותי ערך, זולים, משקיע בהם ועושה מהם רוח נאה.

עברתי לפני הרבה שנים ליד חנות של פרחים, ובחוף היה חלון ראווה עם כל מיני פרחים ועציצים. ראיתי שם עציץ שתפס את העין שלי. התקרבתי לחלון הראווה לראות האם עיני לא הטעו אותי. בתוך העציץ צמח לו קוף גדול, שצומח בכל מיני מקומות שוממים. מתוך סקרנות נכנסתי לחנות ושאלתי אותו מה מחירו של עציץ זה. המוכר אמר לי את המחיר, וזה לא היה זול כלל וכלל.

שאלתי אותו: "הרי זה בסך הכל קוף?" והוא ענה לי: "אכן, אני הולך למקומות בהם צומחים הקוצים הללו בשדות, שותל אותם בעציצים, צובע אותם בצבעים מיוחדים, ואנשים מוכנים לשלם על זה הרבה כסף". בקצרה, הוא לוקח דבר כמעט חסר ערך, ועושה ממנו עסקים. זה נקרא סוחר טוב, שלוקח 'שמאטעס', סמרטוטים שאינם שווים דבר, ועושה מהם פרנסה.

לעמתי, סוחר לא טוב הוא אדם שיש לו חנות בגדים, ובה בגדים מצוינים, אבל הוא מחזיק אותה בכזאת 'שליימוליות', עד שהוא מרחיק קונים. יש שם אי סדר ובלגון. מגיע אדם ומבקש חלצה - הוא מוציא לו קפוטטה... הקונים בורחים משם. הסחורה טובה, אבל הוא לא יודע כיצד לנהל את החנות. הוא לוקח דברים טובים ועושה מהם 'שמאטעס'. זה סוחר לא טוב.

כך זה בגשמינות.

אומר ה"חפץ חיים" שכך הוא גם ברוחניות: 'סוחר טוב' לוקח מצוות שאף אחד לא שם לב אליהן, ועושה מהן נצח נצחים.

לדגמה: אדם שואל את השני - יש לך להלות לי עשרה שקלים? וכי מי לא ילוה עשרה שקלים. הוא מוציא כלאחר יד מכיסו מטבע ונותן לו. אם היה מתבונן מעט מה עשה כאן, היה רואה שקלים מצות עשה דאורייתא של "אם כסף תלוה את עמי", ואז היה מאשר על שזכה לעוד מצוה, אבל הוא אינו חושב.

חז"ל אומרים כי 'מצוה' היא מלשון צותא. יהודי שעושה מצוה הרי הוא 'בצותא' עם הקב"ה כביכול. והנה הוא זוכה לעשות מצוה, אבל אינו מתבונן כלל.

כך גם אם הוא חיב כסף ומחזיר את חובו לללוה, גם אז הוא הרי מקים מצוה, כי 'פריעת בעל חוב מצוה'.

אדם מזמין לביתו אינסטלטור שיתקן לו נזילה בבגרו. האינסטלטור גומר לעבד, ובעל הבית משלם לו. באותו רגע עליו להיות מאשה על שזכה לקום מצות עשה דאורייתא של "ביומו תתן שכרו".

אם הוא מתבונן לרגע וחושב, הרי שלוקח את הפעולות הפשוטות הללו ועושה מהן נצח נצחים.

לעמתי 'סוחר לא טוב', לוקח מצוות יקרות, חשובות, ומתניח אליהן כלאחר יד. ישנה מצות עשה דאורייתא של ברכת המזון,

מצוה של הכרת הטוב להשי"ת על המזון שנתן לנו. בתוך שניות ספורות הוא סיים את הברכה, בלי לדעת כלל מה הוא אמה. הכל יבש, בלי טעם ובלי ריח. הנה הוא לוקח מצוה יקרה וחשובה ועושה מזה... ה' ישמח.

בקצרה, ברוחניות 'סוחר טוב' זה מי שלוקח דברים שבני אדם כלל אינם מחשיבים, ועושה מהם מצוות, ו'סוחר לא טוב', זה מי שלוקח מצוות ועושה מהן דברים של מה בכך. כך זה בכל פעולה ופעולה שהאדם עושה, הוא יכול לעשות מזה כלום, והוא יכול להפוך את הפעולה לנצח נצחים.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

כשם שהשי"ת הוריד מן - כך יכול 'להוריד' דולרים

ויאכלה את המון (ה. א.)

אברהם בקש לשאל את רבנו הגרא"ל זצוק"ל: הוא חתן את בתו, ובהתייעצות עם רבנו התחייב חמש מאות אלף ש"ח. מאתים אלף מתוכם כבר נתן, ובנוגע לסכום הנותר אמר לו רבנו שלא יקח משכנתא, כי יש בזה בעיות של רבית, וכשם שה' הוריד מן מן מהשמים - גם יכול להוריד דולרים. כעת פנה אליו המחתיך ואמר שהגיע הזמן לשלם את הסכום הנותר. שאלתו האם כעת, בלית ברירה, יקח משכנתא?

אמר רבנו: משכנתא זו שאלה של רבית שהיא אסור מדאורייתא. כמו שברור לו שלא יגב כסף כדי לשלם את התחייבותו, כך עליו להזהר מאסור רבית! מה כן? ה' יעזר שיהיה לו כמו שהיה במון.

&הקב"ה לא זקוק ל'עצות' שלנו...

%כאשר בן תורה בקש מרבנו זצוק"ל ברכה לפרנסה, עמד בחדר יהודי נוסף שזרק שאלה לחלל החדר: אינני מבין פשט, במה שאנו מבקשים בברכת המזון: "ונא אל תצריכנו ה' אלקינו לא לידו מתנת בשר ודם ולא לידו הלוואתם כי אם לידך המלאה הפתוחה" - לא מתנה ואפילו לא הלוואה מגמ"ח כלשהו. איך אני, הדל והאביון, אפרנס את הילדים מדי חדש ללא הלוואה, ועוד אחתן ילדים, מהיכן?!

רבנו הגיב בכאב: אתם יודעים מדוע אנשים לא זוכים לסיעתא דשמיא במקומם? מדוע התפלה לפרנסה לא מתקבלת? כי הוא לא מאמין מספיק שהקב"ה יכול לתת! הוא מתפלל, ובד בבד מהרהר: נו, ואיך הקב"ה באמת יתן לי, לא מתנה ואפילו לא גמ"ח, איך?

הגביה רבנו את קולו: וכי אתה דואג לקב"ה?! וכי הקב"ה צריך את העצות שלך?! הוא יודע לבד איך לתת לך! כן, כן, כן, לא במתנת בשר ודם, לא עם הלוואתם, אלא מידך המלאה הפתוחה והקדושה! ואז ה' שומע את התפלה.

בלי 'תנאים'

נשאל רבנו: יהודי שמונע מעצמו לקנות במקום זול עם מבצעים משעם שהמקום מחלל שבת וקונה במקום אחר. יקר יותר, האם נחשב לו ההפרש כהוצאות שבת? השיב רבנו, שבצד יהודי זה עושה תנאי עם הקב"ה, שאם יחשב לו ההפרש כהוצאות שבת יקנה במקום היקר, ואם לא - יקנה במקום הזול שמחלל שבת. זו כבר סבה שהדבר לא יחשב לו להוצאות שבת...

(מתוך האור - פניני הגרא"ל שטיינמן)

ברכת הבנים והממון

וברך פרי בטןך (א)

בשני מקומות בתורה מופיעה תבת "וברך": בספר שמות (כה, כה) - "וברך את לחמך", וכאן - "וברך פרי בטןך".
שתי הברכות הללו משלימות זו את זו, כי איך יוכל האדם לגדל ילדים, כשאין לו פרנסה עבורם. על כך אומרת התורה: כש"יש וברך פרי בטןך", יש גם "וברך את לחמך".
זהו שאמרו חז"ל (נדה לא ע"ב): "בא זכר בעולם, בא כפרו בידו, זכר - זה כר".
התורה רוצה לחנכנו, שלא יהיה אדם מקטני אמנה, ולא יאמר "איך אפרנס את ילדי", אלא יביא ילדים, ישתדל לפרנס, והקב"ה יגמר בעדו.

"על המחיה" או "בורא נפשות"

בדרך הלצה אמרו:

למה לעשיר יש הרבה כסף ומעט ילדים, ואלו לעני יש הרבה ילדים ואין כסף?

העשיר הנה כל היום נחפו ממקום למקום, יורד ממטוס שנחת זה עתה, וממהר למטוס שני שעומד להמריא. כל הזמן יש לו ישיבות הנהלה, פגישות עם מנכ"לים ועם סייקוניים, והתיעוציות עם יועצים ועורכי דין. יש לו זמן לטל ידים ולאכל לחם? לא, אין זמן. אצלו, הרי, "טיים איז מאני". אז מה, הוא ימות מרעב? לא, מביאים לו עוגה עם דבדבון מצרפת, ועוגת גבינה בסגנון שוודי, ואחר כך הוא חוטף איזה בורקס. מה הוא מברך לאחר מכן? כמובן, "על המחיה ועל הכלכלה".

אחר כך הוא ממהר לפגישה עם שר האוצר, ואין לו זמן לאכל ארוחה נורמאלית, אז מביאים לו פיצה נפוליתנית, עבודת יד. הוא אוכל אותה בחטף, ומברך אחריה "על המחיה". ככה כל היום, וכל הימים, הוא אוכל באופן לא סדיר, ומברך "על המחיה".

כל כך הרבה הוא מברך על המחיה שלו, עד שנותנים לו "על המחיה" - כסף ועוד כסף.

לעמית זאת, העני המסכן קם בבוקר, ומה יש לו לאכל? הוא ואשתו מתחלקים בביצה האחת שהיתה במקרה, חצי ביצה לו חצי ביצה לה. הם מצאו בקצה הפדף גם לבן אחד, והאשה לא רוצה, אז כל הלבן נשאר לבעל. ומה הוא מברך לאחר הסעודה שלו? - "בורא נפשות רבות". אחר כך הוא הולך לעבודה, וכשהוא צמא הוא שותה מים, כמובן. ומה מברכים על מים? "בורא נפשות רבות".

בערב הוא חוזר הביתה, והוא ואשתו רעבים מאד, כי לא אכלו כל היום. האשה שמחה לבשר לו, שהשכנה מלמעלה דפקה אצלם לפני כן, ואמרה שיש לה הרבה מאד גזר ותפוחי אדמה, שקבלה בחנם ואין לה מה לעשות עם זה. או שזה נכון, או שהשכנה אומרת את זה מתוך רחמים עליהם. בכל אופן, האשה החרוצה הכינה מרק מקל הגזר ותפוחי האדמה. ומה העני וזוגתו מברכים לאחר מכן? "בורא נפשות".

למחרת שוב התמזל מזלם, והבעלים של חנות הדגים נתן להם כמה חתיכות דג מיתרות שנגשאר לו. האשה משגגת את חתיכות הדג, והם אוכלים ומברכים "בורא נפשות רבות".

אחרי כל כך הרבה "בורא נפשות רבות", לא יתנו לו "נפשות רבות" במשפחה!?

(רבי בן ציון מוצמי שליט"א - דורש ציון)

ברכת המזון מתוך הכתב

ואכלת ושבעת וברכת (ח, ט)

שמעתי על הרבנית מבעלזא ע"ה שכאשר ראתה פעם חסיד אחד נוטל פרוסת עגה ומברך עליה במהירות וללא כוונה, נגשה אליו ויסרתו בדבריהם. וכך אמרה לו: "הבה נעשה חשבון

פשוט. העגה הזו נעשתה מחטים, וכשהיו החטים בשדה הן בקשו מהקב"ה שלא יקצרו אותן, כדי שיוכלו להמשיך ולצמח, והקב"ה אכן שלח מלאך שאמר לה, לחטה: 'גדלי'. ורצונה של החטה היה שכאשר יקצרו אותה תגיע לידיו של יהודי שיברך עליה, וכן שלא תפל ברוח עם יתר החטים הנופלות, וכאשר זרו וטחנו אותה היא המשיכה להתחנן לפני בוראה שלא תפל בפסלת, וכך התפללה והתפללה שתזכה להגיע לפיו של יהודי שיברך עליה ואז תזכה אף היא לגרם נחת רוח לאלקיה.

האם כל התפלות הללו של החטה שוות בעיניך כקלפת השום? האם תחנננה אינם משכנעים אותך לא לחטף את הברכה? אמרה הרבנית.

*

בספר יסוד ושרש העבודה, שער הגדול, פרק ה', מזכיר המחבר את שמו של צדיק אחד בשם רבי משה אייזער שנהג במנהגים מיוחדים לכבודו של השם יתברך, והוא מאריך שם לתאר את גדולתו של אותו צדיק.

הרה"ג רבי אהרן שוויסיג, מנהל רוחני דישיבת אלכסנדר, ספר שבמשך תקופה ארצה חפש מקורות שיצביעו על האיש הזה, שה'יסוד ושרש העבודה' כל כך מהלל אותו, ולא מצא שום אזכור באף מקום. עד שבסופו של דבר זמן הקב"ה לידיו ספור מרתק על רבי משה, שיצא מפי קדשו של בעל ה'בית אברהם' מסלונים זצ"ל. וזה דבר המעשה: לפני פטירתו כנס ר' משה את בני קהלתו בעירה בה התגורר, עורר אותם בענין ברכת המזון, ואמר להם: "מבטיחני לכם נאמנה - מי שיאמר ברכת המזון מתוך הכתב, לא תשלט בביתו שרפה".

וזאת למודעי, שבתקופה ההיא, כאשר מרבית בתי המגורים היו עשויים מעץ, הרי שכל שרפה היתה בבחינת סכנת נפשות ממש, ואכן, ידועים בהיסטוריה מקרים רבים של שרפות שכלו ערים ועירות שלמות וגרמו נזקים אדירים בנפש וברכוש.

הבטחה שכזו, שיצאה מפיו של רבי משה אייזער, נקלטה, אפוא, יפה יפה בלבם של בני הקהלה, שקבלו על עצמם לברך את ברכת המזון מתוך הכתב. הכל קבלו זאת על עצמם, לבד מאדם אחד שלא שת לבו לדבר.

עברו שנים רבות מאז פטירתו של הצדיק, והנה פעם בשעת לילה מאחרת מאד, מתעוררת אשתו של האיש ההוא בבקהלה בראותה את האש אוהזת בכמה בתים בקצה הרחוב שבו התגורר.

היא מעירה את בעלה, ושיניהם יחד מביטים באש המתקדמת לעברם, ועיניהם כלות, ידוע ידעו שהנה הגיעה העת להפרע מהם על שלא צייתו לבקשתו של רבי משה.

לפתע, פורצת האשה בקריאת-זעקה, ופונה לבעלה: אולי כדאי שתרוץ ברגעים אלה לקברו של רבי משה, תבקש מחילה על הדרך שבה הלכת כל השנים, ותבטיח שמהיום והלאה תברך גם אתה את ברכת המזון מתוך הכתב.

בראותו כי כלתה אליו הרעה, עשה הבעל כפי שבקשה אשתו, וכל עוד נפשו בו מהר לבית העלמין והבטיח על קברו של הצדיק לשפר את דרכיו ומעשיו, והעקר: להצטרף לבני הקהלה בחזוקים שקבלו עליהם בענין ברכת המזון.

הנס הגדול לא אחר לבוא. היהודי שב לביתו, ומגלה שמרבית הדירות שעמדו בבעלותם של גויים, כבר נשרפו. והנה, כך ספר ה'בית אברהם' זצ"ל, הבית הקרוב ביותר לדיירתו עולה אף הוא באש, ובני הבית מתכוננים כבר להתפנות מדיירתם, ואז ארע הנס.

כפתע פתאום שקעה האש. גם אנטנו נאמץ את הצנאה של רבי משה אייזער, נקפיד לברך מתוך ברכו, ונגצל בס"ד מכל צרה ומצוקה.

(רבי יצחק וילברשטיין שליט"א - הגדת חשוקי חמד)

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵשֶׂת

פְּרָשַׁת עֵקֶב

כ"ג, א' ע"ג

הַתְּקַרְבוֹת הַרַה"ק מְפֹלְנָאָה אֶל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב

וְעֵתָה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שְׂאֵל מַעֲמֹךָ כִּי אִם לִירָאָה וְגו' (י, יב).

הַרְבֵּה הַקְּדוּשׁ רַבִּי אַבְרָהָם דֵּב, הַרְבֵּה מִחֲמַלְנִיק זִיע"א, הָיָה חֲתָנוּ שֶׁל הַרַה"ק רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף הַכְּהֵן זִיע"א, בַּעַל ה'תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף', וְהָיָה סְמוּךְ עַל שְׁלַחְנוּ. לְיָמִים אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף לַחֲתָנוּ: אֶסְפֵּר לְךָ אֶת פְּרִשְׁתׁ נְסִיעֵתִי הָרֵאשׁוֹנָה לְמוֹרֵי וְרַבִּי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְאִז תִּרְאֶה וְתִבִּין כַּמָּה מְכַשׁוּלִים הָיָה עָלֵינוּ לְהַסִּיר טָרֵם הַגְּלוּת אֹרֹחַ הָאֲמֵת לְעֵינֵינוּ. אֲמַנָּם שָׁמַעְנוּ רַבּוֹת עַל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב עוֹד טָרֵם בּוֹאֵנו אֵלָיו, נְסִים וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר אֶךְ אֲמַרְנוּ שְׁעָלֵינוּ לְתַהוֹת תַּחֲלָה עַל קִנְקֵנוּ, וְכִךְ הַחֲלַטְנוּ לִילֵךְ אֵלָיו לְרֵאוֹת וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ לֹא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה כִּי אִם מִפִּי הָרְאִיָּה. כִּךְ עָשִׂינוּ בְּאֵנוּ אֵלָיו וְהִבְטָנוּ אַחֲרָיו בְּשִׁבְעַ עֵינַיִם וְאִף תְּנוּעָה אַחַת מִתְּנוּעוֹתָיו לֹא נַעֲלָמָה מֵאֲתָנוּ, אֶךְ כָּל עַמְלָנוּ הָיָה לְשׂוֹא. נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּעֵינֵי רְפוּאוֹת וּלְחֻשִׁים רְאִינוּ, אֲבָל תּוֹרָה וִירָאת שְׁמִים לֹא רְאִינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ. וְאֲמַרְנוּ לַעֲזֹב אֶת הַמְּקוֹם וּלְחַזֵּר אֶל בֵּיתָנוּ.

וְהִנֵּה בָּא מוֹכְסֵן אֶחָד מִכֶּפֶר סְמוּךְ וּבִקֵּשׁ אֶת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְסַע אֲתוֹ אֶל בֵּיתוֹ אֲשֶׁר בְּכֶפֶר, כִּי בָנוּ חֲלָה לְפָנֵי יָמִים מִסְפָּר וְשׁוֹכֵב בְּמִטָּתוֹ וְאִינוּ יְכוּלִים לִירֹד מִמֶּנָּה. נִעְתַּר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְבִקְשָׁתוֹ וְצוּה לְמִשְׁרָתוֹ לְאֶסֶר אֶת הָעֵגְלָה וַיִּסַּע תַּכְּף וּמִיד אֶל הַכֶּפֶר. בִּקְשָׁנוּ רְשׁוֹת לְהַצְטַרֵּף אֶל נְסִיעֵתוֹ וְהוּא נִאֻוֹת לְבִקְשָׁתָנוּ. עָלֵינוּ עַל הָעֵגְלָה וְנִסְעָנוּ

וּבִדְרֹךְ לְמַד כָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ אֶת שְׁעוֹרוֹ הַתְּמִידִי בַּעַל פֶּה, לְבַל יִהְיֶה לָנוּ חֵס וְחִלְיָה בְּטוֹל תּוֹרָה מִחֲמַת הַנְּסִיעָה. כְּשֶׁהִגַּעְנוּ לְכֶפֶר, יִרְד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב מִן הָעֵגְלָה וְנִכְנַס לְבֵית הַמוֹכְסֵן וְאֲנַחְנוּ הִלְכָנוּ אַחֲרָיו. הַבֵּית הָיָה בֵּית מְרוֹחַ גְּדוֹל, וְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַתְּחִיל לִילֵךְ בּוֹ הַלוֹךְ וְשׁוֹב. לֹא יָשַׁב כִּי אִם טִיל בְּלִי הַפֶּסֶק כְּשֶׁהוּא שָׁקוּעַ בְּמַחְשְׁבוֹתָיו.

אַחַר כֵּךְ עָרַךְ בַּעַל הַבֵּית שְׁלַחן וְהִזְמִין אוֹתָנוּ לִיסֵב וּלְאָכַל אַרוּחַת צְהָרִים, וְעַדִּין לֹא נִכְנַס הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לַחֲוֵלָה שְׁבַכְדִּי לְרַפְאוֹתוֹ הוּא בָּא. אֲנַחְנוּ עִמְדָנוּ וְחִכְיָנוּ לְרֵאוֹת מָה יַעֲשֶׂה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב. וְכִשְׂרָאִינוּ שֶׁהוּא נָטַל יָדָיו עָשִׂינוּ גַם אֲנוּ כְּמוֹתוֹ וְהִתְיַשְׁבְּנוּ לִיד הַשְּׁלַחן. מִיד לְאַחַר שְׁבַצְעָנוּ עַל הַפֶּת נִכְנַסְתָּ לְפִתְעַ אֶשֶׁת הַמוֹכְסֵן בְּבִכְיָה וּבְצַעֲקָה כִּי בָנָה הַחֲוֵלָה גּוֹסֵס. הַבַּעַל שֵׁם טוֹב יָשַׁב וְלֹא זָז מִמְּקוֹמוֹ וְאֲנַחְנוּ יָשַׁבְנוּ וְרָאִינוּ, וְכִשְׂרָאִינוּ כִּן תְּמַהְנוּ מָה זֹאת שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְאִינוּ מְזַדְרָז לְבוֹא אֶל הַחֲוֵלָה שְׁבַשְׁבִּילוֹ הוֹבָא הִנֵּה. וּבְעוֹד אֲנַחְנוּ תְּמַהִים בָּאָה הָאִשָּׁה בְּשֵׁנִית בִּילְלָה כִּי הַחֲוֵלָה כָּבַד נֶפֶשׁ וְאִינוּ בֵּין הַחַיִּים. כִּשְׂרָאִינוּ שְׁמַעְתִּי זֹאת קִפְצָתִי דְרֹךְ הַחֲלוֹן שִׁישְׁבַתִּי לִידוֹ וַיִּצְאָתִי הַחוּצָה, כִּי הִלֵּא כִּהֵן אָנִי.

בְּשַׁעֲהַ שְׁקִפְצָתִי דְרֹךְ הַחֲלוֹן קָם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב מִמְּקוֹמוֹ, נִכְנַס אֶל חֲדַר הַחֲוֵלָה וְסָגַר אֶת הַדְּלֵת אַחֲרָיו. הוּא הִתְמַהְמָה שֵׁם רַגְעִים אַחֲדִים, וְלְאַחַר מִכֵּן פָּתַח אֶת הַדְּלֵת וְאָמַר שִׁיתָנוּ לַחֲוֵלָה מַעַט רֻטֵב לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשׁוֹ. כְּשֶׁהִתְיַשְׁבַּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לִיד הַשְּׁלַחן שְׁבַתִּי וּבִאֲתִי אֶל הַחֲדַר פְּנִימָה, אִז רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ כִּי מַחִיָּה מֵתִים הוּא, וְנִפְל עָלֵינוּ פַּחַד גְּדוֹל, אֲבָל יִרָאת שְׁמִים עַדִּין לֹא רְאִינוּ.

כָּל הַיּוֹם שֶׁהֵינּוּ אִתּוֹ יַחַד בְּכַפֵּר הֵינּוּ תַמְהִים וְלֹא יֵדְעֵנוּ בְּמָה כָּחוּ גְדוֹל, עַד אֲשֶׁר רַחַם עָלֵינוּ בַּעַל הַרְחָמִים וְרֵאֵינוּ אֶת רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרַב יְרֵאתוֹ וְגַדֵּל קִדְשׁוֹ וְיִדְעֵנוּ מִי הוּא. וּמַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה כֶּךָ הִיָּה: לְפָנֹת עָרַב יִצְאָנוּ מִן הַכֶּפֶר לָשׁוּב הָעִירָה, וְכֹאֲשֶׁר הִגְעָנוּ לָעִיר בָּא הַלֵּילָה. אוֹתוֹ לֵילָה הָיָה אוֹר לְיוֹם שָׁשִׁי, וְכִידוּעַ הָיָה הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ נִזְהָר מֵאֵד שֶׁלֹּא לִנְסֹעַ בַּיּוֹם שָׁשִׁי, וְרִצָּה לֵהָיוֹת בְּבֵיתוֹ בְּמִקְדָּם. וְהִיָּה בְּבוֹא הָעֲגֻלָּה אֶל הַיַּעַר כֶּסֶה הַחֹשֶׁךְ אֶת כָּל הָאָרֶץ וְנִעְלַם מֵעֵינֵינוּ דֶרֶךְ הַיָּשָׁר, דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ. הַסּוֹסִיס הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים וְאִין בַּעַל הָעֲגֻלָּה יוֹדֵעַ לְהִיכֵן הֵם נוֹסְעִים וּבֹאִיזָה מְקוֹם הוּא נִמְצָא. הַמְרַחֵק בֵּין הַכֶּפֶר וְהָעִיר הוּא מִהַלֵּךְ שֶׁל שְׁעָה אַחַת בְּלֶבֶד וְהֵנָּה הֵם נוֹסְעִים כְּבָר לְמַעַלָּה מִשְׁעָתִים וְאִין עֲבוּרָה שֶׁל עִיר נִרְאָה. הוּא נִסָּה בְּעֲצָמוֹ לִנְהַג בְּסוֹסִיס וּלְדַבֵּר אֲלֵיהֶם בְּלִשׁוֹנָם אֲךָ לֹא הִצְלִיחַ כִּי נִסְתָּמוּ שְׁעָרֵי הַחֲכֵמָה לְפָנָיו וְלֹא יָדַע לְפָתַח פִּה. כֶּךָ הִלְכְּנוּ וְתַעֲיֵנוּ בְּדֶרֶךְ לֹא דֶרֶךְ וְעוֹד מַעַט וְהִשְׁחָר יַעֲלֶה.

הַצֵּטְעַר הַבַּעַשׁ"ט מֵאֵד עַל אֲשֶׁר הוּא נִעֲפָב בְּדֶרֶךְ וְרֵאָה בְּזֶה מַעֲשֵׂה שְׁטָן הַרוּצָה לְהַכְשִׁילוֹ וְלִהְבִּיאוֹ לְיַדֵּי נְסִיעָה בְּעָרַב שֶׁבֶת. יָרַד מִן הָעֲגֻלָּה, הֵלֵךְ וּבָא לְתוֹךְ עַמְּק הַיַּעַר, הֵלֵךְ וְהִתְרַחַק מִן הַדֶּרֶךְ וּמִבְּנֵי אָדָם. בְּרֵאוֹתֵנוּ אֶת זֹאת יָרַדְנוּ גַם אֲנַחְנוּ וְהִלְכְּנוּ אַחֲרָיו וְלֹא הִרְגִישׁ בָּנוּ כָּלֵל כִּי הִיָּה שְׁקוּעַ בְּצַעְרוֹ. בְּלִכְתּוֹ בָּא אֶל מְקוֹם אֶחָד, הִשְׁתַּטַּח עַל הָאָרֶץ, בָּכָה הַתְּחַנֵּן וְצָעַק: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיו שְׁכַל מַה שְּׂאֲנִי עוֹשֶׂה אִינִי עוֹשֶׂה אֵלָּא לְכַבּוֹד שְׁמֵךְ הַגְּדוֹל, לְמַעַן

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה רֵאֵינוּ אֶת גְּדֻלָּתוֹ וְקִדְשׁוֹ, יֵרֵאת שְׁמַיִם בְּאַמַּת, שְׂאִין בְּהַ שׁוֹם תַּעֲרֹבֶת שֶׁל פְּנֵיהַ זְרָה, רַק יֵרֵאָה הַבָּאָה מִתּוֹךְ אֶהְבַּת הַשֵּׁם וְהַתּוֹרָה, וְקִבְּלָנוּ עָלֵינוּ אֶת מְרוֹתוֹ בְּלֶב שְׁלָם. כְּשִׁכְּלָה אֶת תַּפְּלָתוֹ וְשִׁיחוֹתָיו, קָם מִן הָאָרֶץ מָחָה אֶת דְּמַעוֹתָיו וְחָזַר אֶל הָעֲגֻלָּה. עָלָה וַיֵּשֶׁב עַל מְקוֹמוֹ וְהַסּוֹסִיס הִמְשִׁיכוּ אֶת דְּרָכָם וּלְפָנָיו עֲלוֹת הַשְּׁחָר בָּאוּ הָעִירָה.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיוּ לִי יְסוּרִים גְּדוֹלִים וְהַצֵּטְעָרִתִּי עַל אֲשֶׁר הִרְהַרְתִּי אַחֲרָיו וְחִשְׁדַּתִּי בְּאָדָם קְדוֹשׁ וְטָהוֹר. בְּאִתִּי אֵלָיו, כְּשֶׁבִרְצוֹנִי לְגַלּוֹת לְפָנָיו אֶת הַרְהוּרֵי לְבִי, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ סְלִיחָה וּמַחִילָה, אֲךָ עוֹד בְּטָרָם פִּתְחִי אֶת פִּי הַקְּדִימָנִי וְאָמַר לִי: כְּבָר אֲדַע מַה שֶׁבִּדְעָתְךָ לְהַגִּיד לִי וְאֶעֱנֶה לְךָ בְּדַבְרֵי ה' אֶל מִשָּׁה סְלַחְתִּי כְּדֶרֶךְ.

(כָּל סִיפּוּרֵי בַעַשׁ"ט ח"ד עִמּוּד קִמּו)

הַצֵּטְעַר הַבַּעַשׁ"ט מֵאֵד עַל אֲשֶׁר הוּא נִעֲפָב בְּדֶרֶךְ וְרֵאָה בְּזֶה מַעֲשֵׂה שְׁטָן הַרוּצָה לְהַכְשִׁילוֹ וְלִהְבִּיאוֹ לְיַדֵּי נְסִיעָה בְּעָרַב שֶׁבֶת. יָרַד מִן הָעֲגֻלָּה, הֵלֵךְ וּבָא לְתוֹךְ עַמְּק הַיַּעַר, הֵלֵךְ וְהִתְרַחַק מִן הַדֶּרֶךְ וּמִבְּנֵי אָדָם. בְּרֵאוֹתֵנוּ אֶת זֹאת יָרַדְנוּ גַם אֲנַחְנוּ וְהִלְכְּנוּ אַחֲרָיו וְלֹא הִרְגִישׁ בָּנוּ כָּלֵל כִּי הִיָּה שְׁקוּעַ בְּצַעְרוֹ. בְּלִכְתּוֹ בָּא אֶל מְקוֹם אֶחָד, הִשְׁתַּטַּח עַל הָאָרֶץ, בָּכָה הַתְּחַנֵּן וְצָעַק: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיו שְׁכַל מַה שְּׂאֲנִי עוֹשֶׂה אִינִי עוֹשֶׂה אֵלָּא לְכַבּוֹד שְׁמֵךְ הַגְּדוֹל, לְמַעַן

שוֹרֵי קִמּו

הַפּוֹתְרִים נִכְוֵה יִכְנָסוּ לְהַגְרֵלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מַתִּיבַת מְנַחָה מְעֵרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדָּר". אֶת הַפְּתוּרוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי

לְמַסְפָּר פֶּקֶס: 077-470-26-81
או לְמֵיֵל: magdenot@gmail.com
נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיקָה וְטֵלֶפּוֹן.
בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עֲבוּר חִידוֹן לְנוֹעַר".

חִידוֹן אֵלְ?נּוֹת - נוֹשֵׂא פְּרָסִים בְּאִיזָה הַקָּשֶׁר מְזַכֵּר "אַצְבַּע אֱלוֹקִים" בְּפִרְשָׁה זוֹ?

פְּתוּרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יְפוּרְסָמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

פְּתוּרוֹן הַחִידָה - פְּרִשְׁתַּ נֹשֵׂא:

ש. מִי הֵמָּה שְׁנֵי בְּנֵי שֶׁל יַעֲקֹב שִׁשְׁמָם אֵינוּ מְזוּכָר בְּפִרְשָׁה זוֹ
בְּקָשֶׁר לְקִרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים?
ת. יוֹסֵף אֵינוּ מְזוּכָר מִשּׁוּם שֶׁהִשְׁבִּט שְׁלוֹ הַתַּפְצֵל לְשִׁבְטִים אֲפָרִים וּמְנַשָּׁה. לֹא אֵינוּ מְזוּכָר מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׂאֵי הַשְּׁבִט שְׁלוֹ לֹא הִבִּיא קִרְבָּן בְּפִרְשָׁה זוֹ.

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מַתִּיבַת מְנַחָה מְעֵרִיב
בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדָּר":
פְּרִשְׁתַּ נֹשֵׂא:
ה' שְׁמַעוֹן חַיִּים רַעֲנָן מִירוּשָׁלַיִם.

לתגובות והערות: שלח 064-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֹת: 19:18

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:18

ר"ת: 20:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 512 30.7.2021 - כא' מנחם אב תשפ"א

זו השנה לה' צדיקים יבואו בו

פְּרִשֶׁת - יַעֲקֹב

לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי וּלְיַרְאֵה אֶתוֹ (ח,ו)

מחנך בתלמוד תורה חרדי בארצות הברית הגיע לבקר בארץ, וסיפר אודות מעשה מופלא של קידוש ה' שנעשה על ידי תלמידיו: נערך מבצע לתלמידים, שבסופו הובטח טיול לאתר מיוחד, שבו יש נוף מדהים שמותיר את המתבונן משתומם מיופיו. הנהלת התלמוד תורה התחייבה וקיימה. ביום המיועד הגיע אוטובוס התלמידים לאתר, והוריד אותם שם. הנוף היה באמת מיוחד במינו, והתלמידים עמדו משתאים ומתפעלים מיפי הבריאה. כמה מופלאה היא הבריאה הטבעית שברא ה' בעולמו! אין יפה ממנה! קריאת התפעלות פרצה מפייהם: "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית!".

באותו רגע אמר להם הרב: "הבה נפתח כל אחד ספר תהלים, ונאמר כולנו ביחד את פרק ק"ד 'ברכי נפשי את ה'". כאן, למול הבריאה המופלאה, נודה לה' על הים הגדול ורחב הידיים, ועל כל מה שברא לנו". הם החלו באמירת הפרק בקול גדול ובהתלהבות עצומה. כל מילה קיבלה משמעות חדשה: ככל כן נלהבים היו, עד שכלל לא הבחינו באוטובוס של תיירים מסין, שעצר במקום והוריד את כל נוסעיו. הללו עמדו וצפו בהם בסקרנות גדולה. הפרק הינו אחד מן הפרקים הארוכים בתהלים, והאמירה נמשכה זמן רב.

כשסיימו ניגש מדריך התיירים, שהיה גוי אמריקאי, למחנך, ושאלו: "מה אמרתם כולכם ביחד?", "הודינו לה' שברא לנו את כל הבריאה המופלאה הזו" - השיב הרב. השתוממותו של המדריך רק הלכה וגברה: "האם אתה רוצה לומר לי, שהילדים הקטנים הללו דבוקים באלוקים עד כדי כך שגם כשהם יוצאים לטיולים, הם חושבים עליו?". הרב הנהן בראשו, והוא המשיך - "אתה רוצה לומר לי שגם כשהם יוצאים לטיולים הם לא אוכלים מכל הבא ליד, ושומרים את כל מה שכתוב בתורה שאסור לאכול?", "וודאי".

הוא לא האמין. "אני יכול לבדוק להם את התיקים? אני מאמין שהם לא הוסיפו פה ושם מוצרים לא כשרים שמצאו בדרך". "נוכל לעלות לאוטובוס ולבדוק". הם עלו ופתחו תיק אחר תיק. המדריך הנדהם לא ויתר. הוא עבר על כל הממתקים שהיו באוטובוס, ונדהם לגלות שכולם כשרים. לא היה דבר לא כשר! הוא השתומם. "אני יודע איך נראים אנשים בטיולים... אני מתעסק איתם כל הזמן. גם כאלו מבני אומות אחרות, שמקפידים לא לאכול כל מיני דברים, בדרך מתירים לעצמם לאכול מכל הבא ליד...

מעניין, מעניין מאוד. כעת אני מבין מדוע אומרים שאתם העם הנבחר מכל העמים. באמת אפשר להבין שבכם בחר ה' מכל העמים, כי אתם לא שוכחים אותו אף פעם, וגם כשאתם עומדים ונהנים בטויל, אתם עומדים ומשבחים את ה'". הוא עצר משטף דבריו, ואחר הוסיף: "האם אוכל לקבל את הפרק שקראתם מתורגם לאנגלית? אני רוצה לקרא אותו מדי פעם בעצמי, ולספר לכל האנשים שאני מביא לכאן, על ה' אלוקים שברא את הכל". התפעלותו של הגוי היתה מכך שגם בשעת 'עקב' התקיים בעם ישראל 'תשמעון' – והם היו דבקים בו בלב ונפש ושמרו את בריתו. ('משכני אחריד')

לֵלֶכֶת בְּדַרְכֵי וּלְיִרְאָה אֶתְּךָ (ח,ו)

ה"מסילת ישרים" (פרק ב) כותב: "וההולך בעולמו בלי התבוננות, אם טובה דרכו או רעה – הנה הוא כסומא ההולך על שפת הנהר, אשר סכנתו ודאי עצומה, ורעתו קרובה מהצלתו". סומא, גם אם ילך באמצע הרחוב – סכנתו גדולה. כמו כן, מי שהולך על שפת הנהר, גם אם אינו סומא – סכנתו גדולה! כשמצטרפים שני הדברים יחד: סומא ההולך על שפת הנהר – הסכנה כפולה ומכופלת: "סכנתו ודאי עצומה, ורעתו קרובה מהצלתו". כמוהו בדיוק, אומר ה"מסילת ישרים", הוא מי ש"הולך בעולמו בלי התבוננות, אם טובה דרכו או רעה".

מספר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל בפעמים הראשונות, כשלמדתי מסילת ישרים, וראיתי את הדברים, חשבתי לעצמי: אל מי ה"מסילת ישרים" מדבר כאן? אל מי הוא פונה ומזהיר אותו לבדוק אם דרכו טובה או רעה? הן בוודאי הוא לא פונה אל פורקי העול, שעזבו את דרך התורה והמצוות, וחיים כמו בהמות, רחמנות עליהם! הם בעלי מום, ומה יש לומר להם להתבונן אם טובה דרכם או רעה?

ה"מסילת ישרים" פונה אלינו, לומדי התורה ושומרי מצוותיה. הוא מורה לנו להתבונן על דרכנו אם טובה היא או רעה. התפלאתי: מה הוא רוצה מאיתנו? אנחנו, ברוך ה', הולכים בדרך התורה, מקיימים מצוות. למה יש צד לחשוב שהדרך שאנו הולכים בה אינה טובה? מה רבנו משה חיים לוצאטו, זכר צדיק וקדוש לברכה, שהגאון מוילנא כתב על ספרו "מסילת ישרים" שעד פרק י' אין בו מילה אחת מיותרת – רוצה ממני?

כדי להבין מה רוצה מאיתנו ה"מסילת ישרים" אקדים מה שסיפר לי יהודי אנגלי, ששאל את ה"חזון איש" זצ"ל, מדוע בעשרות השנים האחרונות לא שמענו שיצאו גדולי ישראל מעיר מגוריו באנגליה, שלפנים בישראל היו יוצאים ממנה תלמידי חכמים מובהקים, גדולי ישראל? נענה ה"חזון איש" והשיב לו: "הצבא האנגלי עורך מידי פעם מצעדים, שם מפגינים הם לראווה את הכוח והעוצמה שלהם. הבנות, באותה עיר, היו נוהגות ללכת לראות את המצעדים האלו. אם לבת ישראל יש הערכה לחייל גוי, אם יש לה הערכה למשהו אחר חוץ מאשר לתורה – לא יכול להיות שיצא ממנה גדול בישראל!".

השאלה המרכזית היא, אפוא, את מה מעריך האדם. כולם יודעים שיש עולם הזה ויש עולם הבא. השאלה היא: איזו הערכה, איזו חשיבות, הוא נותן לכל אחד מהם, יש המשכיל להבין, ולחיות לפי הבנה זו, כי העולם הזה דומה לפרוודור, והעולם הבא לטרקלין, ותפקידו בעולה הזה הוא להכין את עצמו לעולם הבא, עולם הנצח. אדם כזה לא מייחס כל חשיבות לענייני העולם הזה, עושה אות טפל, ומשתמש בהם רק לצורך השגת המטרה האמיתית: לקנות עולם הבא! ('יחי ראובן')

וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד (ז,יב)

סיפר הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל: מנהג היה לו לגאון רבי ישראל איסר שפירא זצ"ל (בעל שו"ת עזרת ישראל) בכל יום, שלא לאכול פת שחרית עד שגמול חסד לאדם מישראל. אירע פעם שעבר על רבי ישראל יום שלם ועדיין לא בא מעשה לידו לגמול חסד עם זולתו. ישב כל היום בתענית ולא טעם מאומה. ירד הערב ועדיין אין איש בא. נצטער אותו צדיק צער גדול בהמתניו לשווא כשהוא שרוי בתענית.

והנה בחצות הלילה יצא רבי ישראל אל השוק, שמא יזדמן לו אדם שיוכל לעשות עמו חסד. ראה גוי אחד עומד ועמו עגלה מלאה קרשים. מיד רץ אל הנגר שבעירה והודיע לו, כי עגלה מלאה קרשים עומדת בשוק למכירה. הלך הנגר והחל נושא ונותן עם הגוי ונוכח לראות כי מקח טוב נזדמן לפניו.

פנה הנגר לרבי ישראל ואמר לו: אמנם הקב"ה הזמין לי מציאה ע"י הרבי. אבל דא עקא אין אני יכול לזכות בה, שכן אין בידי פרוטה לפורטה. נענה מיד רבי ישראל: "הריני מוכן להלוות לך הכסף בחפץ לב". ואכן קנה הנגר את הקרשים. או-אז הלך רבי ישראל לביתו ואכל בשמחה ובטוב לבב את לחמו.

מסופר על כ"ק האדמו"ר מביאלה (בעל החלקת יהושע) היה מופלא במעשי חסד. דוגמא אחת מיני רבות סיפר המשב"ק רבי שמחה עקשטיין ז"ל: פעם נכנס לביתו של הרבי ונדהם לראותו עומד במטבח ומבשל תפוז"א. הרבנית לא הייתה בבית והרבי ניצל את ההזדמנות להכין ארוחת צהרים, הוא הוסיף כמה רבעי עוף מהמקרר שהוכנו לפני כן, והכניס לסיר.

קרא הרבי למשמש ויחדיו יצאו עם הסיר הרוחח לכיוון שכונת בית ישראל. הילכו בסימטאות הירושלמיות עד שהגיעו לבניין מוזנח ומיושן. ירד הרבי במדריגות לאחת הדירות ונקש בדלת. אלמנה מבני עדות המזרח פתחה כשהיא נאנחת על כאבה. אך הנה האירו פניה למראה ארוחת הצהרים שהביא לה הרבי מביאלה... הרבי נכנס פנימה הניח את הסיר על השולחן ובידך את היתומים במאור פנים שיהיה להם לתאבון..."

המחזה הזה לא ישכח ממני לעולם" - סיפר המשמש - "איך הרבי צעד בזריזות ובשמחה ובהתלהבות לקיים את מצות החסד באותה התלהבות שראינו אצלו בתקיעת שופר. הוא לא הסכים שאקח ממנו את הסיר לשאתו ברחוב. אלא הוא עצמו מחזיק כשהוא מפזם לעצמו את הנוסח "לשם יחוד"... "ויהי נועם" וכו' בהתלהבות ובאש קודש" (איש לרעהו)

החפץ חיים מביא (בספרו אהבת חסד ח"ג פ"ח) דוגמאות של חסד התלויות בדיבור כגון בעניני תורה שמלמד לאחרים, כמו שאמרו חז"ל (בסוכה מט) על הפסוק "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה" - תורה שמלמד היא תורה של חסד ותורה שאינו מלמד היא תורה שאינה של חסד.

עוד דוגמא של חסד התלוי בדיבור, כגון אם יש לו על חברו כעס מאדם אחר ויכול בדיבורו להסיר הכעס מעליו, הוא בכלל חסד, וכן אם יכול בדיבורו לסבב שלא יבוא רעה על חברו. וכן אם נותן לחברו עצה טובה למנוע ממנו הפסד או שמסבב בדיבורו שיטיב אדם לחברו וכו', כל זה הוא בכלל חסד ומקבל עבור זה ברכה מאת ה'. (איש לרעהו)

פִּי יִגְרְתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחֲמָה (ט, יט)

בהיותו אברך צעיר, נסע פעם כ"ק האדמו"ר משינאווא – רבי הברשטאם זצ"ל בבוקר בעגלה ובאמצע הדרך ביקש מהעגלון לעצור. הוא ירד מהעגלה והלך לבדו לתוך היער הסמוך. עברה שעה ארוכה, והעגלון ביקש לראות מה מעשיו של הרבי ביער. הוא הלך בלאט וראה מבין העצים, שהרבי טורח להציב גל נאה של אבנים. משהושלם הכל לשביעות רצונו, פנה רבי יחזקאל לשוב לעגלה ואילו העגלון הסקרן התגנב לראות מה פשר מצבור האבנים הזה... הוא הסיר את האבנים העליונות וראה ערימה של מטבעות נוצצות.

לא חשב הרבה ונטל חופן מטבעות לכיסו. הוא השיב את האבנים למקומן ומיהר אל העגלה. כעבור דקות מספר, חש העגלון בחולשה מוזרה. כל גופו כאב, והוא התחיל להתאנח בקול רם. שאלו הרבי: "כלום שלחת יד בכסף שביער?", הודה העגלון שאכן כך עשה. ציוה עליו הרבי להסתובב ולשוב על עקבותיו. הם חזרו לאותו מקום והרבי הורה לו: "לך מהרה ותשיב את הכסף למקומו ויוטב לך". עשה כן העגלון והיסורים נעלמו.

חקר העגלון והתברר לו, שהרבי משינאווא נוסע בכל יום באותו מסלול ומניח כספים במקומות קבועים. ומשפחות עניות מהסביבה באות ונוטלות את הכסף מבלי לדעת מיהו הנותן ומבלי להתבייש בקבלת הנדבה. הרבי היה שולח להן הודעות אנונימיות, בלי לומר את שמו, בהן ציין היכן ממתין להם הכסף והן היו נוטלות אותו מבלי לדעת מיהו מיטיבן.

פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבְעַת וּבִתִּים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַּת (דברים ח, יב)
בספר 'בן דוד' מצטט את תמיהתו של רבי יעקב דוויק הכהן זצ"ל מ'ארם צובא' לדקדק בלשון הפסוק; מדוע פתח בלשון עתיד 'תֹּאכַל', וחתם בלשון עבר 'וְיִשְׁבַּת'. וכן בהמשך פתח 'תִּבְנֶה' בלשון עתיד, וחתם בלשון עבר 'וְיִשְׁבַּת'? וכך ביאר זאת רבי יעקב דוויק הכהן זצ"ל, באופן נפלא, כי כוונת התורה להזהיר את ישראל, שלא ירבו בהנאות העולם הזה מעבר למה שנצרך להם. ולכן אמר הכתוב "פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבְעַת", כלומר, תשמר לך שלא תרבה באכילה כאשר כבר שבעת. וכך גם באזהרה "וּבִתִּים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַּת", כלומר, אם יש לך בית וכבר אתה יושב בו, אזי אל תבקש לעצמך בית אחר טוב יותר מהראשון. כי אם ח"ו תמשך אחר המותרות, הנך יכול להגיע ל"ורם לבבך ושכחת את ה' א-להיך" (דברים ח, יד). אך אם האדם רעב או שאין לו בית, בזה לא הזהיר הכתוב – ויכול הוא לעסוק בעניינים אלו, כדי שיהיה שבע בביתו לעבודת ה', כי בזה לא יבא להימשך אחר עצת היצר.

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיב בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 643 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 529 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל ז"א אב תשפ"א

עֵקֶב - תוכן ענייני הפרשה

- א. ברכה והצלחה עקב שמירת התורה ומצוותיה (ז, יב-טז).
- ב. מצוה שלא לפחד ממלחמה עם הגויים, אלא לבטוח בה'.
- ג. מצוה לאבד עבודה זרה, והאיסור ליהנות ממנה (ז, יז-כו).
- ד. השגחת ה' וחסדיו עם בני ישראל בכלתם במדבר, והבטחתו להביאם לארץ הטובה, ומצות ברכת המזון.
- ה. אזהרה שלא יתלה האדם את הצלחתו בכוחו ובכישירוניתו, אלא בהשגחת ה' וסיועו.
- ו. דברי תוכחה על חטא העגל, שבירת הלוחות ותפילתו של משה (להצלת עם ישראל מַכְלִיָה), לוחות שניות, פטירת אהרן, הבדלת הלויים לעבודת ה' והכפרה על חטא העגל - "ונחלתנו" (ט, ז - י, יא).
- ז. "מה ה' אלקיך שאל מעמך": "לִירְאָה אֶת ה', וללכת בדרכיו, ולאהבה אותו, שלימות הלב, ושמירת כל המצוות (י, יב-כב).
- ח. סיפור הנסים במדבר, ודברי שבח על ארץ ישראל (יא, א-יב).
- ט. פרשה שניה של קריאת שמע - "וְהָיָה אִם שָׁמַע", ואזהרה נוספת על הדביקות בה', והבטחת כיבוש הארץ (יא, יג-כה).

"לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם... פְּיַמֵּי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ" (יא, כא) - בשמים ובארץ גם יחד

בשבת האחרונה לחייו של רבי אהרון מבעלז דיבר על הפסוק המסיים את הפרשה השניה של קריאת שמע: "לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם... פְּיַמֵּי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ", וכך אמר: אחרי מאה ועשרים שנות חייו של האדם כבר אין באפשרותו לקיים מצוות ומעשים טובים ולקבל עליהם שכר, אבל אם הוא משפיע על אחרים לקיים מצוות, או שהניח אחריו דברי תורה שיהודים לומדים אותם - הרי אז גם אחרי פטירתו המצוות ודברי התורה האלה נחשבים לזכות. זה מה שהפסוק אומר: אם תלמדו את בניכם לדבר בדברי התורה, והם יוסיפו ללכת בדרך התורה, ייחשבו לכם ימי השמיים, הימים שבהם אתם כבר בשמים, 'על הארץ' - כאילו אתם חיים על הארץ ועוסקים בתורה ובמצוות.

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּ... " (ז, יב) - להיזהר בכול

וברשי: אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון. ע"כ. ואמר המנחת אלעזר' ממונקאטש רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל: "בימי 'עקבתא דמשיחא' צריכים להיזהר במיוחד בשמירת המצוות, ואפילו במצוות הקלות שאדם דש בעקביו, כי אין לנו אפשרות לדעת איזו מצווה תקרב את הגאולה".

999 תשפ"א

פותחת הפרשה (ז, יב): "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּ". אומר המדרש (תנחומא א'): "והיה עקב תשמעון", זה שאומר הכתוב, "לְמָה אֵיךָ בְּיַמֵּי רָע עוֹן עֵקֶבִי יִסְבְּנִי" (תהלים מט, ו). בתורה הקדושה יש בה תר"ג מצות, חלקן קלות לעשייה וחלקן חמורות. דוקא אותם מצוות קלות שאין בני אדם משגיחים בהן, אלא ש'משליכים' אותן תחת עקביהן, כלומר, שהן קלות בעיניו לקיים... לפיכך, היה דוד (המלך) מתיירא מיום הדין ואומר: ריבוננו של עולם, איני מתיירא מן מצות החמורות שבתורה שהן חמורות. ממה אני מתיירא? מן מצות הקלות שמא עברתי על אחת מהן, אם עשיתי אם לא עשיתי מפני שהיתה קלה, ואתה אמרת: הווי זהיר במצווה קלה כבמצווה חמורה לכך אמר: "לְמָה אֵיךָ בְּיַמֵּי רָע"...

וכתוב ב'שיר השירים' (ו, יא): "אֵל גִּנַּת אֶגֶז וְיָרְדַתִּי", חז"ל מבארים מפסוק זה את החשיבות בקיום המצוות הקלות בדרך משל, לערמת אגוזים גדולה ומסודרת. אגוז שאדם מוציאו מן הערימה כל הערימה נופלת וכולם יודעים שהוא לקח... כך הוא הנמשל: משמיט אדם מצווה אחת הכל מתגלגל ונופל, הכל עומד ומתחיל ממצווה אחת "קטנה" ו'פשוטה'...

שואל הרב עזרא אלטשולר: למה בחרו חכמנו להמשיל זאת דווקא על ידי אגוז?! הרי גם תפוחים ותפוזים אם אדם משמיט אחד כל הערימה נופלת?! ומתרץ כך: בכל הפירות אתה יודע שלקחת משהו. באגוזים יתכן שתפתח ותראה שהוא ריק, אין בו שום דבר.

באו חז"ל ללמדנו שגם מנהגים ומצוות שנראה לנו שהם ריקים מתוכן יש בהם כדי להפיל את כל החבילה, אין לזלזל בשום מצוה ואפילו הקלה ביותר...

מעשה בבעל מסעדה שהיה בוחן את אורחיו מרגע שנכנסו למסעדה. והנה יום אחד הגיעו שניים והתיישבו לאכול. בסיום הסעודה נדרש האחד לשלם 100 שקלים ואילו חברו נדרש לשלם 150 שקלים. לשאלתם מדוע אין המחיר זהה הרי אכלנו אותו הדבר?! השיב להם בעל המסעדה: "זה ששילם יקר אכל כשר, ואילו הזול אכל בשר חזיר!" "בשר חזיר? האכלתם אותי בשר חזיר?! נזעק האיש... השיב בעל המסעדה: "ראה! בכניסתך למסעדה לא נטלת ידיים ובשל כך הנחנו שהנך גוי וקיבלת חזיר. לעומת זאת, חברך שנטל ידיים זיהינו כי יהודי הוא ועל כן הוגשה לו מנה מהדרין"... על זה אמרו חז"ל (מסכת יומא פג): "מים ראשונים האכילו חזיר ומים אחרונים הרגו את הנפש".

מכאן, שזלזול במצווה קלה לכאורה, יכול להוביל לאיסור חמור וכמו כן עבירה גוררת עבירה.

אמרו חז"ל 'שכר בהאי עלמא ליכא', כלומר בעולם הזה אין אנו יודעים מהו השכר שנקבל בעבור כל מצווה שנקיים. וכשנגיע לעולם הבא לאחר 120 שנה, פתאום נגלה מהו השכר שקיבלנו עבור כל מצוה ובמיוחד למצוות שנראו לנו 'לא חשובות' בעינינו. וישמע החכם ויוסיף לקח.

מענייני ברכות:

- * מצוות עשה מהתורה לברך אחר אכילת מזון, שנאמר 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך'.
- * מהתורה אינו חייב לברך אלא אחר אכילת לחם העשוי מחמשת מיני דגן (חיטה, שעורה, כוסמין, שיפון, ושבולת שועל).
- * מהתורה אין ברכה אלא לאחר המזון, ומדברי סופרים מברך גם קודם שאוכל ושותה ואפילו אין דעתו אלא לאכול או לשתות כל שהוא. וכן כשבא להריח ריח טוב מברך תחלה ואח"כ מריח. ואמרו חכמים: כל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה - מעל.
- * כשם שתקנו ברכה על הנאה, כך תקנו ברכה על מצוה שבא לעשותה. וברכות אחרות תקנו חכמים דרך שבח והודאה ודרך בקשה לזכור הבורא תמיד. נמצאו ג' מיני ברכות: ברכת הנאה, ברכת המצוות וברכת הודאה.
- * נוסח כל הברכות נתקן ע"י עזרא ובית דינו, ואין ראוי לשנותם ולא להוסיף על אחת מהן ולא לגרוע ממנה, וכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות - אינו אלא טועה. וכל ברכה שאין בה הזכרת ה' ומלכותו אינה ברכה.
- * הברכות נאמרות בכל לשון שמבין, והוא שיאמר כעין שתקנו חכמים. וצריך להשמיע לאזנו מה שמוציא בפיו.
- * אל יפסיק בין ברכה ראשונה לאכילה, ואם הפסיק בדברים שאינם מענין האכילה חוזר ומברך.
- * יכול אדם לצאת ידי חובתו בברכה אם שומעה כולה מפי חברו ומתכוון לצאת בה ואפילו לא ענה אמן, ואם ענה אמן הרי הוא כמברך בעצמו. וצריך שיהא המברך בר חיוב ברכה כמותו.
- * כל השומע ברכה כתיקונה מפי ישראל כשר אעפ"י שאינו מבקש לצאת בה צריך לענות אמן, ואפילו לא שמע אלא סוף הברכה. המברך עצמו אינו עונה אמן אחר ברכתו, אלא אחר ברכת 'בונה ירושלים' שהיא סוף לסדר ברכות שחייב מהתורה לברך אחר מזונו (שברכת 'הטוב והמטיב' ביבנה תקנוה ואינה מהתורה). ויש נוהגין שעונה המברך אמן גם אחר ברכת השכיבנו, שהיא סוף סדר ברכות קריאת שמע של ערבית.
- * המברך ברכה שאינה צריכה, הרי זה נושא שם שמים לשווא ואסור לענות אחריו אמן.
- * האוכל דבר של איסור (אפילו בשגגה) אינו מברך אחריו, ויש אומרים שמברך.
- * סדר ברכת המזון כך הוא: ברכה ראשונה - ברכת 'הזן', משה רבינו תקנה. ברכה שניה ברכת הארץ (וצריך לומר בה ארץ חמדה טובה ורחבה. וכן להזכיר ברית ותורה ככתוב בסידורים), 'הושע תקנה. שלישית בונה ירושלים (ומזכיר בה מלכות בית דוד) דוד ושלמה תקנוה. וברכות אלו מהתורה (אלא שיש אומרים שאין חילוק הברכות מהתורה, ואם כן בברכה אחת כל עניינים הללו יצא מהתורה, וכדוך שאמרו בפועלים העושים מלאכה אצל בעל הבית שמקצרים ואין מברכין לאחר סעודתן אלא שתי ברכות, וכוללין בשניה בונה ירושלים עם ברכת הארץ, מפני ביטול מלאכה). ברכה רביעית 'הטוב והמטיב', ביבנה תקנוה. ובה מוסיף האורח ברכה לבעל הבית.
- * בשבת, ביום טוב ובראש חודש, מזכירין מעניין היום בברכת 'בונה ירושלים'. שכח וסיים הברכה, עושה אותה ברכה קצרה בפני עצמה, ואם כבר פתח בברכה רביעית בשבת וי"ט שסעודתן חובה חוזר לראש ברכת המזון, בראש חודש ובחול המועד אינו חוזר. בחנוכה ופורים מזכיר מעניין היום בברכת הארץ, שכח להזכיר וסיים הברכה - אינו חוזר.

'ואכלת ושבעת וברכת...' (ח, י) - לברך

ברכת המזון בכוונה מהכתב

ובתרגום יונתן: וְתִהְיוּן זְהִירִין בְּזִמְן דְּאִתּוֹן אֶקְלִין וְשַׁבְעִין הוּון מוֹדִין וּמְבַרְכִין קֳדָם יְיָ אֱלֹהֵכּוֹן עַל כָּל פִּירֵי אֲרֻעָא מְשַׁבְּחָא דִּיהַב לְכוּן. פירושו: תהיו זהירים כשאתם אוכלים ושבעים על כל פירות הארץ, ותשבחו (תודו) על כל מה שהקב"ה נותן לכם.

וב'בעל הטורים': 'ואכלת'. וברכת. היינו ברכת המזון וכן נמי צריך לברך לפניו פי' ואכלת ושבעת וברכת כבר שאסור לאדם ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה שנאמר 'לה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אבל לאחר שבירך הוא משלו שנאמר 'וְהָאָרֶץ נְתַן לְבְנֵי אָדָם'. ע"כ.

סגולה בדוקה להינצל משריפה - לברך ברכת המזון בכוונה מהכתב (כמבואר ב'משנה ברורה' (סימן קפ"ח, א) שהמדקדק יזהר לברך ברכת המזון מתוך הספר, ולא בעל פה).

וכך מסופר ב"אמונה שלמה" (על התורה, מלוקט ע"י רבי צבי נקר): בעיר וילנא, בתקופה שחי בה רבי משה איווער זצ"ל, שהיה מגדולי וילנא, אירעו אסונות בקהילה היהודית.

שריפות רבות פקדו את העיר, וגרמו לנזקי גוף וממון. כולם ידעו כי אין זה אלא חרון אף ה' הגורם למידת הדין להשתולל ברחובות.

רבי משה איווער כינס את כל בני העיר לאסיפה דחופה, דממה השתררה בקהל כשרבי משה התחיל דבריו: רבותיי קהל קדוש! שריפות רבות פוקדות את עירנו לאחרונה וגורמות לאסונות רבים, מהשמיים תובעים מאתנו דבר מה. על כן אני מבטיח ברשות בית דין של מעלה! שכל מי שיקבל על עצמו לברך ברכת המזון מהכתוב לא ישלוט בו חרון אף (וכדאיתא ב'באר היטב' סימן קפ"ח שלכן לא כתוב בברכת המזון האות 'ף', לפי שכל מי שמברך ברכת המזון בכוונה לא שולט בו אף וקצף), ולא תבוא שריפה לביתו, ובמילים אלו סיים את דרשתו הקצרה.

הקהל הרב נדהם מהבטחת הרב, וכל הקהל קבלו על עצמם לברך ברכת המזון בכוונה ומתוך הכתב.

היה רק אדם אחד שלא האמין, והעז להשמיע את השגתו: "וכי ע"י שאני אברך מתוך סידור תיעצר השריפה"?! והנה דבר פלא! מאותו יום פסקו השריפות והשלווה והמנוחה חזרו לגבולן.

לאחר מספר ימים נפטר הרב אל בית עולמו, וכל הקהילה ליוותה אותו בדרכו האחרונה בצער וכאב רב, עברו להם ימי השבעה...

והנה נשמעה זעקה רבה: שריפה אדירה פרצה בעיר, בתים רבים עלו באש וממון רב אבד מהעולם. אך הפעם האש כלל לא התקרבה לבתי יהודי העיר רק בתי גויים נשרפו, מלבד בית יהודי אחד, היה זה בית היהודי שלא קיבל על עצמו לברך ברכת המזון כבקשת הרב.

האש העזה עדיין בערה, התקרבה במהירות לביתו ואיימה לכלותו. אשתו הצדקת קראה לו, וזעקה בפניו: מהר ורוץ אל קברו של ר' משה זצ"ל, ותקבל על עצמך שמהיום והלאה תקפיד לברך ברכת המזון מהכתב, הלה מפחד האש האיימתנית המתקרבת לביתו, אץ רץ בכל כוחו לבית העלמין והשתטח על הקבר בבכיות כשהוא מקבל לברך ברכת המזון מהסידור, והנה פלא, האש הגדולה שהגיעה אל דלתו של נעצרה וכבתה מאליה.

"וּלְעֶבְדוֹ כָּכָל לְבַבְכֶם" (יא, יג)

יְמִיכָם" (יא, כ-כא) - מענייני מצות מזוזה

* הזוהר הקד' (פרשת ואתחנן) כותב: מצוה לאדם שיקבע מזוזה לפתחו, כדי שיהיה כל אדם נשמר ע"י הקב"ה כשיוצא וכשנכנס לביתו. וסוד המזוזה - השכינה העומדת בפתח הבית, שנאמר: "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

* בגמרא (מסכת מנחות ל"ג): אמר רבי חנינא: בא רואה שלא כמידת הקב"ה מידת בשר ודם, מלך יושב מבפנים ועבדיו משמרין אותו מבחוץ, מידת הקב"ה אינו כן, עבדיו יושבין מבפנים והוא משמרן מבחוץ.

* בגמרא (מסכת מנחות מ"ג): רבי אליעזר בן יעקב אומר: כל שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו, מוחזק שלא יחטא, שהרי יש לו מזכירים רבים, הם המלאכים המצילים אותו מלחטוא.

* הרמב"ם (פ"ו מהלכות מזוזה ה"ג) כותב: חייב אדם להיזהר במזוזה מפני שהיא חובת הכל תמיד, וכל עת שיכנס ויצא, יפגע בייחוד שמו של הקב"ה ויזכור אהבתו, וייעור משנתו ושגיותו בהבלי הזמן, וידע שאין שום דבר העומד לעד אלא ידיעת צור העולם, ומיד חוזר הוא לדעתו והולך בדרכי מישרים.

* בטור (יורה דעה רפ"ה) מובא: מצות עשה לכתוב פרשת שמע והיה אם שמוע ולקובעם על מזוזת הפתח, וצריך להיזהר בה מאוד, שיש במזוזה ייחוד הקב"ה, וכל הזהיר בה יאריכו ימיו וימי בניו, כפי שכתוב: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם", ואם אינו זהיר בה - יתקצרו, שמכלל הן אתה שומע לאו, וכן דרשו: בעוון מזוזה בניו ובנותיו של אדם מתים.

* מובא בירושלמי (פ"א בפאה א): ארטבון (מלך פרס) שלח מרגלית חשובה ויקרה מאוד לרבי יהודה הנשיא, וא"ל, שלח לי כנגדה דבר שווה ערך כמו המרגלית. שלח לו רבינו הק' בתמורה מזוזה אחת, א"ל ארטבון: אני שלחתי לך דבר ששוויו עולה על כל ערך, ואתה שלחת לי דבר השווה מטבע קטנה.

א"ל רבי: רכושך ורכושי אינם מגיעים בשווים למזוזה, ולא עוד, אלא שאתה שלחת דבר שצריך לשומרו, ואני שלחתי לך דבר שהנך יכול לישון בשלווה, והיא שומרת עליך, וכן הוא במדרש רבה (בראשית ל"ה, א).

"שִׁקְץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתַעֲבֹדוּ תַתְּעַבְנוּ פִּי חָרָם הוּא"

ז, (כו) - הססמה של האנוסים

מעשה בחבורה של יהודים (שאינם שומרים תורה ומצוות) שנכנסו לבקר בכנסיה בספרד (שזה אסור על פי ההלכה), וראו את הגויים הולכים לכיוון של השתי וערב (הצלב), ועושים כל מיני תנועות שונות ומשונות, אלא שאחד מהם גם הוסיף כמה מילים בשעה שהוא ניגש לשתי וערב, ואחד היהודים שנתברך בסקרנות מרובה ניגש אליו לאחר מכן בצד ושאלו "מה המילים שאמרת?" בתחילה הוא ניסה להתחמק, אך כשהוא חזר והפציר בו, ענה לו: "אני אומר משפט שאני בעצמי לא מבין, וזה בשפה אחרת, ואבא שלי אמר לי לומר זאת, והוא גם קיבל זאת מאביו: "שִׁקְץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתַעֲבֹדוּ תַתְּעַבְנוּ פִּי חָרָם הוּא".

אמר לו היהודי שעמד נדהם זה בעברית! "תדע לך שאתה לא גוי, תבדוק את השורשים שלך ושל אבות אבותיך האם היו מאנוסי ספרד"... ואכן התברר לו אחרי בדיקה מעמיקה שהוא יהודי וחזר לחיק אבותיו... [ובחרת בחיים]

"וּלְעֶבְדוֹ כָּכָל לְבַבְכֶם" (יא, יג)

איזו היא עבודה שבלב - זו תפילה - האם צריך להלביש אבנט בתפילה.

נפסק ב'שולחן ערוך' (ס' צ"א ס"ב): צריך לאזור אזור (חגורה) בעת התפילה, אפילו יש לו אבנט (שאינו לבו רואה הערווה), משום "הכון לקראת ה' אלוקיך". אבל שאר ברכות מותר לברך בלי חגורה, מאחר שיש לו מכנסיים ואין לבו רואה הערווה. וה"מגן אברהם" כתב: מי שהולך כל היום בלא חגורה, אין צריך לאזור בעת התפילה, וה"משנה ברורה" כתב (שם סק"ד) דגם במקרה זה ראוי לאזור חגורה ממידת חסידות.

וב"אור לציון" כתב: לא מקפידים בימינו לאזור, ומסתפקים בחגורת המכנסיים להוציא החסידים שמקפידים על כך, מפני שלבוש שלנו מהודק היטב על הגוף, ולכן אין צורך בחגורה, מה שאין כן בגדיהם היו כעין חלוק ומרווחים והיה צורך להדקם.

וב"אז נדברו" (על ה"חפץ חיים") כתב: רק כשהיה בוורשא בין החסידים היה חוגר חגורה.

"לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֶבְדוֹ כָּכָל

לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם" (יא, יג)

פעם פגש ה'חדושי הר"ם' עסקן שמעל בכספי צבור. "רוצח"! צעק עליו הרבי בכל כוחו, "דע לך שאתה רוצח"! "רבי", תמהו החסידים - "מדוע הרבי מכנה אותו 'רוצח', והלא הוא אינו רוצח אלא גנב"? השיב הרבי: 'בפרשה הראשונה של קריאת שמע נאמר: "בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ", ודרשו בגמרא (מסכת ברכות נ"ד): "בְּכָל מְאֹדְךָ" - בכל ממונך. ובפרשה השניה של קריאת שמע נאמר: "וּלְעֶבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם", מפני מה לא נאמר כאן "בכל מאודכם"? - השיב הרבי: "בפרשה השניה פונה התורה אל הרבים, וממון הרבים הרי הוא בכלל "בכל נפשכם", שכן כסף זה מיועד לצדקה לעניים רעבים, עניים אלו - אם לא יבוא מזון אל פיהם - יבואו, ח"ו, לפיקוח נפש. א"כ הגוזל ממון זה, יש בו משום רציחה ממש! [וקראת לשבת עונג]

"וּשְׂמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם..."

וּלְמִדְתֶּם אֶתֶם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם" (יא, יח-יט)

במלחמת העולם השניה גלו תלמידי ישיבת מיר והגיעו בנס לשנחאי שבסין. היהודים שבשנחאי, שמחו שמחה רבה בבני הישיבה שחננו בגבולם, וניסו ככל יכולתם להנעים על הבחורים את גלותם בסין. ואכן נתנו להם לבני הישיבה את בנין בית הכנסת הגדול, ומקומות נוספים לדור בהם.

חסרון רב הורגש בספרים, ומעט הספרים שהצילו עמם היו להם למשיב נפש. בידי אחד הבחורים נמצא עותק של "קצות החושן", אולם בספר חסרו שני דפים. הצטערו הבחורים על חסרון דפים אלה.

כשנודע הדבר לרבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ישב והשלים מזיכרונו שני הדפים החסרים בכתב ידו. לאחר המלחמה, כשהשוו את כתב ידו עם ספר מקורי שלם, מצאו כי רבי חיים כתב הדפים החסרים בשלימות מילה במילה ממש! [וקראת לשבת עונג]

וְהָיָה עַקֵב תִּשְׁמָעוֹן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרָתֶם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם... (ג, כג) - העיקר הוא ההשקעה

רבי נתן צבי פינקל זצ"ל יצא למסע גיוס כספים בארה"ב לטובת ישיבתו הקדושה - ישיבת 'מיר'.
יהודים רבים ביבשת אמריקה ניצלו את ההזדמנות לפגוש את אחד מגדולי ישראל, להתייעץ ולהתברך.
בין הממתנינים עמדו זוג הורים. בנם, בחור כבן שבע עשרה, היה אולי בחור טוב, אך כזה שלא שרד במסגרות הלימוד השונות בהם שהה עד כה. ניסה בְּלֵה ובכה ולבסוף מצא את עצמו מעביר את זמנו בבית הכנסת הסמוך לבית.
בצר להם פקדו ההורים את מעונו הזמני של רבי נתן צבי לבקשת עצה. "תשלחו אותו אל!" הפתיע אותם רבי נתן צבי. באומרו 'אל' התכוון כי הוא פורש את חסותו על בנם, וכי הבחור יעבור ללימוד בישיבת מיר בירושלים! ו-לא, להורים הללו לא היה כל קשר אישי קודם עם רבי נתן צבי, והם עמדו נדהמים מן ההצעה מרחיקת הלכת.
"נשתדל לעשות איתו משה" הצטנע רבי נתן צבי... הבחור נכנס לישיבת מיר, וההורים המתונו לשמוע נפלאות.
התקדמותו של הבחור היתה איטית ומייאשת, אך יום אחד זה קרה: בימי שישי היה רבי נתן צבי מוסר 'ועד' מוסרי מיוחד בביתו. כמובן שלא היתה חובה להיכנס ל'ועד', ומיודענו לא מצליח לשחזר איך הוא בכלל נגרר פנימה; משהו משך אותו פנימה, והוא מצא את עצמו מול עיניו הדולקות של ראש הישיבה.
הרב דיבר על תורה, שקידה ואהבת תורה. באותו ועד התמקד בתוכנית שלו אודות הקפדה על לימוד במשך 12 שעות ביממה - לא פחות! אך מה שתפס את לבו של הבחור יותר מכל, היה סיום דבריו של הרב: "מי שיגש אלי בשבוע הבא עם רשימה של 12 שעות הלימוד היומיות שלו - יקבל אלף שקלים!"

החיים בירושלים גזלו מהבחור כסף - יותר ממה שהיה לו, 'אלף שקלים' - רעיון מצוין! אבל, הרי לא למדתי בחיי יותר משעה אחת רצופה!... - נכון. אבל זה רק לשבוע אחד! שבבת הקרובה צבר שעות שינה שייספיקו לו לכל מה שיחסיר בשבוע הקרוב...
ביום ראשון 'על הבוקר' תפס הבחור את מקומו בבית המדרש. שלב זה דווקא עבר עליו בקלות, סידרו לו חברותא עם אברך נפלא, והעסק זרם.
ביום השני כבר היה קשה. חברים לשעבר גלגלו על 'הצדיק' החדש... אך האברכים שהקיפו אותו חיזקו ועודדו אותו מאוד.
ביום השלישי כבר עמד על סף שבירה. הנפש שלו לא היתה בנויה לכזו כמות של שטייגען (לימוד עמוק)... הגב כאב והעיניים צרבו מעייפות. עם סיום סדר א' הגיעה נקודת השבר, אך הדבר היחיד שהחזיק אותו היתה העובדה שחצי שבוע כבר מאחוריו!
היום השישי. ברגליים כושלות מעייפות גלש לביתו של רבי נתן צבי, הסמוך לישיבה. 'אני לא יודע אם הראש ישיבה יאמין לי או לא, אבל את האמת אני חייב להגיד: "למדתי השבוע שתיים עשרה שעות מידי יום ביומו!"
רבי נתן צבי אסף את מחלתו ורעידותיו, התייצב מלוא קומתו ונשק לבחור על לחיו, נשיקה חמה מלב אוהב.

תיכף גם הגיש לו אלף שקלים במזומן. נרגש כולו עזב הבחור את הבית, וסיפר לכל מכריו: כאן, על הלחי הזו, נשק לי הראש ישיבה! כאן!!! (למרבה הפלא הוא כלל לא הזכיר את אלף השקלים שהפכו לשוליים לעומת הנשיקה החמה!).
הבחור לא המשיך ללמוד שתיים עשרה שעות ביממה, אך בהחלט התייצב. מאז השתדל להשקיע את כוחותיו בלימוד, לעלות ולהתעלות.
כעבור שנתיים החליט - כרוב חבריו - לעבור ללימוד בישיבת 'ליקווד'. לפי הנוהל הקבוע, הוא הוציא המלצה מוכנה ממשרד הישיבה, וניגש עמה לבית ראש הישיבה.
בדרך כלל היה רבי נתן צבי מוסיף איזו מילה לפני חתימתו, אך הבחור הזה לא שמר על קשר עקבי עם ראש ישיבה, ולכאורה לרבי נתן צבי לא היה הרבה מה להוסיף. נכון. הנשיקה החמה היתה ה'סטארטר' שלו, אך זו לא היתה סיבה שראש הישיבה יעניק לו כעת יחס מיוחד.
להפתעת הבחור, שלף רבי נתן צבי עט וכתב: "לכבוד הגאון רבי מלכיאל קוטלר שליט"א, כזו עליה שראיתי אצל... לא ראיתי מזה זמן רב! נתן צבי פינקל".
מסתבר כי הבחור לא שכח את הנשיקה - אך גם רבי נתן צבי לא שכח את הבחור - לצד אלפי (!) התלמידים האחרים. רבי נתן צבי ידע, כי למרות שלא מדובר במצטיין הישיבה - הרי שביחס להשקעה האדירה שהשקיע אותו תלמיד, ניתן לומר עליו ש"כזו עליה לא ראיתי מזה זמן רב"!
עם המכתב המיוחד ניגש הבחור לאחד האברכים - שהכיר אותו מתחילת דרכו...
הבחור הציג את המכתב ופרץ בבכי נרגש וקורע לב. בהמשך דרכו זכה לשידוך טוב, וכיום הוא פועל בשדה החינוך בארה"ב. [האמנתי ואדברה]

**ברכת התורה
ריון ברינה**

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל ועדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן אחורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: רוזה בת שמעון מרים בת עזיזה: כותון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה ויעל בני פאולה
זיווג הגון: זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן נמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאלה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נוארה: חת בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

תכלין לשלחן שבת

פְּרָשָׁת: עֵקֶב

עלון מספר: 264

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

כניסת השבת:

7:10

יציאת השבת:

8:20

רכבו תם:

9:02

הזמנים לפי אופק חיפה

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב-תנצב"ה

ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:
משה בן מזל-טוב, פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סכיטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, – בתוך שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרָשָׁה

כח התפלה

"וְאַתְּפַלֵּל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן בְּעַת הַהַיָּא" (ו.ט) כח התפלה, מי יוכל לאמֹד כחה של תפלה, והיכלת שיש בה להשפיע על מצבו של האדם! אנשי מי שיוֹדע להעריך את הכח האצור בתפלה, יודע להשתמש בו.

את הפעשה הזאת שמענו מאברהם תלמיד חכם המתגורר בירושם, וממונו נוכל ללמד שוב ושוב שפאָשר אדם מתפלל מעק לבו, ופונה להשם יתברך ואומר: "אף אֶחָד מבלעדֶיךָ אינו מסגל לסייע בעדֶי", זוכה לראות נסים ונפלאות של ממש.

השתתפתי, פותב לנו האברהם, בארוע לרגל שמחה משפחתית.

והנה, באמצע הארוע, נכנסת למקום אשה קשת יום, ומתחילה לאסוף כסף.

לאחר שסיימה לעבר בין הנוכחים, פנתה האשה לצדו השני של האולם, התישבה לה ליד שלחן והחלה לספר את המטבעות שקבלה זה עתה. סמוך לשלחן שלה, היה שלחן נוסף ועליו היו סנחיות כל החליפות של משתתפי הארוע.

לפתע החלו כמה מן המשתתפים להתלחש שאולי לא טוב הדבר שמאפשרים לאשה זו לשבת ליד שלחן החליפות. המתלחשים העלו חשש אולי האשה מתכננת לשלחן ידה אֵל הבגדים, ולגנב משם כספים נוספים.

אחד המשתתפים אף ספר שבשבוע שעבר השתתף בשמחה אחרת, וגם לשם הגיעה האשה האלמונית הזו, ולאחר שקמו לטל ידים לסעודה נעלמה טבעת זהב מבגדיו של אֶחָד מבעלי השמחה.

בארוע שבו השתתפתי עתה, ממשיך האברהם וכותב, החלה רוח סערה לפעם בין הנוכחים, והם דרשו לסלק את האשה מן המקום לפני שתפליח לגנב גם מהבגדים...

בין לבין, מספר האברהם, קמתי אנכי ונגשתי אל המקום שבו היו סנחיות החליפות, והעברתי את כָּלן לפנה אחרת באולם.

האשה, בראותה זאת, הבינה שעשיתי זאת מפני החשד שהתעורר נגדה, נעלכה עד עמקי נשמתה, ואף פרצה בככי. מייד לאחר מכן קמה ועזבה את האולם במהירות.

הבנתי שעשיתי טעות אִימה. רדפתי אחריה ובקשתי מקנה סליחה, אף היא לא נרגעה, המשיכה לככות ועזבה את המקום. לבי נקפני מאד, ומאז הפשתי את האשה הזו בנרות, ולא מצאתיה.

למען האמת, זמן קצר לאחר הארוע פגשתי אותה ברחוב, אכל התבישתי לגשת אליה. מאז עברו כבר 7 שנים, ולא פגשתייה וְלוֹ פעם אחת.

הארוע המצער יסרני עד מאד, ולא ידעתי כיצד אוכל לסיים את הענין. ידעתי שפגעתי באשה ההיא, וידעתי גם שיתכן מאד שהיא כָּלל לא התפונה לגנב, ועלי לבקש מקנה סליחה.

נגשתי אל אחד הרבנים מגדולי התורה המפרסמים בכני ברק, ושטחתי לפניו את הספור. הרב אמר לי שהדבר היחיד שאפשר לעשות הוא להתפלל ולהתחנן לפני הקדוש ברוך הוא שיִעֲזֹר לי למצוא את האשה כדי לבקש מקנה סליחה ומחילה.

הרב חזר והדגיש שהתפלה צריכה להיות אמתית, מעמקי הלב, בכחינת "אשר יקראוהו באמת."

ואכן, מייד כשיצאתי מביתו של הרב, נגשתי אל בית הכנסת הסמוך והתפללתי אל הקדוש ברוך הוא בדמעות שזכני לגמר את הפרשה על הצד היותר טוב.

ומה קרה לאחר מכן?

השיחה עם הרב התקיימה בעשר בלילה. מעשר וחצי עד קרוב לאחת עשרה בלילה התפללתי בבית הכנסת. ובאחת עשרה בלילה יצאתי לרחוב. והנה האשה המדברת חולפת ליד... ממש כִּי, ללא גזמא. "טרם יקראו, ואני אֶעֱנֶה."

הייתי המום, אָבַל אֶת הַמְצִיאוֹת אֵי אֶפְשֶׁר הִיָּה לְהַכְחִישׁ.
הַנָּה הָאִשָּׁה קִשְׁת הַיּוֹם שֶׁהִגִּיעָה לְאַרְוֵעַ הַמְשַׁפְּחָתִי שְׁלֵנוּ,
לִפְנֵי כָּל כָּךְ הַרְבֵּה זָמַן.

נִגְשַׁתִּי אֵלֶיהָ וְהִזְכַּרְתִּי לָהּ אֶת הָאַרְוֵעַ הַהוּא, וּבְקִשְׁתִּי סְלִיחָה
בְּדַמְעוֹת. הִיא זָכְרָה הַכֵּל, וּמְחַלָּה בְּלֵב שְׁלָם.
הָאֵם יֵשׁ הַסֶּבֶר אַחַר לְכָל הַסְּפוּר, מֵאֲשֶׁר כָּזָה שָׁל תִּפְלָה?
(בְּרִי נִפְשִׁי)

סְפוּר לְשֶׁפֶת

בזכות שמירת כבוד בית המדרש

אני גר בצפת, ואם יצא לכם לבוא אליה בתור תיירים, ייתכן שפגשתם אותי מדריך קבוצות ומרצה קטעי היסטוריה מאלפים הטמונים בין אבני צפת העתיקות, אפופות המסתורין.

הרחבתי לא מזמן את ביתי בתוספת בנייה, אך העירייה לא ראתה זאת בעין יפה ושלחה אזהרה חמורה שאני מתחייב בקנס גבוה, מלבד צו הריסה שהוטל על כל החלק שבניתי. בצר לי פניתי לעורך דין והתייעצתי עמו כיצד לצאת מהסבך. הלה אמר שהוא יוכל לעזור לי, וסיועו יעלה כמובן טבין ותקילין, כמקובל אצל עורכי דינים. הוא רשם משהו בניירות שלו, ואני קיוויתי שתהיה בכך תועלת.

כעבור כמה ימים פגשתי עסקן, חבר עירייה, וסיפרתי לו על בעייתי. "בשביל זה לקחת עורך דין?" התפלא החבר. "אני אסדר לך את זה בלי שום בעיה. תראה שזוירידו לך גם את הקנס וגם את צו ההריסה". פניתי לעורך הדין ואמרתי שאני מבטל את הפניה מכל וכל. הסברתי לו שאני יכול להסתדר בלעדיו, וביקשתי להיפרד לחיים ולשלום. אלא שהעו"ד לא רצה לוותר על התיק.

הוא לא הסכים לרדת מהעניין והתקדם איתו הלאה. בלחץ מצידו הוא הוביל אותי לבית משפט, ואכן, כצפוי, הקנס בוטל וצו ההריסה הוסר.

כאשר בא העו"ד לדרוש את שכרו, אמרתי לו: אתה זה שרצית ללכת לבית משפט. הודעתי לך מפורשות שאני מבטל את התביעה ויש לי אפשרות לסדר את העניין על ידי חבר עירייה, אך לא הסכמת לבטלה. אני חייב לשלם לך. העו"ד עמד על שלו ואני על שלי. הצעתי לו בצורה יפה לבוא עימי לדין תורה, ומה שיאמרו הרבנים יהיה קודש, אך הוא לא הסכים בשום אופן. "אם אינך משלם לי, אני תובע אותך למשפט", איים העו"ד וגם קיים. זומנתי למשפט.

חשבתי לעצמי: מה זה היה לי? קודם האיום על הבנייה, ועכשיו דורשים ממני אלפי שקלים. עליי לחזור בתשובה.

פשפשתי במעשיי, וביתר קלות מצאתי את הטעון שיפור – כבוד בית המדרש. מהיום איני מדבר בתוך בית המדרש! זאת לא הייתה החלטה קלה. בהדרכת לקבוצות תיירים אני נוהג להיכנס אל המבנים העתיקים ולשוחח על ההיסטוריה המרתקת, לספר על כל אבן והמקופל בתוכה. כאן בית הכנסת של האר"י, וכאן התפלל הבית יוסף, פה רבי שלמה אלקבץ, וכאן בית הכנסת של עדת החסידים. נהגתי להצביע על פניות ועל אריחים ולדבר אודותיהם. מעתה - הס! אני מדבר עם התיירים בחוץ, ובפנים רק מצביע על מה שדיברנו קודם.

אחרי תקופה קצרה מאז התחלתי בהנהגתי המתוקנת, זומנתי למשפט. העו"ד היה בטוח בעצמו. הוא ארגן תביעה מושלמת, והמשפט נטה לטובתו, כמובן. הוטל עליי לשלם לעו"ד את משכורתו על התיק מול העירייה בתוספת הוצאות המשפט. אלא שאז עמד השופט והקריא את הסכום שעליי לשלם... "מה?!!" - נדהם העו"ד, "כזה סכום פעוט? בשביל הגרושים האלה לא הייתי פונה לבית משפט."

"זה הסכום שרשום בתביעה", ענה השופט. התברר שהעו"ד שכח להוסיף 0 אחד, וכך חוייבתי רק בעשירית מהסכום. הייתה זו הארת פנים, אבל הוספתי לחשוב למה נגזר עליי לשלם עשירית. הוי אומר שעליי לתקן משהו נוסף בקשר לשתיקה בשעת התפילה, ואכן נזכרתי כי אני נוהג ללמוד או לומר תהלים בין גברא לגברא בקריאת התורה או אחרי שמו"ע, לפני שהחזן מתחיל, ואז אני מפסיד לא פעם "ברכו", קדיש וכדומה. מעתה אין דבר כזה, זמן תפילה לחוד וזמן לימוד לחוד, אמצא דרך לנצל את הזמן באופן שלא אפסיד את ברכתו של העולה לתורה.

כל זה היה ביום שני. ביום שלישי קיבלתי סכום כסף שהייתי אמור לקבל מזמן, אך כבר התייאשתי ממנו. הסכום הזה היה פי עשרה מהסכום שהתחייבתי לשלם לעו"ד.

ברור שמטבעות אלו אינם ולא כלום לעומת השכר הגדול, שאין לשער ואין לתאר, למי ששומר פיו ולשונו מלדבר בשעת התפילה.

מעשי צדיקים:

הקונטרס קרא: "קבא דקשיתא," "קבא" בגימטריה מאה ושלוש, כלומר, מאה ושלוש קשיות חזקות במיוחד... כאמור, שנים רבות לאחר שיצא הקונטרס לאור, בקש נכדו של המחבר להוציא את הקונטרס לאור מחדש, ולצרף לקשיות של סבו, את התרומים השונים שנאמרו עליון במהלך השנים. הוא הסתובב בין בתייהם של גדולי הדור ובקש את התיחסותם לקשיות של סבו, ואכן, אט אט הצטברו אצלו כמה וכמה תרומים על כמה וכמה קשיות.

הוא הגיע גם אל תלמידו של הרב בן ציון אבא שאול. "שמעתי על הרב, שהוא גאון עצום וחריף מפלא", אמר לתלמיד, "האם תוכל להציג בפניו את קונטרס הקשיות, על מנת שיתרץ כמה מהן?"

התלמיד הסס. "ראה", אמר לנכדו של המחבר, "הרב עסוק עד מאוד בהכנת שעורים ובמסירתם, ואיני סבור שיהיה לו פנאי לכך. אולם", אמר בסוף, "הנח אצלי את הקונטרס, ובעזרת ה', בהזדמנות הראשונה שתהיה לי, אציגנו בפניו..."

ואכן, הניח הנכד את הקונטרס אצל תלמידו של הרב, והמתין בצפיה דרוכה לתרומים. הוא לא חשב, שהם יגיעו מהר מכפי שנדמה לו...

ומעשה שהיה, כך היה, בעצומו של טיול משפחתי, אליו הזמן להצטרף גם אותו תלמיד, ממקרביו של הרב, פנה הרב לתלמידו ושאל: "האם קונטרס 'קבא דקשיתא' נמצא אצלך?"

"כן!" השיב התלמיד, ובלבו תמה: 'וכי זהו הזמן המתאים לעסק בקשיות החמורות הללו? בטיוול? בלי ספרים ובלי חברותות?' אך הרב קטע את מחשבותיו. "שאלו!" הורה לו. והתלמיד החל להקריא בקול רועד את הקשיה הראשונה.

הוא לא הספיק לסיים, כאשר הרב החל להרצות את התרוץ. "כתב את התרוץ", דחק בתלמיד, "זהו תרוץ טוב"... וכך, בתוך שעה קלה, תרץ הרב את כל קשיותיו של ה'חלקת יואב', בזו אחר זו...

לתלמיד ההמום לא נותר, כי אם להגיש את הקונטרס לבעליו על מנת שידפיסנו...

הרב בן ציון אבא שאול היה שקוע כל כולו בתורה הקדושה עד שאפלו בזמן שהיה מטיל היה מנצל את הזמן כדי להמשיך ולעסק בתורה ולהגות בה יומם ולילה. (גליון משכן שילה)

רבי אברהם גלאנטי, אחד מגדולי חכמי צפת שחי בתקופת האר"י ז"ל, בא לפני האר"י בבקשה שיאמר לו מהו התקון לנפשו. בתחלה סרב האר"י באמרו: "מי אני שאתן תקון לכבוד תורתו?!" אולם משלא הסכים רבי אברהם לותר, הסתכל האר"י במצחו ואמר לו: "לפי הרשום במצחך יש בך שמץ של עוון גדול". רבי אברהם נדהם למשמע הדברים והלך לביתו בעצב גדול. הוא פשט את בגדיו ולבש שק, ישב על הארץ ופרץ בבכיות נוראות, כשהוא מפשפש במעשיו ומנסה למצא מהו עוון הגזל שבידו.

בבעלותו של רבי אברהם היה בית מלאכה לטויה ולאריגה. הוא קבץ מיד את כל הפועלים ובקשם לחשב כמה הוא חייב לכל אחד מהם. כלם ענו לו, שאין הם נוהגים לספר את כספם כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין.

אמר להם רבי אברהם: "מבקש אני מכם, שמהיום תקבלו עליכם לחשב את שכרם עד הפרטה האחרונה, שכן אין ברצוני להכשל בעוון גדל, ומי שאינו מוכן לעמד בתנאי זה – שילך לביתו לשלום."

רבי אברהם המשיך בדבריו ואמר: "כדי לתקן את שעבר, אשים כעת כסף לפניכם, וכל אחד יקח כמה שירצה, ואחר כך ימחל לי בלב שלם על העבר."

הפועלים מחלו מיד לר' אברהם ואיש מהם לא אבה לגעת בכסף שהניח לפנייהם. רק אשה אחת נטלה לעצמה שתי פרוטות.

הלך רבי אברהם אל האר"י ז"ל וספר לו את הדברים. אמר לו האר"י: "אשה זו היא אורגת ממחית ומגיע לה שכר גדול יותר, אך היא קבלה שכר כשאר הפועלים, לכן דקדקו עמך משמים. אולם כעת, נמחה שמץ הגזל שהיה רשום במצחך."

נכדו של ה'חלקת יואב', בקש לזכות את הרבים בספר שחבר סבו הגדול. ה'חלקת יואב' היה אחד מגאוני הדור הקודם, ובמהלך השנים התעוררו אצלו קשיות שונות, בכל חלקי התורה, והוא העלה אותן על הכתב. מאה ושלוש קשיות הקשה, ואת שמו של

ביחולת:

בא לי לפתוח מסעדה טבעונית ולקרוא לה "שרית", רק בשביל שכל היפי נפש יגידו "אני הולך לאכול ארוחה בשרית"...

מיכאל שמש בפרסום ראשון:
בימינה (שהולכת שמאלה) מקדמים - שתוכים יוחרגו מתוכנית ליברמן ויקבלו סכסוד למעונות היום...

מנהלי סוגי הקולה ישבו פעם סביב השולחן הסגלגל, וכל מנהל מזג בכוסו את הקולה שלו. מנהל הקריסטל מזג, וכן מנהל הפפסי מזג, וכן הארטי קולה מזג לכוס. כשהגיע תורו של מנהל הקוקה קולה - נדהמו לראות שהלה מוזג פטל בטעם קולה. שאלו אותו: "מה זה?" ענה להם: "זה לא נעים שכולם ישתו פטל ואני לא..."

שוטר אחד עצר נהג שיכור על נהיגה במהירות מופרזת. שוטר ניהש אליו ואמר: "רשיונות בבקשה". "השיכור השיב לו: "איחרת קצת, אחד מהחברים שלך לקח לי אותם לפני חצי שנה..."

איזה אחד בכל פעם שהולך לישון כשחולץ את נעליו, זורק נעל אחת ואח"כ את השניה, דבר שגורם רעש חזק מאוד. כך עשה בכל לילה, עד שיום אחד השכן הזקן שלו פוגש אותו ואומר: "מה זה כל לילה שתי פיצוצים זה מעיר אותי!" הלה התנצל והבטיח שיחלוץ מנעליו בעדינות, אך בלילה שחכ שהבטיח, וכך זרק את הנעל הראשונה. ומיד לאחמ"כ נזכר שהוא הבטיח לשמור על השקט, ולכן הוריד את הנעל השניה בעדינות. לאחר מספר דקות השכן נשמע צועק: "תזרוק כבר את הנעל השניה, אני רוצה לישון!"

כשבאים החברים הטבעוניים
וצריך להאכיל אותם במשהו

חיזות:

חידת מחשבה:

שלושה בחורים; אברהם יצחק ויעקב, הוכנסו לחדר אחד.
אמרו להם: "עוצמים לכם את העיניים ושמים לכם על הראש כובע אדום או ירוק. מי שרואה כובע אדום על ראשו של אחד משני חבריו - שירים את היד. מי שמגיע למסקנה, בדרך כלל שהיא, איזה צבע כובע יש לו על הראש - שיצא מהחדר."
שמו לשלושתם כובעים אדומים, ופתחו להם את עיניהם.
שלושתם הצביעו.
כעבור מספר שניות יצא אברהם החוצה.
איך אברהם הגיע למסקנה שיש לו כובע אדום על הראש?

חידת חשבון:

איך אפשר להגיע למספר 100 בספרות 9, 9, 9?
ע"י כל פעולות החשבון?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

מדליקים נורה אחת, מחכים כמה דקות ואז מכבים אותה. לאחמ"כ מדליקים עוד נורה ומשאירים אותה דלוקה. את הנורה השלישית משאירים כבויה. ואז נכנסים לחדר, ומסתכלים: הנורה שדולקת זה המתג השני, ואז בודקים את שתי הנורות הכבויות ע"י נגיעה, הנורה החמה היא של המתג הראשון, והקרה של השלישי.

פתרון לחידת חשבון:

היצת ע:

באבלת ביצים
ליוחס השפטה
חובית טל פטר
החשיבה וחילוק
המתל

פתלס:

אבילו למספר 0,
אם נוסף 1 -
נקבל 10.

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

פלא עליון

בשעה ארבע וחצי לפנות בוקר יצאתי להתכונן לתפילה על ידי טבילה במקוה וסדר לימוד קצר כנהוג.

בדרך ראיתי אברך מסתובב סהרורי, תמהתי בני לבין עצמי מה הוא עושה כאן בשעה כה מוקדמת, שמה קרה משהו?!

פניתי לאברך בשאלה אם הוא צריך עזרה כל שהיא, הוא ענה שאשתו מתפתלת מכאבי שיניים עזים, יש לה תור לרופא בהמשך היום, אבל בינתיים היא סובלת ולא נרדמת...

מיד חישבתי דרכי ופניתי להליכה מהירה לכיוון הבית למרות שאפסיד חלק מההכנות אבל צער של יהודי זה למעלה מהכל (למרות שזה לא דבר קל לשנות סדר יום), איך שהתחלתי לעוד את הצעד הראשון, לא יודע למה, אבל הכנסתי את ידי לכיס של החליפה שלי ומיששתי שם באופן לא רצוני בכלל והוצאתי משהו מהכיס, זה היה משכחי כאבים 'היבופן פורטה'!

לא האמנתי למה שאני רואה וחשבתי לרגע שאליהו הנביא הכניס לי זה עתה את הכדורים לכיס, חלפו מספר שניות של התרגשות ונזכרתי בסיפור:

לפני שלושה שבועות עברתי עקירה בשן, והרופא נתן לי את הכדורים האלו למקרה הצורך, לא צרכתי את הכדורים, והם נשארו בכיס של החליפה שלושה שבועות בדיוק בשביל הרגע המיוחד הזה שבו הקב"ה החליט לשלוח את האברך לרחובה של עיר ללא כל הגיון לדבר כדי לפגוש אותי שאתן לו את הכדורים עבור אשתו, לא מאליהו הנביא ששם לי את זה בכיס אלא מקודשא בריך הוא בכבודו ובעצמו שדאם להקדים מזור לכאבים של הגברת הסובלת, מה גם שאילו הייתי שם לב שהם בכיס הייתי משאיר אותם בבית וכאן לא שמתי לב מספר שבועות שזהו פלא עליון בפני עצמו. למותר לציין שהמשכתי את סדר יומי כמתוכנן.

אחרי הצהריים פגש בי האברך ואמר שמעוצמת הכזור אשתו הצליחה לישון עד לשעת הצהריים, והבעורה חדשה ורעננה עם כוחות חדשים ממש ובהמשך היום כבר הלכה למרפאה לטיפול, אילו היה זה כדור רגיל זה לא היה משפיע כל כך הרבה שעות.

בעל המעשה: א.א.

הפענוח לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

ללוותו בדרכו כראוי וכיאות לכבודה של תורה, לא הסכים בשום אופן! הוא ברך את כולם בברכת 'שבתא טבא' במאור פנים, וביקשם להמשיך בדרכם. מלבד בנו אוהבו לא הרשה לאף אדם להצטרף עימו, לא גבאים ולא משמשים... וכשהתקששו בכל זאת לפעמים ילדים ובחורים צעירים ללוותו, הסתובב אליהם לפתע וצעק עליהם: וכי לא ראיתם מימיכם איש זקן 'נסחב' בדרכו? מה לכם כי תלכו אחרי? מה מצאתם בי? אין בי ולא כלום!

כך השתדל לו הסטייפלר כשהוא גורר את רגליו הפצועות בתוך נעליו שתמיד היו גדולות מן הרגליים ונסחבות אחריהם... פסיעה אחר פסיעה בדרכו הקצרה, שהיא ארוכה בשבילו. [בשנותיו האחרונות התקינו עבורו לכבוד שבת ספסלים קטנים לאורך הרחוב, בכל כמה מטרים מבית הכנסת ועד ביתו, הפשך בעמוד ד' <

שנים...

אמר על כך הסטייפלר, שמכאן נראה עד היכן הגיע מצבם של ישראל באותו דור קשה, שאף כשכבר נפתחה לו הזדמנות נדידה לשלוח איגרת לבנו מתוככי גולת סיביר הרחוקה, לא ראה צורך לבקש מבנו להתחזק בתורתו ויראתו בלימודי הישיבה, ואף לא מבקש ממנו להתפלל בעבורו, או ללמוד בעד הזכרת נשמתו לאחר מאה ועשרים, וכל מעייניו בדבר אחד בלבד הם, שיביא עימו שני דגים...

מאיך, היה בגולת סיביר באותה תקופה אחד מצדיקי הדור, ה"ה הרה"ק בעל "חלקת יהושע" מביאלא זצוק"ל, גם אליו הגיעה פעם הזדמנות מיוחדת להעביר מכתב אל ארצות החירות שמעבר למסך הברזל. הוא ניצל את אותה הזדמנות לכתוב מכתב להגה"צ רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' המעטירה שבמרומי גבעת הישיבה בבני ברק. - היות שבניו הצעירים שעלו כמה שנים לפני כן מגולת סיביר בעליית 'ילדי טהרן' המפורסמת, ונכנסו אל מוסדות ישיבת פוניבז', שזכתה לקלוט בין כתליה מספר ילדים מצומצם מאותה עלייה. - ובמכתבו הנדיד מבקש הרבי מראש הישיבה לדאוג להצלחת בניו בתורה וביראת שמים, ולדאוג עבורם לחברותות טובות, ולחברים טובים שימשכו את ליבם לתורה ויראת שמים טהורה, ולשמור עליהם כבבת עינו שלא יסורו ח"ו מדרך ה'!

הרב כהנמן נפעם והתפעל מאוד לקבלת איגרת זו, ובאותו שבוע כשעלה על מדרגות ארון הקודש במשאו השבועי באולם הישיבה הק', נופף באיגרת זו שבידו קבל עולם ומלואו, ובדמעות בעיניו זעק מנהמת לבו: ראו נא איגרת זו שהנני מחזיק כאן ביד, קיבלתיה השבוע מיהודי צדיק וירא שמים החבוש לצערו בבית האסורים הגדול שבועלם, תחת עול הברזל הסובייטי הקשה שבסיביר הדוויה, והנה הזדמנה לו אפשרות נדידה לשלוח איגרת החובה אל העולם הגדול, בלא שתעבור את ביקורת הצנזור... ומה מבקש הוא באותה איגרת? - לא על הפעלת שתדלנות לחלצו ממצר, ולסייע בידו לצאת משם! ואפילו לא על משלוח של חבילת מצרכים הכרחית... כי אם אך ורק על שמירת החינוך של בניו היקרים, ועל גידולם ופריחתם בתורה ויראת שמים!

כמה קידוש השם יש בו במכתב קטן זה! - סיים ראש הישיבה בהתרגשות. ללמדך, עד כמה רחוקים הם הקצוות זה מזה, ולאזיה מדרגות יכול האדם להגיע הן למעלה והן למטה. - והכל תלוי בו באדם עצמו, במה יתן את ליבו ואת נפשו, ואל מה ימשכו עיקר מעייניו! והחי יתן אל ליבו, לתת את דעתו ומאוויו על עיקר תכלית החיים עלי אדמות, הן חייו שלו והן חיייהם של בניו ובני ביתו, לדאוג על הדברים החשובים והנכונים בחיים, ולא ח"ו בדברים של זוטות, שאין בהם ולא כלום.

[פרטיות, קובץ 130906]

• § •

שחרית של שבת קודש בשיכון חזון איש בעיה"ק בני ברק יצ"ו, בקצה רחוב רשב"ם, בבית הכנסת 'לדרמן' המפורסם סיימו זה עתה את תפילת שחרית של שבת, והציבור החל להתפזר איש איש לביתו לסעודת צפרא דשבתא.

גם מרן הגה"צ הסטייפלר זצוק"ל יצא מבית הכנסת בלוויית בנו יחידו, יבדל לחיים טובים הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. הצדיק שסבל מאוד מרגליו, בקושי שרף את רגליו לאיטו בדרכו הארוכה מבית הכנסת שבקצה הרחוב עד ביתו נאוה קודש שבאמצע הרחוב. [בכל ימות השבוע היו לוקחים אותו ברכב לכל מקום, אבל בשבת היה מהלך ברגלי קדשו].

למתפללים הרבים, בעיקר בחורים וילדים ואברכים צעירים, שחפצו

טיב המעשיות

מרן הסטייפלר זצוק"ל

בעת שהיה מרן הסטייפלר זצוק"ל בגולת סיביר הנידחה, פגש שם איש יהודי מבוגר שהפקיד בידו מכתב 'איגרת שלומים' המיועדת עבור בנו הבחור שלומד בישיבה פלונית. וביקש ממנו: הנה אנכי זקנתי ושבת, חוששני אם אוכל לצאת מכאן ח'... אבל אתה אברך

צעיר בוודאי תשתחרר מכאן בבוא היום ותצא לחפש, אבקשך נא כשתזוב את בית הסוהר הענק הזה אל העולם הגדול, שתתדל נא להעביר איגרת זו לבני הבחור הנחמד. הסטייפלר ברוב צדקותו סבר וקיבל, והשתדל לשמור היטב על אותו מכתב, כדי שיוכל לקיים את שליחותו בבוא היום.

חלפו כמה שנים ואכן יצא הסטייפלר לחפשי, הוא חזר לעירו ולמקומו, ואילו אותו יהודי זקן לא שרד את התנאים הקשים של סיביר, ולא עלינו ולא עלים שבק חיים לכל חי. כמוכן החל הסטייפלר מיד בביורים אודות אותו בחור שהמכתב ממוען עבורו, אם אכן שרד את המלחמה, והיכן הוא לומד או מתגורר כיום, אך לא עלתה בידו להגיע לשום בל מידע אודותיו.

תקופה ארוכה לא פסק הצדיק מלהפעיל מערכות ביורים שונות, אך בקושי השיג מעט מידע אודות אותה הישיבה שבה למד הבחור,

ומעת מקורותיה וגלגליה בשנות שלאחר החורבן, אבל אודות אותו בחור לא שמע ולא כלום.

כך חלפו להם השנים ביעף, כשבכל העת שומר הסטייפלר כשומר נאמן על הפיקדון שהופקד בידו בסיביר, והתפלל לפני השי"ת שיסייע בידו לקיים צוואת הזקן מסיביר, שכן מצוה לקיים דברי המת! (גיטין טו. ח"מ ה' מתנת שכ"מ ס" רב ס"ב).

והנה רק לאחר עבור שנים רבות, כשכבר התגורר רבינו בעיה"ת בני ברק יצ"ו, ושימש בראשות ישיבת "בית יוסף" המעטירה, ולאחר שיצא שמו לתהילה בכל הארץ, ומכל העולם הגיעו אלי פתחו ליעוץ ובקשת ברכה. - הגיע פעם אליו אותו בחור, שכבר היה איש מבוגר, ובא לפניו בענין מסוים הנצרך לו.

משנכנס אל הקודש פנימה והגיש את הפתקא שכתב בה את שמו ואת תוכן בקשתו, התרגש הסטייפלר מאוד, שהנה נמצא האיש שחיפש אחריו זה רבות בשנים! הוא קם בשמחה גדולה ממקומו, ביקש מן האיש להתנין קמעא, נכנס אל החדר הפנימי, ולאחר כמה דקות חזר עם המכתב המיוחל בידו, הגישו לאיש האורת, וסיפר לפניו שאביו זכרונו לברכה ביקשו בסיביר להעביר לך את המכתב הזה! חיפשתי אחריך שנים רבות ולא עלתה ביד, בכל אותם שנים שמרתי בשבילך בנאמנות על מכתבו של אבין, וברוך הוא וברוך שמו שהביאך הלום, כדי שאוכל לקיים את מצוות אבין שביקשני לתת לך איגרת זו!

היהודי ההמום שמח מאוד, הוא הודה לסטייפלר על שמירת האיגרת בנאמנות זה עשרות בשנים, ואמר שעד עתה לא הגיע אליו שום ידיעה מאביו מאז שנשלח לארץ גזירה, ולא ידע כלום מה עלה בגורלו.

בדחילו ורחימו וברוב התרגשות נטל האיש את איגרת אביו ופתחה בפני הצדיק, כדי לראות את תוכנה.

והנה במכתב המיוחל והשמור כתב האב לבנו הבחור, לאחר שדרש בשלומו ושלום בריאותו וכו', שבדרך חזרתו הביתה מן הישיבה ישתדל לעבור דרך 'שווק הדגים' שבעיירה פלונית, ולקנות שם שני דגים משובחים, טריים וטובים ושמינים! והוא מודה לו על כך מראש. עד כאן תוכן אותה איגרת שלומים, ותו לא מיד! - על איגרת זו של בקשת הנין תרי שיבוטא, שמו הסטייפלר כבבת עינו כל אותם

כדי שיוכל הצדיק לנוח מעט בדרכו.

והנה באותה שבת בעודם מהלכים בדרכם, החל לפתע גשם זלעפות ניתן ארצה! - הסטייפלר על בנו היו אמנם חבושים במגבעות על ראשם, אבל לא הכניסו כמובן את כובעייהם בתוך שקית ניילון מחמת הגשם, משום איסור טלטול שהיו מחמירים בו כדעת החזון איש זצוק"ל, שלא לטלטל גם במקום שיש עירוב!

כשהגשם התחיל להתחזק והם נרטבו היטב, ניסה רבי חיים למהר את דרכם, כדי שלא יירטב אביו הצדיק ושלא יצטנן ח"ו, הוא ניסה להחיש את צעדי, כדי למהר את דרכם.

ברם אביו הצדיק מנע זאת ממנו, הוא פנה אליו ואמר: חיים! הילוכך תהא נבחת!

רוצה לומר, שמכיון שנצטוונו להלך בשבת בנחת, ולהיזהר שלא לפסוע פסיעה גסה, הרי אף כי יורד מעט גשם אל לנו למהר...

§ § §

בפעם אחרת כשהוסיפו בביתו מרפסת אחורית קטנה, כדי שיוכל לצאת דרכה אל הרחוב, ולא יצטרך לעלות ולרדת במדרגות הבנין, שעל אף שהיתה ידירתו ממוקמת בקומה הראשונה [בבנין על עמודים], קשה היה לו לעלות ולרדת בכל פעם במדרגות.

והנה משהוקמה אותה מרפסת לתפארת נצרך להעמיד בה 'מעקה' כדין מצות התורה (דברים כב, ח), הקבלן הנאמן שפועליו הקימו את אותה מרפסת הציע את שירותיו בשמחה גם לעשיית המעקה עבור הרב. - אבל הצדיק מיאן לוותר על המצוה, וטען שעל כגון זה קיימא לן (קידושין מא.) 'מצוה בו יותר מבשלוחו', והביע את רצונו להקים את כל המעקה לבדו בכוחות עצמו, כדי שיטרח גופו במצוה (עי' רש"י שם ד"ה מצוה בו).

הוא סירב גם להצעת האומן שיתן לו לבצע את חיבור הברזלים במבער האש, כמנהג כמה צדיקים בזה שחבשו על פניהם את כובע המסכה המגן מן הניצוצות והלחימו בעצמם את המעקה. - אבל הסטייפלר העדיף לבנות בעצמו את כל המעקה כולו, מן המסד ועד הטפחות, ולא לסמוך על ההלחמה הסופית בלבד... הוא קרא אפוא לבנו הגאון הצדיק רבי חיים שליט"א, ויחדיו החלו בבנייתו של מעקה.

רבי חיים כמובן לא הניח לאביו לסחוב ולשאת את המשאות הכבדים, של כל הכלים ושל הברזלים, אלא סחב את הכל בעצמו, ואילו אביו הסטייפלר נעמד כפועל בנין מן השורה... והחל לבנות במו ידיו את המעקה!

התלהבותו ושמתחו של הסטייפלר באותו יום בעסק המצוה אינה ניתנת לתיאור! הוא 'דרבן' חידו כל העת את בנו הגאון בעבודת המצוה, כשהוא חוזר ומזכיר כל העת, דאס איז דאך אדאורייתאדיגע מצוה [זו הרי מצוה דאורייתא] "ועשית מעקה לגגך!"

ולמדנו מכל זה, היאך היו הצדיקים מוסרים נפשם בשביל 'הידור המצוה', כשהגשם מרעיף על הראש בשבת שמתו בנין 'הילוכך תהא נבחת!' וכשהיו צריכים לעמול ולטרוח בעבודת בנין מעקה, לא חיפשו דרכים להקל מן העבודה, כי אם בהיפך שמתו על יגיעת המצוה כמוצא שלל רב!

[מתוך שיחת חיווק, קיץ תש"ע]

§ § §

מעשה בבחור אחד שבא לפני הגה"ק מסטייפלר זצוק"ל בעל 'קהלות יעקב', והתאונן לפניו שהוא כבר בן עשרים ושלוש (!) ועדיין לא מצא את זיווגו, והרי חכמינו ז"ל אמרו על כך (קידושין כט:): 'עד עשרים שנה, יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא, אומר: תיפח עצמותי',

רחמנא ליצלק.

ענה לו הסטייפלר: ומה נעשה שאתה בעצמך דחית את השידוך שלך, זיווגך הגיעך עוד טרם שהגעת לעשרים שנה, ואתה דחיתו בקש... ועתה צועק אתה על קללת 'תיפח', וכעשי הנך כבר בבחינת 'זיווג שני' שהוא לפי מעשי (סוטה ב!).

מרוך הקהלות יעקב מסטייפלר זצוק"ל היה אומר, מדוע רואים שבענייני שידוכים בחורים מסרבים הרבה ומבררים בלי סוף וכ'.

- משום שחושב לו הבחור ש"כל" העולם חפץ בו, ולכן מסרב הוא להצעת שידוך אחת, כי בזה לא יפסיד את "כל" העולם שכולם רוצים בו. אבל אחר כך מגלה ש"כל" העולם כלל אינו חפץ בו, וממאנים לקחתו עוד פעם ועוד פעם, עד שנכנע ולוקח את האחד שכבר כן הסכים לקחתו...

[סיב השידוכים - בחורים, שער השידוכים, פרק רביעי השידוך הנכון, את ב]

§ § §

הגיע פעם בחור לפני מרוך הסטייפלר זצוק"ל להתלונן על 'בלבולים' קשים שיש לו בענייני אמונה, ליבו מלא ספקות ורעוררים בענייני אמונה, ואינו יודע להשית עצות בנפשו.

אמר לו הצדיק, הסכת נא ושמע, כאשר הנך מתקשה בהבנת הסוגיא הנלמדת בישיבה, כשיש לפעמים תוס' מוקשה, או רמב"ם תמוה, ואינך מוצא שום דרך ליישב את הקושיא, הרי נשאר אתה בצדק עיון, ולפעמים אף בצדק עיון גדול... - ברור ופשוט אצלך שהתוכם עצמם הרמב"ם עצמו בודאי ידעו הבינו את דבריהם על בורים היטב, להם הכל נהיר ופשוט בלא שום עיקולי ופשוטי, אלא שאנו בקט שכלינו לא זכינו להבין דבריהם הקדושים.

כיוצא בדבר הוא גם בענייני ספקותיך ובלבולך באמונה, הרי אינך המאמין הראשון... אבותינו ואבות אבותינו מדורי דורות כולם היו מאמינים, ואנו מאמינים בני מאמינים. - הרמב"ם ושאר הראשונים והצדיקים מכל הדורות היו כולם מאמינים בשלמות, הם בודאי השיגו והבינו הכל, כל ספקותיך ובלבולך אצלם היו פשוטים וברורים. - אם כן סמוך נא עליהם, שבודאי הבינו הם היטב שהכל אמת ויציב בלא שום ספק, והיה מתיישב הכל על ליבם. השלך אמונתך על אבותיך ואבות אבותיך אשר מעולם! סמוך עליהם בלב שקט, ובביטחון שלם!

[הנספה מיוחדת של מדור הרב שליט"א למדור זה]

§ § §

לפני מרוך הסטייפלר זצוק"ל הגיע פעם איש יהודי מדוכא בצרותיו רחמנא ליצלק, הוא התלונן על צרותיו הרבים ועל הייסורים הרודפים אותו תמיד, ולעולם אינו מוצא מנוח לנפשו מגדול היגון והצער.

בתוך הדברים החל האיש לרטון מתוך צער, ולשאול שאלות וקושיות, מדוע עשה ה' לי ככה? מה חטאתי ומה פשעתי? למה דווקא 'אני' צריך לסבול יותר מכל חברי?

ככה עמד שעה ארוכה ושפך את ליבו, תוך שהוא מתריס בשאלותיו הנוקבות, למה רק 'אני' ולמה דווקא לי?

לפתע פתאום הגביה הסטייפלר את עיניו קדשו - כידוע ומפורסם, צורת פני קדשו היתה נוראה, ובפרט העיניים הגדולות שהיו תמיד מכוסות עם הריסים הענקיות, וכשהיה מביט על האדם היה מבטו חודר כל חדרי לב ונפש, והאיש מתמלא חיל ורעדה! - עתה נתן בו הסטייפלר מבט חודר במיוחד, שהטיל עליו אימה ופחד נורא, והוא החל לפתע לרעד כולו. הסטייפלר הגביה קולו, וכדרכו בקודש החל 'שואג' עליו בקול

גדול: וכי את השואה אתה כן מבין! מדוע עשה ה' ככה לעמו ישראל בתקופת השואה???

האיש שעמד מלא פחד ורעדה לא ידע את נפשו, ומתוך בהלתו השתנה לפתע כל צורת דיבורו, ובמקום להמשיך בקושיותיו מדוע ולמה, שאל בתמימות: מה אפוא אוכל לעשות כדי שלא יהיו לי יותר צרות?

כששמע הצדיק את שאלתו האחרונה, נשתנה כל זיו פני קדשו מקצה לקצה, הוא החל לחייך לעומתו, [כנראה בראותו שהאיש נבהל על נפשו רצה להרגיעו ואמר בפה רך: אה, דאס פרייעגסטו? [זו היא שאלתך?!]] - תקבל נא על עצמך 'קבלה טובה', כגון לקחת לך ברכה אחת מסדרי הברכות שאותה תברך תמיד לאט מילה במילה בקול רם, ותכווין היטב בכל כוונות אותה הברכה! ובזכות הקבלה טובה שאתה מקבל על עצמך, יעזור לך השי"ת לצאת מכל הצרות.

למותר לציין, שהאיש עשה כמובן ככל אשר נצטווה, קיבל על עצמו הקבלה הטובה כמדובר, והקפיד לקיימה בשלמות תמיד. - ואכן בתוך תקופה קצרה יצא האיש לחפשי מכל סאת יסורי וצרותיו.

[פרסיות, קובץ 140904]

§ § §

הרב הגאון המפ"ר רבי חיים קרייזוויט זצ"ל רבה הנודע של אנטוורפן חלה פעם במחלה קשה ומסוכנת, הוא ביקר אצל טובי הרופאים ואף אצל פרופסורים מומחים ידועי שם באירופה ובארצות הברית, אך כולם פכרו ידיהם ביאוש, באומרים שבדרכי הרפואה לא ניתן להמציא שום מזור למכתו רחמנא ליצבן, ולכל היותר ניתן לרשום לו 'כדורי הרגעה' להרגיע מעט את הכאבים הקשים...

בצר לו נכנס ר' חיים אל הסטייפלר, בהיותו מקורב אצלו ומתייעץ עימו תמיד בכל ענייני הפרטיים והציבוריים.

כששמע הצדיק את דבר מחלתו הקשה נענה ואמר, יש לי 'עצה' בשבילכם! הלא שנינו במשנת 'אלו דברים' הנאמרת בכל יום: 'אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא, ואלו הן: כבוד אב ואם וכו', וביקור חולים והכנסת כלה ולוויית המת'. ושמעתי לפרש בשם צדיקים, שלכן נכנסה מצות 'הכנסת כלה' בין ביקור חולים ללוויית המת, כדי לרמוז לנו העצה והסגולה לחולה התפוס במצות 'ביקור חולים', כיצד מרחיקים אותו שלא יגיע ח"ו ל'לוויית המת'? - על ידי שיעסוק במצות 'הכנסת כלה'.

ואם כן הרי עצתך אמונה, קח נא בידך מצוה זו, עסוק בה בהכנסת כלה ככל יכולתך ובעו"ה תעלה הרפואה למחלתך הקשה.

ר' חיים הצדיק שמע וקיבל, הוא הכניס עצמו תיכף ומיד באותה מצוה, ופתח גמ"ח ענק המפורסם לשם ולתהילה להכנסת כלה, ומלבד זאת היה משיג תמיד כספים רבים להשיא כלות יתומות ועניות, ובאורח פלא יצא מאלו מחלתו בנסיים גדולים, שאין בהם שום הסבר רפואי טבעי, ומכאן התפרסם שמו בכל העולם במהפכות שחולל בסדרי מצות הכנסת כלה כידוע.

ונוכל להוסיף, שאם הועילה צדקה זו של הכנסת כלה, אחר שכבר חלה ונצרך לישועה גדולה, הלא בודאי קל וחומר הדברים שתועיל צדקה מופלאה זו של 'הכנסת כלה' לשמירה מעליא, שלא יהיה חולה ח"ו ושיוכה לאריכות ימים (עיין שבת לב.), כי בי ירבו ימך ויסיפו לך שנות חיים, אמך ואמן.

[סיב הכוונות, הר"ג ר' חיים קרייזוויט זצ"ל]

זמנו חגן עלינו ועל כל ישראל - אמן

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבלת העלון כפייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל המצוי"ב

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

גלילי
19

קשת הרשת
מינוח י"ב וקידום מכירתו
02-6257948
info@keshet-hareshet.co.il

גרפצ'יק
סל: 02-5002321

לעי"נ הבחור שמואל
מאיר ז"ל בן יבלחטי"א
רבי ישראל יצחק
נלביץ יח נסלו תנצבה.

לעי"נ מרת חיה
סאסא בת לאה
נלביץ יסיון
תנצבה.

שרה שיינדל
בת טילה רחה
להצלחה בכל
העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו
הרב יהודה בן שרה שיינדל
והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל
וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן
טילה רחה
לרפואה
שלימה

לעי"נ מרת
הינדל בת
משה ירסיווה
ובלומה

לעי"נ
יעקב
צבי בן
ישראל

יו"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון כפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

מה ה' שאל מעמך כי אם ליראה (י, יב)

הגמ' בברכות (ל"ג:) אומרת, אמר רבי חנינא: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שנאמר "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה". שואל רבי איסר זלמן מלצר, מה חידש לנו ר' חנינא, וכי היינו חושבים אחרת? והרי אם יראת שמים לא היתה בידי האדם, היתה נשללת ממונו הבחירה ולא היה מקום לשכר או לעונש? ומתוך, ששמע מרבי איצלה בלאזר, שהמשיל זאת לאדם הנמנע ללכת בלילה במקום שומם בגלל הפחד, אבל אם יתנו לו סכום כסף נכבד הוא ילך, למרות הפחד. האם כשהולך, הפחד נעלם? ודאי שלא! יש לו פחד! אבל על ידי תשלום ילך למרות הפחד. אבל יראת שמים אינה כך, אין כלל מציאות ליראת שמים בלי שהאדם יצור אותה בעצמו, הוא אינו יכול מבחינה מציאותית להיות ירא שמים בלי שיעבוד על כך. וזה בא התנא לחדש - שאין אפשרות שהאדם יהיה ירא שמים אפילו על ידי השפעה משמים, כי זוהי מציאות, שיראת שמים היא אך ורק יצירה עצמית ואינה יכולה לבוא משום מקום אחר. (מדשן ביתך)

ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם (יא, יג)

לא נאמר כאן "בכל מאודכם", כפי שנאמר בפרשת שמע, שכן על 'ובכל מאודך' נדרש: "שיש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו", דבר משונה כזה, שהממון יהיה חביב על האדם יותר מחייו, זה ייתכן אצל יחיד בלבד, אבל לא אצל הרבים, שכן הרבים אינם חסרי דעה. (כלי יקר)

וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך (יא, כ)

והנה פרשה ראשונה של קריאת שמע נאמרה בלשון יחיד ואילו פרשה שניה בלשון רבים, חוץ ממצוות מזוזה שגם בפרשה שניה נאמרה בלשון יחיד, כדכתיב וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, ולא וכתבתם, ויש להבין כמה שונה מצוות מזוזה ממצוות תפילין שגם בפרשה שניה נאמרה בלשון רבים, כדכתיב וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם, ו"ל הנה הביאור הלכה בריש סימן ל"ז הביא מהפמ"ג שמן התורה סגי למצוות תפילין ברגע אחד ביום שמניחם ויוצא בזה, יוצא איפוא, שבזוג תפילין אחד יכולים לצאת כל ישראל שהרי סגי בהנחתם רגע אחד, וא"כ י"ל דלהכי נאמרה מצוות תפילין בלשון רבים כי גם לרבים סגי בחד תפילין, משא"כ במזוזה שצריכים מזוזה לכל פתח ופתח ולא סגי במזוזה אחת להכי נאמרה בלשון יחיד. (דרך שיחה)

לאהבה את ה' אלוהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו (יא, כב)
הוא רחום ואתה תהא רחום. הוא גומל חסדים ואתה גומל חסדים (רש"י). בביתו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, נהגו להכין את העוף לשבת כבר ביום רביעי. באותה תקופה לא נמכרו העופות ארוזים ומוכנים לאכילה. היה צורך להכין את העוף ולחלקו, וחלקי הפסולת הושלכו לאשפה. מספר תלמיד מקורב: הבחנתי להפתעתי כי במקור לצד העוף המוכן לשבת, ישנה שקית עליה נכתב "אשפה", ביררתי מדוע האשפה מוכנסת למקרר ולא במקומה הראוי. תשובתה של הרבנית הפתיעה אותי, וכך אמרה: מכיון שמכילי האשפה מפונים ע"י העיריה רק ביום שישי, מדוע שהשכנים יסבלו יומיים מריחות בלתי נעימים, על כן אנו מאכסנים בנתיים את האשפה במקרר הביתי...

(איש לרעהו)

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר (ז, יז)

עקר פירש"י שאינו מוליד. ויש להבין מה חידש לנו רש"י בפירושו ומאי קמ"ל? ו"ל דבתורה מצינו לשון עקרה רק אצל נשים כמו בראשית י"א ל' ותהי שרה עקרה אין לה ולד וכן שם כ"ה כ"א ויעתר יצחק לה' לנוכה אשתו כי עקרה היא וכן שם כ"ט ל"א ורחל עקרה וכן שמות כ"ג כ"ו לא תהיה משכלה ועקרה בארצך, וא"כ י"ל דכיון שכאן הוא המקום היחיד בתורה שנוכר עקר לכך הוצרך רש"י לפרשו, ועוד י"ל הדנה איתא בבכורות מ"ד אמר רבי יהושע בן לוי לא יהיה בך עקר מן התלמידים, ולכן פירש"י דאין מקרא יוצא מידי פשוטו ופשוטו של מקרא הוא שאינו מוליד. (דרך שיחה)

ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך (ח, י)

הגמ' בברכות (ל"ה:) אומרת, המקור לברכה על המזון "לפניה" נלמד בקל וחומר, "כשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כל שכן"? ואילו בברכת התורה מצינו להיפך, ש"לפניו" יש מקור מן התורה "כי שם ה' אקרא הבו גודל", ולאחריו נלמד מקל וחומר, הרי שבברכת המזון נאמר בפירוש הברכה לאחריו, ולפניה לומדים מקל וחומר, ואילו בברכת התורה נאמר מקור לפניו, ולאחריה לומדים מקל וחומר. בטעם הדבר אומר רבי אליהו דיסקין עפ"י מש"כ הגר"א מוילנא, ההבדל בין הנאה אמיתית מדברי תורה לשאר ההנאות של העולם הזה, בשאר ההנאות מכנים היצר חשק גדול ומגדיל לו את ההנאה בדמיונו עשרת מונים, ורגע אחד אחרי ההנאה כבר מאבד את כל טעמו, ורואה שהכל היה דמיון. ואילו בלימוד תורה הוא להיפך, לפני לימוד התורה אינו מרגיש חשק ורצון ללמוד, אבל כיון שמרגיל נפשו בלימוד, מרגיש בהם טעם עד שקשה לו להפסיק. ולפי"ז מובן היטב, באכילה יש ק"ו שאם לאחריו צריך לברך כשכבר נוכח לראות שהכל היה דמיון, לפניו לא כל שכן, כשעדיין מרגיש את תאוות האכילה, ודאי שצריך לברך. ואילו בברכת התורה, אם לפניו מברך - כשעדיין לא מרגיש שום חשק, לאחריה לא כל שכן, כשכבר מרגיש את הטעם הטוב - "טעמו וראו כי טוב ה'". (מדשן ביתך)

ואפן וארד מן ההר וגו' ושני לוחות הברית על שתי ידי וארא והנה חטאתם וגו' ואתפוש בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי (ט, טו-טז)

ויש לדקדק מדוע מתחילה אמר לוחות הברית ואחר כך אמר הלוחות ולא אמר ברית. ויש לומר דבו תרמוז למה שאמרו חז"ל במדרש כשראה העגל פרח הכתב, וכן כתב כאן הבעל הטורים דמשום הכי כתיב ואשליכם חסר יו"ד שפרחו יו"ד הדברות ע"ש, לפי זה אמר שפיר וארד מן ההר ושני לוחות "הברית" על שתי ידי, דאז עדיין היה קודם החטא לכן קראם לוחות הברית, אמנם אחר כך וארא והנה חטאתם ואתפוש בשני הלוחות, דאז לא היו לוחות הברית אלא שני לוחות אבנים דפרחו מהן האותיות. (גן רוח)

ממרים הייתם עם ה' מיום דעתי אתכם (ט, כג)

שאלו לרבי חיים מצאנז: איך זה יובן, שמשא רבינו, האוהב ישראל הגדול, יקטרג על עמו, עם ה' השיב רבי חיים: שפיל לסיפא דקרא: "מיום דעתי אתכם", אמר משה רבינו: ואני אשם בכל זה... (בית יעקב)

ברכה מעומק הלב

בפרשתנו נאמר (ח' י'): "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוקיך", ומפס' זה נלמד החיוב של ברכת המזון. כאשר אדם מתארח בביתו של רעהו מחוייב להזכיר בברכת המזון את ברכת האורח: "יהי רצון, שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה וכו', ויהיו נכסיו ומצולתיו וקרובים לעיר, ואל יאכלו לא במעשי ידיו ולא במעשי ידיו". ולכאורה יש לתמוה: הרי זו ברכת האורח לבעל הבית, מדוע כולל האורח את עצמו בברכה זו, ומוסיף: "ויהיו נכסיו ונכסיו", "ולא במעשה ידיו"? את התשובה לכך נבין ע"פ המעשה הבא:

במלחמת העולם השניה כבשו הגרמנים ימ"ש חלקים גדולים ממרוקו. בעיר בודניב בה כיהן הצדיק רבי ישראל אבוחצירא (ה"בא סאלי") כרב, שכן בית כלא מבוצר, אליו הביאו הכובשים את המושלים המודחים. ביניהם היה הפחה של מרקש חאג' תהאמי אל גלאוי, שעמד לימין הקהילה היהודית והביא להצלתם של רבים מהם ממוות ומנישואי תערובת. שובי עיננו, השפילוהו והתעללו בו עד ליום משפט הראווה קודם העליה לגרדום. ביום המשפט הריצו את הפחה ברחובות העיר כשהוא כבול באזיקים ומלווה במשמר כבד. כאשר עבר ברחוב היהודים ראה את הבבא סאלי שיצא אותה עת מפתח ביתו. הפחה עצר מהליכתו ופנה לצדיק בשאלה: "חכם היהודים, האם יש לך בנים?" החיילים שליוו את הפחה עצרו להאזין לשיחה הנרקמת בין אויב המשטר, הפחה העצור, לבין רב היהודים. הבחין בכך הרב ורעדה אחזה בו. מי יודע איזו עלילת "שיתוף פעולה עם האוייב" עלולה לצמוח משיחה זו. השליך הרב על ה' את יתבו וענה: "כן, יש לי בן ושמו מאיר". "אם כן, ברכהו!" הורה הפחה. הרב, שהיה נרעש מהמעמד רב המתח, מלמל ברכה לבנו. "לא כך מברכים בן" קרא הפחה, "ברכהו מעומק לבה!" החל הרב מברך את בנו ביתר שאת, ואז הפחה לוחש לו: "ותכלול גם אותי בברכתך, שהאלוקים הכל יכול יצילני מידם..." מיד כשסיים הרב לברך את הפחה הובילו אותו החיילים למשפט, והנה להפתעת הכל יצא הפחה זכאי ויצא לחופשי! מיד נשא הפחה את רגליו ומיהר לבית הרב. הוא התייצב לפניו ואמר: "יודעני בבירור שבזכות ברכתך נצלת. כאשר יעבור זעם זכור נא לבוא אלי לארמוני במרקש או בפאס". ככלות המלחמה בא הבבא סאלי לארמון הקיץ של הפחה בפאס. לאחר החלפת דברי נימוסין, נסבה השיחה על מאורעות יום המשפט. "דבר אחד נעלה מהבנת" שאל הבבא סאלי – "ביקשת להתברך, ניחא. אך מדוע בקשתי לברך לפני כן את בני?" ענה הפחה: "ברכה פועלת במרום, כאשר היא נאמרת מעומק הלב. ואיזו ברכה נאמרת בכוונה כה רבה וברגש כה עמוק כברכת אב לבנו? ידעתי, שאם אכלל בברכתך לבנך, תחול הברכה גם עלי ותפעל את פעולתה. ואכן כן היה. השתחררתי מיד, והגלגל התהפך עלי לטובה!" הרי לנו, כי כאשר האדם מברך את עצמו או את משפחתו, נובעת הברכה מעומק הלב, ובכוחה לפעול ביתר שאת. ומכאן תשובה לשאלה בה פתחנו:

כאשר האורח מברך את בעה"ב, רצו חז"ל שברכתו תהיה מעומק הלב, כי ברכה המגיעה ממעמקי הלב בכוחה לפעול ולהשפיע. משום כך תיקנו שיכלול בברכתו לבעל הבית גם את עצמו: "ויהיו נכסיו ונכסיו", שמתוך כך יכוון בברכתו ויחפוץ עד מאד בקיומה, וכך יתברך גם בעל הבית. (מאוצרותיו של הרב מרדכי פרינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם ראוי לנסוע לנופש כששוהים כמה משפחות גיסים וגיסות בדירה אחת עם חדרים נפרדים

שאלה: בהיות וכל שנה היינו נוסעים כל המשפחה המורחבת כולל ההורים הילדים הנשואים ונשותיהם והנכדים המתוקים, אכלנו ארוחות בצוותא, וכמובן השתדלנו שהכל יהיה ברוח טובה, וכמו שרצונו יתברך, וזכינו שזה גרם לאיחוד במשפחה, ולקירוב לבבות. בשנה האחרונה עוררו אותנו על עצם הדבר אם הוא בכלל ראוי, מכמה סיבות: א. מצד אופן האכילה בארוחות בצוותא גיסים וגיסות, וכן היינו בצוותא בתוכניות שונות. ב. אנו נמצאים בדירה אחת, אמנם כל משפחה נמצאת בחדר נפרד, אבל מסתובבים בין בנות המשפחה גיסים וגיסות. ג. נסיעות, כשנוסעים לאיזה טיול, נסענו בצוותא יחד בלי הפרדה, וכן לפעמים כשעשינו טיולים כגון הליכה במסלול בלי הפרדה, כמובן לא מעורב ממש, אבל לא גברים ונשים לחוד. ברצוננו לדעת דעת תורה, אם ואיך ניתן לקיים איחוד המשפחה באופן הראוי והכשר?

תשובה: אין לעשות נופשים מעין אלו, המביאים לידי שחוק וקלות ראש, ואין מוסיפים יראת שמים. מקורות ונימוקים: אכן נופש מסוג זה אינו ראוי, וכבר פסק בשו"ע (אבה"ע ס"ו כא ס"א) צריך אדם להתרחק מהנשים מאד מאד. וכתב הבית שמואל (סק"א) שלכן כתב 'מאד מאד', כי נפשו של אדם מחמתן. וחלק מההרחקות כתב בשו"ע, שאסור לשחוק עמה, ולהקל ראשו כנגדה, או להביט ביופיה. ובנופשים מעין אלו, שעשויים לקירוב לבבות, הדברים חמורים יותר, כיון שיש ביניהם קורבה, הגדרים נפרצים, ולא ימלט שלא יכשלו בדברים אלו, או שיבואו לידי שחוק וקלות ראש, או שיכשלו בהסתכלות אסורה, והרי התורה הזהירה 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם'. ואף שאמרו חז"ל (גיטין ז.) כשם שהדעות במאכל כך דעות בנשים... יש לך אדם שזוכב נופל לתוך כוסו וזורקו ושותהו, וזו היא מדת כל אדם, שמדברת עם אחיה וקרוביה ומניחה. 'קרוביה', שאמרו חז"ל היינו אחות אביו ואחות אמו, שאין לבו נוקפו, אבל אחות אשתו, או כלתו, הן מהעריות החמורות, ואסורות בריבוי שיחה, ואסור להסתכל בה, וכל שכן שאסור בשחוק וקלות ראש. וכבר הזהיר הגאון רבי שלמה אייגר (חוט המשולש דף עז) שלא להרבות בשיחה עם נשים אף שהן קרובות בבית, וכל שכן שלא להרבות שיחה עם בנות חמיו, דהיינו אחיות אשתו. ואם בכל זאת צריך לשהות בשבת אחת, כמה מבני המשפחה במקום אחד, יש לעשות הכל שיהיה על הצד היותר טוב, וח"ו זה לא יביא רפיון ביראת שמים. ובפרט בדורינו דור תהפוכות, אנו צריכים לשמור ביתר שאת על גדרי הקדושה, ובזכות זה יקוים בנו, 'והתקדשתם והייתם קדושים', וכל השומר על עצמו יזכה לכתר תורה, ויזכה לזכור היטב תלמודו, ורמז לכך 'ולא תתורו וגו' למען תזכרו'. (הגר"י זילברשטיין, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

נספחה יצאה לנפש האלון, לפתע נשאצו דפיקות בדלת חדרם, הם פותחים ואז האדם צאץ עס אחר להם אופס, חסתי ענה החדר של! ישר התקשרה האנא לטברה ואמרה להם שהיא? אנה לחדרם. ולאחר שחקר אותו האיש הוא הודה שהוא רצה ללנות, אך כיצד ידעה זאת האנא?

תשובה על חידה פ"ש: הפסוק שנאמר בעלינו לשבח - "ידעת היום הושבת אל לבבך כי...אין עוד" (פרק ד' פסוק ל"ט). תשובה לחידה: 128. שם הזוכה: מושי כץ נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות בקשט לאירוסי הבת הנכדה – משפחות ויצ"ר – ספיר להכנס הבן לעול תורה ומצוות – משפחת גורן להולדת הבת
 משפחת דוידוב להכנס הבן לעול תורה ומצוות – משפחות ויספיש – שבקס להולדת הבת הנכדה – משפחות ויסנטר – בלומנפלד להולדת הבת הנכדה
 גני הדר: משפחת פקטר להכנס הבן לעול תורה ומצוות – משפחת שטרר לאירוסי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

עקב

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מועינים בעלון ובשאר דברים. גלילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

על פתחו של רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, התדפקו ברוב שעות היממה אנשים שונים מכל החוגים, כדי להתיעץ, לבקש, לשאול, כל אחד בענינו. רבי שלמה זלמן קיבל כל אחד במאור פנים כציווי התנא (אבות פ"א) "הוי מקבל כל אדם בסבר פנים יפות", ואף אם היה מסרב לבקשת האיש, היה פוטר מלפניו בנועם ובסבר פנים יפות. פעם נכנס עתונאי כדי לבקשו לראינו לעתוננו... אותו אדם נכנס כששניו נוקשות זו לזו, מפחד הוא לבקש דבר כזה, אבל בכל אופן החליט לנסות. "מה רצונך ממני?" שאל רבי שלמה זלמן בחיך. "רציתי לראיין את כבוד תורתו" - השיב העתונאי. הושיבו רבי שלמה זלמן על הכסא שלידי, והחל להסביר לו כי אין זה מדרכו להתראיין, סיפר לו את הסיבות שהביאו אותו לנהוג כך, וציין בפניו כי אנשי ירושלים ברחו תמיד מפרסומת. וכך ישב והסביר לאותו עתונאי את הדבר. כעשר דקות יקרות הקדיש רבי שלמה זלמן לצורך שלא לבייש את אותו אדם. כשיצא אותו עתונאי, התענינו הנוכחים בחוץ האם הסכים רבי שלמה זלמן להיענות לבקשתו. "לא" - השיב העתונאי, "אמנם בנקודה זו נחלתי אכזבה, אך כל המאמץ היה שווה לי כדי ללמוד כיצד מסרבים במאור פנים, איך עונים לא".

(המאמר הנדול)

הליכותיו של רבי עקיבא איגרי זצ"ל מפונא - בעניני דרך ארץ, היו בשלימות. לא החטיא את המטרה לחלוק כבוד לכל אדם כפי הראוי לו, וכל נימוסיו עם אנשים היו על הצד המובחר ביותר, הוא נהג בנימוס כלפי גדולי הייחוס והמעלה, ומידת הענוה שהיתה לו לטבע שני, גם היא עמדה לו שלא לפגוע בכבוד אחרים אפילו לאנשים פשוטים, והיה מקדים שלום לכל אדם. פעם ביקר בעיר פונא אחד מהשרים הגדולים מודע המלוכה, ושלא לרבי עקיבא איגרי שרועה לבקרו בהיכלו, ומבקש שיוודע לו זמן פנוי שיוכל לקבלו, השיבו רבי עקיבא, בעצם אין לי זמן פנוי כלל, לפי שעתותי ממושכנים לעבודת ה' יומם ולילה, אך אם יש מי שמבקרי בהיכלי, אני מקבלו בסבר פנים יפות ומטה לו אוון קשבת, ומדבר עמו כל הצורך... והושבה התשובה מאוד בעיני השר. (חוט המשולש)

זהירותו של רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף - בכבוד הזולת, יהיה מי שיהיה, צעיר כקוץ, הפליאה כל רואיו. כאשר תלמיד מן הישיבה ניגש לשוחח עמו, היה ראשית כל מכבד אותו בהידור קימה, ואחר שואל למבוקשו בפנים מסבירות. (וזאת ליחודה)

פעם יהודי אחד, היה צריך לפגוש את רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל בשבת קודש, וכאשר עמד על מפתח ביתו של רבי אברהם צלצל בשנגה בפעמון, וחשש רבי אברהם שיתבייש, כאשר יפתח לו את הדלת מיד. על כן לא פתח לו את הדלת, רק לאחר כעשר דקות שרפק שוב, ואז פתח לו רבי אברהם עם פיגמה, (אע"פ שלא היה מנהגו ללבוש פיגמה בצהריים כלל) באומריו לו, שהיום היה עייף במיוחד, ושקע בשינה עמוקה, ועל כן מתנצל אם קרה שלא פתח מיד. ובוזה הצילו מן הבושה. (אגן הסדר)

אחד מתלמידיו של ה"סבא" מסלבודקא, רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, סיפר פעם, כי זמן קצר אחרי חתונתו הפתיעו רבו בשאלה: "האם הינך מסייע לאשתך בבית בערבי שבתות?" התלמיד הנרגש, השיב בחיוב והוסיף: "הרי חכמינו ז"ל הזהירו לעשות כך ואף נהגו כך בעצמם משום כבוד שבת "רב ספרא מחריך רישא, רבא מלח שיבטא, רב הונא מדליק שרני, רב פפא גדיל מצלחי פתלתא, רב חסדא פריס סלקא, רבה רב יוסף מצלחי ציבוי: חייך רבי נתן צבי ואמר: "צדיקיל! וכי משום כבוד שבת לבד, ורק מתוך דברי חז"ל צריך אדם לעזור לאשתו? והלא זו מצות עשה מפורשת מן התורה עוב תעוב עמו; ועל אחת כמה וכמה לאשתו, שיש כלפיה חובות מיוחדות, ועוד בערב שבת, שהעבודה מרובה והאשה עייפה וממחרת להספיק עד הדלקת הנרות, האם יש לך מצוה שבין אדם לחברו גדולה מזו?" והוסיף עוד הסבא להאריך בזאת כהנה וכהנה, כשהוא מרגיש בזאת גם את העובדה השגרתית, כי אנשים שמים לב בעיקר למצוות שבין אדם למקום, ומתעלמים מן החובות שבין אדם לחברו. (אורות חסידי)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן... וְיִשְׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם: יש להבין מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות, אינם זקוקים לזכות אבות, ויכולים לקבל שכר בזכות עצמם? מבאר המגיד מרובנא על פי משל לאדם זקן אחד שהיה לו בן קטן, וחסד עבודו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאוהביו ובקשו להיות אפוטרופוס לבנו לגדלו ולהשגיח על רכושו ולהיות מאוכלי שלחנו. וכן היה, לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידיו את בנו ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים בירושה שנשארה לו מאביו, ואמר בלבו למה לי להתייגע ולסמוך על שלחן אחרים? ניגש אליו הנער ואמר לו: תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי יגיעה. אמר לו בעל הבית: אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבזו לך ותשאר ריק מכל וכל, לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק ומוזה תאכל ותשבע, וכספך יהיה שמור אצלי כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה. והנמשל, אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא את זכותם שתהיה שמורה בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך יתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה עד אשר תתום זכות אבות, לכן אמר "והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה", ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הריח שלכם "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך". (לבוש יוסף)

פי תאמר בְּלִבְךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוֹכַל לְהוֹרִישָׁם: לא תירא מהם כאשר "תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני, איכה אוכל להורישם", ולא תסמוך ותבטח בכוחך, אז באמת "לא תירא מהם". כי כאשר תדע בנפשך שאין לך שום עצה מבלעדי עזרת ה', בודאי תנצח את אויביך ואין לך לחשוש ולהתירא מהם כלל. (הש"ה)

וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: למען ירבו ימיכם. המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שהיה מייסד "בית היתומים" הקרוי על שמו עד היום, זימן אליו פעם כמה מסופרי הסת"ם שהיו בירושלים, והטיל עליהם לעבור מבית לבית, ולברוק את כשרות המזוזות בבתים, ואת שכרם ציוה לתת להם מקופת בית היתומים. מקורביו שאלוהו, מדוע קבע שכרם מקופת בית היתומים, ומה גם שהקופה דלה וחסרת אמצעים? השיב להם הרב: נאמר בתורה "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", ומיד בפסוק שלאחריו מבטיחה התורה "למען ירבו ימיכם". שכרה של מצוה זו היא איפוא אריכות ימים. ובכן, כדאי ומשתלם לקופת בית היתומים לסייע לקיום מצוה זו, למען יהיו בעלי הבתים מאריכים ימים, ויהיו פחות יתומים במוסדנו

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ: סיפר האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" ז"ע: כשהייתי בעיר ווען, שמעתי מפי ה"חפץ חיים" שהקשה, הרי בגמרא (בי"ב פה.) נאמר: כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מודעו לעולם שנאמר (ישעיה נטיבא) ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפיך ומפי ודעך ומפי ודעך אמר ה' מעתה ועד עולם והרי אנחנו בני אברהם, יצחק ויעקב - שלשה דורות זה אחר זה, ואם כן מן הדין לא היתה צריכה התורה להיפסק מאיתנו לעולם. ותיירץ על כך: בגמרא שם נאמר "אמר ר' ירמיה מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה". התורה "דופקת" על הדלת, מבקשת להיכנס. על כן מועיל הדבר אם פותחים לה את הדלת, נותנים לה להיכנס. אבל אם משאירים את הדלת נעולה או אם דוחפים אותה לחוץ, בוודאי שאז אין היא נכנסת ונשארת... (ליקושי יהודה)

סיפור מההפטרה

... ה' נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יען דבר יעיר בבקר בבקר יעיר לי און לשמע כלמודים:אם נתבונן, נלמד עד כמה גדול כוחה של ההתמדה מהרעיון העצום של ידף היומי, רעיון זה שמחוללו הגאון מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל ראש ישיבת "יחל ישראל" חלם עליו כבר בהיותו ילד. לימוד של דף אחר דף בכל יום ללא הפסקה בכל העולם יגרום לשרשרת חוליות המחברת בין כל יהודי העולם לכל מסכתות הש"ס, חיבור זה הינו החומה המגינה ביותר על כל אחד ואחד מעם ישראל. וכך זה התחיל... יושב היה הגאון בבית המדרש ומביט בתלמידי החכמים השוקדים על דפי הגמרא ביגיעה רבה ועצומה מידי פעם אחד מן הלומדים הופך את דף הגמרא בחיך משיבע רצון ובהנאה גדולה, עוד דף מתוך אותם אלפיים שש מאות שישים ושש וחצי (2666.5) דפי התלמוד בבלי הצליח הוא לסיים. אכן אין הנאה גדולה מזו!!! אדם העמל לפרנסתו נכנס לבית המדרש מביט בעמלי התורה היגיעים בתלמודם ונאנה, אוי מתי גם יהיה חלקי עימהם? מתי גם אני אוכל לשבת וללמוד דף גמרא כמו שצריך או אפילו לסיים מסכת? מחשבות אלו היו לו כחלום מתוק ותו לא. נוטל הוא חומש עם רש"י ולומד בו כפי הבנתו. ראה רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל את חשקו של אותו יהודי פשוט. ומנגד רואה שאף אצל התלמידי חכמים המופלגים בעמל התורה רחוק הדבר שיסימו את כל הש"ס ובמחו הגאוני מתחיל לבצבץ רעיון. אברך צעיר היה הגאון הנ"ל באותה העת, ועל אף רצונו העז ידע את כל הקשיים המרובים שיעמדו בדרכו לביצוע רעיונו הגאוני. רעיון שחיכה לביצועו שנים על גבי שנים - אך רק עתה הגיע לידי ביצוע, אור עצמו והלך לכהן הגדול שבימיו, הלא הוא מרן החפץ חיים זצ"ל, להסיח לו את כל הרעיון. "כבוד הרב" - שטח האברך הצעיר את דבריו, "עלה בראשי רעיון כיצד יזכו כל בית ישראל לסיים את כל התלמוד בבלי בימי חייהם ואפילו יותר מפעם אחת". מרן החפץ חיים זצ"ל שהיה אז בזקנותו המופלגת רכן אל עבר האברך הצעיר לשמוע מה בפיו. "הרעיון הוא פשוט" - אמר האברך הצעיר, "בכל יום מימות השגה ילמד אדם דף אחד בלבד, וכך דף יצטרף לדף, עד שכעבור כשבוע שנים יזכה כל אדם שיתמיד בלימודו בקביעות לסיים את כל התלמוד בבלי". החפץ חיים נהנה מן הרעיון הפשוט והגאוני וחשב כיצד לפרסם את הדבר בכל גלילות ישראל. ולפתע עלה רעיון במוחו ואמר - "דבי מאיר, הנה עוד מעט עושים כינוס גדול לכבודה של תורה קהל אלפים יבואו והרבה מגדולי ישראל יהיו שם בא לשם ותציע רעיון זה בפני כולם וכך יתפרסם הדבר". הסכים האברך הצעיר רבי מאיר שפירא, לרעיון ונפרד בלב שמח ממרן החפץ חיים. ביום הכנס הגדול הגיע החפץ חיים זצ"ל מבעוד מועד למקום וחיכה לאברך הצעיר שיכנס לאולם. אלפי יהודים ותלמידי חכמים התכנסו למקום. ביניהם רבנים מופלגים ועצומים. לאחר דקות מספר נכנס האברך הצעיר רבי מאיר שפירא מלובלין לאולם. החפץ חיים בראותו, עמד על רגליו מלא קומתו לכבודו של אותו אברך. רחש לחש עלה בקהל מיהו האברך הזה, שהחפץ חיים עם כל גאונותו, צדקותו וקנותו קם לכבודו? בודאי הינו אחד מגדולי הדור או מהצדיקים הנסתרים שבדור שחו אחד עם השני. ואכן כאשר הציע רבי מאיר שפירא זצ"ל את רעיונו נכנסו דבריו בלב השומעים בדרך הסלולה שסלל קודם לכן החפץ חיים באותה הקימה לכבודו. ומאז ועד עתה, זכו ועוד יזכו עשרות אלפי יהודים, לסיים את התלמוד אשרי העם שככה לו. (ורוד טוב)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר רבי משה בלוי ז"ל: אף על חכמתו ופקחותו של רבי שמואל סלנט זצ"ל רבה של ירושלים, ילדה אחת "נצחה" אותו. פעם באה ילדה אל רבי שמואל בשליחות אמה, בשאלה בעניני כשרות המטבח (דניני "תערוכות") השאלה היתה טעונה הסבר, הילדה בראותה את רבי שמואל, נתבלבלה, והתחילה לגמגם, מכיון שכן רבי שמואל לא יכל לעמוד על מה שקרה, לכן אמר לה רבי שמואל: "לכי הביתה, ואמרי לאמך, שתשלח ילדה גדולה ממך!" הילדה יצאה מהבית, וטרם ירדה מהמדרגות, נתבהרו לה הדברים, והיא חזרה תיכף לבית רבי שמואל, כשראה אותה רבי שמואל נכנסת שוב, אמר לה: מדוע באת? הלא אמרתי לך שתגידי לאמך שתשלח ילדה גדולה ממך. ענתה לו: כן רבי, הנני כעת, כבר יותר גדולה. (אודת שמואל)

"ענין של טעם"

הטעם שהחתן אינו יוצא לבדו לשוק, מובא בספר "מנהגי ישראל תורה" בשם פרקי דרבי אליעזר, שהחתן דומה למלך, מה המלך אינו יוצא לשוק לבדו, כך החתן אינו יוצא לשוק לבדו.

"מפי כתבם"

"מה נפלאו בני ישראל סבא בהליכות דרכם בקודש ביום שבת קודש. עין בוחנת, הבודקת נגזי עם עולם וסגולות אוצרותיו הרוחניים, יכלה לראות נפלאות במתנה הטובה הנתונה לו מאת הבורא, ושבת שמה. עם כולו, עם עני ודל, אשר חייו תלויים לו מנגד, נהפך ערב שבת עם חשיכה לעם מרושני עונג גוף ונפש, לעם שכולו אומר שירה וזמרה, שכל עצמותיו תגלנה במזמור שיר ליום השבת. לעם אשר מחושב עציו עד נושא מימיו, מקטניו עד גדוליו, כל איש ואשה, כולם נהפכים בקרוב יום השישי לאצילים, לאנשי קודש, לשאננים ובוטחים, לאוכלי מן, אשר לא תכהה רוחם מעל יום עובד ולא ידאגו דאגת מחר ... אך בעיקר מלא כבוד התורה את בית המדרש בכל לילי השבת הארוכים בימי החורף. חצות לילה יקומו אלה אשר החליפו כח בשנתם והלכו לבית המדרש. אז עדיין לא היו מנורות הנפט, ולמען יהי אור בבית המדרש כל הלילה עד הבוקר, יערוך השמש את הנרות במלאכת מחשבת, שכל נר דולק לפני הידעכו ידליק נר אחד האחו בו על ידי פתיל בד. וכן היו נרות ערוכים על כל השולחנות המוקפים באנשים היושבים כפופים, מפני רבים העומדים צפופים מאחריהם ונעזרים גם הם באור הנרות, וכלם יחד קוראים ושונים בהמלה נעימה וקדושה עד שגיע זמן קריאת שמע של שחרית. תפילת שחרית מתפללים בשירה ובזמרה. בכל שבת מיוחדת, דהיינו שבת נחמו, שבת חנוכה, וכל שבת שמברכין בו החודש, יורד לפני התיבה החזן עם עדת משורריו לנצח בנגינתו לפני המוני המתפללים הממלאים את בית הכנסת. הקריאה בספר התורה תארך בימי השבת, כי הגבאי מחלק את סדר השבוע לעליות רבות אשר יכבד בהן את באי בית ה'. ועל כן יכלו בכל בתי המדרש להתפלל בטרם יתחיל החזן בבית הכנסת את תפילת המוסף, ואז יתאסף המון גדול מכל בתי התפילה הקטנים לשמוע אל הרינה והנגינה אשר ישמע המנצח בנגינתו, ועמדו צפופים לחקשיב רוב קשב. אחרי תפילת שחרית ישובו הכל לבתיהם שמחים ושובי לב, יקדשו על היין ויתענגו על רב טוב אשר הכינו ביום השישי, חמה ונשותיהם ובניהם והאורח הנלווה אליהם. אחר יניחו על משכבם במעט שינה של צהרים, שהיא נחשבת בין תענוגי השבת, וישבו אל בית המדרש לעסוק בתורה או לשמוע דרשת הדרשן, ואל תפילת המנחה. ויפרדו מן השבת במזמורי תהילים לפני ערבית של חול, ובזמירות למרצאי שבת יתחזקו בתפילתם ותקוותם לה' כי ישלח להם את אליהו הנביא ומלך המשיח". (מתוך הספר "מרוח לדור" שייל בשנת תרס"א)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן דבר שבתוך מאכל יהיה אסור, ואם אותו הדבר יהיה בתוך פיו של האדם יהיה מותר?

תשובה: דם של אדם, אם יצא לתוך מאכל כגון על כיכר לחם צריך להסיד את הדם, , ואם הוא בתוך פיו כגון דם שבין השיניים מרצו. [שר"ע יור"ד סימן ס"ז סעיף י"א] (כרם שלמה)

מפתחמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האמת לא ביישנית ולא פחדנית (שורת חוט המשולש)

אין הגאווה מצויה יותר אלא במי שסכל יותר. (רמח"ל)

אל תגביה קולך להשיב עזות, אך כל דבריך תדבר בענוה וכבוד. (ר' יהודה החסיד)

ורב אמונים

עלון שבועי עבית 'בני אמונים'

פניני אמונים פניני אמן ותפלה על הפרשה

ליראה את ה' אלקיך ללכת בכל דרכיו ולא הבה אתו... לשמור את מצות ה' ואת חקתיו אשר אנכי מצוך... היום לטוב לך" (י"ב - יג)

מלשון הכתוב "כי אם" משמע שהקדוש ברוך הוא שואל מן האדם מצוה שלול לקימה ואינה דורשת כל מאמץ, אולם מיד לאחר מכן מפרטת התורה ציויים הכוללים את קיום כל התורה כלה, והדברים טעונים באור.

פרש רבי אברהם סבע בעל 'צרוח המור':

הכמים (מנחות מג ב; זוח"ק רע"א מהימנא קרח קעט א) דרשו מהפסוק שלפנינו סמך לחובת האדם לברך מאה ברכות מדי יום, בדורשם: "אל תקרי מה' - אלא 'מאה'". מצות מאה ברכות היא מצוה שקל לקימה בדרך כלל, לפי שהמתפלל שלוש תפלות ביום ומברך ברכות הגהנין כהלכה, גיעי ללא קשי למנון זה. המצוות הפנויות בהמשך לא נכתבו באופן של צווי, אלא כתבתן התורה כדי ללמדנו שכה גדולה מעלתה של מצות מאה ברכות, שכל המקפיד לברכה מדי יום מעלה עליו הכתוב כאלו עובד את בוראו מיראה ומאהבה ומקיים את כל מצוות התורה וחקיה.

'צרוח המור'

'ותינוק ללמדו ספר' - רק אם למנצח בנגינות'

"ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובכלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" (יא ט)

בזמננו מה 'ידידות' המושר בליל שבת, אנו אומרים: "הפציה אסורים, וגם לחשוב חשבונות. הרהורים מתירים, ולשדך הבנות. ותינוק ללמדו ספר, למנצח בנגינות". ויש להבין מהו פשר שיכות המלים 'למנצח בנגינות' לכאן?

רבי איסר זלמן מלצר באר את פנות המשורר באופן נפלא:

תחלה הזכיר המשורר את ההלכה (ראה שו"ע או"ח שו) כי בשבת אסור לאדם לחשב חשבונות ולדבר בעניני ממונ, מלבד בדברים הנוגעים לקיום מצוה כעניני שדוכין לבנותיו ושכירת מלמד שילמד תורה לבניו הקטנים. אולם אמרו חכמים (בדורים לו) שאסור למלמד לטל שכר על למוד התורה אלא אם התשלום נתן על למוד גנינת טעמי המקרא, ועל כן הדגיש הפיוט: "ותינוק ללמדו ספר - למנצח בנגינות".

ספר הארון 'חיים של תורה' עמ' רמה

אוצר של ברכות

"ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך" (י"ב)

חכמים (מנחות מג ב; זוח"ק רע"א מהימנא קרח קעט א) למדו מהפסוק שלפנינו סמך לחובת האדם לברך מאה ברכות מדי יום בדורשם: "אל תקרי מה' - אלא מאה".

לפי דברי חכמים (חלוין פז א) שטויה של כל ברכה הוא עשרה זהובים חשב ה'חתם סופר' כי מי שמקפיד במשך חמשים ושיבע שנים - מיום הכנסו למצוות ועד הגיעו לגיל שבעים - לברך מדי יום מאה ברכות, יצבר לזכותו סך של שמונה עשר מיליון, מאה וחמשת אלפי זהובים [18,105,000].

ואולם יש שהעירו כי כנראה נפלה טעות סופר בדברי ה'חתם סופר', שכן מחשוב מדקדק עולה כי המברך מאה ברכות מדי יום במשך חמשים ושיבע שנים יצברו לזכותו שני מיליון זהובים יותר מהסכום שנקב ה'חתם סופר', ונסף הכל עשרים מיליון, מאה וחמשת אלפי זהובים [20,105,000].

'תורת משה השלם' הגרה כו שם

יש בחסרון טובה לאדם, שמתוך החסרון הוא מכיר בטובות שנתנו לו עד כה ומודה עליהן.

'דברי שאול' מהדו"ק תל"תאה

הקדמת 'אין פאלקיניו' למעשה הקטרת

"ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה; וזכרת את ה' אלקיך כי הוא נתן לך כח לעשות חיל" (ח ז-ז)

ה'נודע ביהודה' באר שפחמת החשש מפחשבת 'כחי ועצם ידי' אנו אומרים מדי בקר את הפיוט 'אין פאלקיניו' לפני אמירת מעשה הקטרת. שהלא אמרו חכמים (זמא כו א) שהקטרת מעשרת את העוסקים בה. לפיכך לפני אמירת פרשת הקטרת ראוי שיצהיר האדם: "אין פאלקיניו", למען זכור גם בעת עשרו "כי הוא נתן לך כח לעשות חיל".

שו"ת 'נודע ביהודה' מהדו"ק או"ח י

מאה ברכות כנגד כל המצוות

"ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם

מצוות שאדם מקיים בעקביו

"והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (י"ז)

רבנו בחיי דרש פסוק זה על מצוות שמקיים האדם באמצעות עקביו כהליכה לביית הכנסת. שאם יקיים האדם פראוי יזכה לכל ההבטחות שנאמרו בפסוקים שלפנינו, ואם לאו יסובבנו עונונו ליום הדין, ככתוב (תהלים מט ו): "למה אירא בימי רע עון עקבי יסובבני" (ראה ע"ז יח א).

רבנו בחיי

נוטל שכר כנגד כלם

"והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (י"ז)

פתח הכתוב בלשון רבים: "תשמעו... ושמרתם ועשיתם", וסיים בלשון יחיד: "ושמר ה' אלקיך לך... מדוע?"

פרש רבי ישעיהו שמשון ש"ס ממגידי וילנא:

"והיה עקב תשמעו" - כאשר הצבור כלו מתאחד לעבד את ה', כי אז: "ושמר ה' אלקיך לך... - כל אחד מהם יקבל שכר כנגד כלם, כפי שאמרו חכמים (ברכות מז ב) שהמשכים להיות מעשרה ראשונים "נותנין לו שכר כנגד כלם".

'ישועות שמשון' ח"א עמ' ב

הודאה היוצאת מתוך החסרון

"ויענה וירעבך ויאכלך את המן... למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו חיה האדם כי על כל מוצא פי ה' חיה האדם" (ח ט)

פרש רבי יוסף שאול נתנזון:

טבע האדם גורם לו לבל ישים לבו לטובות הרבות שמרעיף עליו בוראו, ומשום כך הוא אינו מודה עליהן, עד שחלילה נחסרת ממנו אחת מאותן טובות; אזי לומד הוא להעריך טובה זו ואף להודות כאשר היא תנתן לו בחזרה. לכה רמז הכתוב שלפנינו: "ויענה וירעבך ויאכלך את המן"; לא הוריד הקדוש ברוך הוא את המן לישראל מיד בצאתם ממצרים (ראה שמות פרק יד) אלא לאחר שהתענו והרגישו בחסרון מזונותיהם, "למען הודיעך... כי על כל מוצא פי ה' חיה האדם".

בכה תסבר הסבה שתקנו חכמים להודות על עצם החסרון בברכת 'בורא נפשות... וחסרונן', שכן

ביום שני הבעל"ט, כ"ד במנחם אב, יחול יומא דהלולא של רבי אפרים זלמן מרגליות בעל המטה אפרים. בספרו 'בית תפלה' יחד פרק שלם (פרק טז) על מעלת עניית אמן, ובין הדברים כתב:

"במלה 'אמן' יש סודות עמקים, ובעת שאדם מכוון לבו לענות אמן כהלכה מצהיר הוא בכך על שלמות ממשלת ה' בעולמו".

המלזכה והממשלה להי העולמים

'גדול העונה אמן יותר מן המברך' מהרות באורים (ב)

ידוע הוא מאמר חז"ל (ברכות נג ב, נזיר טו ב): 'רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך'. ותמהו רבים: הלא לכאורה המברך הוא היזום והוא המתחיל במצוה, ובלעדיו אין ברכה ואין אמן. מדוע אם כן אמר רבי יוסי שגדולה מעלת העונה על המברך?

במאמר הקודם הבאנו לכך ארבעה באורים מרבותינו הראשונים, להלן נוסף ונביא הסברים מגדולי הדורות המבארים כל אחד לפי דרכו איזו מעלה יש באמן שגבולה היא חשיבה יותר מהברכה.

ה. אמן - שלמות ממשלת ה'

רבי מנחם רקאנטי כותב כי הגימטריה של 'אמן' היא כגימטריה של המלים: 'היה והיה והיה - אחד'. הרי שהעונה אמן מיחד את הקדוש ברוך הוא ומקומו על אמונתו ה' הוא יתברך 'היה' לפני בריאת העולם, הוא בורא ומקומו ב'היה' והוא אף 'היה' לאחר שישב את העולם לתהו ובהו, ומצא שבענית אמן טמונה הקדוה על שלמות ממשלת ה' בעולמו, ובשל כך מעלתה גדולה מהברכה (פרוש הרמב"ם בפרק טו שכתב כי פירוש זה הוא הפרוש הנכון).

ו. אמן - מעוררת רחמי שמים

הקדוש רבי שלמה מולכו פירש: בשעה שמדת הדין שורה על ישראל ומחמתה אין הם ראויים לרחמים וברכה, גדול כחה של ענית אמן לעורר עליהם רחמים, ובזכותה נוהג עמם הקדוש ברוך הוא לפנים משורת הדין.

הסוּף וכתב רבי שלמה: כחה של ענית אמן לעורר רחמים על ישראל עולה אף מתוך פרוש רש"י מסכת ברכות (א ו) על תארוו הפרטי של הכהן הגדול רבי ישמעאל בן אלישע: "פעם אחת נכנסתי [ביום הכפורים] להקטיר קטורת לפני ופניו... ואמר לי [הקדוש ברוך הוא]: 'ישמעאל בן אלישע ברכני'. אמרתי לו: 'הי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את פעסך ויגלו רחמיך על מדותיך, ותתנהג עם בני ברכת הרחמים ותכנס להם לפני משורת הדין, ויגעו לי בראשו'. ופרש רש"י: 'כמוהו בברכתו ועונה אמן'.

מפך שהזכיר רש"י ענית אמן לגבי הסקמת הקדוש ברוך הוא לבקשת רבי ישמעאל שינהג עם ישראל במדת הרחמים, נתן ללמד שענית אמן מעוררת רחמים על ישראל. ואכן, ענין זה נרמז אף במלה 'אמן' גופה, שכן 'אמן' במלואה [אל"ף מ"ם נ"ו] היא כגימטריה מאתים תשיעים ושבע, וכאשר נוסף לכך את שלוש אותיות 'אמן', יעלה החשבון לשלוש מאות - כגימטריה של המלה 'ברחמים' (ספר המפא"ר דף י"ב ע"ב).

ז. 'אמן' - ברכה כפולה

גדולי הפוסקים בארו: השומע ברכה מאזנתו ועונה אחריה אמן, יש בידו הן את מעלת הברכה והן את מעלת האמן. שכן עצם שמיעת הברכה כבר נחשבת לו כאלו ברחב עצמו, שהרי אמרו חכמים (ספ"ה לח ב): 'שומע עונה', וכאשר הוא עונה אמן נמצאו

בגדיו ברכה ואמן פאחד. לעמת זאת למברך יש רק את הברכה, שכן אינו יכול לענות אמן על ברכתו. שהרי אמרו חכמים (ברכות ב): 'העונה אמן אחר ברכתיו - הרי זה מגנה', ובכך גדול העונה מן המברך.

היסוד האמור ששמיעת הברכה כשעצמה נחשבת לשומע כאלו ברחב עצמו, והאמן שיענה נחשבת לו כתוספת מעלה, מופיע כבר בדברי ראשונים. האבדורה (תקון תפילות וענינים) מביא בשם רבי אברהם בן שישון שהתפלל שמונה עשרה ואחריו כן שומע את חזרת התפלה מפי הש"ץ ועונה אחריו אמן, נחשב לו כאלו התפלל שלוש תפלות: א. תפלת הלחט ב. שמיעת חזרת הש"ץ ג. ענית אמן אחר הש"ץ (ש"ת ספ"ט ח"א סי ק"ו; פרישה"א ח"א כ"ד ז).

ח. אמן - תקופ של שבועה

עוד באר הפר"שה: אמרו חכמים (שבועות לו א) שלמלה 'אמן' יחולות להיות שלוש משמעותות, והדבר תלוי בהקשר לדברים שיעליהם היא נענית: א. 'שבועה' - העונה אמן על שבועה שאזלת משמיע באניו הרי הוא כמוציא שבועה מפיו. ב. 'קפלה' - הפתחה עם חברו תנאי כל שהוא, וענה הקבר אמן על דבריו, קבל על עצמו בכך את התנאי וחייב לקיימו. ג. 'תחנה' שמשמיע האזלת, משמיעותה האזנה והבעת תקנה שיתקיימו הדברים.

לאור זאת נמצא שלענית אמן על ברכה, יש תקופ של שבועה המאשרת את דברי המברך. לעמת ברכה שאין בה כי אם אמירה, ולפיכך גדול העונה אמן (פרישה"א ח"א כ"ד ז).

ט. אמן - ללא גבול

רבי אברהם הכהן, נכדו של בעל 'מתנות כהנה', מבאר כי מעלתו של העונה אמן מברכת בגוף המאמר: 'גדול העונה יותר מן המברך'. שהנה לדאורה המלה 'יותר' מיתרבת, שכן די היה לומר: 'גדול העונה מן המברך?' אלא שכן מתפרש מאמר זה: 'גדול העונה אמן', מדוע? משום שהוא יכול לענות 'יותר מן המברך'. זאת מפני שבגודל למברך שאינו יכול לברך כמות נפשו אלא את הברכות שהוא מחייב בהן, משום שאסור לו לברך 'ברכה שאינה צריכה', העונה אמן יכול לקיים את מצות ענית אמן ככל שחפץ. שהרי ביבולתו שלטעם ברכות מאנשים רבים ולענות אחריהם אמן (אור"י וישעי' ג'רליו תע"ד) שער הקדוה פתח שמימי).

תפלה שנסעה תוצאות...

הספור הנפלא שלפנינו נשמע מפי הגה"צ רבי אהרן טויסיג שלי"ט, א מגדולי המשפיעים בדורנו, שהעיד את שהתרחש עמו. וכה ספר: היה זה לפני שנים רבות. בשעת לילה מאחרת מצאתי את עצמי עומד לבדי במקום מבודד ובלתי מישב בצפון העיר תל אביב, לשם נקלעתי לאחר שהומתי לשאת דברים בסעדת מצוה שהתקיימה באולם ששכן באותו מקום נדח.

בטרם הבעתי את הספמתי להגיע למקום התניתי את בואי בכך שהמארגנים ידאגו לי למונית שתוביל אותי למקום ותחזירני לאחר מכן לביתי. הנהג שהביא אותי למקום היה אדיב והבטיח לשוב לאחר שעה לקחתי, וסמכתי על הבטיחה הדרשה הסתיימה, ודקות לאחר מכן הסתיימה אף הסעדה. הנוכחים סימו לבדך ברכת המזון ובכרז לשלום איש את רעהו. האורות באולם כבו והדלתות נעלו. הכל מהרו להתפאר לבתייהם, איש איש ברכו, ואילו אני נותרתי לבדי להתמין לנהג המונית שמשום מה בושט מלהגיע. יתכן ששכח מהעבדה שעלי להסיעני או שמא סבר שאחד המשתתפים יקחני לביתי. מכל מקום נותרתי לבדי.

לאחר שנקפו הדקות המונית לא נראתה באפק, הבנתי כי יהי עלי לנסות ולמצא דרך אחרת לשוב לביתי. היה זה טרום עדן הסלפונים הסלאוויים. שעת הלילה המאחרת בשלוב המקום המרוחק והמבודד, נרמו לכך ששום נהג מונית לא חשב לעברו לשלום כד לחפש עושים. העלטה היתה סמיכה, ומתוך שלא הפרתי את האזור כלל אף לא ידעתי לאיזה כוון עלי לצלע כדי למצא את הכביש הראשי הקרוב ביותר. מסתבר שאף אם הייתי יודע, הייתי חושש לעשות זאת...

לא נותר לי אלא לשאת תפלה חמה לפני ה' כי יחלצני ממצר. בתפילתי בקשתי במלים פשוטות: "אבונו של עולם, אנה הומו לי מונית שבאמצעותה אוכל לשוב לביתי". חזקה על תפלה שאינה חוזרת ריקם; כמה דקות לאחר מכן נעצרה לידי מונית, ונהגה, טפס שחוזרו החיצונית ונקחה כאף עדים על היותו נמנה על אחינו הטועים שלא זכו לשמור תורה ומצוות. קרא לעברי: "רבי, אמה צריך לבני ברק?" הוא לא היה צריך להיות חכם גדול כדי לנחש זאת...

"כן! השבתי בשמחה ונכנסתי למונית כשאנחת רוחה נפלטת מפני. מיד שהתחשבת ברכתתי את הנהג בחם כמנהגי: "ערב טוב לך אדוני הנהג!" הפתעתי כאשר בטרם השיב לברכתי, נשא הנהג את עיניו לשמים וקרא: "ברוך שומע תפלה!" לכשעצמי סברתי כי פנאיה, בעוד שאני התפללתי למצא מונית, התפלל הנהג להשיג נוסע שיטלים לו את הבכסה היומית, אלא שעד מהרה הבנתי שטעייתי.

הנהג פתח בנסיעה. עיניו הטרטות העידו על ניפוחו הרבה, והוא קרא שוב ושוב: "תודה לך ה'..." בפעם השלישית ששמעתי את הקריאה הזו יוצאת מפיו הבנתי שדבר מה מסעיר אותו והתענינתי על כך בעדינות.

"כבוד הרב, תסתפל בשעונו", הוא אמר לי במקום השעה היתה קרוב לשתיים לפנות בקר. לא הבנתי את פשר הענין, והנהג המשיח: "אני עובד היום ברחץ מהשעה שמונה בבקר ועד עתה". "אז למה אתה עדין נהג?" התענינתי בבקשה, והוא השיב: "מהשעה שמונה בבקר ועד שעלית אתה למונית, איש לא ברחץ אותי לשלום". הנהג הביט בי והמשיח בקול סדוק: "משמונה בבקר ועד עתה נסעתי עשרות נסיעות. אנשים עלו וירדו, ואת אחד מהם לא התענינתי. שמעתי באזני רק משפטים כמו: 'כמה זה עולה?', 'למה זה כל כך יקר?', 'ע' יותר מהר!' וכדומה.

הנהג פתח בנסיעה. עיניו הטרטות העידו על ניפוחו הרבה, והוא קרא שוב ושוב: "תודה לך ה'..." בפעם השלישית ששמעתי את הקריאה הזו יוצאת מפיו הבנתי שדבר מה מסעיר אותו והתענינתי על כך בעדינות.

"כבוד הרב, תסתפל בשעונו", הוא אמר לי במקום השעה היתה קרוב לשתיים לפנות בקר. לא הבנתי את פשר הענין, והנהג המשיח: "אני עובד היום ברחץ מהשעה שמונה בבקר ועד עתה". "אז למה אתה עדין נהג?" התענינתי בבקשה, והוא השיב: "מהשעה שמונה בבקר ועד שעלית אתה למונית, איש לא ברחץ אותי לשלום". הנהג הביט בי והמשיח בקול סדוק: "משמונה בבקר ועד עתה נסעתי עשרות נסיעות. אנשים עלו וירדו, ואת אחד מהם לא התענינתי. שמעתי באזני רק משפטים כמו: 'כמה זה עולה?', 'למה זה כל כך יקר?', 'ע' יותר מהר!' וכדומה.

הנהג פתח בנסיעה. עיניו הטרטות העידו על ניפוחו הרבה, והוא קרא שוב ושוב: "תודה לך ה'..." בפעם השלישית ששמעתי את הקריאה הזו יוצאת מפיו הבנתי שדבר מה מסעיר אותו והתענינתי על כך בעדינות.

ענין shay

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות ואתחנן - עקב תשפ"א ♦ עלון מס': 70

השגחה שבועית

דרוש מחולל חמצן

ר' אברהם מביתר אומר לי: אין לכם מושג מה אתם עושים! דע לך שאתם לא עוסקים רק בהפצת אמונה, אלא זו הצלת נפשות ממש. אני מוכרח לספר לך על אדם שאני מכיר אישית. הוא סבל מצרות צרורות, ממש היה מסובב כולו במצוקות אימות. שום דבר לא הצליח לו בשום כיוון ובשום צד. הוא הגיע למצב כזה, שאבד לו הטעם בחיים. את המחשבות שעברו לו בראש איני רוצה להוציא מהפה שלי. ריחמתי עליו, אבל חוץ מלרחם לא יכולתי לעשות דבר. גם אם הייתי יוצא במגבית בשבילו, לא הייתי מצליח לעזור לו, כי את הבעיות שלו לא יכלו לפתור רק בכסף. דבר אחד בכל זאת עשיתי למענו: הכרתי לו את "השגחה פרטית". עברה תקופה לא ארוכה, ואני פוגש אותו, זורח ושמוח. לא להאמין שמדובר באותו אדם. מאור הפנים שלו התחדש, הקול שלו, הדיבורים שלו... פשוט בן אדם חי. הוא אומר לי: "הצלת אותי. קיימת כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא".

ר' אברהם הוא לא הראשון ולא השני שמספר ספורים כאלו. במשך השנים שמענו מאות תגובות מהסוג הזה. הקב"ה שלח לעולם 'מחולל חמצן' שנותן לאנשים זריקות חיים. זה מציל בכל התחומים: ברפואה, בפרנסה, בנחת ובכל מה שצריך.

אנשים שהתחברו רואים את העולם באור זורח ומאיר, ומרגישים את התחושה שהקב"ה כל כך משתוקק להעניק להם, יש לי אבא אוהב, אבא שדואג לי.

חברים, מה בסך הכול עשה ר' אברהם? הוא הכיר את 'השגחה פרטית' לחבר. בכלום הוא הציל יהודי.

קיבלנו פניות רבות ממקומות רבים שהעלו עדיין לא מגיע אליהם. הסיבה היא שעד היום חילקנו את העלון באמצעות מפיץ שעובד עם כמות של 250 עלונים ומעלה, אולם יש הרבה מקומות קטנים שזקוקים לכמות קטנה יותר, וגם אלו מתחננים לאור העצום הזה.

בסייעתא דשמיא, הגענו להסכם עם חברה שמפיצה גם בכמויות קטנות, של 20 עלונים בלבד למוקד.

בדמי משלוח בלבד, שהם בסך הכול 15 שקלים לחודש, 'מאירים' את העולם ומפיצים אור ל-20 משפחות.

התקשרו לימאירים - 02-6209648, וקחו את הזכות הזאת! אם יש לכם מכר במקום שהעלון עדיין לא מגיע אליו, בשרו לו את דבר העלון, ותזקפו לעצמכם אלפי זכויות של זיכוי הרבים.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מיליונר מבקש חינוך

זהו התנאי הראשון מארבעת התנאים שמציב ה"אור החיים" הקדוש, התנאי הראשון לכך שהתפילה תקבל: לבוא לפניו יתברך כמו עני שאין לו כלום, לא תורה ומצוות ולא מעשים טובים, שאינו תולה בזכות עצמו אלא רק ברחמי ה', כי רחום וחונן הוא.

משה רבנו מנהיג ישראל, שלימדם תורה ומצוות, וסבל טרחתם, משאם וריבם במשך ארבעים שנה, זכויות לאינסוף היו לו... ועתה כשמבקש משהו עבורו, הוא לא יכול לבקש שבזכות זה ה' יענה לו? מלבד זאת רואים, שלפעמים מזכיר משה רבנו בתפילותיו זכות אבות, ואומר "זכור לאברהם ליצחק וליעקב".

גם אנחנו בימינו, יודעים שיש סגולה נפלאה לכך שהתפילה תקבל, והיא שמזכירים זכות של צדיק, כמו למשל זכותם של דוד המלך ושל רבי שמעון בר יוחאי, או זכות הצדקה והחסד. ואיך נדע מתי התפילה הראויה היא באופן של תחינה - לבקש מתנת חינוך, ומתי מן הראוי להזכיר זכויות?

מחדש המהר"ל מפראג בספרו "גור אריה" (בתחילת פרשת ואתחנן), שההבדל הוא אם אדם מבקש עבור עצמו או עבור אחרים. כאשר האדם מבקש בשביל אחרים, ראוי שיזכיר זכויות. כשחס ושלום נמצא יהודי במצוקה, אילו פנים תהינה אם נתפלל: יריבונו של עולם, אנא עזור והושע לפלוני בחינם, כי אין לו שום זכויות ומעשים טובים... אלא, ודאי שמזכירים את זכויותיו, ואומרים לפני ה': ראה כמה חסדים עשה האיש הזה, וכמה מצוות ומעשים טובים יש לו. יהי רצון שבזכות זה תשמע שוועתנו ותושיע אותי. לעומת זאת, כשמבקש על עצמו, שם הצורה הנכונה היא לבקש מתנת חינוך: 'בורא העולם, אינך חייב לי שום דבר. כל מה שנתת לי עד היום, היה חסד גמור, מתנות שלא שילמתי עליהן מאומה. הכול היה בחינם, ואני מבקש ממך ריבונו של עולם, שגם עכשיו תיתן לי בחינם. לא בגלל מעשים טובים, לא בגלל זכויות מיוחדות, אלא רק מפני שאתה מרחם עלי יותר מכל מרחם'. זהו השבח בתחנון, תפן אלינו ברחמים, כי אתה הוא בעל הרחמים.

(מתוך שיעור 155 בשער הביטחון)

לפעמים צריך יהודי להסתדר עם אויבים. לעתים מדובר במפגש קצר עם אדם שנתקע בו ברחוב, או עם שכן לנסיעה באוטובוס שמשום מה החליט שהספסל כולו שייך רק לו, ולפעמים נתון אדם בתוך מצוקה שמתמשכת כמה שנים: מעלילים עליו עלילות בבית משפט, עוקבים אחריו וחוגגים עם כל מעידה שלו. יש כל מיני דרגות של אויבים ושונאים, והמשותף ביניהם, שאין להם כל יכולת להועיל או להזיק בלי רשות מלמעלה.

ההדרכה הנכונה שרבנו נותן לנפגע כיצד להינצל מהם, היא: ויתחנן אל האלוקים ויבקש מלפניו לכפר עוונותיו ואז ישונו אויביו לאהבתו. (פרק ד' סוף חלק שלישי)

עלינו להתבונן בלשונו של רבינו ויתחנן. למה לא 'תפלל', 'יעתיר', 'יבקש' או 'יפציר'? ויתחנן' הוא לשון תחינה. הפרשה השנייה בחומש דברים היא ואתחנן. משה רבנו מתחנן לקב"ה שיכניס אותו לארץ ישראל, למען יוכל להשתלם במצוות המיוחדות שאפשר לקיים רק בארץ הקודש. הוא מתפלל 515 תפילות, כולן בלשון תחינה. רש"י כותב שיש עשר לשונות של תפילה, והמעולה שבהן היא תחינה. מה המיוחד בזה?

'תחינה' היא לשון 'חינם'. יהודי אינו מבקש לקבל בגלל כל מיני זכויות, אלא כמתנת חינם.

אחרי פרשת העגל, ביקש משה רבנו מה' שיגלה לו כיצד הוא מנהיג את העולם. ענה לו מלך העולם: "והנותי את אשר אחון, ורחמתי...". אינני חייב לשום נברא בעולם שום דבר. כל מה שאני נותן לאדם, בחינם אני נותן לו. משה רבנו שמח שמחה גדולה עם הגילוי הזה, וכאשר בא לבקש להיכנס לארץ ישראל, השתמש בזה.

אף על פי שיש להם, לצדיקים, תלות במעשיהם הטובים, בכל זאת הם מבקשים מהבורא מתנת חינוך. תפילתו של משה רבנו פעלה כל כך, עד ששומע התפילות ברוך הוא, דרש ממנו להפסיק להתפלל. לומדים מכך שתפילה כזאת היא עוצמתית במיוחד. תפילה אשר בה לא מזכירים את זכויות העבר, אלא "תחנונים ידבר רש" (משלי י"ח).

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28 • מאוקראינה 380-947-100-633 • מארגנטינה 3988-4031 • מדרום אפריקה 87-551-8521

קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

חותמת אדומה של קצין רומני

אני גר במודיעין עילית. סבי שמתגורר בארצות הברית יצא מרומניה לפני עשרות שנים, והוא סיפר לי מעשה מופלא. ברומניה שתחת השלטון הקומוניסטי הידוע לשמצה, גר יהודי ששמו ר' משה. ידוע שלפי כללי המשטר הקומוניסטי, אנשים לא ממש יכלו להתקיים. ההגבלות על אפשרויות הפרנסה היו פשוט בלתי נסבלות, וכמו רבים וטובים שלח ר' משה את ידו במלאכה שאינה חוקית. בשלב מסוים עלו על כך השלטונות, ור' משה הביץ שאם חייו יקרים לו, עליו לברוח ולהסתתר. התחבא ר' משה בדירת מסתור, ומפעם לפעם החליף את מקום מחבואו. כך עברה עליו תקופה ארוכה, עד שביום מן הימים קיבל הודעה שהגיע לביתו מכתב, המאשר את בקשתו לקבלת אשרת יציאה מרומניה. ר' משה התכבד בזאת להגיע למשרד הפנים, ולסדר את הניירת. ברגע הראשון שמח ר' משה, אך ברגע השני החל לחשוש שמא מדובר במלכודת. מי ידע, אולי קוראים לו כדי להניח אזיקים על ידיו ולהשליך אותו לכלא. הוא לא ידע להשית עצות בנפשו. כמה אפשר לברוח ולהתחבא, כשהוא מנותק ממשפחתו ונרדף על ידי השלטון? בצר לו, החליט ללכת אל האדמו"ר מסקולען. ביתו של הרבי היה תלפיות לכל היהודים באזור, קרן אורה בתוך החשכה הקומוניסטית הנוראה. הרבי שמסר את נפשו למען כלל ישראל, בוודאי יוכל לתת לו עצה טובה ולמשוך לו ישועה ממרום. בא ר' משה לפני הרבי וסיפר לו את כל הקורות אותו. ענה לו הרבי: "אני לא יודע מה לענות לך. זאת שאלה קשה מאד". למשמע התשובה בכה ר' משה ואמר, "רבי, חוס על נפשי, אני בצרה גדולה. מה אעשה?". אמר לו הרבי: "אתה מבין בעצמך, שבדרך הטבע אין לך שום דרך להימלט. רק אם תאמין באמונה שלמה שרק הבורא יתברך יכול להציל אותך, ויהיה לך בטחון גמור שה' יצור לך, תבוא הישועה". אמר ר' משה, "אני מאמין באמונה שלמה!". השיב לו הרבי: "לא מספיק לומר את זה. צריך להאמין באמת, בפנימיות הלב, ולשם כך הבה ונלמד ענייני בטחון". שעה ארוכה ישב הרבי עם ר' משה ודיבר אתו מענייני אמונה ובטחון. בסוף אתה שעה אמר לו הרבי, "לך לשלום, ומחר בוא ונעסוק שוב בסוגיה". במשך כמה ימים ישב ר' משה אצל הרבי לשעה של לימוד וחזיון. הרבי הרעיף עליו טללי תחייה וחזיק אותו, עד שלביו היה שלם ובטוח שבאמת אין עוד מלבדו. הנהגה זו הייתה לפלא עצום, כי הרבי הרי היה עסוק עם ענייני הכלל במשך כל היום והלילה, ועם כל זה הוא מצא זמן לשבת עם יהודי וללמוד אתו ענייני אמונה. לא רק זה, אלא שר' משה היה מבוקש על ידי השלטונות, ואם היו מוצאים אותו אצל הרבי, הם היו אוסרים גם אותו. הרבי למד עם ר' משה מתוך סיכון עצמי ובמסירות נפש ממש. בסיומה של 'תקופת ההכשרה' אמר לו הרבי, "עכשיו אתה יכול לנסוע, וה' יהיה בעזרך". הנהגה היא, שמי שמקבל אישור שנשלח אליו בדואר, מגיע לנמל התעופה ביום המיועד להפלגה, ושם הוא מחכה שיקראו בשמו. ברגע שהוא מקבל את הניירות המתאימים, הוא יכול לעלות לאנייה. ר' משה ובני משפחתו ארזו את כל החפצים שלהם ויצאו לנמל. הם ישבו באולם הנוסעים וחיו שיקראו בשמם. ישבו וישבו, ושמעו את שמותיהם של המאושרים אשר קבלו ניירות ואצו לאנייה. עברו שעה ועוד אחת, האולם הלך והתרוקן, בני ביתו של ר' משה היה לחוצים מאד, ורק הוא רגוע. ה' מנהל את העולם. הכול לטובה, אין עוד מלבדו. האולם התרוקן לגמרי, האנייה עומדת להפליג ממש בדקות אלו, והנה נכנס קצין בכיר לתוך האולם ושואל את ר' משה: "מה אתם עושים כאן?". ר' משה אומר שהוא בא לקבל אשרת יציאה, כפי שהזמינו אותו. הקצין שואל עוד כמה שאלות, ובסיומן הוא נותן לו כמה ניירות. ר' משה נרגש ממש, הוא ובני ביתו רצים בבהילות לאנייה, וברגע האחרון מספיקים לעלות עליה. הם זוכים לעלות לארץ ישראל ולהשתקע בה, ולגדל דורות ישרים.

יש לו אבא

מספר הרה"ח ר' יצחק הי"ו, מלמד בבית שמש: אבא של תלמיד שלי נפטר. הילד לקח את זה קשה מאוד מאוד, וכל מה שניסיתי לעשות אתו, לא היה לו טוב. הוא נסגר בתוך עצמו לגמרי, ולא הסכים להיפתח כלל וכלל. בלית ברירה התקשרתי לאמו האלמנה, ושאלתי אותה מה ניתן לעשות עם הילד. האמא אמרה לי מתוך כאב: "אני בעצמי במצב לא פשוט בכלל, אני יודעת מה לומר לך. אולי תפנה לגיסי, אח של בעלי ז"ל, אולי הוא יוכל לעזור לך בענייך". התקשרתי לגיס, וסיפרתי לו בקצרה מה קורה. הוא אמר לי: "בוא ניפגש". נפגשתי אתו והסברתי לו את המצב מתחילה ועד סוף, אבל לתשובתו הכאובה של הגיס לא ציפיתי. "תשמע", הוא הגיב לבסוף, "הקב"ה לא נתן לי ניסיון בחינוך, אין לי ילדים. נראה לי שאני לא ממש הכתובת שיכולה לעזור אובד עצות, "כבר ניסיתי הכול. האבא לא נמצא, לאמא אין כוח, לדוד אין ניסיון, מה אני עושה?". למחרת, כשהגעתי לחיידר וראיתי את הילד, התעורר בי הרגש. פתאום ראיתי אותו כך, יתום עזוב, שאין שום אדם קרוב שיכול לסייע לו. אין לו אף אחד. דמעות התחילו לזלוג לי מהעיניים. נשארתי רק כתובת אחת ויחידה, רק אבי יתומים, אליו פניתי באותו רגע. אמרתי לקב"ה: "הנה הילד שלך, אני לא יכול לעשות כלום, האבא בעולם שכולו טוב, לאמא אין כוח, לדוד אין ניסיון, רק אתה לבדך נמצא כאן, הנה הבן שלך, אבא תחזק אותו ותעודד אותו, אבא שלא יהיה לו פער בלימודים, שילמד מתוך שמחה, שיבין את הנלמד, שיהיה לו טוב בין החברים..." אמרתי כל אשר על לבי, כל מה שכל אבא היה רוצה לדאות בבוניו שלו, כל מה שמלמד שואף להנחיל לתלמידיו. כך עמדתי ודיברתי אל אבא של הילד מתוך התרגשות רבה, כשדמעות זולגות לי מהעיניים. תוך תקופה קצרה הילד חזר לעצמו לחלוטין, הוא השלים את כל הפערים, ופשוט ראו עין בעין שהקב"ה מלווה אותו יד ביד. (בטחון הימים ב-5 דקות - יום חמישי פרשת מטות מסעי - מס' 221)

מלוד לרשבי"י

חזרנו מהצפון ברכבת. היה מאוחר, והרכבת למודיעין כבר לא עבדה. בחישוב מוטעה החלטנו להמשיך לתחנה בלוד, כי לוד יותר קרובה למודיעין עילית. לא לקחנו בחשבון שהתחנה היא בתוך שדה התעופה, ושזה מסובך מאוד לצאת משם. צריך לקחת מונית ולשלם עליה מחיר מלא. לא היה לנו כסף לזה. וגם כך, איך ניסע מלוד למודיעין עילית? בהשפעה של הסיפור של ר' יעקב פערל ואצבעותיו החדשות, למדתי נוסח חדש של תפילה. אמרתי: 'בואו נוודה לה' על מה שהיה היום, על זה שעכשיו אנחנו כבר בדרך חזרה, ונוודה על זה שהקב"ה יחזיר אותנו הביתה בצורה הכי נוחה שיכולה להיות!' משום מה המחשבה על טלטול נוסף באוטובוסים עשתה לי רע, ורציתי מאוד להגיע הביתה בקלות. כל הזמן שמתי מבטחי בה', והתאמצתי לחשוב שהוא כול יכול, ושאין לו שום בעיה לקחת אותנו הביתה. אמרתי "מזמור לתודה" כמה פעמים, בהודיה גמורה על כל הטובות והנפלאות שעושה עמנו, ושבטוח שיעשה עמנו. אנו מתקרים לתחנה, הרבה אנשים מחכים שם. אוטובוס פנימי בצבעי שחור וצהוב מגיע ואוסף את כל מי שעומד שם. היעד שלו - 'חניה לטווח ארוך'. אנחנו בורים ועמי הארצות, אין לנו מושג בענייני שמים, קרי טיסות, ואיננו מבינים את משמעות היעד. אנו חושבים שעל ידי האוטובוס הזה נוכל לצאת מהמתחם, ולחפש את התחנה של קו 150. עומדים ליד הדלת של האוטובוס, וחושבים

מאירים את העולם' כפשוטו -

מספר היהודי ממודיעין עילית: סבא שלי הוא ידיד של ר' משה מאותם ימים. באחת הפעמים שהוא הגיע לארץ, הוא ביקר בביתו של ידידו ר' משה. הם העלו זיכרונות, ואז אמר לו ר' משה, "בוא תראה דבר מעניין". הוא הוציא למול עיניו את הניירות שקיבל מהקצין הרומני, ואמר לו: "אחרי כמה ימים באנייה, עניין אותי לראות מה כתוב בניירות שקיבלתי. תראה, תראה מה כתוב פה!"

הסבא הסתכל ב'אשרת היציאה', ומול עיניו הגדהמות הזדקרה חותמת אדומה ובולטת לצד הוראה ברורה, כי על אדם זה חל איסור יציאה מהארץ!!!

את הניירות האלו הוא הראה לשומרים. עם זה הוא יצא מגבולות המדינה שכל כך 'שמרה' עליו, וכך הוא בנה את חייו כאן, בארץ הקודש. איך קרה דבר כזה? זאת לא שאלה, הוא הרי למד את סוגית הבטחון עם הרבי מסקולען זי"ע...

(יום ראשון פרשת מטות מסעי תשפ"א, לילה, סיפור 3 / מס' סיפור 20728)

בסוף גיליתי, שרק לעצמי עשיתי

מספר שמואל מאיר אנשין מבית שמש:

את כל ימי הפסח שעבר עלינו לטובה חגגנו במירון, סמוך נראה לקבר הרשב"י, באכסניה של משפחת מילר. במוצאי שביעי של פסח ארזנו את כל החפצים שלנו, והעמסנו אותם על הרכב שלי. את הילדים שלחתי הביתה באוטובוס, ומכיוון שהמפתח של הבית היה אצלי, מיהרתי לצאת אחריהם, כדי שהם לא יישארו תקועים מחוץ לבית. מלאכת האריזה הגיעה לסיומה, עשיתי את דרכי במשעולי הכפר, וממש ביציאה אני מקבל טלפון מאחת המשפחות שמתגוררות במירון. הם שמעו שעדיין לא יצאתי ממירון, והם מבקשים טובה גדולה. החתן שלהם, שגר בבית שמש, היה אצלם בחג וכעת שכח את הפלאפון שלו, אז אנא, אם אנחנו יכולים, שנעבור דרכם וניקח את הפלאפון. לרגע לא חשבתי שלא לעשות את הטובה הזאת, אבל זה היה קשה. כבר הייתי ממש ביציאה מהכפר, ופתאום מבקשים ממני לעשות רוורס.

חזרתי לכפר, לבית המשפחה שאצלה היה הפלאפון השכוח, לקחתי את הפלאפון, ואז הרבנית שלי נזכרת ואומרת, "שכחנו שם, בדירה, ירקות ופירות מצוינים. תפוחים, סלק וגזר". אמרתי לה, "עוד מעט גגיע לבית שמש, ושם נראה ליד הפחים את הירקות שאנשים קיבלו מקמחא דפסחא ולא השתלטו עליהם. אם יחסר לך, אני בטוח שיהיה מאיפה לקחת". אבל היא אמרה שזו סחורה טובה, וממש בל תשחית להשאירה כאן. היא מתכוונת לסחוט את הפירות והירקות האלו וליצור מהם שיקוי מחזק ומחוסן. ראיתי שזה ממש חשוב לה, והחלטתי שלא להיות עקשן. נסעתי לכיוון האכסניה של מילר, ובגלל העומס ברכב לא יכולתי לנסוע ברוורס. אמרתי לאשתי שאני מחנה את הרכב מחוץ למתחם, והולך להביא את הארגז. היא לא הייתה מרוצה מהרעיון, "למה לסחוב כל הדרך ארגז כבד? בבקשה תיכנס למתחם".

שוב אני מחליט שלא להיות עקשן, ועושה פשרה. נכנס למתחם ונעצר ליד הפח הגדול. משם אני יוצא לאכסניה ולוקח את הארגז המיותר של הפירות והירקות, להצילו מרדת שחת. כשאני חוזר ואומרת לי אשתי, "שמעתי את הפלאפון מצלצל, חיפשתי אותו בתוך הרכב ולא מצאתי אותו. אני חושבת שהוא כאן, בפח הגדול שלידינו".

הרעיון היה נראה לי הזוי, אבל היא ביקשה שאתקשר לפלאפון שלה כדי לבדוק זאת. התקשרתי ואכן, קול מנגינה עולה מן הפח. בחיפוש קל מצאנו אותו, פלאפון יקר וחדש שנקנה ממש לאחרונה. היינו בהלם. כל הסיבה שבגללה נעמדנו ליד הפח, הייתה כי חזרנו לקחת פלאפון לשכן שגר בבית שמש. רק כששוב סובבנו בכפר עלה זיכרון הארגז, וכמה טוב שנזרתתי מעקשנות וזרמתי עם כל המהלכים האחרונים שהקב"ה סובב לנו, עד שנעמדנו ליד הפח בדיוק בשעה שהפלאפון צלצל.

הפלאפון ניצל, וברשימת השיחות האחרונות הופיעה שיחה בודדת, מאת אחות של אשתי. במשך כל השעות ממוצאי החג לא נכנסה שום שיחה. השיחה היחידה שנכנסה הייתה באותן דקות שבהן חיתתה לא אשתי ליד הפח!

הדיוק הזה ריגש אותנו, ושוב ראינו איך מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.

(מוצאי שבת פרשת פנחס תשפ"א, סיפור 2 / מס' סיפור 20689)

להיכנס. הדלת נסגרת והנה היא שוב נפתחת. בהחלטה של רגע אנחנו עולים, והיהודי שממנו לקחנו לפני כן את הפלאפון רואה אותנו נבוכים ולא בטוחים. הוא שואל אותנו לאן אנו צריכים להגיע, ואנו אומרים לו: למודיעין עילית. מה עונה לנו אותו יהודי? אני גר במודיעין עילית, ויכול לקחת אתכם ברכב שלי.

מתברר שהאוטובוס לוקח אותנו לחניה שבה החנה היהודי את מכוניתו לפני שיצא מהארץ. הוא מוצא מיד את המכונית שלו, ומזמין אותנו להיכנס. בכניסה לעיר הוא שואל איפה אנחנו צריכים לרדת, ואנו אומרים: 'בברכפלד'.

גם אני 'בברכפלד', הוא אומר, 'לרחוב רבי עקיבא'. אם כך, תעצור לנו בכיכר פלוק, כי אנחנו צריכים להגיע לביתנו שברשב"י. היהודי שומע את הבקשה, אבל הוא מחליט לעשות חסד בשלמות ולקחת אותנו לתוך רחוב רשב"י. שואל איזה מספר אנחנו צריכים ומוריד אותנו קרוב לבית.

ככה הגענו הביתה 'בצורה הכי נוחה שיכולה להיות'.

(יום חמישי פרשת דברים תשפ"א, לילה, - מס' 3)

החזיקו אותו עם מגנט

למדתי עם בחור שלדאבון לב התחיל לרדת קצת ברוחניות. מהניסיון שלי, קשה מאד לקרב בחור בשלבים ההתחלתיים של הנפילה. בשלב הזה הוא כמו מסומם, לא רואה כלום, לא שומע כלום, אי אפשר לדבר אתו, הוא נסגר בעולם שלו ונופל מטה מטה... רק כשהוא מגיע עמוק מספיק ומגלה את הבלוף הנורא, איך העולם הגשמי ריק ומרוקן מכל הנאה רוחנית, ולמרבה ההנאה - גם מכל הנאה גשמית, אז כבר יותר קל לדבר אתו ולהחזיר אותו. הוא כבר מבין שמי שמקרב אותו, בעצם מציל את חייו.

עם זאת, אני לא מאחל לאף אחד לעבור תהליך נורא כזה. ככל שתופסים את הבחור יותר מוקדם, כך הוא חוסך מעצמו את הקושי לחזור. אם רק היה הבחור קולט מה קורה אתו, אני בטוח שהוא היה מתחנן אלי שאעזור לו. אלא שאני כבר הכרתי את המציאות, וכאבי לי הלב על הבחור. המשכתי ללמוד אתו, אבל העבודה הייתה קשה ביותר. אמנם עם כל התחזיות השחורות והמוכרות, הרגשתי על הבחור שיש משהו שמחזיק אותו בכוח שלא לרדת לגמרי. אמא של הבחור התפללה והתפללה, והתפילות החזיקו אותו כמו מגנט, מצד אחד הוא כבר לא היה כמו כל הבחורים של הישיבה, אבל הוא גם לא ירד לגמרי ונשאר לעמוד במקום מסוים.

לאחר תקופה שבה למדתי אתו וחיקתי אותו, לקראת אחת השבתות נסע הבחור לצפת. הוא התפלל שם בבית כנסת, ומצא חן בעיניו של אחד המתפללים. משמים התעורר בו הרצון לקחת את הבחור לחתן, ומיד אחרי שבת שלח שדכן שיציע את הבת שלו לבחור הזה, וזאת מבלי שביירר עליו כלום.

הבחור שראה שרוצים אותו, נוכח שהוא שווה, זה נתן לו את הכוח לחזור לעצמו. הוא חזר להיות כאחד מבחורי הישיבה. שנזכה כולנו לשוב בתשובה שלמה.

(בסחון היומי ב-5 דקות - יום חמישי פרשת מטות מסעי - מס' 221)

מוויתור לא מפסידים

ביקשתי מיהודי שיעשה לי טובה, וקבענו שאשלם לו על כך מחיר מסוים. אותו יהודי אכן התאמץ והשתדל ועזר לי, אלא שבסופו של חשבון הוא ביקש תוספת של סכום ממש גדול. הוא טען שהוא עבד בשבילי הרבה יותר ממה שחשב בתחילה, אולם אני, שחשבתי שאכן מגיעה לו תוספת כלשהי, טענתי ביני לבין עצמי שאין זה מוצדק לדרוש כל כך הרבה.

בסייעתא דשמיא הטענות לא יצאו לאור. החלטתי לוותר, כי מוויתור לא מפסידים. התגברתי על עצמי שלא לומר שום מילה על כך שזהו ניצול. להפך: נתתי לו את הכסף במאור פנים, ואף הוספתי מילים טובות, על כך שהוא היה ממש האדם הנכון במקום הנכון, והעזרה שלו פשוט הצילה את המצב.

מאותו יום נפתחו לי שערי פרנסה. ההכנסות שלי גדלו בכל מיני דרכים וצורות, ובאותו חודש השתכרתי סכומים גדולים בהרבה מכפי שיערתי קודם לכן שאשכח. עכשיו אני מודה מכל הלב לאותו יהודי שעזר לי, על שהוא היה השליח לפתוח לי את צינורות השפע, בכך שוכיית לשמור על יחסים טובים בינינו, שהרי לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום. (יום שלישי פרשת פנחס תשפ"א, לילה, סיפור 4 / מס' סיפור 22273 אידיש)

אם העלון עדיין אינו מגיע לבית הכנסת שלך, מהיום זה בהישג ידך.

אחד אתה מקבל הביתה בכל פעם 20 עלונים. התקשר עכשיו ל-02-6209648, ותזכה גם אתה להאיר את העולם.

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

שאלה מספר 23

ידוע מאמר חז"ל, כי מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ליום הכיפורים. שאלתי היא, האם על ידי מידת הבטחון אפשר לשנות קצבה זאת לטובה, או שמא, מה שקצוב - קצוב הוא, בין אם בוטחים ובין אם לא.
ד.כ. מירושלים

הבטחון מביא ברכה

הרב יהושע כהן מירושלים, הרב משה דייטש מאלעד, הרב יצחק שפירא מאשדוד, הרב חיים מאיר דסקל מאלעד, הרב יעקב הללזון מנתניה, הרב דוד לייפער מירושלים, והרב יהודה גבירצמן מבית שמש: מי אשר מוקצב לאדם שפע רב, אך השפע מגיע בזמן ובמקום הלא נכונים. כפי שרואים אנשים הנשכרים בשכר רב, אך אין ברכה בכספם, הכסף אינו מספיק להם והם צוברים חובות רבים. מאידך גיסא, יש שמרוויחים מעט ויש ברכה במזונם, הכסף מספיק לכול. אכן כן, בראש השנה נקצבים כל מזונותינו, אך על ידי הבטחון מביאים ברכה בקצבה, ומונעים הוצאות מיותרות לתיקון נזקים. רעיון זה מובא במסכת ראש השנה (דף יז): לענין הגשמים, ע"ש.

'מעשה רב' מביא על כך הרב יוסף מנדלוביץ מירושלים: מסופר על הרה"ק הבית ישראל מגור זצוק"ל, שפעם רמזו לו אברכי הכולל שצריך להגדיל את המלגה. הגיב על כך ואמר: התבוננו, האם במשך זמן זה שבו למדתם ככולל, היו לכם הוצאות חריגות שיש בדרך כלל בכל בית, לרופאים, לבעלי המלאכה וכדו? האם אין חסונן של הוצאות כאלה, בגדת תשלום?

הרב אהרן בייפוס מרכסים: ידוע הסיפור מהבעל שם טוב הקדוש, ששאלו אותו על מאמר חז"ל "אדם נידון בכל יום" ומאידך גיסא איתא "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה". והשיב משואב המים, שיום אחד הוא התמרמר על הקושי שבפרנסתו, ולמחרת היה מרוצה ושמח. כן הדבר לגבי הקצבה, שאכן נקצבה הפרנסה על כל השנה, אך בכל יום נידונים אין יקבלו זאת, אם בשמחה או בצער. זאת היא תשובה גם לשאלתנו: כאשר יש בטחון, יש שמחה ושלווה, וכאשר אין בטחון, יש יגון ואנחה.

על ידי בטחון אפשר לשנות

במסכת ביצה (טז.) מסופר על שמאי הזקן, שכל בהמה נאה שהיה מוצא היה קונה לשבת, ואם מצא אחרת נאה הימנה, היה אוכל את הראשונה ומניח את השנייה לכבוד שבת. אך הלל הזקן היה נוהג אחרת, שהיה אומר: "ברוך ה' יום יום יעמס לנו", והיה בטוח שלשבת תגיע אליו בהמה נאה. מביא בזה הרב יעקב יוסף רתנברג ממודיעין עילית מספר 'מנחת הגרשוני' (עמ"ס ביצה), שהלל הזקן היה סובר שעל אף שמזונותיו של אדם קצובים, אך בבטחון אפשר לשנות את הקצבה. הרב אהרן כץ מירושלים מביא לנו את לשון המשנה ברורה (ס"ג סק"ב): "והסכימו הרבה פוסקים, שגם הלל מודה שכדברי בית שמאי עדיפה טפי, אלא שהיה בוטח בהי שבוודאי יזמין לו לשבת מנה יפה משאר הימים, וכדי לחזק מדת בטחוננו היה נוהג כן. אבל בשאר כל אדם, שאין בטחוננו חזק כל כך, גם הוא מודה דכשמאי עדיפה טפין, ע"כ. הרי לנו

מפורש שעל ידי מידת הבטחון אפשר לשנות את הקצבה. הרב שלמה שמעון רוטמן מבית שמש: מי שיש לו מידת הבטחון, מקבל כל צרכיו, אפילו נגזר עליו אחרת. והדברים מבוארים בספר 'חובות הלבבות', כפי המובא שם מאליהו הנביא, שהקב"ה זן אותו במדבר. ועוד כהנה וכהנה. הרב מרדכי הכהן מלאכי מביתר עילית: מהה"ל בספרו 'גבורות ה' וכן היערות דבשי כתבו: אילו חפצו הצדיקים לא היו מתים כלל, ואינם מתים עד שיסיכמו נפשם ונשמתם למות, ע"כ. אפשר להסמיק זאת לענייננו, שהלאו אין לך דבר קצוב יותר מחייו של אדם, ובכל זאת אצל צדיקים זה תלוי בדעתם. אם כן הרי הבטחון כוחו גדול, ומסתמא יכול להועיל לשנות הקצבה לטובה.

הרבה דרכים למקום...

הרב נפתלי קויפמן מבית שמש מביא שני הסברים: האחד על פי דברי האור החיים הק' (במדבר יד, טז) שגזירת ה' נאמר על שתי דרכים: אם זוכים הוא לטובה, ואם לאו וכי. כן הדבר לענייננו, שלפי מידת בטחוננו כך יקבל את הקצבה. ההסבר השני: מובא בספר הק' 'נועם אלימלך' (בהר) בשם הרבי ר' זושא: ה' יתברך שפעו שפע רב והשפע אינו מפסיק, אך למי שאין לו בטחון מפסיק השפע, ע"כ. יוצא מכך, שרק על ידי בטחון אפשר לקבל את אשר נקצב בראש השנה.

הרב אביגדור יעקב אידלמן מירושלים מביא לנו רעיון עמוק: בספר 'פלא יועץ' (ערך השתדלות) כותב חז"ל: "כבר מילתי אמורה, שלפעמים כך גזרה חכמתו יתברך, שלפי ההשתדלות והחריצות שיעשו כן יקום דבר", ע"כ. אמנם דבריו נאמרים על ענין ההשתדלות, אך ייתכן שכן הדבר לגבי הבטחון, שכפי בטחוננו כך נקצבים לו מזונותינו.

הרב ישעי' דייטש מירושלים: ביאמרי פנחס' (החדש), שער תורת האדם, (כד) מסביר דברי הגמרא "כל מזונותיו של אדם קצובים לו", שזה קאי כמה הנאות יינה האדם במשך השנה. נמצא לפי זה שאין בידו לשנות מאומה אשר נקצב. וכי האדם יכול למדוד מידת הנאותיו? הדבר מסור רק לריבון העולמים. מגיב בשינוט הרב דוד שטיין ממודיעין עילית: בעל בטחון אמתי, טוב לו במה שנקצב עבורו. ואינו צריך מאומה יותר מכך.

שאלה לעלון 72

קורה לפעמים אדם מאחר בבוקר, ואין לו זמן להתפלל כראוי מבלי שיאחר לעבודתו או ללימודיו בכלל. הסביר נותנת שיש להתחזק בבטחון ולהתפלל במתינות, כראוי, גם על חשבון האיחור, אך מאידך גיסא, איחור לכולל כרוך בביטול תורה, וגם איחור לעבודה כרוך בהרבה שאלות חמורות של בין אדם לחברו. מהי הדרך הנאותה לנהוג בה במקרה כזה?

ג.מ. - בני ברק

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 | שולחן 3 < 5 (לאחר בחירת השפה) | תמונת הקולטה מוגבל ל-3 דקות | במייל 023011300@gmail.com | תשובות יתקבלו רק עם מס' מלא ושם עיר ועד יום ראשון פרשת ראה. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

השפעה פרטית

מדבר שמעון מירושלים. אני פשוט נולדתי מחדש. 'שמעון' לפני שהתחבר להשגחה פרטית ו'שמעון' אחרי שהוא התחבר, זה פשוט 'שמעון' חדש. אני התחלתי פשוט חיים מחדש.

שמעון ב. - ירושלים

מצד המקילים

הבן שלי כבר הגיע לגיל 37, ועדיין לא התארס. לפני שבוע החלטנו להשתתף בזכות של 1,000 התקשרויות לקו, ובנסף לנו, בחלוקת עלונים ב-10 בני כנסת. תוך שבוע עלתה הצעה של שידוך, והבן התארס למזל טוב. תודה לך שהישועה הגיעה בזכות הפצת האמונה.

טלפון שהגיע למערכת

מצד הנותנים

קח גם אתה שותפות קבוע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הזוהר למזכי הרבים: בניס ובני בניס יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6231.742

העברה לבנק	ממלוח בדואר	בעמדות נדרים
לאתר סניף 902	ל.ת.ד. 5475	פלוס על שם
חשבון 57390056	ירושלים	'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרז אסתר וזוגי איריס בת סוליקה ויוצי"ח שיחי

עלונים ל-100 בתי כנסת

לזכות יצחק ירמיהו בן רבקה לאה, להצלחה וליווג הגון

עלונים ל-55 בתי כנסת

הודאה לה' יתברך על ניסיון ונפלאותיו עמנו, ובמיוחד בכל הקשור לתאונה שעברנו, ועל שיאצנו זכאים במשפט

עלונים ל-50 בתי כנסת

לזכות ח.ס.ת.י.ש., לאמונה ובטחון בה' מתוך שמחה

עלונים ל-40 בתי כנסת

בעילום שם, להצליח למכור או להשכיר את הדירה, בקלות ובמינימום טוב

להצלחת יצחק בן רחל חיה, ולרפואת שלום בן רחל ומרגלית בת רחל, ולע"נ ר' יצחק בן אוסי ז"ל

לזכות רבקה מרים בת עליה,

לרפואה שלמה ושתזכה ללכת ברגליה במהרה ולזכות אביב בנימין בן אורה, לרפואת הגוף והנפש

לזכות רבקה בת חוה,

ליווג הגון, לפרנסה ברוח ונבוקל, ולדידה בהרחבת הדעת

לע"נ ר' ישעי' ב"ר משה,

ולרפואת מרים בת חיה שרה

לזכות

תהילה חיה בת מרים מינדל, לרפואה שלמה

בעילום שם

לרפואה שלמה ולמצאת דירה בקרוב

בעילום שם

לישועה בפרנסה בשפע, ברווח ובנקל

בעילום שם

לפרנסה קלה ונקייה בשפע וברוח

בעילום שם

שיסתדרו התשלומים בקניית הדירה בנקל

בעילום שם

שתסתדר הבנייה בלי עיכובים, ועל הצד היותר טוב

בעילום שם

להצלחה במכירת הדירה ולהצלחה בוועדה

בעילום שם, לקניית דירה המרחיבה את הדעת בנקל,

בחסד ה' ומידו הרחבה

להצלחה בסגירת המרפסת בקלות,

בפתיחתו ובזול, לכבוד חג הסוכות

נקודה מתוך שיעורו המופלא של

הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

השותף שילם מאות אלפי דולרים!!!

כבר חיתן חמישה מצאצאיו, וכל החובות הם רק מהוצאות הנישואין. הוא חיתן שלוש בנות, ועל כל אחת מהן הוציא מאה וחמישים אלף דולר. שאלתי אותו: הרי שלוש כפול מאה וחמישים הם ארבע מאות וחמישים, וזה רק עבור הבנות, אז איך זה שיש לך חובות ירק' של שלוש מאות אלף דולר?

היהודי ענה לי: כשחיתנתי את בתי הראשונה הייתה סייעתא דשמיא, קרוב משפחה שלי שילם את כל ההוצאות. כיוצא בזה בנישואי הבת השנייה. כהנה וכהנה זכיתי לעזר ממעל.

אמרתי לאותו יהודי: תשמענה אוזניך מה שפיק מדבר סייעתא דשמיא! אתה מספר שהקב"ה עזר לך באופן פלאי. מדוע הוא לא המשיך לעזור לך? רק משום שחשבת שסתדר בעצמך. אתה רוצה לפרוע את כל החובות? לך לדרך הראשונה, תסמוך רק על ה', ותבקש ממנו! אכן כן. החפץ בסייעתא דשמיא, יש לו לבקש ולהתחנן בפני ה' שיעזור לו. "אחת שאלתי מאת ה'", כאשר יש לך משאלות מאת ה', עליך רק לקיים את "אותה אבקש", לבקש ולהתחנן. מספרים על הרב מברסק, שרבות היה חוזר ומשגן, ולעתים במשך דקות ארוכות, את הפסוק: "לישועתך קיוותי ה', קיוותי ה' לישועתך, ה' לישועתך קיוותי".

כולנו מתמודדים עם ההוצאות הרבות. להחזיק משפחה עולה הרבה כסף, הילדים דורשים את שלהם, צריכים לדאוג עבורם - לאוכל, לבגדים, ובבוא הזמן להשיאם. כל זה מסתכם בסכומים גדולים מאוד.

אין סתדרים? מהיכן מציאים סכומים כה אדירים? קודם כול - צריכים לחשוב: מי בכלל אמר שמוטל עלינו לדאוג על כך? כלומר, הגמרא אומרת (קידושין ל:): "שלושה שותפין הן באדם, הקב"ה, ואביו ואמו". למעשה יש לנו שלושה שותפים. הסביר נותנת שהשותף שהוא בעל יכולת יותר מן האחרים, הוא צריך לשלם את כל ההוצאות. ומי לנו יותר חזק מהקב"ה, השותף שלנו? ואכן, רבי עזר לאוני אנושים מבריתא העולם ועד עתה, ניזונים ומתפרנסים מידו הטובה, המלאה, הגדושה והרחבה.

מי שיש לו אמון מלא ואמיתי בשותף שלו, לא חסר לו כלום. הקב"ה מבקש מאתנו דבר אחד: אל תתערבו! תנו לי לנהל לבדי את העניינים. כל עוד איננו חוטבים בעניינינו, הוא עוזר ומסייע עלינו. ברגע שמישהו חושב שהוא יכול להסתדר לבדו, הקב"ה אכן נותן לו להסתדר לבדו... "ומי שבוטח בזולת ה', מסיר האלוקים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו" (חובות הלבבות).

הגיע אלי יהודי וביקש עצה לסיוע עם עול חובותיו, המסתכמים בסך של שלוש מאות אלף דולר! יהודי זה

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשולחן 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

ג'ליון מספר 24
פרשת עקב תשפ"א

על הפרשה

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

קיום המצות בזכות אברהם אבינו

והיה עקב תשמעון (ז, יב).

להבין למה נאמר בלשון עקב אפשר לומר דאיתא בגמרא ואמר רבי אמי
בר אבא בן ג' שנים הכיר אברהם את בורא שונאמר עקב אשר שמע
אברהם בקולי (בראשית כו, ה) חושבניה מאה ושבעין ותירין (נדריים לב,
א), ואברהם אבינו היה חי קעה שנים שנאמר ואלה ימי שני חיי אברהם
אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים (בראשית כה, ז), הרי
שהשנים שאברהם אבינו הכיר את בוראו היו עקב שנים, ולכן נאמר
בלשון עקב, לומר לך שבזכות אברהם אבינו תזכו לתשמעון.

[שבת מיהודה]

מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה (ז, יב).

מציינו בגמרא כי הא דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא
דבדיחותא וברחי רבנן לסוף יתיב באיתמא ופתח בשמעמא
(שבת ל, ב), ויש לומר שזה מרמז כאן, והיה, דאיתא במדרש
כל מקום שנאמר והיה שמחה (במדבר רבה ג,

ה), עקב, ראשי תבות קודם עסק בתורה, שתהיה בשמחה לפני למוד
התורה, ועל ידי זה תשמעון את המשפטים האלה, שתבינו אפילו את
המשפטים הקשים.

[בן לאשרי - ברכה משלשת]

סור מרע לעשות תשובה ואחר כך ועשה טוב להגיע ליראה

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה (י, יב).

אפשר לומר על פי מה דאיתא בשם הרה"ק החוזה מלוברלין זיע"א לפרש
את הפסוק כי עמך הסליחה למען תנרא (תהילים קל, ד), דאדם צריך
לעבוד מקודם על סור מרע, ורק אחר כך יזכה ליראה בבחינת עשה
טוב, וזהו פירושו של מקרא כי עמך הסליחה, שתעשה קודם תשובה
בבחינת סור מרע, ורק אחר כך למען תנרא, תזכה להגיע ליראה בבחינת
ועשה טוב, ואפשר לומר כאן, ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך,
שהקב"ה שואל ממך שתעשה תשובה, כדאיתא במדרש ועתה, אין
ועתה אלא תשובה, (בראשית רבה כא, ו), ועל ידי זה תזכה להגיע
למדרגה של כי אם ליראה, דהינו יראת שמים.

[באר מנחם]

זכות הרבים תלוי בקר!
רבבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הורד אינך פוסט אפליקציה והוא נא לה רבית הנכנסת לקר:
DAF.TFILOT.ORG

רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק ג'

ממעמקים קראתיך ה'

צח ופתאום חש, כי הוא עובר דרך כעין מנהרה צרה חשוכה וחנוקה מעט.

הוא משש את סביבותיו והגיע למסקנה, כי לבטח הוא נמצא במעי של דג גדול.

רב אחא היה נרעש ונסער. המצב החדש היה מזר לו מעולם לא התנסה בחוויה משנה כל כך.

אך מה עושים? – חשב רב אחא בלבו – "כיצד יוצאים מגיא צלמות זה?"

אך מיד שנין לעצמו: "גם פי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי".

כל אשר אוכל לעשות עכשיו הוא להתפלל לבורא עולם שיצילני" – אמר לעצמו.

רב אחא ידע שאין הוא האדם היחיד שהגיע למצב כזה, כבר הקדים אותו יונה הנביא אשר נבלע אף הוא במעיו של הדג ולא אבד את עשתונותיו אלא התפלל אל ה' אלקיו ממעי הדגה:

"קראתי מצרה לי אל ה' ויענני מבטן

רב אחא צף לו על גבי המים כשאינו יודע בין ימינו לשמאלו. הוא נסחף למרחק רב כשאין הוא יודע כמה זמן עבר עליו במצב זה.

מסביבו לא נראתה שום נפש חיה, לא היה זכר ליבשה, שום סמן לספינה קרובה או רחוקה, אפילו סירות דיגים לא נראו, רק מים ושמים, מים ושמים נראו לאורך כל קו האופק (הקו בו השמים והים נראים כאילו נוגעים זה בזה).

רב אחא לא יכל היה לדעת על הסכנה החדשה המרחפת על ראשו, הוא לא שער כיצד סכנה זו הולכת ומתקרבת אליו במהירות עצומה.

במרחק לא רב ממנו שחה לעברו לזיתן ענק אשר התקדם בזריזות לעבר טרפו, הלזיתן התקרב, פער את פיו לרוחה ובלע את רב אחא בשלימות ובבת אחת אל קרבו.

רב אחא שהיה באותו עת מעול בשל אפיסת כוחות הזדעזע לפתע והתעורר מעלפונו. הוא הרגיש מיד בשנוי שחל בו, הרי קודם צף על המים במקום מואר ונשם אויר

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אזכר
כרך
נושאים

שאלו...

ותשלכני מצולה בלבב ימים... כל משברך וגליך עלי עברו.
אפפוני מים עד נפש תהום יסבבני סוף... לראשי.
בהתעטרף עלי נפשי את ה' זכרתי ותבוא אליך תפלתי..."

רב אחא שגן בעל-פה את אשר זכר מתפלתו של יונה הנביא כשהוא מתפלל להקדוש ברוך הוא שיושיעו מצרה זו כשם שהציל את יונה הנביא בזמנו.
"רבנו של עולם" – אמר רב אחא בהיותו במעמקים – "אינני יודע כיצד נקלעתי למקום כה רחוק ושונה, אלא עזרני נא להנצל, האר את עיני כיצד אוכל לצאת מכאן לאור העולם, להגיע אל היבשה, הרני מקבל על עצמי – א-לי שבמרומים – כי אם תחון את חיי ותצילני אחיה למענה ואשתדל לספר את חסדך ברבים".

כך התפלל רב אחא שעה ארוכה עד כי חש שנגולה אבן מלבו, הוא היה סמוך ובטוח פי עתה קרובה שיעתו לבוא.

הוא משש את סביבותיו ולפתע נתקל בקרבו... אותה חרב חדה אשר האנשים המכבדים בבבל חגרו לבגדיהם דרך קבע כסמל של כבוד.

על חרב זו לא ותר רב אחא גם בהיותו בלב ים, הוא לא התפתה להשליכה אל המים, כי האמין שהיא עוד עשויה להביא לו תועלת בעתיד.

מיד הוגיע את מחו במחשבה: כיצד חרב זו אשר נותרה לו שריד אחד ויחיד מכל אשר לו – תוכל להועיל לו בעת מצוקה.

ונה, נצנץ במחו רעיון: הוא נטל את חרבו והחל לחתוך את אבריו של הלוייתן שהיו סביבו. את האברים המבותרים (החתוכים) ואת הדם הרב שנטף מהם אסף רב אחא בפניה אחת והמשיך במלאכתו.

הוא המשיך לחתוך הלאה אברים נוספים והניחם בפניה שהועיד עבורם והלוייתן הענק אשר ודאי לא תאר לעצמו כי ה"טרף" שמצא לו ובלע לקרבו פנימה לפתע יקום כנגדו ויבטר את אבריו. הוא לא מלל ולא פלל, כי רב אחא שנבלע לקרבו ימית אותו מתוך גופו פנימה.

הלוייתן הענק מת ורב אחא מצוי בתוכו חי וקיים. וזאת עליכם לדעת, קוראים חביבים, פי דגים, כרישים, תנינים ושאר בעלי-חיים המצויים בים מסגלים להמצא במים רק בעודם חיים. אם הם מתים מסבה כל שהיא, מיד גופם עולה וצף על-פני המים.

כך קרה גם לגופו של הלוייתן אשר מת כתוצאה מחתוך אבריו. הוא מיד עלה וצף על-פני המים, ורב אחא חש מיד בשנוי.

אולם מה יהא עתה? כמה זמן יוכל להשאיר בתוך גופו המת של הלוייתן? רב אחא ידע שלא יאריך הזמן והוא עתיד להגיע בקרוב ליבשה.

מנין היה לרב אחא בטחון כה רב שהנה הוא יגיע ליבשה?

רב אחא שהיה כידוע אחד מגאוני עולם והפיר את פלאי הבריאה, ידע כי הקדוש ברוך הוא קבע חקים לבריאה, הן לים והן ליבשה. אחד מחקי הים הוא שאין הוא מסגל להחזיק בקרבו גוף מת, הים פולט מתוכו כל גוף שאין בו רוח חיים.

"אם כך" צהל בלבו רב אחא, "הרי התקבלה תפלתי, יש להניח כי בקרוב תפלט גופתו של הלוייתן אל היבשה".

רב אחא הודה להקב"ה על התבונה שהיא נתן לו ועל העצה המפלאה שהאירה את עיניו כיצד להחלץ מן המצר.

המשך בשבוע הבא בעזהש"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'
מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!
 קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

לְעֻוֵי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהָיְאָרְצִיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

י"ח אב - מרת בילא מינדל ב"ר גור ארי' רוזנבוים

י"ח אב - מרת רבקה ב"ר דוד שימל

י"ח אב - מרת מרים ב"ר יוסף נפתלי שטרן

י"ח אב - מרת צירל ב"ר אברהם גרין

י"ט אב - ר' אברהם יודא ב"ר פסח אליעזר

י"ט אב - ר' ישראל דוב ב"ר יוסף כץ

כ' אב - מרת פרידא רבקה ב"ר מאיר ראובן טויבר

כ' אב - עלכה ב"ר אהרון

כ' אב - הב' שיינדל ב"ר יוסף משינסקי

כ"א אב - רבי אהרון בהג"ר ישכר דב "מבעלזא" רוקח

כ"א אב - ר' יעקב יוסף ב"ר משה

כ"א אב - ר' חנוך זונדל ב"ר אלכסנדר זליקוביץ

כ"א אב - יצחק ב"ר דוב

כ"א אב - מרת ברוניא ב"ר יוסף

כ"א אב - הב' יחזקאל שרגא ב"ר אברהם יעקב טוונהיים

ט"ו אב - אברהם יעקב פנחס ב"ר יחיאל

ט"ו אב - מרת מלכה ב"ר יצחק ווייס

ט"ו אב - מרת גאלדא ב"ר דוב צימרמן

ט"ו אב - הב' אלכסנדר ב"ר משה מנחם הרשטיק

ט"ז אב - ר' יעקב חנניה ב"ר אהרן מרדכי פריימן

י"ז אב - ר' פסח ב"ר יצחק קרוינגברג

י"ז אב - ר' משה ב"ר שאול יעיש

י"ז אב - מרת מלכה ב"ר דב אייגלר

י"ז אב - מרת גאלדא רבקה ב"ר חנני' יו"ט ליפא וולף

י"ז אב - מרת דבורה ב"ר משה וולף

י"ז אב - מרת מזל ב"ר משה

י"ז אב - מרת נעכא ב"ר מאיר

י"ח אב - ר' יוסף ב"ר מנחם מנדל ראט

י"ח אב - ר' בצלאל ברוך ב"ר יצחק משה "ברכת בצלאל" יעקובזון

י"ח אב - ר' אהרן שמחה ב"ר בן ציון

י"ח אב - מרת פעסיל מרים ב"ר זאב קורן

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמֹת, וְאוֹלֵי גַם תִּזְכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתִּתְקַיֵּם בְּסוֹף הַחֶדְשׁ!!!

אֶפְשָׁר לְהִכְנִס מִיּוֹם שְׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדְשִׁית (פְּעַם אַחַת עַל כָּל מִשְׁמִיחַ) וּבִסְר
הַכֵּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדְשׁ.

אִז קְדִימָה חִיגוּ עֲכָשׁוּ לְקו יְלְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָה!

יְלְדִים יְקָרִים שִׁמּוּ לִבְ: הַהִגְרָלָה נֶעְרַכֶת לְפִי
מִסְפְּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הַתְּקַשְׁרֶתָם, לִכֵּן חֲשׂוֹב
מְאֹד שֶׁתִּתְקַשְּׁרוּ בְּכָל פְּעַם מֵאוֹתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְּשִׁימוֹת הַשְּׁבוּעִיּוֹת הַמְּזֻכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות
המופיעות בעלון זה.

2 << אומרים בסעודת השבת דבר תורה
המופיע בעלון זה

3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות
בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

077-204-9772

נָתַן לְהַרְשֵׁם לְהִגְרָלָה אַךְ יוֹרֵק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

באר בשדה

גליון מס' 294

פרשת עקב ה'תשפ"א

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעין - לפנה"צ
כולל אברכים לחודא - אחו"צ
חוב מרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתוך גני ה"חיים" * עקבי אברכים
רח"ו רש"י 5 אלעז
מתוך בית התלמוד תורה
רח"ו רש"י 9 אלעז
מתוך המכון לשיעור קטנה
התורה - תורת - אלעז
רח"ו רש"י 3 אלעז

בית שטפנשט - נבנתים
קבר התיק שטפנשט
רח"ו רש"י 1 נבנתים
כולל אברכים * בית נסות * מדרשי
* מרכז מתבנים לתיק

הנסות אורחים ושי"ב ברוינה
לקבוצת יורדים - ברוינה מראש
מתוך קבר האומרי הראשון שטפנשט
רח"ו רש"י 2 עני * מקור ראשי - רוינה

מפעל קמחא דפסחא
עזר וסייע לשימור תורתנו בימי
התנים ושבתות פסח.

אור מתורתנו
שיעורי תורה ברחבי הארץ, נסח חיזוק
ועזרי יחודים לעם בשבתות, בהשתתפות
גדולי המשפיעים ומכובדי הרבנים

הספריה התורנית ומזיאון
להנצחת יחודות רוינה
וזכר הצדיקים שטפנשט.

מזבזי תורה
"תורת אמת" - שטפנשט
לדורות מאז רבותינו הקדושים
לבית שטפנשט - רוי"ח - וחכמי רוינה.

מפעל האנגליקולופיה
החכמי רוינה

מספרי המכון ניון להשיג
במשפחה המודעות
אנגליקולופיה - עבודות בית רוי"ח

אמנות אמת - שטפנשט
* שטיף מודר - רוי"ח
* עבודות סולנים - ניון
* עלי נבזח
* ח"א עניני כותב מילה,
* ח"ב עניני תאקט,
* ח"ג עניני עישון עבודה מאני.
* למדו עניני - דרכי הלימוד
* כבודו של משה - ננו שטפנשט עתיקים
* אלכום עם שני דיסקים

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבוצת הגליון של שבע
כדאי ל: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבוצת הגליון של שבע
כדאי ל: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבוצת הגליון של שבע
כדאי ל: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבוצת הגליון של שבע
כדאי ל: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

שמחה להשי"ת שבני ישראל מעלים את עניני הנשמות

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה (ו), יב) מבואר בשם הבעש"ט זל"ה על הפסוק "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים" (שיר השירים ז, ו) דאם בא לאדם תענוג מאיזה דבר שיהיה, מיד יעלה בדעתו ויחשב בעומק ובאמת מי ברא דבר זה, ועל ידי כן ידבק עצמו בכורא ית' שהוא מקור התענוג, ולא בתענוג הגשמי הגרוע. וזה "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים", אהבת השי"ת שנובעת מההתבוננות בעקבות התענוגים. ובזה מבאר הרה"ק רבי צבי מליסקא בעל "אך פרי תבואה" את הפסוק "והיה עקב תשמעון", שע"י הדברים הגופניים שמכונים בשם 'עקב', תשמעון את המשפטים האלה. ולכן נאמר 'והיה' לשון שמחה, שיש שמחה גדולה לפני הבורא ית' אם הדברים הגשמיים מתעלים, ע"י המחשבות הטובות הנ"ל.

(אך פרי תבואה)

שמחה גדולה לה' כשגם הנשמות בדרגות נחותות ישמעו וישגו השגות בכו"ת

והיה עקב תשמעון (ו), יב) מרן הסב"כ מרוז"ץ פירש ידוע דבכל דור ודור הנשמות הולכות ומתקטנות, ובדור האחרון יהיו הנשמות קטנות מאוד, ויהיו נקראים בחי' רגלים, כמו שהרגל הוא הסוף של האדם. ואיתא עוד (ילקוט תהלים תת"ז) רגליו של דוד מוליכות אותו לבית המדרש, והיינו שכל כך הפך החומר שלו לצורה, עד שאפילו רגליו של דוד היו מרגישין יראת הבורא, ומכל שכן לבו ומוחו. וזהו שאמר בזה"ק "רמטי רגליו ברגליו", היינו שאף הרגלים שהם הסוף של האדם, וגם הנשמות הקטנים גם כן ירגישו בעצמם יראת הבורא ית"ש. וזהו כוונת הכתוב "והיה", - לשון שמחה - היינו השי"ת מקבל תענוג מזה כשיהיה "עקב תשמעון וגו'", היינו כנ"ל שגם הסוף של האדם דהם הרגלים הנקראים עקב, וכמ"ש רגליו ברגליו, גם הם ישמעו וישגו השגות הבורא ית"ש.

(עירון קדישין השלם)

מהמדרגות הקטנות בעבודת ה' יגיעו למדרגות גבוהות

'והיה עקב תשמעון' (דברים ז, יב). פירש הרה"ק רבי אהרן מסאדיגורה, 'והיה' הוא לשון שמחה. 'עקב' תשמעון את המשפטים. 'עקב', הוא מדרגה קטנה - 'עקבו של אדם'. היינו: אף שתשמרו את המצוות במדרגה קטנה, שלא תבינו את טעמי המצוות, אבל אם הם יהיו בבחינת שמחה - 'והיה' - כי אזי 'ישמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד, אשר נשבע לאבותיך'. אבות - הוא בחינת גדלות, אזי תגיעו בעבודת ה' במדרגות גדולות."

(קדושת אהרון)

להתחיל במצוות מהקל אל הכבד

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשייתם אותם (ו), יב). וכתב רש"י ז"ל: "אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון". ולכאורה, למה דוקא המצוות הקלות הללו הם

לאבותיך (ו), יב) פירש הרה"ק מזלאטשוב בעל "האורה לחיים" והיה עקב תשמעון, שמחה גדולה תהיה במרום, באם 'עקב' כלומר בסוף של הגלות קודם ביאת הגואל, בשעה שתהיה נחוצה מסירות נפש לשמור התורה, ובכל זאת 'תשמעון' אתם ולא תרפו מן התורה. (אורח לחיים)

ככל פסיעה יש להתבונן אם היא רצון הבורא

היה הרה"ק רבי משה ליב מסאטוב מפרש ואומר, 'והיה עקב תשמעון' (דברים ז, יב), פירש כי בכל פסיעה שאדם פוסע ברגליו, צריך לשמוע - לשון הבנה, והתבוננות אם יש בפסיעה זאת צורך גבוה, רצון השי"ת, ואם לאו לא יפסע, וכך בכל מעשיו יתבונן אם יש בהם לשם שמים, יעשה ואם לאו אל יעשה.

(כ"ק מרן אדמו"ר מבוהוש ז"ע)

ברכת הבנים רק עם ברכת הפרנסה

ואהבך וברכך וברך פרי בטןך (ו), יא) במסורה יש בתורה ב' פעמים 'וברך' אחד בפסוק זה 'וברך פרי בטןך', ואידך 'וברך את לחמך' בזה באה המסורה לרמוז שברכת 'וברך פרי בטןך' נחשבת לברכה רק אם יש גם 'וברך את לחמך' כלומר באם שנותן השי"ת ביחד עם הבנים גם פרנסה ואפשרות איך לגדל את הפרי בטן, אבל בלי פרנסה, ברכת פרי בטן אינה ברכה שלמה.

(אור פני משה)

שלוות הגויים היא שמעלה את זכות בני"ל לשלוח ובריאות

ואכלת את כל העמים (ו), טז). כידוע היה מרגלא בפומא של הרה"ק הרב"ר יושא לברך כל בר ישראל בלשון הזה "תהיה בריא וחזק כמו גוי". ופעם ביאר את כוונתו שרצונו לומר שלפעמים יהודי זה שמברכו אינו ראוי לזה, מכל מקום ראוי לו ליהודי להיות בריא וחזק, כי הלא הגוי שאינו עושה שום מצוה ממצוות התורה והנה הוא בריא אולם כל שכן לאיש ישראל, שמגיע לו להו בריא וחזק. והרה"ק ה"דעת משה" מקוונץ ביאר את דבריו וכתב: הנה שיחתן של תלמידי חכמים צריכין לימוד, ובודאי מרומו דבר זה בתורה והיכן רמוז הכתוב. ונראה שמרומו בפרשתינו שכתוב "ואכלת" שתאכל כל טוב, ושמה חלילה יהיה מקום למדת הדין לחלק שאינו הגון וכדאי. לכן גמר אומר, "את כל העמים", הלא כל העמים ההולכים איש בשם אלהיו יושבים שלמים ושקטים דשנים ורעננים, מכל שכן שראוי לנו כן טוב, שאנו בני קל חיי, ואנחנו נלך בשם אלקים חיים ומלך עולם, אמן.

(דעת משה)

(גנזי ישראל)

לחזור בתשובה בעוד מועד

הרה"ק מאפטא פירש עה"פ והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשייתם אותם (דברים ז, ב), והיה עקב תשמעון, הרי בסוף ממילא יהיה 'תשמעון', דהיינו שבני ישראל יהיו חייבים לשמוע, ולקיים את התורה והמצוות ולשוב בתשובה, יען כי הקב"ה יעשה הכל לבלי ידח ממנו נידח, כדאיתא בגמ' (פנהדרין יז): מעמיד עליהם מלך קשה כדי לעורר את ישראל ולהחזירם בתשובה, וזה ענין מאמר הכתוב והיה עקב תשמעון, שלבסוף יהיו מוכרחין לשמוע, ואם כך מדוע לחכות עוד, דהיינו 'ושמרתם', מלשון המתנה כמו 'ואבינו שמר את הדבר', מדוע תמתינו עוד, אלא 'ועשייתם אותם', חזרו מיד בתשובה וייטב לכם.

מצוות ישוב א"י - מצוה קלה שדש בעקביו

והיה עקב תשמעון (דברים ז, יב), מפרש רש"י מצוות קלות שאדם דש בעקביו, והקשה אחד מצדיק הדרות, וכי למה רש"י הלשון "מצוות קלות שאדם דש בעקביו", כאילו שבני ישראל דורכין ברגליהם על המצוות, האם לא עדיף לנקוט בלשון נוסח טוב ומעודן יותר, ותירץ שבאמת לשון רש"י הוא לישנא דמעליותא, וביאר כי הנה פרשת עקב ממתיימת בירושת ארץ ישראל, והפסוק אומר (דברים יא, כד), כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם יהיה, והכוונה בזה למצות ישוב ארץ ישראל, וזו היא מצוה שאדם דש בעקביו, שע"י הפסיעות שהולכים בא"י ומה עוד שמתגוררים בארץ ישראל, בזה מקיימים מצות ישוב ארץ ישראל, וזהו המצוות קלות שאדם דש בעקביו, מצות ישוב ארץ ישראל, וכן אמרו חז"ל (כתובות ק"א), על הפסוק שמדבר בענין ארץ ישראל, (ישעיה מב, ה) ורוח ההולכים בה, כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל מובטח לו שהוא בן העולם הבא, ואלו הן המצוות שאדם דש בעקביו, המצוה של ישוב ארץ ישראל, ואפילו סתם הליכה בארץ ישראל.

שמחה בשמים כשבנ"י מוסרים נפשם לקיום המצוות

והיה עקב תשמעון... ושמרתם ועשייתם אתם ושמר ד' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע

צדיקים וקדושים מופשטים לגמרי מעניני אכילה,

ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבתוך (א.ח) סיפר הרה"ק **מצאנו** קלוינובורג זי"ע על הרה"ק **הישמח משה** זי"ע שפעם אחת נטל ידיו לפסודה, התישב ליד השלחן ושקע במחשבותיו הקדושות לזמן מה, לפתע נתעורר ממחשבותיו, ופנה למשמש ושאל: מדוע אינכם מביאים מים אחרונים? נענה המשמש ואמר: הרבי עדיין לא אכל! הא, לא אכלתי! אם כן הבא את האוכל והמשיך וסיפר כי מעשה כעין זה אי פעם אצל אביו הרה"ק **מרודניק** זי"ע, איך שפעם בסיום הסעודה, שקע ברעיוניו הקדושים לזמן מה, משנתעורר שאל את המשמש, מדוע אינך מביאים את האוכל? השיב המשמש, הא הרבי כבר סיים לאכול, אמר אמר"ר מרודניק, אם כן אנא הבא מים אחרונים. צדיקים וקדושים אלו היו מופשטים לגמרי מעניני אכילה, ולא הרגישו אם אכלו או לא. וזה פירושו הכתוב **"ויאכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך"**, כאשר בני ישראל אכלו את המן לחם רוחני, היו בבחינה זו, **"אשר לא ידעת"**, לא ידעו כלל אם אכלו או לא.

(שפע חיים)

"הצדיקים" המתחזים רעבו בעת ירידת במן

ויענך וירעבך ויאכלך את המן (ח, ג). לכאורה קשה אם האכילם את המן הרי לא היה ויענך וירעבך. וסיפר הגה"צ רבי **פאלא זילבר זצ"ל** אב"ד פריימאן ששמע מאחד מנכרי הרה"ק **מנארליץ** פירוש בדרך צחות על הפסוק **"ויענך וירעבך ויאכלך את המן"** דהכתוב מדבר מאלה המתקראים צדיקים אך אין תוכנם בכרם, דאמרו חז"ל כי לצדיקים היה יורד המן בפתח ביתם, ולרשעים נפל המן רחוק מפתח ביתם והוצרכו לילך רחוק ללקט את המן, נמצא לפי זה כי להרבה מאותם המתחזים כצדיקים ורביים ובאמת אינם כן, והמן שלהם נפל רחוק מפתח ביתם, והיו בושים לצאת ללקוט את המן, והמתני עד שכל העם לקטו, ואחר שכולם חזרו לביתם, הלכו "רביים" אלה ללקוט המן שלהם, וזה פירושו ויענך וירעבך שרעבו עד שיכלו לצאת ללקוט ורק אח"כ ויאכילך את המן...

(תרו בלבנון)

מועל הכל היא ההודאה לה' שהוא אלוקינו

ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך (ח, י) בנוסח ברכת המזון אנו אומרים **"נודה לך ד' אלקינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה וכו' ועל בריכתך וכו' ועל תורתך..."** ואחרי כן אנו אומרים **"ועל הכל ד' אלקינו** אמחנו מודים לך", וביאר הרב הקדוש הרבי **ברוך ממעזיבזו**, דהנה בברכת ההודאה אנחנו צריכים להודות לה' באנחנו מפרטים על זה ועל זה, כמו ארץ, ברית, ותורה, אולם בסוף אנו מסיימים **"ועל הכל"** יותר מכל ההודאות "ד' אלקינו אנחנו מודים לך" השי"ת, שזכינו שאתה ד' אלקינו ולא תעינו חס ושולם מאלקותו ית"ש.

(הרה"ק רבי יעקב שמשון משפוטוקא זי"ע)

לשבוע מברכת המזון

ואכלת ושבעת וברכת את ד' אלקיך על הארץ הטבה אשר נתן לך (ח. ט) הרה"ק רבי **שלמה מאקארליץ** זי"ע היה דורש על פי דרכו את פסוק זה ואמר **"ושבעת וברכת"** שאפשר לומר על דרך המוסר **"ואכלת ושבעת"** אבל לא מן האכילה כי אין מן **"וברכת את ד' אלקיך"** תבוא השביעה שלך, מעצם קדושת האמירה של תבות ברכת המזון.

צדיקים אינם שוכחים מהבורא ית'

השמר לך פן תשכח את ד' אלקיך (ח. יא) אזהרת התורה **"השמר"** פירושו חז"ל הוא מצוות **"לא תעשה"** ומה מאד נזהרו צדיקים בלאו זה, לבלי לשכוח אף רגע ואף לא להסיח דעת מהבורא יתברך. מסופר כי הרבי ר' **בונם מפשיסא** זי"ע נכנס פעם אל רבו הקדוש **מליבולין** זי"ע ומצאו יושב ודווג מאד, וכאשר ראהו התנצל דאגת ליבו אשר קודם בואו

"והיה" היינו שתאבד מדת השמחה, עיי' **"תשכח את ה' אלקיך"**. האופן הגי' **"והיה אם שכוח"**, היינו כאשר תשכח את ה' אלקיך והיה לך עוד מזה שמחה, ולא יהיה לך מזה שברון לב ורוח נשברה, על אשר עזבת את הבורא ב"ה, אז עבירה גוררת עבירה ו"תשכח את ה' אלקיך" מכל וכל.

(עירין קדישין השלם)

אם שוכחים מהשמחה אפשר ח"ו להגיע לשכחת הבורא ית'

סיפר מרן ה"אהלי יעקב" **מהוסיאטיץ**: שבסאדיגורה בימים טובים בשנה האחרונה לחיי מרן הסב"ק **מרז'ין זצוק"ל**, היה חלש מאוד ולא חש בטוב והחסידיים הלכו קדורנית לרגלי חולשתו של הצדיק. והנה בשמחת תורה הופיע בחלון ואמר-שאל: שמחת תורה היום, מדוע אינכם שמחים? וענו: איך אפשרות להיות בשמחה, אם הרבי אינו בשלימות הבריאות. ויאמר להם: כתיב **פרשת עקב** - (הברים ה, יט) **"והיה אם שכוח תשכח את ה' אלקיך"**, והיה' - לשון שמחה, **"אם שכוח"** את השמחה, ח"ו אפשר להגיע לידי **"תשכח את ה' אלקיך"** וגו'. ויצו ללכת אל בית היין ולשתות על חשבוננו, כך וכך, כמובן שהם הוסיפו אבל ללא הועיל. אחר שמחת תורה שאלו אם יוכלו למסור פתקאותיהם, ויאמר להם: לכו אל בני רבי שלום יוסף, אני מבטיחם כי ברכותיו יפעלו בברכותי אני.

(רשפי קודש - ררו"ז)

השאלה העיקרית כבי"ד של מועלה האם יש לך יראת ה'.

ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך כי אם ליראה (י. יב). ביאר הרה"ק **מאפסא** על פי מאחז"ל (שבת לא). בשעה שמכניסין את האדם לדין שואלים אותו ואומרים לו **נשאת ונתת באמונה**, קבעת עתים לתורה וכו' ואפילו הכי העיקר הדרישה ממנו אי איכא יראת ה'. וזה **"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך"**, הכוונה שכל השאלות שיאמרו לך ביום הדין מה שהשי"ת שואל מעמך הכל היא כי אם ליראה ר"ל, אף אם קיימת כל הדברים שישאלו ממך עכ"ז השאלה העיקרית תשאר אם יש לך יראת ה'.

(אוהב ישראל)

בכדי למוול ערלת הלב יש לשוב גם על עיונות ה"כאילו"

ומלתם את ערלת לבבכם (י. יט). מתאמריה בשם מרן הסב"ק **מרז'ין**, הפירוש של מאמר חז"ל (שבת קל"ז) **מל ולא פרע כאילו לא מל**, דידוע פירוש הפסוק **"ומלתם את ערלת לבבכם"**, דהיינו להסיר את כל המדות הרעות, וזהו **"מל"**, פירוש, אחרי שבן ישראל עוסק בטהרת המדות כל הימים ורואה שעדיין **"לא פרע"**, פירוש, שלא הגיע עדיין לשום מדה טובה ולא נתגלה אמיתות לבבו בטהרת המדות, אזי ידע אשר המעבך הוא על אשר לא עשה תשובה על כל **"הכאילו"** מאמרים בחז"ל וחושב שרק על עיקרי העבירה צריך לעשות תשובה.

(מעשה אבות)

מדוע לא נצטוונו "בכל מאודכם" בפרשה שניה של ק"ש

והיה אם שמע וגו' ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם (יא. ג). הקשה האוה"ח בק' למה לא אמר **"ובכל מאדכם"** כסדר האמור בפרשת שמע ועיי"ש תירוצו. ומרן הק' **מרז'ין** תירץ, שבפרשה ראשונה הוא קבלת עול מלכות שמים, ואז שפיר חל החיוב **"בכל מאדך"**. אבל בפרשה שניה הוא עול מצוות ולא שייך **"בכל מאדכם"**, כי מצוה היא עד שליש במצוה (כ"ט ט), והמבזבוז אל יבזבוז יותר מחומש (כתובות ס"ז). (עשר אורות)

נכשל ועבר על הלאו השמר לך פן תשכח בהסחיו דעתו זמן מה מהשי"ת, נענה הרבי ר' **בונם** ואמר לו: רבי, הלא ידוע מאמר חז"ל **אם שכח עומר בן סאתיים** בשדה אינו שכח כי מחמת חשיבותו יזכר בו תיכף, ו"שכוח ולבסוף זכור אינה נחשב שכחה" ובטוח אנכי - גמר דבריו - אשר גם אצל הרבי היסח הדעת של רגע אינו נחשב לשכחה יען מחמת אהבתו אל הבורא יתברך יזכר בו תיכף והיה דינו כ"שכוח ולבסוף זכור"!!! החייתני וישר כחך השיב לו רבו הקדוש.

כשיהיה לבני ישראל שפע והרחבה יוכלו לקיים כל העת את ה"שיית"

פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך וגו' (ח, יב-יד). הרה"ק רבי **מאיר מפרעמישלאן** זי"ע היה מפרש פסוק זה ע"פ דרכו וכך אמר: אנא רבוש"ע, בבקשה ממך, תנסה נא ותבחון בדרך זה את ישראל גזור עליהם גזירות טובות. בראשונה תגזור על כל אחד מישראל פרנסה בהרחבה, היינו **"תאכל ושבעת"**. ואחר כך **"ובתים טובים תבנה וישבת"**, שתהיה לכל אחד דירה נאה לישב בה. ואחר כך תגזור שיהיו לכל אחד בקר וצאן לרוב, וזהו **"ובקרך וצאנך ירביין"**. ואח"כ **"וכסף וזהב ירבה לך"**. ואח"כ **"וכל אשר לך ירבה"**, היינו לגדל כל אחד את בניו בשובה ונחת, ואז **"ורם לבבך"**, כי אז יהיה לכל אחד מישראל הרחבת הדעת וגדלות המוחין. **"ושכחת את ה' אלקיך"**, מלשון שכחה מילתא, דהיינו כאשר יהיה הרחבת הדעת, יהיה כל אחד מישראל שכיח עם השי"ת דהיינו לקיים בכל רגע ורגע **"שיית ה' לגנדי תמיד"**.

(דברי מאיר)

*

ורם לבבך ושכחת (ח, יד) (גם הרה"ק ר' **ליב שרה"ס** דרש את הפסוק **"ורם לבבך ושכחת את ה'א"**, כאשר העשירות תהיה לבני ישראל על ידי זה **"ורם לבבך"** ירומו לבבותיהם, ועיי' **"ושכחת"**, יהיו הם שכחים ומצויים תמיד אצל השי"ת, מחמת שאין להם שום דאגת פרנסה, יש להם זמן לחשוב היאך להתקרב להשי"ת.

(נפלאות חדשות)

גם ביראת שמים אין לומר "כוחי ועוצם ידי עשה החיל הזה"

ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה (ח. טז). הרה"ק **מרז'ין** פירש שהכוונה היא גם על עניני יראת שמים, כי יש כמה מדרגות ביראת שמים, וצריך האדם להתפלל להשי"ת שלא יטעה ח"ו במידה של יראת שמים ויתפאר בלבבו לאמר **"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה"**, כי רק הוא יתברך **"הוא הנותן לך כח לעשות חיל"**, בתורה ויראת שמים.

(באר יעקב חיים)

ג' פירושים "אם שכוח תשכח" מרן הסב"ק מרז'ין

והיה אם שכח תשכח את ה' אלהיך (ח. יט). ג' פירושים היה מרגליה בפומיא דמרן הסב"ק **מרז'ין** על הפסוק **והיה אם שכח תשכח את ה' אלהיך** (ח. יט) אופן א': והיה אם שכח תשכח, פירוש שתשכח ששכחת את ה' אלהיך וזה כמובן דבר נורא וחמור. האופן הב': מרן הסב"ק הקשה, מה הוא שייכות השמחה לכאן, דהרי **"והיה"** בכל מקום הוא לשון שמחה (כ"ד מב, ג), ולשמחה מה זו עושה (קהלת ב, ב). ופירש, דאם האדם נופל במרה שחורה והוא בעצבות ח"ו ותשכח ממנו מדת השמחה, אזי אינו יכול לעבוד את ה', כי על ידי המרה שחורה האדם מרחק ומנתק את עצמו מדביקות הבורא יתברך, וממילא בודאי ישכח את ה' ח"ו, כי עזו וחדוה במקומו (ה"א טו, כז). אבל בהיותו דבוק בשמחה ממילא יזכור גם את ה'. וזהו הפירוש **"והיה אם שכוח"**, כשתשכח את

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כפ"ח) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות לשמיעה ולכאב אזנים

הדיה עקב תשמעון (ה.י.)

לכאב אזנים

אם יש לו כאב גדול באזנים, יטיף בהם מיץ שומים, וכל זמן שכואבים לו האזנים ימעט באכילת בשר.

(שבילי אמונה נתיב ד שביל א)

להמיות קול באזנים

אם יהיה באזנים המיות קול והוא שמשמעת קול תמיד, יזהר מהמרחץ ומן התנועות החזקות, וירתיה מרה של כבש ושמן זית יקח ויטיף בו.

(שבילי אמונה נתיב ד שביל א)

אם יכנס דבר לתוך האוזן

אם יכנס איזה בעל חי לתוך האוזן, יכניס שם דבר מתוק כמו צוקיר או חלב, ואם הבעל חי עדיין חי, ימיתו אותו בדברים מלוחים כגון מי רגלים או דברים מרים וכיוצא בה. אם נכנס באוזן פרעוש, יכנס שם שער של כלב. אם נכנס איזה גרעין וכיוצא בו, יתן בחוטמו 'ניסוורציל' דהיינו שמריצ"ה, ויסגור נחירי החוטם והפה, ואז יצא הגרעין מן האוזן.

(מפעלות אלקים אות מח-ג)

אם נכנס בתוך אזנו איזה אבן וגרעין וכיוצא, יבקש להוציאו על ידי דבר הדבק וכו', או ישים בחוטמו דבר המביא עיטוש ויסגור פיו וחוטמו.

(אוצר החיים (צהלון, ויניציאה תמ"ג) החקירה הג' מחלאים שבאזנים)

תולעים באוזן

אם תילדו באוזן תולעים, רפואתו שירתיה על האש חמאה ומלח הרבה יחיי, ויטיף בו חם כמו שיוכל לסבול.

(שבילי אמונה נתיב הרביעי שביל א)

הברה באזנים

לקול הברה באזנים, יטיף לתוך האוזן מין שמן הנעשה מקליפת אתרוג.

(מפעלות אלקים אות נג-נד)

רפואה לכאב האוזן

לכאב האוזן, רפואה בשם חכם אחד, קח מרה, אין נפקא מינה הן מרה מבהמה הן מעוף ודג, ושמן של אותו אדם, וחלב אשה, הכל שוה בשוה, ותן באזנו, שיהיה פושרין.

(מפעלות אלקים אות נה)

שמן שקדים

עוד רפואה, להטיף שמן שקדים פושרין באוזן הבריא ולא באוזן הכאב.

(מפעלות אלקים אות נו)

לאזנים שאינם שומעים

לאזנים שאינם שומעים מחמת איזה סיבה, יזהר משכרות ומאכילות בצלים ושומים,

מוך באוזן, ויבריא.

(רפואה נחיים מירושלים דף ה אות א-יד)

לדם ונגע באוזן

אם יקרה נגע באוזן, יטיף שתן אדם, או מרת התיש.

ואם יקרה שיצא דם פתאום בלי כאב, דע כי ממותרי הראש נדחה, וטוב לנקות האוזן מהדם פן יקפא ויסתום האוזן, ולכן טוב להטיף בו מיץ כרתי מעורב עם מעט חומץ או עפצים שחוקים בחומץ לתוך האוזן.

(מראה הילדים מערכת א אות יז)

לכאב האוזן

לכאב האוזן תקח חלב של המינקת בת, ומים של ענבים, וחלב של כלבתא, ויביא עדשים, ויתן אותם אל תוך כלי וירתיה אותם במים, ואחר כך תטיף בתוך האוזן ויתרפא.

(מראה הילדים מערכת כ אות טו)

המיית קול

לכאב אוזן ישים לתוך האוזן חלב של אשה עם חלבון ביצה טרופה. אם יש חמימות באוזן יקזו דם מהזרוע מצד הכאב. ואם המיית קול באוזן קח שאור ויאפה בתנור ויוציא חם וישים על אזנו בדוק ב"ה, או קח תפוח ושים בתוכו שמן ושים על האש עד שיצלה יפה וקח התפוח ושים על הכאב עם החמימות כמו שיכול לסבול.

(בסוף סגולות ישראל מכתב הג"ר יצחק ווייס)

לכבד שמיעה

שמיעה. מי שהוא כבד השמיעה, יטיף באזנו ב' או ג' טיפות שמן שמטגנים בו עקרבים (מהגר"ח פלאג').

התעוררות בבוקר ללמוד סגולה לחוש השמע.

(סגולות ישראל מערכת ש אות פה)

למחלה קרה שבאוזן

למחלה קרה שבאוזן או שבאו משדה ונלקו בחולי זה מחמת רוחות, קח שמן נמלים בלי תערובות דבר אחר ולחם בכף כסף להטיף באוזן. מכתבי רופא חכם ספרדי.

(מפעלות אלקים אות נו)

לצלצול אזנים

לצלצול אזנים קח בצל לבן ותקלוף אותו ועשה בו נקב וקח באפטיק קאסטיר משקל חלק ששית מן אדום זהב, וגם מעט שמן של שקדים מתוקים, וטגן באש בנחת, ואח"כ סחוט המיץ ושים בתוך אזנים ויועיל מאד.

(מפעלות אלקים אות נח)

לשמיעה טובה, סגולה שירחץ בבוקר באזנו באצבע קמיצה, וכן ביד שמאל, ובאצבע אמה ירחץ העין.

(ספר זכירה עולם הזה נג)

ויטיף לתוכם שמן זית חם או חלב כלבתא, או יקבל באזניו קיטור גפרית, וכל זה לא ישהה זמן רב בתוך האוזן.

(שבילי אמונה נתיב ד שביל א)

בע"ה שנפל באוזן

אם יפול באוזן אחד מבעלי חיים הקטנים כגון פרעוש או זבוב, ימלא האוזן בשמן פושרין ויריקנו, ואז יצא החי ההוא מת עם השמן.

(שבילי אמונה נתיב ד שביל א)

לרעש באוזן

רפואה טובה למי שכמדומה לו 'דאז עס רוישט' באוזן [ששומע קול רעש באוזן], יקח סאדלע חתיכה בעוד שעדיין חמה מבית המטבחים, ועל ויניח באוזן, ויעשה כן ב' או ג' פעמים, ועל ידי זה יזוב פלו"ס מהאוזן וישקוט הכאב.

(ספר זר זהב סימן ג אות א)

אדי עדשים רותחים

גם מועיל לכאב האוזן, הזיעה של עדשים רותחין, דהיינו שינוח על הקדירה של עדשים רותחין הכלי שקורין 'ליעקע' [משפך] בצד הרחב, וצד הקצר יהיה קרוב להאוזן, וילך הזיעה להאוזן וישקוט הכאב.

(זר זהב סימן ג אות א)

כאב אוזן עם חצי הראש

ואם יש לו כאב האוזן מאוד ר"ל עם חצי הראש, יבשל שער בקדירה קטנה עם מעט דבש, וכשיהיה רותח ינוח עליו ה'ליעקע' וילך הזיעה להאוזן כנ"ל, ואחר כך ינוח עצמו במטה ויזיע.

(זר זהב סימן ג אות א)

סגולות שונות לכאב האוזן

לחולי האוזן, קח שמן שקדים מרים, ויותר טוב שמן חרדל, שתטיף חם באוזן.

עוד אחרת, אם יבא לו דבר באזנו, יקח לחם חם כמו שיכול לסבול ותנח לפני האוזן.

עוד אחרת, שפוך חומץ חזק בתוך האוזן ויצא לחוץ.

עוד אחרת, לחרש שאינו שומע, קח אורטיגאת [סרפד] ותסיר המוץ וערב אותו שם בשומן אווז, ואחר כך תעשה פתילה מבגד פשתן דק, וטבול אותה שם, ושים אותה באוזן.

עוד אחרת, לחזק השמע, ירחץ בבוקר באזנו באצבע קמיצה, וכן ביד שמאל.

עוד אחרת, לכאב האוזן, קח בצל וצלה אותה, ושים בה שמן שקדים מרים, ותסוך באוזן ותראה פלאות. עוד אחרת, קח מרה של דג ושים באזנו.

עוד אחרת, לחרש, קח קליפות אגוזים לחים וכתוש אותם, ועצור מהם המים, ותוציא אותם מתוך בגד, ויטיף באזנו, ומיד ישמע בדוק ומנוסה.

עוד אחרת, קח ביצי נמלים ועשה מהם בלאנביק [שיכתוש ויסחוט אותם], ושים אותה עם

לקבלת הגליון 'באר בשדה' היו"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל: 6160303@gmail.com

באר בשדה - שטפנשט

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשט

שאלות המצוות לימי בין הזמנים

אָרץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דָרַשׁ

אֶתְּהָ תַמְמִיד (דברים י"א, י"ב)

מבאר האמונה הרב צבי טפר

הגגב שלא גגב

סיפר הבן איש חי זיע"א, מעשה בצורבא מרבנן מתמיד עצום שהיה משכים לבוא לבית הכנסת ומאחר לצאת, פעם הלך כדרכו באישון לילה ללמוד תורה מפי רבו, בדרך הבחין בדלת ביתה של אלמנה עשירה שלא הייתה נעולה. באותה שעה פחו עליו יצרו שיכנס לביתה וימלא כיסו ברכוש גדול ועי"ז יוכל ללמוד במנוחה ובהרחבת הדעת כל ימי חייו. ואכן לא הצליח להתגבר על יצרו ונכנס לביתה, ולמזלו מצא בקלות את האוצר שהיו התכשיטים וחפצי הערך מונחים בו, והיה לו ההודמנות למלא את אסמיו ברכוש גדול מבלי שיבחינו בו מבואר ועד צאתו. כי הגם שהאלמנה התעוררה מהרעש חששה להיכנס אל בית האוצרות מפני החשש שמא ליסטים מזוינין הוא וירצחנה נפש, לכן הסתגרה בחדרה ועשתה את עצמה כאילו אינה שומעת. אולם בטרם פשט את ידו ליטול דבר שאינו שלו. הרהר לעצמו דממה נפשך אינו ראוי לו לעשות כן, שהרי אם פסקו עליו בשמים בתחילת השנה שירוויח סכום כסף זה בוודאי יגיעו המעות לידי בדרך היתר, ואם לא גזר עלו כך מה יועיל כי ייטול את הכסף הרי אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו כמלא נימא, וא"כ יהא מוכרח להפסיד את כל הרכוש ע"י ייסורים וחלאים רעים ובסוף יישאר במצבו הראשון וממילא שב ואל תעשה עדיף, ואכן מחשבה זו הצילה אותו מעוון גזל ויצא תיכף מביתה והמשיך בדרכו ללמוד תורה. ויהי כש יצא מהבית קמה האלמנה ממיטתה באימה ויראה כדי לבדוק מה נעשה בביתה, ולשמחתה ראתה שלא נגעו לרעה ברכושה, אך כיוון שהייתה בטוחה שגגב היה אצלה על כן החליטה להינשא כדי שלא תשהה עוד לבדה בבית, דלאו בכל יומא מתרחש ניסא. וממחשבה למעשה הלכה אל ראש הישבה ששם לממד ההוא צורבא מרבנן, וביקשה ממנו שיבחר עבורה בחור כשר והגון, ואכן ראש הישבה בחר בבחור הזה. ובתוך זמן קצר יצא השידוך מהכוח אל הפועל, ונמצא שזכה הבחור בכל רכושה של האלמנה בדרך היתר דמה שקנתה אישה קנה בעלה. כתוב בפרשה "כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני איכה אוכל להורישם. לא תירא מהם" וגו'. מבאר רבינו השל"ה הק' זיע"א, "כי פירושו 'אם', היינו אם אכן תאמר בלבבך ותודה על האמת כי רבים הגויים האלה ממני", ואין אפשרות בדרך הטבע לכבשם ולהורישם. אזי מובטח לך 'כי לא תירא מהם'. כי כאשר תכיר באוזלת ידך. יהי ה' בעזרך. אך אם חלילה תאמר 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', אזי יש לך לירא ולפחד.

הלכות תפילה

א. האם מותר לנסוע מעיר לעיר קודם התפילה בשחרית

תשובה: מזמן עלות השחר שהגיע זמן התפילה אסור לצאת לדרך דהוי כעוסק בצרכיו, ואפילו אם לפי התוכנית כשיגיע למחוז חפצו עדיין יספיק להתפלל במנין ולא יאחר זמן התפילה אסור לצאת לדרך עד אחרי שכבר התפלל שמו"ע, ויש מקילים לצאת לדרך לאחר אמירת ברכות השחר.

ובשעת הדחק כשיש חשש להתקע בפקקים וכיו"ב אפשר לסמוך ע"ז, וכן במקרה שיש הסעה מאורגנת שיוצאת לדרך ואין לו ברירה אחרת מותר לנסוע לפני התפילה.

ב. מה הדין ביציאה לדרך לפני שהתפלל מנחה או ערבית

תשובה: גם קודם תפילת מנחה וערבית כשהגיע זמנם אסור לצאת לדרך, התפילה אלא שכבר הקילו האחרונים שאם אין בידענו להתפלל עתה אלא מאוחר יותר, ובפרט כשרוצה להדר להתפלל בבית הכנסת שרגיל בו או במקום שיוכל לבוון יותר בתפילה בישוב הדעת מותר לו לצאת לדרך עבור זה.

ג. אם רוצה לנסוע במיוחד להתפלל במקומות הקדושים כגון כותל המערבי או במירון האם יש היתר לזה

תשובה: מכיוון שכוונתו לנסוע עבור התפילה, הרי אין זה נחשב כמתעסק במלאכתו, ולכן פשוט שמותר הדבר לתתחילה.

ד. האם הולכי דרכים מותר להם להתפלל במקום פתוח

תשובה: עוברי דרכים מותר להם להתפלל בשדה, ולכתחילה יש לחפש מקום צדדי במקום שאין כל כך עוברים ושבים שיבלבלו את דעתם, וכן אם יש שם אילנות עדיף להתפלל בין העצים שהוא מקום צנוע קצת.

ה. כשמתפללים בפארק ציבורי שסלול בו שביל הליכה או רכיבה האם אפשר לצרף מנין העומד בשני צידי השביל

תשובה: יש לחשוש שהשביל מפסיק ואינם מצטרפים למנין, לכן יעמדו לפחות עשרה בצד אחד והש"ץ עמהם, ואם יש רק מנין מצומצם יזהרו כולם לעמוד בצד אחד ולא יתחלקו איזה מהם בצד זה ואיזה מהם בצד זה.

הרחצה בים

ו. עד כמה צריך להקפיד על כיסוי הראש כשרוחצים בים

תשובה: מעיקר הדין יכולים ללכת על חוף הים בגילוי ראש, כל עוד שעוסקים בהרחצה ונכנסים ויוצאים למים, אמנם אם יושבים לנוח על החוף צריך לחבוש כובע, והמדקדקים מקפידים תמיד לכסות את הראש בכובע גם בשעת הרחיצה במים בפרט אם שוהים שם זמן רב כדי לא להסיר מורא שמים.

ז. האם מותר לשכב פרקדן על שפת הים כדי להשתוף מהשמש

תשובה: באופן שהולך לישון הרי זה איסור גמור, אבל אם אין חשש שירדם ושוכב כך למנוחה אע"פ

שמצד הדין הרבה פוסקים מתיירים, חסידים ואנשי מעשה הקפידו שלא לשכב פרקדן אפילו שלא בעת השינה.

ח. הרוצה ליטול ידיו בים כיצד יעשה

תשובה: ים התיכון שמימי מלוחים פסולים הם ליטול מהם הידים עם ספל, לכן אם רוצה ליטול הידים יטביל את ידיו בתוך בים, ואפילו אם ידיו רטובות אין צריך לייבשם תחילה, אלא יטבול ויברך "על טבילת ידים" ויכולים לברך המוציא ולאכול את הלהם בידיים רטובות ואין חיוב לנגבם אלא אם כן נפשו קצה.

ובים הכינרת שמימי מתוקים אם טובל בו ידיו לדעת המחבר מברכים על נטילת ידים ולדעת הרמ"א על טבילת ידים, והמשנ"ב פסק כדעת המחבר.

שכירות קרקע

ט. כללי ופרטי הלכות שכירות קרקע

קניני שכירות קרקע שווים לקניני מכירת קרקע, ואפילו במקום שכסף אינו קונה בלא שטר, מ"מ שכירות סגי לה בכסף לחוד, ויש אומרים שאינם קנים בקנין סודר (שו"ע דומ"א סי' קצ"ה ט"ו).

המשכיר בית לתקופה כיון שכלה הזמן יכול להוציא את השוכר מיד ללא הודעה מוקדמת (ה"מ סי' ש"ב ס"ח), וכן השוכר רשאי לעזוב את הדירה בתום תקופת השכירות ללא הודעה מוקדמת, משום שידעו שתקופת השכירות עומדת להסתיים והיה עליהם לברר מראש זה אצל זה לגבי המשך השכירות (פ"מ ט"ו).

אך אין השוכר רשאי לעזוב את הדירה באמצע תקופת השכירות, ובמידה והשוכר מעוניין לן לעזוב את הדירה באמצע תקופת השכירות, על השוכר מוטלת החובה לדאוג לדייר אחר שישכור במקומו את הדירה מהמשכיר, השוכר החדש צריך להיות אדם הגון ובעל משפחה לא יותר ממספר נפשות כמו הקודם, ואם בכל זאת אין המשכיר מסכים לאפשר לשני לגור בדירתו פטור השוכר הראשון מלשלם למשכיר את הנזק שיגרם לו אם כתוצאה מכך הדירה תישאר ריקה (עיין ה"מ סי' ש"ב ס"ז וסי' ש"ט פ"ט הידנים בה"ח).

י. האם מותר לקטוף פרחים או פירות מגינה ציבורית

תשובה: עצים ופרחים ושיחי בושם ושתילים, שנטעו על ידי העירייה ברשות הרבים או בגינות ציבוריות אינם הפקר, והרשויות מקפידות על קטיפתן, ואסור לקטוף מהן בלא קבלת רשות מהאחראי מהרשות המפקחת, אמנם את הפירות הגדלים עליהם מותר לקטוף ולאכול באופן שאינו מזיק לאילן לפי שהרשויות אינן מקפידות עליהן, כי סופם להירקב, ופטורים ממעשרות ויש להזהר מאיסור עירלה.

כמו"כ עצים ושיחים וריחניים כגון הדסים, רוזמרין ופרחים פשוטים וכיו"ב שגדלים ומתריבים, יש להתיר לקטוף באופן ארעי אם עומדים לגוזמם, או אם ע"י הקטיפה לא תהיה ניכרת פגיעה ביופי הגינה.

בענין מצות צריכות כוונה

בעבודת ה', ולחיות חיי התעלות אמיתית יראה לנו כן ללמוד סוגיה זו בעיני הנצרך. וכאן לא באנו למטרה להקיף סוגיה זו ואף לא מקצתה, אלא ללקט מעט נקודות פשוטות שוות לכל נפש בענין זה, לתועלת קוראי "באר בשדה" שטפנטו.

ז מה נאמר ב"לעבדו ככל לבבכם"

האחרונים דנו באורך אם דין כוונה הוא על עיבודת מה"ת או מדרבנן, ולהלכה נפסק שהוא מה"ת (ביאור"ל סי' סו). אלא דיל"ע היכן מקורו בתורה. ובקורן אורה (בפתיחה למס' זבחים) נתקשה שלא מצא המקור בתורה, ולכן כ' דהיה נראה שהוא מסברא, דכל שאין מתכוין לצאת מתעסק בעלמא הוא ומתעסק לכו"ע לא יצא, וכע"ז כ' בחסד לאברהם (סי' ס"ח) דמסברא אמרי' שצריך שיעשה המצוה לקיים מצות הבורא. אמנם בלבוש כ' דילפי' לה מקרא ע"ז ולא פ"י הקרא, ובס' דרך פקודיך לבעל הבני יששכר זיע"א (הביאור הש"ח) כ' דיש כמה פסוקים בתורה המורים ע"ז ע"ש, ובכלי יקר (בחוקותי כ"ג, ג) כ' שהוא נלמד מקרא דושרתם ועשיתם אותם. ויש כשכתבו דילפי' לה מדין לשמה דקדשים (ס' אגדת אוזב ח"א). ומצינו בכמה אחרונים שכתבו דהוא נלמד מקרא בפרשתינו "ולעבדו ככל לבבכם" כ"כ האמרי בינה (אור"ח סי' כ"ד) ובס' מצות הלבבות בשם ח"י מהרד"ם (על סו"מ להרמב"ם).

אלא שהחרדים כ' דמקרא דלעבדו ככל לבבכם ילפינן דצריך לעשות המצוה בכונה לכו"ע, גם למ"ד מצות אצ"כ. וז"ל הח"א (בספר מצבת משה קיצור המצות מס' חרדים) במצות עשה של אותו תעבדו: נראה לי דלכו"ע עכ"ל העושה איזה מצוה מן המצות בלא כוונה ביטל עשה זו, ושהרי לכו"ע נאמר מקרא זה על כל המצות, ואף למ"ד האדם לא קיים ציווי היינו שעכ"פ יוצא ידי המצוה, ומ"מ עבר על עשה זו עכ"ל. נמצא דלעיל כתבנו דהעושה מצוה בלא כוונה הפסיד הקבלת שכר, וכאן בד' החרדים נתבאר הרבה יותר מזה דאף ביטל בזה עשה.

וכע"ז דברי החרדים מבואר כבר ברמב"ן בסה"מ, עמש"כ הרמב"ם שם (במצוה ה' ע"פ ואתו תעבדו), כ' הרמב"ן וז"ל ויקר הכתוב ולעבדו ככל לבבכם מצות עשה שתייהל כל עבודתו לא-ל ית' ככל לבבנו, כלומר בכונה רצויה שלימה לשמו, ובאין הרהור רע, לא שנעשה המצות בלא כוונה, או על הספק אולי יש בהם תועלת כענין ואהבת את ה' אלקיך ככל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך, שהמצוה היא לאהוב את ה' ככל לב וכלב ושונטמ"ם בנפשנו ובממונינו וכו', שצוה אותנו בפסוק ככל לבבכם בענין חדש להיות כל לבבינו מיוחד אליו יתעלה בענין השיית המצות כאשר פירשתי, יתכן שתבא המצוה האזיית בחשבון רמ"ח מצ"ע עכ"ל הרמב"ן. ומשמעות דבריו דלכו"ע הוא כן, גם למ"ד מצות אצ"כ, דהיינו שעכ"פ לכת" צריך לעשות המצות ככל לבבינו, וכמש"כ לעיל שמפורש בראשונים שלכו"ע לכתח"ל מצות צריכות כוונה, והם הם דברי החרדים שהובא לעיל.

וע"י באמרי בינה משה"ק על דבריו ואכמ"ל בזה.

ז הברכה על המצוה - משום כוונה

כ' הריטב"א (פסחים ז') וז"ל וטעם זה שאמרו חז"ל לברך על המצות עובר לעשייתן, כדי שיתקדש תחילה בברכה ויגלה ויודיע שהוא עושה אותה מפני מצות הש"ת וכו', עכ"ל. מבואר בדברי הריטב"א דבר נפלא שהברכה שלפני המצוה שייך לענין הכוונה של המצוה, [ע"ש עוד פי' בריטב"א], ובס' "תורת המצוה" (להג"א רובינפול שליט"א) כ' דלפמ"ש דבריו הראשונים [וכן הריטב"א עצמו] דלכו"ע לכתח"ל מצות צ"כ, אשה"ט דברי הריטב"א, וכדברי הריטב"א אלו כ' גם השלה"ק (ביומא) שיש בכל מצוה ג' חלקים, מעשה דיבור ומחשבה וכו', וכשש ברכה א"כ אמירה, דהברכה עצמה היא האמירה. וכע"ז בנוב"ז (ו"ד צ"ב) כ' כנ"ל והוסיף וז"ל וכל דבר שאין ברכה לפניה אני נוהג לומר בפי הנני עושה דבר זה לקיים מצות בוראי עכ"ל.

ויה"ר שנוכח לקיים מצוות השי"ת בכונה הראויה והנכונה לעשות נחת רוח לבוראנו.

בדיעבד אבל לכתח"ל לכו"ע מצות צריכות כוונה, כ"כ הרבינו יונה (ברכות א' ד"ה ואיפסיקא, ושם ר' מדפנה"י) וכן הריטב"א (ב"ה כ"ח), ועוד, ויש לציין דלשון המשנ"ב (שם) הוא "דלמצוה מן המובחר" לכו"ע בעי כוונה, ולא כ' לכתחילה, והביא ע"ז מקור מהגמ' בנדרים דאתא התם ראב"צ אומר עשה דברים לשם פעלים ודבר בהן לשמן, ונאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה עכ"ד. ותחילת הפסוק הנוכח לעיל הוא יען כי נגש העם הזה בי בפיו ובשפתיו כבדוני ו"לבו רחוק ממני", והיינו דהמצוה צריך לעשות עם הלב, וכמו שהובא לעיל מהמסילת ישרים, ויש ראשונים שאף הוסיפו שגם למ"ד מצות אצ"כ כוונה, מ"מ שכן לא יהיה לו על מצוה ללא כוונה, וכלשון המאירי (בהקדמתו לחיבורו) וכבר גילו אמיתת הענין בתוספתא וכו' להודיע על העושה בדרך זה שאינו נגמל עליה, ר"ל שאינו מקבל גמול על עשייתה וכו' שנא' תכין לבם תקשיב אונן, ר"ל שלפי כונת הלב יהיה השי"ת מטה אונן ומקשיב תפלתו לגמלו כראוי לו וכו' עכ"ל.

וכע"ז כ' הר"ן (בדרשות, אמצע דרוש ו'); הנה מבואר כי המצות והעבירות העיקר בהן הכוונה, וימשך ששים יעשו מעשה אחד השהו, ויגרד ישר האחד מהם על האחר לאין חקר, מפני שאחד ישנה המעשה בלי כוונה ומסתפק ואומר אם לא יועיל לא יזיק, והאחד עושה מעשה בכונה שלימה עכ"ל.

ז מצוה לרא כוונה לא מתייחסת לעושה

ובקובץ הערות (ל"ו, ד) לרבינו הקדוש ר' אלחנן זיע"א כ' אף יותר מזה, דלמ"ד מצות אצ"כ כוונה, היינו רק שנעשה התקין והתועלת מהמצוה, וכאילו נתקיימה המצוה מאליה, אבל מ"מ האדם לא קיים ציווי השי"ת, כמו התוקע לשיר שיצא, כיון שדעתו היתה לשיר ולא לתקיעה של מצוה, אין המצוה מתייחסת אליו, אלא ש"מ"מ אינו צריך לחזור ולתקוע, ואינו יכול לתקוע הדבר, דלא צטטוה לתקוע שוב, נמצא שלא נחשב שהאדם קיים את המצוה, אלא שלא נתבטלה עכ"ד ע"ש מש"כ לפי"ו.

וכיסוד זה מובא גם מס' אור רש"י (דברים ע"מ ק"ט) למרנא אהסבא קדישא מקלם זיע"א וז"ל אמרנו דבר חדש, שיכול להיות כי מי שסובר מצוות אמנו צ"כ, הוא חומרא, כי למ"ד מצ"כ יש תקנה לחזור ולעשות בכונה, ולדידיה אין תקנה בחזרה וכו' עכ"ל. [אמנם זה תלוי בנושא אם שייך לעשות מצוה ב"פ, ע"י בית הלוי (ח"ב סי' מ"ז) ועוד].

העולה מדבריהם דמצוה ללא כוונה לכו"ע אי"ז נחשב למעשה מצוה המתייחס אל האדם, אלא דמ"ד מצות אצ"כ כוונה, ס"ל דא"צ שהמעשה מצוה יתייחס אל האדם כדי שיצא יד"ח.

ולכא"ו יש לתלות דבריהם בחקירה שחקר מו"ר הגרא"ד שפירא שליט"א מרא דאתרא בשכונת זכרון מאיר ורב דק"ק צאנז ב"ב בספרו עלי דשא (פסחים ח"ט), האם הכוונה הוא דין נוסף מהמצוה, אבל עכ"פ הא מיהת מעשה מצוה הוא גם ללא כוונה ולא שחסר בשלימות המצוה, או שללא כוונה אינו כלל מעשה מצוה ע"ש אריכות נפלאה בזה.

ז הנרצה יותר בעבודת ה' הוא חפץ הלב

והנה מה שהובא לעיל מהמס"ל על עבודת הלב שבמצות, הנה באמת אין שייך למח' אם מצות צריכות כוונה או לא, דודאי פשוט שגם למ"ד מצות אצ"כ כוונה, רחמנא לויבא בעי. וכן מש"כ רבינו הרמ"ל (שם פ"ו) וז"ל ואמנם כבר ידעת שהנרצה יותר בעבודת הבורא יתברך שמו הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה וכו' הוא ודאי לכו"ע. (ומה שאמרו חז"ל תענית ב') על פסוק זה "ולעבדו ככל לבבכם" איוהי עבודה שבלב היא אומר זה תפלה, יש לבאר שיש חילוק בין הלב שנוצר לכל המצות ועבודת ה' לבין הלב שנוצר בתפלה, שבלב עבודת ה' יש איה מעשה מסוים כגון בשופר המלכת הקבה"ו וכו' ומזה זכר ליציאת מצרים וכו' אלא שנוצר לצרף בזה עבודת הלב, אבל בתפלה כל כולה היא עבודת הלב, והפה אינו אלא כליאטאות את מה שבליבין. אלא צריך לברר כמה ולא נחלקו. וסוגיה זו באמת עמוקה ורחבה מאד, וספרים טובים ונכבדים נכתבו על נושא זה, וכן עוד ספרים אחרים גם בנושא זה, והרוצה למצוא טעם

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלקיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם

מצינו לכמה אחרונים שכתבו דמקרא זה ד"לעבדו בכל לבבכם" נלמד ענין זה שמצות צריכות כוונה, וע"כ שנתו בעוה"ה לתועלת קוראי עלון "באר בשדה" שטפנטו בענין זה של מצוה צריכות כוונה.

א ג' סיבות בגודל חשיבות ענין זה של מצות צריכות

נושא זה של "מצות צריכות כוונה" שנעסק בו מעט לפני אשר תכיל היריעה אשר לפנינו, דומה כי ניתן לומר שהוא נושא הכי חשוב ומרכזי בחייו של איש הישראלי הירא ועובד את ה', והוא משלש סיבות עיקריות. הא' משום שכל נושא אחר הטעון חיוק שנדרש עליו, הינו נושא אחד מתוך כלל הנושאים העניינים והמצות שעל האדם החפץ לעשות רצון קונו להתחזק בהם, אשר ודאי כל אחד מהם הוא עולם בפני עצמו, כפי שהורגו חכמינו ז"ל היו זהיר במצוה קלה כבחמורה וכו', אבל ענין זה של "כוונה במצות" הוא נושא אחד אשר מקיף את כל (!!!) התורה והמצוה אשר הם חובתנו בעולמנו. [כמובן כל מצוה ומצוה עם הפרטים והגדרים שלו בענין זה של הכוונה, ולא הרי זה כהרי זה], נמצא שבחיוק בנושא זה של "מצות צריכות כוונה" הרי שבת אחת התרוממו ועלינו דרגה בכל עבודת ה' שלו, אשר סביבה אנו חיים כל היום, ולמענה אנו נמצאים כאן בעוה"ה, ונמצא שהרווח והשכר משיפור חיוק בנושא זה הוא עצום ונשגב, אשר יכול לשנות לכאור"א את החיים,

הסיבה השניה הוא משום שיש נוגע לכאור"א קטן כגדול, איש ואשה, מבוגר וצעיר, אין אחד שנושא זה לא שייך אליו באופן פרטי, וכמו"כ זה נוגע לכל שעה משעות היממה, ולכל יום מימות השנה, אין רגע בחיינו שאין לו שייכות לנושא זה.

ב רחמנא לויבא בעי

והסיבה השלישית ואולי הכי חשובה, שבאמת זה הקב"ה דורש מאיתנו כונת הלב, וכלשוננו הזהב של רבינו הרמ"ל אשר סלל לנו את הדרך הישרה בספרו מסילת ישרים: הוא מה שדוד מזהיר אל שלמה בנו כי כל לבבות דורש ה' וכל יצר מחשבות מבין, וכן אמרו ז"ל (סנהדרין ק"ו) רחמנא לויבא בעי, כי אין די לאדון ברוך הוה במעשים לבדם שיהיו מעשי מצוה אלא העיקר לפניו שהלב יהיה טהור לכן בה לעבודה אמיתית. והנה הלב הוא המלך לכל חלקי הגוף ונוהג בס, ואם הוא אינו מביא עצמו אל עבודתו יתברך אין עבודת שאר האיברים כלום, כי אל אשר יהיה שמה רוח הלב ללכת ילכו, ומקרא כתוב בפירוש תנה בני לבך לי עכ"ל הטהור (ביאור מרת הטהרה, פ"ט). דברי הרמ"ל אלו צריכים התבוננות ושימת לב, לחזור עליהם שוב ושוב, ובין כאן מקום להאריך בדבריו, אבל עכ"פ מלוחי האיברים שמבלי עבודת הלב "אין עבודת שאר האיברים כלום", אמורות לעזעזע אותנו. היתכן?! יהודי יום שלם יעסוק בתורה ובמצות עם הרמ"ה והש"ה, וע"ז יכול להאמר שאין עבודתו כלום מבלי עבודת הלב.

[כמובן שיש בזה דרגות שונות, ופרטים וגדרים בכל ענין, אבל שייך עכ"פ גם זה מצב] והוא נורא למתבונן.

ג גודל השכר תלוי בכוונה

ובל נטעה לומר שכל הנכתב עד כה הוא רק למ"ד מצות צריכות כוונה, אף דגם אם כן הוא. הרי הכי ק"ל להלכה דמצות צריכות כוונה וכדפסק הש"ע (אור"ח סי' סו) אלא באמת זה אף למ"ד מצות אצ"כ כוונה, והוא מב' סיבות, א' שהרי יש ענין כוונה שהוא לא שייך למח' אם מצות צריכות כוונה והוא כונת הלב להתבונן כמה שהוא אומר כמו בקר"ש ותפלה וכו' וכן מצוה שיש בה מעשה שייך זה [כגון תפילין שיש בו ד' טעמים כמו שאומרים לפני הנחתן], וזה מלבד הכוונה לצאת יד"ח, וזה לכו"ע לכתחילה מצוה לכן ואם לא כיון יצא, מלבד פסוק ראשון של קר"ש וברכה ראשונה של שמו"ע כמו ש"כ המשנ"ב (שם) ב' ועוד שהרי כתבו הרבה ראשונים דהני מילי

מצבות הספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקלה שטפנישט

>>
מצבת קברו של רבי
חיים בכור ביז'ראנו
באיסטנבול שבטורקיה

הגאון רבי חיים בכור ביז'ראנו זצ"ל - רב הקהילה הספרדית בבוקרשט-רומניה נסתלק כ' מנחם אב תר"צ ומנו"כ באיסטנבול טורקיה

רב הקהילה הספרדית בבוקרשט

שלושים ושנים שנים עמד רבי חיים בכור ביז'ראנו בראש הקהילה הספרדית בבוקרשט בירת רומניה, וממקום פעילותו בבית הכנסת 'קהל גראנדה' בבוקרשט החל משנת תרל"ח והוא כבן 51, אולם השפעת המשכילים לא פסחה על קהילתו אשר נפלה שדודה לרגליהם, ובית מדרשו 'קהל גראנדה' שנבנה ביוזמתו הכניס עוגב רח"ל להיכל בית הכנסת, ושלומי אמוני ישראל הדירו רגליהם מבית המדרש הזה, הרב ביז'ראנו היה איש מלומד יודע שפות וחובב היסטוריה עד שהמלכה אליזבטה שהעריכה את חכמתו כי רבה, וכיודע שפות רבות (למעלה משבע שפות) הייתה מזמינה אותו להיות אורח אירועים רשמיים בבית המלכות ברומניה. בית המלוכה העניק לרבי חיים את 'אות אביר המלכות' תואר האצולה הגבוה ביותר מטעם המלכה, וכל זמן היותו רב ברומניה גדל כבודו בעיני העמים והשרים. בשנת תר"פ שהתמנה כמ"מ החכם באשי והרב הראשי ליהודי טורקיה על כסאו של הרב חיים נחום אפנדי, היו אלו ימי הדמדומים של הקיסרות העות'מאנית, כאשר האימפריה הטורקית הורדה מגדלותה, אולם פעילות של 'החכם באשי' הרב הראשי דאז הייתה עניפה ומרובה, בין תפקידיו הרבניים היה גם תפקידו לקשר בין היהודים לממלכה, ואף תפקידים מדיניים רבים מילא רבי חיים, כותבי הקורות וכתבי הגותו המגוונים יעידו על פעלו הרבים למען ייצג באון את דת ישראל ובני קהילתו לעיני העמים.

באר בשדה - שטפנישט

מתולדותיו

הגאון רבי חיים בכור ביג'אראנו זצ"ל נולד בשנת תרט"ז לאביו רבי משה ביג'אראנו זצ"ל בעיר (אסקי-טטארה-זגורה אשר בבולגריה, מקור המשפחה הוא בעיר 'בכר' בקסטיליה במחוז סלמנקה). את ימי ילדותו עשה בתלמוד תורה המקומי, בבית חיו חיי דחק ועניות ועם זאת לא עזב את התורה. כבר בימי נעורו נודע ונתפרסם בשל כשרונות המבורכים, ומלבד גדולתו בתורה היה גם בקי בשפות וחכמות וכדו'. את עיקר תלמודו למד בישיבתו של רבו רבי זכריה הלוי מסלוניקי, ועוד בחיי רבו בהייתו רק בגיל י"ז נתמנה למלאות את מקומו בהגדת שעורים לפני תלמידי הישיבה. במחו החד הספיק במהירות

להשתלם גם בשפות ובמדעים אחרים. בשנת התר"מ שימש כראש הקהילה ברושצוק, בשנות מלחמת קרים בין רוסיה וטורקיה, לאחר אסון נהרגה מפגז תותח ותוך כדי הסבל הכלל הציבורי היהודי בבולגריה העתיק מושבו לרומניה והתיישב בבוקרשט הברירה, שם שימש שלוש שנים ושנה כרב הקהילה הספרדית, בבוקרשט אף פעל גדולות ונצורות למען חינוך ילדי ישראל וניהל את בית הספר לבנים של הקהילה היהודית הספרדית ביד רמה, כשהוא מנחיל לבני הנוער מתורתו וחכמתו. במשך השנים אף נתפרסם בקרב הגויים כחכם מופלג וידען כביר בכל חכמות העולם, וכן הידיעה על בקיאותו הרבה בשפות שונות הביאה אותו לקשרים רצופים עם בית המלוכה הרומנית שנעזרו בידיעותיו לצורך תרגום ופענוח מכתבים בשפות שונות שהגיעו לבית המלוכה, ולרגל הוקרתו עם בית המלוכה קבל את התואר "אביר הכתר" ובכך נוצר בפניו ערוץ תקשורת מצויין עם בית המלוכה אותו ניצל לעזור ולסייע לאחיו היהודים ברחבי רומניה. את שנותיו שעשה ברומניה כשלושים ושניים במספר היה מגדיר כשנותיו הטובות והפוריות ביותר.

בכהונת ה"חכם באשי" של טורקיה - הממלכה העותמאנית

שמעו המפורסם הכה גלים אף מחוץ לגבולות רומניה ובשנת תרט"ט עם הכרזת הקונסטיטוציה בטורקיה נבחר ל"חכם באשי" של אנדריאנופול ועבר להתגורר שם, ומכאן לא ארכו הימים וכעבור שנתיים הוא נבחר לכהן כ"חכם באשי" של טורקיה, זאת אחרי פטירתו של ה"חכם באשי" רבי נחום אפנדי זצ"ל, והעתיק את מושב מגוריו לאינסטנבול-קושטא. כשבתפקיד זה הוא נושא עד פטירתו בכ"ב תר"צ.

כתבת הערכה בתקופת כהונתו כ"חכם באשי" בטורקיה נכתב ע"י כתב תושב קושטא במכתבי-העת של התקופה: "...ידיעותיו

רבי חיים ביוראנו רב הקהילה הספרדית בבוקרשט רומניה

רבי חיים ביוראנו עם גלימת החכם באשי כרב ראשי בטורקיה

הרוחות ולנהל בחכמה ובזהירות רבה את אנייתו המטורפת בגלי ים סוערים.

הוא אדם אמיתי וגלוי. כל עשתנותיו נתונות לאשר עדתו, לקדמתה ולהתפתחותה. דלות בני עדתו נגעת עד עמקי לבבו והוא עשה לכל אשר לאל ידו על מנת להקל אותה.

ענותותו ביחוד היא למופת, ערך הרבנים גדל מאוד מהיום שהרה"ג ביוראנו יושב על כסא הרבנות בתוגרמה.

הוא מתעניין אך מעט במדיניות ובשעותיו הפנויות הוא הוגה בחכמה ובמדע. אפשר להגיד שהוא רב אמיתי הממלא את תפקידו באמת ובתמים.

אות הכבוד שהוא עונד זה עתה הוא תגמול על כל עבודותיו הפוריות ולכן נמלא כל לב בני עדתו גאון לשמוע הבשורה הזאת. אנו מאחלים לו חיים ארוכים במשרתו."

*

אמנם היו גם זמנים בטורקיה בהם הוא לא ליקק דבש במשרתו כי הימים היו ימי תהפוכות מלחמות הבלקן היו בעיצומן, וכל מעשיו נתבקרו בזכוכית מגדלת ע"י מתנגדים שונים. כמו"כ היה לו מו"מ בכתב בהלכות איסור והיתר עם רבי יוסף קולון רבה של פאדובה והם לא באו לעמק השווה ונוצר פולמוס כואב בינו לבין הר"י קולון שתקף אותו קשות.

"וכבוד גדול עשו לו במותו"

כאמור ה"חכם באשי" רבי חיים בכור ביוראנו זצ"ל נלב"ע ביום כ' באב תר"צ. הותר אחריו שלושה בנים וחמשה בנות. בהלווייתו הענקית נטלו חלק למעלה מעשרת אלפים איש. וכבוד גדול עשו לו במותו. ונטמן בביה"ח ארנאוטקוי Arnautköy באיסטנבול.

בעיתונות התקופה פורסמה ידיעה על פטירתו והלווייתו של רבי חיים בכור זצ"ל:

הלווייתו של החכם באשי בקושטא

"בהלווייתו של החכם באשי חיים

ביאז'ארנו זצ"ל אפנדי [תואר תורכי

שמשמעותו - אדון] בקושטא, השתתפו

למעלה מעשרת אלפים איש. באו

באי-כח של הקונסולים לארצותיהם,

השליח של האפיפיור, המופתי התורכי,

הפטאריאך היווני, ומשלחות הקהילות

היהודיות בטורקיה, החנייות היהודית היו

סגורות לאות אבל.

המנוח היה מלומד גדול, בלשן ופלוסוף,

ידע 20 שפות על בוריין, היה חבר סופר של

האקדמיה המדעית בגרמניה, ספרד ופורטגאל

המכון להיסטוריה בברלין והחברה הגאוגרפית

בפאריס. בן 85 היה בפטירתו."

הכותב הגדול

רבי חיים בכור זצ"ל שלח ידו בכתובים בכל מקצועות התורה והשקפה כמו"כ פרסם מאמרים רבים בכתבי עת בשלל שפות. כמו"כ

מצויה הסכמתו בראש הספר "שואל ומשיב". וקסתו מוטלת בעוד רבים מספרי השו"ת של גדולי התקופה. חיבוריו שנשארו בכתב יד. א, 'ארשת החיים' - דרושים. ב, 'תשובה מחיים' - פסקי דין בענייני עגונות וכו'. ג, 'חיים בירושלים' - ביאורים על סדר זרעים ומועד על תלמוד ירושלמי. ד, אמונת אומן' - ספר פילוסופיה. ה, 'חיים עד העולם' - ליקוטי אמרים נבחרים שפירסם בכתבי עת בשפות שונות. ו, 'אוסף עשיר לענייני פולקלור'. ז, 'תרגום תולדות הטבע'. ח, שירים ופיוטים ותחינות. כמו"כ פרסם חיבורים בשפה הרומנית ובעקבותיהם זכה לעיטורי כבוד ממשלתיים. וכן פרסם מאמרים בכתבי העת "המגיד" "החבצלת" "המאסף" "המצפה".

הקהילה הספרדית ברומניה

בהזדמנות זו אנו מפנים זרקור ואלומת אור על חיי הקהילה הספרדית ברומניה, בה כיהן רבי חיים בכור ביאז'רנו כרב ראשי במשך למעלה משלושים שנה. ואנו מגישים בזה תמצית דברים אודות הקהילה הספרדית כפי שנמצאה בכתובים בספרות התקופה ובארכיון מכונינו. הקהילה הספרדית בבוקארשט שנקראה גם כולל ספרדים בבוקארשט הוקמה בשנת 1730 והיתה בין הקהילות הוותיקות בראשית שנת 1931 באיחור של שנה נערך טקס חגיגי במלאת 200 שנה להקמתה וכל חברי הקהילה חגגו את המאורע החשוב הזה, הקהילה היתה מורכבת מיהודים ספרדים שהשתקעו במקום החל מהמאה ה"ט" ובאיחוד

בתוכה והקימה בית עלמין נפרד על שטח שהוקדש למטרה זו על ידי הנדבן היהודי הספרדי העשיר הילל מנוח. הרב הראשי נבחר ע"י הנהגת הקהילה לתקופת נסיון של שנה עד חמש שנים, החוזה חודש אך ורק לאחר קבלת המלצותיהן הטובות של כל מחלקות הקהילה. בהתאם לתקנותיה היו לרבה הראשי של הקהילה תפקידים דתיים סוציאליים ופדגוגיים רבים כדלקמן, לשמור ולטפח את המנהגים, המסורות, המנגינות והנעימות המיוחדים לעדה הספרדית לדרוש בלשונות הספרדית והרומנית בשני בתיה"כ של הקהילה בשבתות המיוחדות בחגים ובמועדים ובימים הנוראים לנאום בטקסים של ברית מילה אירוסין חופה וקידושין ליטול חלק בהתאם להחלטות ההנהגה בטקסים ובחגיגות של בתיה"ס ומוסדות הסעד הקהילתיים ולאמר דברי ברכה לשמש כמפקח על בתיה"ס הקהילתיים, ולפקח ביחוד על הוראת הלשון העברית היהדות הדת ועל שמירת המסורת היהודית, כמו כן היה עליו למלא את התפקיד של רב צבאי ובתוקף זה ליטול חלק בטקסי השבעתם של המגויסים בני העדה לצבא הרומני, לדאוג לצרכיהם הדתיים של החיילים והאסירים לבקר חולים ומוכי הגורל לעודד מתן סעד לעניים, ולהספיד נפטרים חשובים בטקסי לוויה, להשתתף בישיבות מחלקות בתיה"כ החינוך הסעד ומועצת נציגי הקהילה להשגיח על כל כלי הקודש, מזמרים חוננים שוחטים ומוהלים ולייצג את חברי הקהילה בפני השלטונות בעניינים דתיים תמורת

תמונת המצבה מקרוב

נוסה מצבתו של רבי חיים בכור ביז'רנו בבית העלמין באיסטנבול טורקיה

בר"ה
 חמדת ישרון אהה נחטפה
 חית רוחי ספה עפה
 יוריד דמעות צאן מרעיתו
 יזעקו מרה רעיתו ומשפחתו
 ירד שוחה רועה נאמן
 יועץ חכם ונטע נאמן
 מי כמוהו מנהיג כביר
 מגור ימצאהו ההיום והאביר
 *
 פה גנוז נצר מגזע ישישים
 עטרת תפארת הרבנים הקד'
 הלא הוא הרב הגדול ואמיץ
 לבו בין חכמי לב ראש על עדת
 ישראל בתוגרמה כמהר"ר
 חיים ביז'רנו
 ולה"ה נפטר כ' אב
 ה'תר"ץ לב"ע תנצבה והשלום

מהמאה הי"ט, ומוצאם מערים שונות של האימפריה העותמאנית ששלטה אז בוואלאכיה ובמולדאביה כגון קושטא, אדריאנופול, איזמיר (טורקיה), ניקופול, וארנה, רוסה, שומאן (בולגריה) סאלוניקי (יוון) בלגראד (סאראייבו) יוגוסלביה, דמשק, ירושלים, וכן ספרדים שמוצאם מוינה, מהמבורג ומאמסטרדם, הם באו תחילה כסוחרים בגפם ולאחר מכן כשהחלו להתבסס הביאו את משפחותיהם והשתקעו במקום. נתנאל מארקוס כתב עיתון הלבנון בבוקארשט מסר עליהם, כאשר שחר רואמניא הקשיבו כי היא סחר גויים עזבו משכנות הטורקייא וארצות סערבייץ ובולגארייץ ואיוו הוואלאכיי (נסיכות וואלאכיה) למושב למו. בתחילת המאה הי"ט שיתפו פעולה שתי הקהילות הספרדית והאשכנזית ולהן היו בית עלמין וגאבילה משותפים. מוסדות הדת החסד והצדקה כגון בית כנסת חברא קדישא ומוסדות סעד היו לכל קהילה באופן נפרד, בשנת 1832 החליטה הממשלה הרומנית לבחור בועדה של ארבעה נציגים שניים מטעם העדה הספרדית ושניים מטעם העדה האשכנזית, שתפקידה לפקח על גביית המסים. בשנת 1864 הפסיקה הקהילה הספרדית לשתף פעולה עם הקהילה האשכנזית בגלל המריבות התדירות שהיו

לתולדות היהודים הספרדים ברומניה

יוסף קארו בעל השו"ע שהיה רב בניקופולי ורבי שמואל די מודינה משלוניק. בתשובתו של ה"בית יוסף" וגם באחת מתשובות מהרשד"ם ידובר על אודות סוחר בשם משה וידאל, אשר שלחו אחיו שלמה בנבשט מסליסטרה לנבות את חובותיו "במחוז בלאחיאדה", ולסו נמצא הרוג מושלך תוך בור של מים בבוקרישטי "כי רצחו נפש גוי מכפר דרידוב, שהיה לו אצלו חוב של 10000 לבנים. את גוף החלל הכירו שלשה יהודים: שמואל אישטרילני, אברהם שאלינאש וחביב אמאטו. שתי התשובות האלה הן משנות 1552-1559

בתשובה אחרת של מהרשד"ם באה שאלה מבוקרשט על אודות משרת יהודי שנהרג בידי יהודה ויוסף רופוס על אשר גנב מהם איזה סכום, גם תשובה זו היא מחצי המאה הט"ז, ובה אנו קוראים כעשרים שמות ספרדים, ובלי ספק היו אז שם גם אחרים. ובאותו זמן, התישבו הספרדים בטמשור בירת בנט, שנכבשה בידי הטורקים. היחסים הכספיים שבין השולטן ונסיכי מולדווה וולכיה, שלרוב היו קונים את כסאם בקושטא, הביאו יהודים רבים אל הארצות האלה בתור מלוים ברבית. בין בעלי החוב הללו היה גם דון יוסף נשיא, שהשולטן שלים רצה לתת לו את נסיכות ולכיה. מלבד הכסף, התענינו יהודי טורקיה גם בשאר "סחורות". ולמשל דון יוסף נשיא, קנה לו את זכות הכנסתם של יינות כפתור למולדווה. בתנועה הכלכלית הזאת השתתפו ספרדים רבים ושמות אחדים מהם נשארו לנו בתעודות האקדמיה הרומנית בבוקרשט.

הקהילה

הספרדית ביאסי

אולם קהלה ספרדית עם רב בראשה אין אנו מוצאים בארצות הרומנים כי אם במאה הי"ז. בשנת שע"ח בקר רבי יוסף שלמה

הבלקני. אמנם, תחת שלטון תוגרמה מצאו להם אבותינו מנוח מכל רדיפות הנוצרים, מפלט ומקלט מגלות לודויג מלך הונגריה (חצי המאה הי"ד) ומגלות ספרד ופורטוגל בשנות 1492-1496. רבים מגולי ספרד התיישבו בערי בולגריה אשר על חוף הדאנוי, למשל, סליסטרה, ניקופולי ובידין. מן הערים האלו היו עוברים את הנהר בכדי לסור את ארץ ולכיה יחד עם שאר סוחרים יהודים מערי טורקיה ובולגריה. ואת התעודות הראשונות ע"ד מציאות הספרדים במדינות רומניה אנו מוצאים בשו"ת מרן רבי

אחד המוצאים היותר חשובים של יהודי רומניה הוא מגולי ספרד, שבאו לארצות הבלקן השכנות - סרביה ובולגריה - עוד בראשית גלותם. גם היום נמצאים עדיין אי אלו ישובים ספרדים בדרומה של הארץ, למשל בערים: בזוג'יק, קלרסי, קונסטנצה, קריובה, ג'ורג'יו, פלואסטי, סליסטרה, טמשור, טורנהו מגורלי, טורנו סברין וביחוד בעיר הבירה בוקרשט, שלקהלתה ישנם הרבה נכסי דלא נייד, שני היכלים יפים, שני בתי ספר עממיים, בית עלמין מיוחד, ומספר אוכלוסיה הוא כשש אלפים נפש (3/4 מכל הספרדים

שבארץ). מן הקהלות הללו כבר אפס כל רוח חיים תרבותיים ומדיניים עצמיים, וכמעט שהן בטלות לגמרי ברובם המכריע של אחיהם האשכנזים, שרבים מהם הם בלי ספק כמו כן מגזע ספרד. אולם בעבר, בפרט במאות הי"ז, הי"ח וגם במאה שעברה, פרחו לא רק במדינות הנגב דוברוג'ה, ולכיה ובנט, כי אם גם בטרנסילוניה, מולדווה ובסרביה - ישובים ספרדיים רעננים, קהלות שהיה הן חלק בחיי ישראל ובדברי ימיו ברומניה, אע"פ שמשפר נפשותיהן בכלל לא עלה מעולם לשמונת אלפים נפש כאשר הוא בהוה.

ברומניה, כמו בשאר ארצות הבלקן, חיו יהודים מן התקופה היותר עתיקה, בכל הארצות שבאירופה הדרומית מזרחית - ורומניה בכלל - נמצאו כתבות יהודיות לרוב מימי שלטון רומא. מלבד ראיות אלו, הלא ידועה עדותו של ידידיה האלכסנדרוני שבמאה הראשונה לפני סה"נ, היו נמצאים יהודים אף במקומות הרחוקים של הפונטוס (הים השחור). הישוב היהודי בארצות הללו כמעט שלא נפסק במשך הזמן, אע"פ שתעודות אמיתיות על דבר זה לא נשארו לנו כי אם מאחרית ימי הבינים, עת התפשט כבוש הטורקים בחצי האי

בית הכנסת הספרדי 'קהל גראנדה' בבוקרשט המכונה גם 'קהל קדוש גדול' בשכונת וואקארשט ברחוב נגרו וודה 12. הבניין נהרס ואינו קיים כיום, בעולם היהודי הספרדי היו עוד בתי כנסת שנועדו בשם 'קהל גראנדה' כמו בית הכנסת יוחנן בן זכאי בירושלים, ובית הכנסת קהל גראנדה באי ורוס

בית הכנסת 'הספרדי הקטן' בבוקרשט, נהרס בשנת תשמ"ה (85) במסגרת התכנון מחדש של העיר בבוקרשט על ידי הרודן צ'אוצ'שקו

ברוב האשכנזים, אשר מספרם גדל מיום אל יום, ורק בתעודות וכתבות עוד יכולים למצא את זכר הקהלה הראשונה.

במשך המאות הנזכרות נפגשים הספרדים בבסרביה, דוברוג'ה וולכיה, אבל לרוב כיחידים. בנמלים הבסרביים קיליה ואקרמן הם מתווכים את מסחר אוקריינה ופולין עם טורקיה, עוד בשנת 1571 נזכר אחד בשם חיים כהן מקושטא. סוחרי סליטרה היו עוברים את הדארנו בכדי לסחור את ולכיה. מן המדינה הזאת הוציא בפרט מלח. בעיר ההיא התפתחה אמנם הקהלה עד שברוב הימים עלתה לה לקבל רב כרבי אליעזר פאפו, בעה"מ ספר "פלא יועץ" שזכה לשם טוב בקרב הספרדים. הספרדי פונטיקה, ממשפחת אנוסים, היה רופאו של הנסיך היוני ניקולי מברוקורדטו שמלך בשנות 1730-1711, פעם אחת במולדווה ושתי פעמים בולכיה. במדינה הזאת האחרונה, הספרדים אינם מתראים כי אם בראשית המאה שעברה, אע"פ שהיו להם עוד מקודם אי אלו עדות מיוחדות, בערים בראילה, ג'רג'ו, בוקרשט וקריובה. לפי עדותו של סולצר לא היו אז הספרדים תושבים באמת כאחיהם האשכנזים, כי אם היו באים הנה מטורקיה לרגלי מסחרם על מנת לחזור.

בעיר הבירה נוסחה "חברה קדושה של רחיצה" בשנת תקע"א ולאחר שבע שנים קנו גבריאל כהן ומרדכי אלשיך מקום לשם בנין בית תפלה. הדבר הורשה להם בתעודת הנסיך קר'ג'ה מיום 7 ליוני 1818. כשהחליטה הממשלה, בשנת 1832 שהיהודים יבחרו בארבעה מנהיגים לפקח על המסים, נאמר בפירוש ששנים מהם יהיו ספרדים, אך ה"חכם באשי" היה תמיד אשכנזי, בימים ההם היה בבוקרשט מספר האשכנזים גדול פי ארבע או חמש מאותו של הספרדים שעלה לשמונים משפחות... אז היה לשתי העדות בית עלמין אחד, ואף החיים היו אז יותר מקורבים מעתה.

מזלם של הספרדים גרם שלא יהיו משפיעים אף במעט על מהלך התפתחותם היפה של היהודים הרומנים במאה הי"ט, אע"פ שזכויותיהם לכך לא היו מועטות, הם באו רובם ככולם זה לא כבר, כמהגרים מבקשי פרנסה ובלוי שום שלונק, אומיר. מסורת של תרבות יהודית רומנית לא היתה להם, כי הספרדים שהיו מקודם התבוללו בין האשכנזים עוד לפני בואם. בימי המהפכה הלאומית משנת 1848 היו אמנם ספרדים אחדים שהצטיינו לטובת היהדות. די להזכיר את דוג'יון בלי, את הלל מנות, ואחרי כן, את הנדיב שלמה חלפן. אבל מרץ יחידים כאלה היה רק לשעה, ופעולתם לא נתחזקה ע"י הבאים אחריהם.

מראה בית הכנסת לאחר שנבזז ונשרף על ידי הלגיונרים והאספוסף במהלך מרד הלגיונרים ופרעות בוקרשט בכ"ב טבת תש"א (21 בינואר 1941)

מראה פנימי של בית הכנסת הספרדי 'קהל גרנדה' לקהילת ספרד בבוקרשט

ברכות ותש"ח
להרב מג"ד ח'רטיק שליט"א רב הקהילה האשכנזית באיסטנבול על המצאת תמונה ברורה ממצבת רבי חיים בז'יראנו, להג"ר יצחק ישעיה וויס שליט"א ראב"ד נוה אחיעזר על פיענות המצבה בדייקנות מופלאה, להרב בעריש וויס שליט"א שמצא לנו מכתבי עת מרתקים מהתקופה, להג"ר יעקב גלר ולמר ברוך טרקטין וקני העדה וגדולי חוקריה אשר חקרו את תולדות היהודים הספרדיים בבוקרשט, ועולה על כולנה האכילון של מכונינו תורת אמת שטפנשט - להכמני רומניה, אשר גם הפעם לא איכזבו, ובקעה הגיחו לנו להתגדר בה. עם מקורות נאמנים ותמונות מקוריות אשר לא נאספו ולא נחקרו עד עתה ביד מקצועיות ומחקרית, כמו שזכינו עתה לחשוף ולעשות במדורינו 'מצבות מספרות', נרשה לעצמינו להודות ולהלל את כל עובדי וחוקרי המכון, איש איש בשמו הטוב יבורך - כה לחי.

דילמידיגו מקנדריה את יאסי - בירת מולדווה - ושם "פגע באיש אלהים קדוש הרופא כה"ר שלמה ן' ארואי, שהוא היה עסוק בח"ח יותר מארבעים שנה וחבר ספרים בה, ובהיותו זקן כבן שמונים שנה נסע ללכת לירושלים תוב"ב, ופגע בו ודבר עמו וכשראה שלא הניח דבר שלא חקר בו, ושעם היותו פלוסוף גדול ובקי בספרי בן ראשד, עכ"ז היה משבח ומפאר חכמת הנסתר, התחילה לעשות חכמה זו רושם כשכל מהר"ר יש"ר ורוח אחרת היתה אתו..."

כה מעיד אחד מתלמידי דילמידיגו החביבים, שמואל אשכנזי ששמע הדברים מפי רבו ואם בעת ההיא חי ביאסי אדם גדול כאבן ארואי, בודאי שהיתה שם קהלה נכבדה. מכל מקום, לא האריכה ימים קהלת הספרדים ביאסי. היא נטמעה כולה בתוך שטף האשכנזים פליטי אוקריינה, ופולין, שבקשו להם מקלט בבסרביה ומולדווה מפני גזרות חמלניצקי בשנות ת"ח ות"ט. ורק לפעמים, כיוצאים מן הכלל עוד אפשר למצא שם מאז ספרדים בודדים כמו: כהן, רופא הנסיך וסילי הזאב (חורתנו של טימוש בן חמלניצקי), או כר"י קוניאן אשר מצבתו קימת עד היום הזה בבית הקברות הישן ביאסי:

פ"ג החכם הנבון הרופא המומחה כמזהר"ר יוסף קוניאן הספרדי שנפטר ביום החמשי ארבע ימים לחודש חשוון תצ"ג לפ"ק תנצב"ה *

במאה הי"ז והי"ח, לא נשארו ישובי ספרדים במדינת מולדווה כי אם בערי הגבול הדרומי גלץ ופוקשן, ואף שם היו חיים רק יחידים ובלוי השפעה כל שהיא על הסביבה היהודית. כנגד זה, מעבר להרי הקרפטים, כטרנסילבניה ובנט ובפרט במרכזי המסחר טמשור ואלבא יוליא (קארלסבורג) היה מצב הקהלות הספרדיות משביע רצון. בעיר הראשונה יסד משה לופיז פריידו די אגילר עדה במלא מובן המלה, ובשנת 1718 כשנגזרה חובת גלות על היהודים הגין עליה ויוכל. בתקופה ההיא היה רב הקהלה הספרדית בטמשור רבי יעקב משה מבילגורודי. אז נבנה גם בית התפלה שלה הישן ברחוב היהודים תק"כ. באלבא יוליא, שהיתה עיר הבירה בטרנסילבניה, עמד בראש הקהלה - שמתחילה הטביעו הספרדים חותמם עליה - התורני רבי אברהם ב"ר יצחק רוסו (מת בשנת 1738), שהיה גם דיין העדה אך לא רב.

תולדות הקהלה הזאת אפשר לדעת ע"פ פנקסה החשוב שנשארו לפליטה ואשר לא נתפרסם עדין. ביום א' י"ג אייר תקח"י, בהתאסף "ראשי עם" עם "שאר קרואי העדה", הספרדים והאשכנזים, נתקבל שם הרב רבי יוחנן, לפי הנראה אשכנזי. אכן, גם שם בטל הישוב הספרדי

מה יבקו הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי בעל העטרת ישראל מסאדיגורה הרה"ק רבי ישראל משה זצוק"ל בן כ"ק מרן הרבי בעל העקבי אבירים הרה"ק רבי אברהם יעקב זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"א אב תש"פ

שמענו מהרה"ח ר' דוד רוטנברג שליט"א משגיח רוחני בשיבת כנסת מרדכי סאדיגורה סיפור שסיפר הרבי בעל העטרת ישראל בעצמו.

אביו כ"ק מרן בעל העקבי אבירים זצוק"ל היו לו בהתחלה רק שתי בנות, ולא היה לו בן. יום אחד שאלה אותו הסבתא, האמא של הרבי הכנסת מרדכי זצוק"ל אם הוא רוצה בן. "בדאי", הוא ענה. אמרה לו הסבתא: "יש לי תנאי. היה לי אח שנהרג בשואה, הרה"ק ר' משה'ניו, אם תבטיח לי שתקרא את שמו של הרך הנימול משה על שם אחי הקדוש אני נותנת לך בן". הבטיח לה הרבי העקבי אבירים, ולאחר שנה נולד לו בן.

לפני קריאת השם הוא סיפר זאת לאביו הק' בעל הכנסת מרדכי. אמר לו אביו: "הרי דודי הרה"ק רבי משה'ניו נרצח בגיל מאוד צעיר, ואיך אפשר שתקרא את בןך רק על שמו". ולכן ציוה להוסיף את השם ישראל, וקראו לו 'ישראל משה'. משה על שם רבי משה'ניו, וישראל על שם זקנו הס"ק מרז"ץ ועל שם זקנו הרה"ק רבי ישראל מסאדיגורה.

עברו שנים והילד גדל באותם תכונות כמו דודו הק' רבי משה'ניו. הוא גם היה דומה במראהו לרבי משה'ניו. הכל היה אותו דבר. אותה מהות.

ברז"ץ היו הרעבי'ס נהגים בהסתרה, לא הראו את כוחם בלימוד. כך שאף אחד לא ידע אם הם יודעים ללמוד או לא, חוץ משלשה רעבי'ס שהראו את כוחם בתורה. האחד היה רבי משה'ניו ששימש כראש ישיבת חכמי לובלין. השני היה הרבי האהלי יעקב, שהיה ידוע כגאון מופלג. והשלישי היה הרבי העטרת ישראל.

בתקופה שהרבי למד הוראה, הייתי פעם בלי שבת בביתו של הרבי, אני אכלתי בחדר צדדי, ולקראת ברכת הזימון קראו לי להיכנס. בין אמירת שיר המעלות לזימון, הוא חזר ביחד עם אביו הק' על הטור בית יוסף והשלחן ערוך, עמדתי בצד וראיתי איך שהוא חוזר. הרבי העטרת ישראל החזיק ביד טור בית יוסף ושלחן ערוך, והוא עמד וקרא במהירות סימן אחרי סימן. לאביו הק' העקבי אבירים לא היה שום ספר ביד, והוא רק האזין לו, ומדי פעם הוא תיקן אותו. תסתכל פה ופה, זה לא ככה. כך היה הסדר לימוד...

לאיזו מדרגה יכולים לזכות ע"י לימוד התורה הקדושה בפה

אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל היה אומר וורט יקר בשם אדמו"ר" סוכטשוב, הרה"ק מרן האבני נזר זצוק"ל והרה"ק מרן השם משמואל זצוק"ל.

בתחילת שמונה עשרה, הבקשה הראשונה שאנחנו מבקשים היא על דעת, בה אנו אומרים 'אתה חונן לאדם דעת'. 'אתה חונן' הוא מלשון חנינה, מלשון מתנת חנם. אנחנו אומרים לקב"ה, אנחנו איננו ראויים לזכות לדרגת הדעת, מי אנחנו שנוכח לדעת? אולם אף אם אין אנו ראויים לכך, תחון אותנו בדעת.

ומכיון שהזכרנו את הרבי השם משמואל זצוק"ל, יש קטע טון אך עוצמתי מאוד בספר הקדוש שם משמואל.

הגמרא אומרת במסכת שבת (דף ק"ח ע"ב): "אמר רב יהודה אמר רב, כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו, שנאמר והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך". בדרך כלל, אם נבוא ונאמר לאדם, נותנים לך משאלות לבך, על מה הוא חושב? דירה חדשה, רהיטים יפים, מכוננית יקרה, מתחילים לחשוב על גשמיות. אומר השם משמואל בפרשת פנחס (שנת תר"ע): "**בגמרא שבת כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו, הפירוש אצלי שנותנין דעת ללב האדם לידע מה ישאל.**"

אומר לנו השם משמואל, מה זה נותנים לו משאלות ליבו? מה הפסגה הכי גדולה? שהאדם יהיה לו דעת לדעת מה לשאול!

רעיון כזה אנו מוצאים במדרש תנחומא פרשת ויקרא. המדרש אומר שם: "רבי תנחומא אומר. יש זהב ורוב פנינים וכלי יקר שפתי דעת, מתלא

אומר [-המשל אומר], דעת חסרת - מאי קניית. דעת קניית - מאי חסרת". אם יש לנו דעת, יש לנו הכל.

אז לומדי הדף היומי שיש להם דעת ללמוד עוד מסכתא ועוד מסכתא ועוד מסכתא, זה הדבר הכי גדול שאדם יכול לאחל לעצמו.

היום אנו עומדים לסיים בסייעתא דשמיא את מסכת יומא. בעת סיום מסכתא, זה הזמן לחשוב על הצאצאים, שלא תמוש התורה מפינו ומפי זרענו חרע זרענו. בימים האחרונים אני שומע מכמה וכמה אנשים שהם עושים סיום מסכתא ביחד עם האשה והילדים. הם דואגים שהאשה והילדים ישתתפו גם הם בסיום, ועל ידי זה הם מחדירים בילדים אהבת תורה ויראת שמים.

אז שיהיה לכולנו בהצלחה עם סיום מסכת יומא, ושיהיה בהצלחה גדולה עם תחילת מסכת סוכה.

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ח תמוז, יומא דף פ"ח)

מעלתו של המוציא דברי תורה בפה

בפתיחה של אתמול [הובא בגליון זה במדור 'מיני מתיקה'] הזכרנו את דברי הגמרא בעירובין (דף ט"ד ע"א), שהלומד תורה צריך להוציא את

אל הרבי לא נוסעים בעגלה

השבוע נלמד בדף היומי (דף כ"ז ע"ב): "**חייב אדם להקביל פני רבו ברגל.**"

פעם כשמרן קדוש ה' הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל שהה בקראקא, הגיע הרה"ק רבי משה'ניו מבאיאן זצוק"ל לבקר. דירתו של הרבי מבעלזא היתה בקומה הרביעית, אליה עלו במעלית. כשהגיע רבי משה'ניו זצ"ל לא הסכים לעלות במעלית ורצה דווקא לעלות ברגל. כשתמהו הגבאים על כך, אמר להם הרבי: "צום בעלזער רב וויל איך ארויף גיין צו פיס" [-לרבי מבעלזא אני רוצה לעלות ברגל]. ובדרך צחות הוסיף:

הרי הגמרא אומרת "חייב אדם להקביל פני רבו **ברגל**", כלומר ברגל ולא במעלית...

סיפור כזה היה גם אצל הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצוק"ל. אחד מגדולי תלמידיו היה הגאון הצדיק רבי יוסף משה הרב מזאלין. כשהיה רוצה לבוא אל הרה"ק מרופשיץ היה הולך ברגל מהעיריה שלו לרופשיץ. פעם שמע זאת הרה"ק מרופשיץ ושאל אותו: "מדוע אתה הולך ברגל? אם אין לך כסף לשלם לעגלה וסוסים, אני אתן לך את הכסף". ענה לו רבי יוסף משה: "הרי הגמרא אומרת 'חייב אדם להקביל פני רבו **ברגל**', לא בעגלה..."

טבילה במקוה של הרמב"ם

למדנו בדף היומי (יומא דף פ"ה ע"ב) את דברי המשנה: "אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר חוקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר מקוה ישראל ה', **מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל.**"

את דברי רבי עקיבא אלה היה כ"ק מרן הרבי הלב שמחה מגור זצוק"ל מסביר, שלחשוב מהקדוש ברוך הוא מטהר כמו מקוה...

והרבי זצוק"ל היה מביא על זה את לשון הרמב"ם (בסוף הלכות מקוואות): "**כשם שהמכוין לבו לטהר כיון שטבל טהור ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר, כך המכוין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשיות, שהן מחשבות האון ודעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת טהור, והרי הוא אומר וזרתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטוה אתכם. השם ברחמי הרבים מכל חטא עון ואשמה יטהרנו, אמן.**"

מסיבה זו היה הרבי מכנה זאת בדרך צחות: "**דער רמב"ם'ס מקוה**" [המקוה של הרמב"ם]...

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ה תמוז, יומא דף פ"ה)

ברכת הדעת

בדף היומי למדנו (יומא דף פ"ח תחילת ע"א): "**מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת.**"

מיני מתיקה

בשבת קודש שבת פרשת מטות-מסעי, האיר לי בורא עולם וורט בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא. התורה הקדושה אומרת בתחילת פרשת מטות: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". מפרש רש"י הק': "לא יחל דברו - כמו לא יחלל דברו לא יעשה דבריו חולין".

הרה"ק רבי יחיאל האדמו"ר הזקן מאלכסנדר זצוק"ל הסביר: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", מי שהוא בבחינת 'לא יחל דברו', הוא שומר את הפה ואינו מוציא מפיו דיבור של חולין, אזי ככל היוצא מפיו יעשה, מה שהוא יוציא מפיו יתקיים.

אם כך, אם זוהי הדרגה שאליה מגיע מי שאינו מוציא מפיו דיבור של חולין, בבחינת סוד מרע, הרי למדנו כמה פעמים ב"ש שמדה טובה מרובה על מדת פורעניות 500 פעמים, אז מהי דרגתו של מי שמדבר בפיו דיבורים של קודש, מי שמוציא מפיו דברי תורה...

על זה אומרת הגמרא במסכת עירובין (דף נ"ד ע"א): "אמר ליה שמואל לרב יהודה, שינא - [שנון וחריף], פתח פומך קרי [פתח את הפה ותקרא את מה שכתוב במקרא], פתח פומך תני [שנה את המשניות ואת הברייתות, תלמד בקול], כי היכי

דתתקיים בך [התורה שאהיה לומד תתקיים בך] ותוריק חיי [ותאריך ימים], שנאמר כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא, אל תקרי למוצאייהם אלא למוצאייהם בפה".

בהמשך בסוכה (דף ל"ט ע"א) נלמד את לשון הגמרא "משה שפיר קאמרת". אולי אפשר להגיד בדרך רמוז, מזה ז' שפיר? כשהו 'קאמרת', כלומר כשלומדים את התורה הקדושה, לא רק במחשבה, אלא בדיבור, מוציאים את זה בפה...

דברי התורה בפה ואז הם יתקיימו בו, והגמרא מביאה על זה את הפסוק "כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא", אל תקרי למוצאייהם אלא למוצאייהם בפה.

על מאמר זה יש וורט יקר מאת הגאון הצדיק רבי צבי הירש מיזליש זצוק"ל אב"ד קהילת וויצען בעל הדבר צבי, שפסק שאלות הלכתיות תוך כדי התופת של השואה האיזומה והנוראה.

ידוע בשם המדרש שהריר היוצא מפי התלמידים הנרדמים על הספר באמצע הלימוד, הקב"ה משמר אותו ולעתיד לבוא יעשה ממנו טל של תחיית המתים, וע"ז זה יקומו המתים לעתיד לבוא.

אומר הגה"צ רבי צבי הירש הנ"ל, שזה דווקא במי שמוציא את דברי התורה בפה, אבל אם חסר לו הלימוד בפה אין הקב"ה עושה מהריר שלו את הטל של תחיה. זה הכוונה "כי חיים הם למוצאייהם", שדברי התורה הם טל של חיים למוצאייהם בפה.

חשבתו בלבי כמה מתאים להוסיף על כך את דברי הירושלמי שכל אחד

צריך לשנן אותו בעל פה (מסכת פאה פ"א ה"א): "רבי ברכיה ורבי חייא דכפר דחומין, חד אמר אפילו כל העולם כולו אינו שווה לדבר אחד של תורה, וחד אמר אפילו כל מצותיה

של תורה אינן שוות לדבר אחד מן התורה", כל המצוות, תפלין, סוכה, לולב וכו', אינן שוות למילה אחת "אמר אביי"!

(מתוך הפתיחה לשיעור, ב' אב, סוכה דף ד')

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

השבוע נלמד בדף היומי (במשנה בדף כה ע"א) ששלוחי מצוה פטורין מן הסוכה, וכן בהמשך (בדף כו ע"א) שעוברי דרכים פטורים מן הסוכה. ורצינו לשאול האם מי שנוסע לרבו לחג הסוכות פטור מאכילה בסוכה?

תשובה שנתקבלה מאת הרה"ג רבי חיים אהרן בלייער שליט"א מו"ץ ורב חדר הוראה בשכונת מנחת יצחק

כבוד מערכת 'מתיקות הדף היומי' אשר עומד בראשו הרה"ג רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

נפסק בשו"ע (סי' תר"מ ס"ח) הולכי דרכים ביום פטורים מן הסוכה ביום וחייבים בלילה, הולכים בלילה וחייבים ביום, הולכים ביום ובלילה, פטורים ביום ובלילה. ומבואר עוד שבזמן הליכתם אינם צריכים לחזר אחר סוכה, ומ"מ אם נזדמנה לפניהם חייבים, ובחנייתם צריכים לחזר אחריה, ומ"מ אם אין סוכה אין צריכים לבנותה מחדש אף בחנייתם (רמ"א ומ"ב שם). וטעם הפטור בזה מבואר בראשונים שנלמד מ"תשבו כעין תדורו", שכשם שכל השנה אין אדם נמנע מלצאת מביתו לדרך, כך בסוכות אין צריך להימנע מלצאת מסוכתו לדרך.

עוד נפסק בשו"ע (שם ס"ז) שהולכי דרכים לדבר מצוה פטורים מן הסוכה אף בזמן חנייתם, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, ורש"י על המשנה (דף כ"ה ע"א) נותן דוגמא, כגון אדם שהולך לקבל פני רבו בחג. והטעם שפטורים אף בחנייתם משום שטרודים ודואגים במחשבת המצוה ותיקוניה (רש"י שם דף כ"ו ע"א ד"ה הולכים). וכפשוטו הרי מי שנוסע לאדמו"ר לחג הרי הוא נסיעה שמקיים בו מצות קבלת פני רבו, אמנם יש לדון האם אכן כך הוא הדבר, וכן האם הוא נפטר כל זמן שהייתו אצל האדמו"ר.

הנה רבו מובהק של אדם הוא מי שקנה רוב חכמתו ממנו, ועליו נאמר עיקר החיוב של קבלת פני רבו ברגל, מ"מ בזמנינו גם אדמו"ר של חסידות שאדם מתייך בו נחשב לרבו מובהק לכמה דינים אע"פ שלא קנה רוב חכמתו ממנו באופן אישי. כך שמעתי ממו"ר כ"ק מרן גאב"ד ירושלים שליט"א.

ולכן, כשהוא בדרך בנסיעה לקבל פני רבו ברגל, כגון כשהוא נוסע בחול המועד למקום שרבו נמצא, בנסיעה עצמה הרי הוא פטור מן הסוכה אף בחנייתו. אמנם לאחר שהגיע למקום רבו וכבר קיבל פניו, הרי הוא כבר קיים המצוה ואין עליו דין של הולך לדבר מצוה, ובפרט לפי הטעם של קבלת פני רבו שהוא משום חיוב כבוד רבו (רש"י חגיגה דף ג' ע"א ד"ה להקביל, רמב"ם פ"ה ת"ת), וכבר חלק לו כבוד. אולם לפי כמה טעמים בקבלת פני רבו, כדי ללמוד ממעשיו הנשגבים, או לקבל כביכול הארת פני השכינה (יערות דבש ח"א דרוש י"ב), הרי כל הזמן ששוהה אצל רבו הרי הוא מקבל ממנו יותר וממשיך לקיים המצוה של קבלת פני רבו, וא"כ הרי הוא אז עדיין פטור מן הסוכה.

ובאופן שאפשר לקיים שניהם וקיום המצוה אינו מפריע לו מלקיים המצוה שטרוד עליו, הסכמת הפוסקים שצריך לקיים שניהם כשהוא בלי טירחא, כמבואר ברמ"א (סי' ל"ח ס"ח) ומ"ב (סי' תר"מ סקל"ח), ולכן בדרך כלל יכול לקיים אכילה בסוכה בלי טירחא הרבה, ומחויב לעשות כן. אפשר להאריך בנושא הרבה, אלא שאין עתותי בידי והזמן מועט והמלאכה מרובה.

הקב"ה יעזורכם להמשיך להגדיל תורה ולהאדירה ושילכו מחיל אל חיל להרביץ תורה המתוקים כדבש לצמאים לדבר ה'.

מקולמוסם של הקוראים

מעלה גדולה", עד כאן לשונו. ומסופר שהחפץ חיים זצוק"ל אמר על דברי האבן עזרא האלו שלא נתכוין לפרש בזה את הפסוק אלא קנאת סופרים בערה בו, לומר הלוואי ואזכה אני גם כן להיות כמותם קשור ומחובר להקב"ה.

כמו כן יש לציין שבפרשת בהעלותך כשנבחרו הלויים לעבודת הקודש, נזכרו שם חמש פעמים "בני ישראל" בפסוק אחד (במדבר ח, ט), ופירש רש"י שלכך נזכרו חמש פעמים להודיע חיבתן. וביאר בספה"ק קדושת לוי הטעם למה הראה הקב"ה חיבתן של ישראל דווקא שם, "שמא תאמר חס ושלום כיון שבחר בלויים אין אהבתו על ישראל, לזה כתב ישראל חמשה פעמים בפסוק זה, להודיע חיבתן של ישראל כמו ללויים, ומה שבחר בלויים הוא רק לכפר על בני ישראל".

בכבוד רב ובהערכה רבה, יצחק בנים, בני ברק

לכבוד הרב הגאון מזה הרבים רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א בעל הגליון הנפלא והמלא מתיקות וכשמו כן הוא 'מתיקות הדף היומי'.

ראיתי בגליונכם פר' קורח (גליון 70) במדור מיני מתיקה שכתבתם שבפרשת הלויים יתכן שיהיה לאדם חלישות הדעת למה אינו לוי. ורציתי לציין לדברי האבן עזרא בפר' בהעלותך על הפסוק "והיו לי הלויים" - זו

כשחיתן מרן בעל הבית הלוי מבריסק זצוק"ל את בנו הגאון רבי חיים, הגיעו לחתונה גם גויים מנכדי העיר בריסק, אשר העריכו מאוד את רב העיר בעל הבית הלוי. והנה לפתע הגיעה ידיעה שהכומר של העיירה עומד להגיע לחתונה וברצונו לברך את החתן והכלה. כששמע זאת החתן נחרד מאוד, וניגש לשאול את אביו מה לעשות. אמר לו הבית הלוי: "אין לך מה לפחד, גם בתורה אנו מוצאים שיש חשיבות מסויימת לברכה של גוי. התורה אומרת בפרשת עקב (ז, יד) "ברוך תהיה מכל העמים", כלומר שתתברך מכל העמים, שהגויים יברכו אותך... שמע זאת הגר"ח ונחה דעתו.

מאוצרות הפרשה

נקודה למחשבה:

כתב בספר אגרא דפרקא (אות כט) שהבעש"ט הקדוש ז"ע אמר על הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש זצוק"ל [אביו של המגיד מזלוטשוב ז"ע] שכשהוא נולד הוא קיבל נשמה ושלפה "אשר כמעט אין דבור נשמה קטנת הערך כמוה", והוא בעבודתו הקדושה הגביה את נשמתו עד שהגיע למדרגת התנא הקדוש רשב"י. ובהו הוא מסביר איך אמרו חז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק כ"ה) שחייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב, כי באמת כל אדם מסוגל להגביה את נשמתו עד אין סוף.

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

מפארת שבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיועניכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] זי"ע, אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

ליל שישי פרשת עקב תשפ"א גליון 41

תורת שלום מתורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

דביקות במידותיו ית"ש בנשיאת עוונות ישראל

ונתן לו ואחר כך נעשה בעל תשובה⁽¹⁾. ושאל אותו חותנו-זקינו הק' הרה"צ רבי נחום מיטשרנוביל⁽²⁾ 'האיך לא תפחד ליקח עליך עבירות חמורות כאלה'⁽³⁾? וענה לו הרה"צ הרבי שלום זי"ע הצדיק צריך להיות "הדבק במידותיו" וכמו שאמרו 'מה הוא רחום אף אתה רחום'⁽⁴⁾. וכמו כן, מה הוא נושא עון אף אתה נושא

"את ה' אלקיך תירא אותו תעבוד ובו תדבק" (דברים י"ב) מספרים העולם מזקיני הק' הרה"צ רבי שלום [שכנא] מפראהבישט זי"ע, אשר בא לפניו איש אחד מלא עוונות חטאים ופשעים, וביקש מאתו אשר יתן לו תיקון,

שלמות שלום - השלמות וציונים

משתף עצמו להבדיל עם הרשע כדי לזכותו בדיו ולהעלותו למקום הקדושה, ומבקש מהש"ת 'בין כסה' שמה שהיה בדיו בראש השנה שנפסק לאלתר הצדיק לאלתר לחיים והרשע וכו' ידחה 'לעשור' ליוה"כ, ואולי בזכות הצדיק יזכה גם הוא בדיו. וא"א ובכל זאת צריכים ישראל לעשות תשובה שלימה כדי להקל את העבודה הקשה על הצדיק, וכשיהיה לו עבודה מעטה בהעלאת הניצוצין, יכול לפעול ישועות יותר. והוא 'שובה ישראל עד ה' אלקיך' (הושע י"ב), והיה צריך לכתוב לה' אלקיך, אלא או"א 'עד' אותיות 'דעי', 'דע את אלקי אביך' (דברי הימים א' ח"ט), היינו התשובה האמיתית שידע שיש אלקים בעולם הדן יחידי וכו'.

(1) מרן הבעל שם טוב הקד' זי"ע (צוואת הריב"ש ס' קכה) דיבר בקדשו לפרש את דברי הכתוב (תהלים צ"ג) "צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה", על כי הנה יש שני מיני צדיקים ושניהם צדיקים גמורים, אך החילוק ביניהם, האחד הוא תמיד דביקות בהשם יתברך ונושה ובודתו המוטלת עליו, והוא צדיק רק לעצמו ולא לזולתו כלומר שאינו משפיע מצדקתו לאחרים, והוא נמשל ל'ארו' שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית כה). שאינו עושה פירות, שהוא רק צדיק בפני עצמו ואינו עושה פירות שיחזיר אחרים למוטב וירבו ויפירו צדיקים בעולם, זה אינו עושה, אלא לעצמו 'ישגה' ומרבה שכרו. אבל הצדיק השני הוא נמשל ל'תמר' העושה פירות, והוא 'כתמר יפרח' כלומר שהוא מוציא יקר מזולל ומפריך ומרבה הטוב בעולם, והוא שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לב): 'מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים' וכו', רצה לומר שזה הצדיק הב' הנוכח הוא הנקרא 'בעל תשובה', פירוש שהוא בעל ואדון אל התשובה כי הוא החיזוקים למוטב ורבים השיב מעון וגרם תשובה בעולם, כהו כפולה ומכופלת הרבה יותר מצדיק הראשון הנ"ל אף שגם הוא צדיק גמור. עכ"ל.

(4) שבת קלג ע"א: דתניא "זה אלי ואנוהו" (שמות ט"ו) וכו', אבא שאול אומר 'ואנוהו' הוי דומה לו, מה הוא רחום ותנון אף אתה היה חנון ורחום.

(2) רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע היה חתנו של הרה"ק רבי אברהם מקאריסטישוב זי"ע, אשר היה סמוך על שלחן חותנו הרה"ק רבי מנחם נחום מיטשרנוביל זי"ע, בעל הספה"ק 'מאור עינים'. מגדולי תלמידיו ובני היכלא קדישא של מרן אור שבעת המינים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ואחר כך היה מסתופף בצלו של מרן הרה"ק המגיד הגדול ממעריטש זי"ע. כיון שהרה"ק מקאריסטישוב היה סמוך על שלחן חותנו, כאמור, היה אף רבינו הרה"ק מפראהבישט סמוך על שלחן חותנו-זקינו הרה"ק מטשרנוביל זי"ע.

(5) כמו שנאמר (שמות לו) "נצר חסד לאלפים נשא עון ופשעי וגו'". וכתב האבן עזרא (שם) הכלל כי הנושא עונו בעצמו הוא לגנאי לעולם. ונשיאת חטא על שני דרכים, הדרך האחת שיחיה נושא לו כמו זה שהוא לשבח לנשוא העון, והדרך האחרת שיחיה נושא העון אחד רשע. והנה לנושא עון יחיה לגנאי ולנשוא העון לשבח, כמו 'ונשא את עוונה', כי העונש יסור מעליה ויהיה עליו. עכ"ל.

(3) ענין נשיאת העוונות על ידי הצדיק ביאר הרה"ק רבי שלמה חיים מסאדיגורא זי"ע (הי שלמה, פ"ר וי"ק) בזה הלשון: הצדיק הדור שרוצה לזכות את ישראל ואף את הרשעים להעלותם להקדושה, הוא מבקש מהש"ת שידינו אותו ואת הרשעים ביוהכ"פ, ועל ידי זה בזכותו אפשר יזכו גם את הרשעים שהוא מבקש בעדם, כאמור אצל אברהם אבינו בסודם. והוא בין כסה לעשור, או"א 'עשור' מרמזו להצדיק ולהבדיל גם להרשע, והיינו או"א 'עשור' בגימטריה 'תקעו', היינו או"א הוא הצדיק שנדון ונכתב ונתחם לאלתר לחיים בראש השנה, שתקעו הוא ב"ה, וגם 'עשור' מרמז לרשע שיש תביעת עשור אותיות 'רשעי', והוא תקעו - עשור, היינו הצדיק

(6) ראה בספה"ק ליקוטי אמרים - תניא (פ"ק מו) שכתב דברים נפלאים בענין דרכו של הש"ת עם האדם לפי דרכיו ומעשיו, וזה לשון קדשו: כאשר ישים אדם אל לבו מה שאמר הכתוב (משלי כו יט) 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם אל האדם', פירוש כמו שכדמות וצורת הפנים שהאדם מראה במים כן נראה לו שם במים אותה צורה עצמה, ככה ממש לב האדם הנאמן באהבתו לאיש אחר, הרי האהבה זו ומעוררת אהבה בלב חברו אליו גם כן להיות אוהבים נאמנים זה לזה, בפרט כשרואה אהבת חברו אליו. והנה זהו טבע הנהוג במדת כל אדם אף אם שניה שוים במעלה, ועל אחת כמה וכמה אם מלך גדול ורב מראה אהבתו הגדולה והעצומה לאיש הדין ונבזה אנשים ומנוול המוטל באשפה, ויורד אליו ממקום כבודו עם כל שריו יחידו, ומקימו ומרימו מאשפתו, ומכניסו להיכלו היכל המלך חדר לפניו מחדר, מקום שאין כל עבד ושר נכנס לשם, ומתייחד עמו שם ביוחד וקרוב אמתי וחביב ונישוק ואתדבקות ורחם ברוחא בכל לב ונפש, על אחת כמה וכמה שתתעורר ממילא האהבה כפולה ומכופלת בלב הדין ושפל אנשים זהה אל נפש המלך בהתקשרות הנפש ממש מלב ונפש מעומקא דלבא לאין קוף, ואף אם לבו כלב האבן, המס ימס והיה למים, ותשתפך נפשו כמים בכלות הנפש ממש לאהבת המלך. ועיי"ש עוד שהאר"ך לכתוב בזה.

צאי לך בעקבי הצאן

במשנתו של הרה"ק מפראהבישט

לרגל יומא דהילולא קמא דכבו"ק אדמו"ר ר' עטרת ישראל' מסאדיגורא זצ"ל החל בליל שישי כ"א מנחם אב תשפ"א יצאנו ללקוט שושנים ולקבץ נפזרים אמרות טהורות שנשא במקהלות עם קודש בהם הזכיר לברכה את זקינו הרה"ק רבינו שלום מפראהבישט זיע"א ודרש במשנתו הטהורה להיות שפתותיהם דובבות טוב לברכינו בברכה שלימה ונאמר אמר

ביאור הדברים שזקני הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א היה בבחינת המתקת הדינים

עבודה זו שצריך להמתיק כל דבר בשרשו, מבואר בפרשת השבוע במ"ש (כה, ג) 'כבשים בני שנה', ואיתא במדרש (ילקוט'ש רמז תשע"ז) 'כבשים בני וגו' בית שמאי ובית הלל, בית שמאי אומרים כבשים, שהן כובשים עוונותיהן של ישראל, כמה דאת אמר (מכילתא, יט) 'ישוב ירחמנו יכבוש עוונותינו, ובית הלל אומרים כל דבר שהוא נכבש סופו לצוף, אלא כבשים שהם מכבסים עוונותיהן של ישראל, כמה דאת אמר (ישעיה א, יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו'. ופירש דו"ז הרה"ק רבי משהניו זיע"א עפ"י מאמר הגה"ח רבי דוד אורטינברג מבארדיטשוב שסיפר בשם זקני הס"ק מרוז'ין זיע"א, שאמר שאביו הרה"ק הרבי ר' שלום זיע"א היה בחינת המתקת הדינים, והרה"ק מבארדיטשוב זיע"א היה ביטול דינים, ואע"פ שביטול דינים גדול מהמתקת דינים, אבל אצל ביטול דינים יכול להיות חוזר וניעור, אך בהמתקת הדינים לא

יכול להיות חוזר וניעור עכד"ק. ופירש דבזה עצמו נחלקו כאן ב"ש וב"ה, דשיטת ב"ש הוא שצריך לבטל הדינים, וזהו שפירשו כבשים מלשון "כובש", וע"ז אמרו להם ב"ה דיתכן שיהיה בזה "חוזר וניעור" לכן אמרו ב"ה שהוא לשון "כביסה" שהוא ענין המתקת הדינים בשרשן, שאת עצם החטא ממתקים ומהפכים לטובה.

ביאור הדברים שזקני הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א היה בבחי' המתקת הדינים הוא - שחינך דור לעבודת השי"ת, בשמירת העינים ובשמירת האזנים, שיתעלו למדרגה כזו להיות "כובש את יצרו" שיזכו למדרגה כזו שיהיו מזוככים לגמרי.

טייערע אידן ידוע מאמר הבעש"ט הק' זיע"א על מ"ש (אבות, ד, א) 'איהו גיבור הכובש את יצרו', דאי אפשר להכניע את היצר"ר בבת אלא צריך לכבוש אותו דרגה אחר דרגה, עד שמצליח להכניעו ולהפכו לגמרי לטוב.

הרמז בדברי הסב"ק מרוז'ין שאמר: "אבי הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט אמר: מבני ידעו מי אני"

את דרך החינוך הראויה יש ללמוד ממאמר זקני הס"ק מרוז'ין זיע"א שאמר: "אבי הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א אמר: מבני ידעו מי אני, ואני אומר שמבני ידעו מיהו השי"ת", הרמז בדבריו הק', "מבני ידעו מי אני", ע"ד מאמרם ז"ל (סוכה נו): 'שותא דינוקא בשוקא או דאבוח או דאימיה', מדבריהם של בנים ניכר מהותם של ההורים, כי כל מה שמדברים הצאצאים הם

מכח מה שקיבלו בבית הוריהם, ולכן על ההורים להזהר בכל דרכיהם שילמדו מהם להיטיב. "ומבני ידעו מיהו השי"ת", כך צריכה להיות הדרך בה מחנכים ההורים, שמכל הנהגותיהם של הצאצאים יוכלו להכיר ולדעת מיהו השי"ת.

מכח מה שקיבלו בבית הוריהם, ולכן על ההורים להזהר בכל דרכיהם שילמדו מהם להיטיב. "ומבני ידעו מיהו השי"ת", כך צריכה להיות הדרך בה מחנכים ההורים, שמכל הנהגותיהם של הצאצאים יוכלו להכיר ולדעת מיהו השי"ת.

השמחה בחג הסוכות מקורה הוא בכפרת יום הכיפורים

דהנה בפרשת המועדות נאמר (ויקרא כג, כז) 'אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכיפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם וגו', ופירש"י 'אך, כל אכין ורקין שבתורה מיעוטין, מכפר הוא לשבים ואינו מכפר לשאינם שבים', והקשה זקני הס"ק מרוז'ין זיע"א דא"כ מה ממעטים מהכתוב (שם, לו) 'אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו' תחגו את חג ה' שבעת ימים'.

אלא ביאר עפ"י מה ששמע מאביו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זיע"א שבהיותו פעם אצל דודו הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זיע"א אמר לו בשם אביו הרה"ק רבי אברהם המלאך זיע"א דה"אך" שנאמר בפסוק על חג

כבו"ק אדמו"ר ר' עטרת ישראל' זיע"א משתטח על ציון קדשו של זקינו הרה"ק רבי אברהם המלאך זיע"א בעיר פאסטוב באוקראינה

כוונת הדברים שידברו מהשולחנות והספסלים שלו

כעת הוא ליל שישי, דו"ז הרה"ק אדמוה"ז מטשארטקוב זיע"א וגם למעלה בקודש היו אומרים בשמו של אא"ז הרה"ק דער גרויסער רבי שלום מפראהבישט זיע"א שביקש שידברו אודותיו בכל ליל שישי, ואמר שאם ידברו אודותיו בכל ליל שישי יזכו צו א שמחה'דיגער שבת, והוסיף שאם לא יהיה מה לדבר ממנו ד"ת או עובדא, שידברו מהשולחנות והספסלים שלו.

פירש הרה"ק רבי שלמה מזווייהעל זיע"א כוונת הדברים שידברו מהשולחנות והספסלים שלו, עפ"י מה ששמע מהרה"ק אדמוה"ז מטשארטקוב זיע"א שסיפר שפעם הגיע יהודי שהיה זקוק לרפואה שלמה לאא"ז הרה"ק דער גרויסער רבי שלום מפראהבישט זיע"א וביקש ברכתו לרפוי"ש, ולקח סכין וקילף מעט עץ משולחנו וציוה לו שישירה את חתיכת העץ במים למשך זמן וישתה את המים ויברכו שיזכה לרפוי"ש, וסיים הרה"ק מזווייהעל שכל כך נתעלה במדרגתו העליונה עד שגם הדומם בשרשותו נתעלה שהיה אפשר לפעול בו ישועה לרפואה שלמה, ובוזה ביאר כוונת דבריו שידברו מהשולחנות והספסלים שלו (דברי יזה, מהדו"ח).

ויש לומר בביאור הדברים דהנה משה רבנו ע"ה אמר למרגלים (במדבר יג, ז-כ) 'עלו זה בנגב וגו', וראיתם את הארץ מה הוא וגו', ומה הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עץ אם אין וגו', ופירש"י 'הק' 'היש בה עץ, אם יש בהם אדם כשר, שיגין עליהם בזכותו'. דאם יש שם צדיקים, ערליכע אידן, יש בכוחם להגן עליהם.

זהו כוונת אא"ז הרה"ק דער גרויסער רבי שלום מפראהבישט זיע"א שאמר שידברו אפילו מהשולחנות והספסלים שלו, ע"ד 'היש בה עץ' שרומז לצדיק, שידעו שכשמדברים מצדיקים אין זה בחינת דומם שכבר עבר ואינו בעולם, אלא 'צומח חי ומדבר', כי כוחו של הצדיק אינו נפסק בהסתלקותו מהעולם, אלא אדרבה מתעלה והולך מדרגה לדרגה יותר ויותר.

והוא כמו שפירש המהר"ל (גור אריה פר' נח ד"ה שיעקר) מ"ש (בראשית ו, ט), אלה תולדת נח נח אייש צדיק תמים היה בדירתיו וגו', ופירש"י 'ללמדך שיעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים' (בר"ר ל, ו), דהבנים אינם חלק מגופו של אדם, ואילו המעשים טובים הם חלק מגופו ומהותו של האדם, ואין לך תולדות יותר מזה. דכל העבודה שעבד הצדיק לפני השי"ת, כל מה שנתייגע בתורה הק', כל מציאיותו ומה שאפשר ללמוד מאתו שזה גם כשלעצמו תורה, הרי זה קיים לעולם, ועל כן נחשב גם שהצדיק חי לעולם ועד.

(ג) מרחשון ה'תשע"ט

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ע"ה "יונטי פרגר צייד מושלם"

פיצוח הסוד ח"ב:

חיים שלום מספר לאפרים זלמן את הסוד שהיה טמון בקרבם בכל הפגישות, הוא מגלה עתה לאפרים זלמן שחי תחת זהות בדויה, תוך שהוא מטשטש את הדמות הקודמת שלו, כך הצליח להחביא את עצמו משך שמונה שנים, איש לא ידע על זהותו הקודמת.

בצבא הכיר את מפקדו אורי הר מלך שהתלהב מיכולותיו הקוגניטיביות (הבנה שלילת גברה בכל מיני שטחים) הוא גם התלהב מהיכולת הגברה שלו לנתח מערכות צבאיות מסובכות ולהציע להן פתרונות תוך כישרון אלטר מדהים, הוא כל כך מתלהב ממנו עד שמחליט להציע לו את אחותו הצעירה ליור שהייתה יתומה מאב ואם וגדלה תחת חסותו לפי פ. הוא משלב אותה כחילית קישור שמעבירה את התוכניות שעורך מולי למפקדים מעלי, כך פצר קשר מקצועי בלבד, אורי לא שוקט לרגע ובמשך שנים הוא עושה כל מהלך כדי שהשניים יסכימו להתארוס למרות השוני המופלג בין תפיסות חייהם, כדי לגשר על הפער, הם עושים הסכם ב כל אחד מכבד את זולתו ואינו מפריע לו לחיות כפי הרבות, בהתחלה הם מסכימים איך למנוע מהילדים להחשיף לעולם המרחוק של ליור כך מדמיינים הם שימלאו לחיות בשני עלמות שאינם.

אך ההסכם היה לבסוף אינו מוצא חן בעיניה של ליור, בשל ההסתה של חברתה הדס מויאל שפועלת נגדו כשהיא מופעלת על ידי שלט רחוק בדי אבב שונטי הוא יונטי פרגר שבתחילה עשה את כל המאמצים להכניס את חיים שלום (מולי) לעולם החילוני ולהטמעת זהותו, אך כשסכח שחיים שלום יותר מדי מצליח עד שהוא מתארוס עם אשה משכילה במיוחד בעלת נכסים ובכך הוא מבטח את כל עתידו, הוא מתחיל לקטאות ב ומונח לסכסך בין השנים. כדי לבטל את השיחך הוא מצליח לרתום את חברתה הטובה הדס מויאל שתמזער את דמותו של מולי (חיים שלום) כדי שתמאס ב, היא זורתת בה פחדים שמולי חושב רק על עצמו ואינו דואג לה כלל ומציעה להעמיח במבחן, אם יוכל לקבלה כמות שהיא חילנית מוחלטת, בלי כל שייכות לדת, כך תתנהג בבית בלי שתחביא את עצמה מהילדים. ליור מקבלת את עצהו ומגדילה לעשות כשמצמינה אותו למסעדת טרפה לבחום עתה בשעת מעשה איך קבל את הרחמנה, הסיפור מתגלגל כאשר לבסוף ליור תבעת לשטת את נסח ההסכם, היא מעקרת את כל ההבנה הראשונית מולי (חיים שלום) נבעו וחותרם על ההסכם שמקצב שנה וחצי מסופות עד לנישואין.

עתה הוא עומד בפולנטר רציני, האם יוכל להתכחש להסכם ולהתארוס מחדש עם צארטיל שרחוקה ממנו שנות אור, או להישא עם ליור עם כל הקושי ברחוק מהדת שייגרם עקב הקשר. העלילה מסתעפת לכיוון חדשים, חיים שלום עוד ציטרך לעבר קשיים ומכשולים ורדיפות נוראות עד לזקה התשענים.

AA

המשימה החשובה שהוטלה על יונטי פרגר:

המילים הקשות שנאמרו בכאב לב קרעו את לבו של חיים שלום, הוא ידע שאין לו את היכולת להסביר את צעדו התמוה לעשות ברית עם אחת שממש לא שייכת ליהדות הוא צעד תמוה, אפרים זלמן לא יודע כמה שנים לקחו עד שהנדסו את השידוך התמוה, שני הצדדים התנגדו להצעה של אורי הר מלך אחיה של לינור שבטוח היה שמולי (חיים שלום) יקבל את הרעיון ברצון, הוא לא ראה בדתיות הקלושה שלו אבן מכשול, הוא לא שיער שגם הדתיות הקלושה הזו אבן נגף רציני לחיים נטולי סממן דת כפי שלינור תכננה את חייה, לאחר הלחצים הרבים שנמשכו שנים ניאותו שני הצדדים לעשות הסכם שיגשר על כל המכשולים, כוח ההרגל עשה את שלו והוא כבר התרגל שזו תהיה אשתו לעתיד, עם כל הקשיים והפחדים שיש לו מעצם הנישואין אבל גם קשה לו מאד לקחת את כל ההסכם הזה ולזרוק אותו לפח כאילו זה דבר פעוט שאפשר להתפטור ממנו. כשמתרגלים לרעיון מסוים קשה להיפטר ממנו במחי יד אחת. החיים הם לא דבר של מה בכך שניתן לעשות בו שינויים פתאומיים, זה מעיד על חוסר יציבות דעה קלושה. אבל גם הוא יודע שאחרי דברי התוכחה של אפרים זלמן כבר לא יחזור אל שגרת החיים, המילים ירדפו אותו לכל מקום, אפרים זלמן לא חידש לו כלום, אבל הוא חידד לו אותם. המילים הללו חודדות לעומק התודעה ומציבות אותו בסימן שאלה אחד גדול, איך ירד מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. איך הוא יבין את הצעד הזה?

חיים שלום לא היה מסוגל להישיר מבט כלפי ידידו וגיסו לשעבר, הוא ידע שלא יקלוט איך עשה צעד כה רחוק, הוא לא יוכל ליישב לו תמיהה כזו לכרות ברית עם אחת שאין לה שום דבר עם יהדות, כדי להסביר לו את הכל יצטרך לכמה ימים שאין לו אותם גם אז הוא לא יוכל להבין אותו הוא לא עבר את המשברים שלו אחד כזה לא יוכל להכיל את הצעד של השני.

אבל פטור בלא כלום אי אפשר, עליו לתת לו רקע כל שהוא, מה עבר עליו באותם ימי נידוי ורחוק, הוא חייב לספר לו על המשברים שעבר ועל הפעולות שנקט, כדי להגן על עצמו מלחצי החברה, הוא גם יספר לו על הדרך הגאומית להסתיר את מציאותו עם תחפושת קלילה ושם אנונימי, בק הצליח להסתיר את מציאותו אפילו שלא הרחיק נדוד.

בקול חרישי החל חיים שלום לספר את מסכת חייו בלשון נסתר, כשהוא מדבר על עצמו בגוף שלישי, באופן זה געשה לו קל יותר לספר את עלילות חייו הקשים אותם חווה בתקופה ההיא, בלי לחוש את עצמו בוש ונכלם על שהוא מתערטל בפני חברו ומציג את חולשותיו ללא כחל וסרק.

וכך החל לפרט את עלילות חייו של חיים שלום בחור ירושלמי אומלל שהוכה שוק על ירך מכל הכיוונים, בלי שתהיה לו יכולת להתאושש, הוא עזב שידוך מיוחד לאחר שהיה מאורס שש שנים, כמעט שליש משנות חייו, החברה הישנה שלו נידתה אותו, בשל הפזילה שלו לכיוון הציוני, הוא איבד גם את החבר הטוב ביותר שהיה לו, אפרים זלמן בגלל שמשפחתו אחזה שהוא מקלקל אותו.

את ההחלטה הסופית לנטוש את כל היקר לו ולחפש את עצמו מחדש, קיבל ברגע שקיבל את סטירת הלחי המצלצלת ממשפחת המחותר כשהם התייחסו לכל הפניות שלו כאל אויר, הם התעלמו ממנו ומבקשותיו מלאות התחוננים לסיים את הסאגה שמתמשכת שנים כה רבות.

לאחר שראה שכל מאמציו עלו בתוהו חש כעס אימים על כל העולם, איש לא מעריך אותו ואת כל הגאונות האדירה שלו בתורה, אין בירושלים אח ורע לכישרונות הנדירים בהם חונן, הידיעות שלו חובקות את הש"ס כולו עם הפוסקים, העידו על כך כל גדולי ירושלים, הוא יכול היה להתחרות עם כל גדולי הלמדנים בכל הישיבות הקיימות בעולם.

מספורי המגיד

לגודל הפלא, דווקא הוא אין לו כלום, אפילו את השידוך שחיכה לו שש שנים רצופות איבד. מי יודע אם תהיה לו אי פעם תקומה, האם תהיה אחת אחרת שראויה לו שתתרצה להשתדך איתו?

כשעוזבים שידוך יוצא 'שם רע' על שני הצדדים, אבל אצלו הפגם גדול יותר, כי כבר קיבל כתם קודם לכן על הפזילה שלו החוצה, כאשר זה מקבל חיזוק מצד הכלה שלו שמפורסמת לכל כמיוחדת במינה, אם היא נותנת יד לעזיבת השידוך אחרי שש שנים שהייתה מאורסת לו, מי יודע איזה חתן רקוב היה לה, עד שנאלצה לעזוב את השידוך.

הוא מסתכל על כל חבריו, כמעט כולם הם לא יותר מבינונים, אבל הם מתחננים להם בזה אחר זה, בלי יוצא מהכלל, אפילו הזיבורית שבהם התחתנו באין מפריע, ואילו הוא נותר שנים עגון, איש לא סולח לו על טעות קטנה שעשה בתום לב. דומה שאין איש מצטער בצער, אמנם היו כאלו שהיו דורשים בשלומם בחטיפה, אבל הוא לא חש עצמו כבשר מבשרה של החברה החרדית.

אבל אין זה נכון לומר שהוא לא עניין איש, היה אחד שעקב אחריו במסתרים, הוא ידע כמעט כל צעד שלו והמתין בסבלנות כנומה אכזרית שעוקבת אחרי טרפה בסבלנות פלדה

היה זה נחצ'ה ברמן הרשע שפעל במטרה אחת, להרוס את כל דור העתיד, הוא לא פסח על איש, כל מי שרק נדמה שיכול לתרום במשהו לחיזוק עולם התורה דאג להוציאו מעולם הישיבות, הוא רוצה אותו שמם ונטוש לחלוטין, אבל הוא לא בזבז כוחות, הוא לא ניסה להילחם כנגד אלו שחזקים מדי, הוא ידע שאין לו סיכוי כנגדם, אבל כל מי שהייתה לו איזו מעידה קלה רשם ביומנו.

לזה הייתה לו רשת שלימה של עוקבים שדיווחה לו על כל בחור ירושלמי, מי יכול להוות טרף טוב ומי זה שאין כל סיכוי כנגדו, עבודת המחקר שעשה גילתה שחיים שלום הוא מועמד פוטנציאלי שכדאי להשקיע בו כוחות, מאותו רגע התביית עליו להוציאו לחלוטין מעולם התורה, בראשונה ניסה דרך אריאל אטיאס נחמן נתן הרשקוביץ וארי (החבורה הברסלבאית שעמלה תקופה קשות כדי להביא אותו לאצ"ל) אך לאחר זמן הבין שטעה בכך שהעסיק אותם זמן רב עם תוצאות כל כך עלובות, למרות שהללו ציינו אותו כטרף בטוח, נחצ'ה לא היה בטוח כלל שאכן ניצוד במצודתו.

באותם ימים שמר חיים שלום על קשר מאוד מאופק מלמעלה עם תנועת האצ"ל. יחס זה הטריף את דעתו של נחצ'ה, לא לזה ציפה, החלום הגדול שלו היה לקחת את הגאון הירושלמי שעתידי להיות מנהיג העולם החרדי ולהפוך אותו למנהיג הציונים, אין נקמה יותר מתוקה מזו, על כך השקיע הרבה עמל ויזע, אבל התוצאות דלות מאוד, ולא מצדיקות את ההשקעה הרבה.

נחצ'ה לא נואש, בשביל זה יש לו את "המשת"פ החרדי" יונטי פרגר שמוכן למכור את כל ערכיו, תמורת מטבע הגונה. הוא הדרך את יונטי להתקרב אל חיים שלום הממורמר לאחר עזיבת השידוך.

יונטי פרגר ידע לרקוד על שתי החתונות בצורה מעולה ביותר, הוא היה אדם בעל אלף זהויות, הייתה לו יכולת מדהימה ביותר ללבוש דמויות שונות הוא ידע להתחפש בצורה שאיש לא יכיר אותו כולל הוריו, כל פעם היה לו רעיון מעניין אך לטשטש את זהותו לצורך זה הייתה לו חורבה קטנה שהשיג במחיר מוזל מאוד, החורבה הייתה רחוקה משכונת מאה שערים, כשהיה לו צורך היה בא לשם בשעות הערב ומשנה את צורתו בהתאם.

קן יכול היה להסתובב בין שתי הקבוצות כשאיש לא יודע על חברותו בקבוצה השנייה, היחיד שחשד בו היה נחצ'ה שהיה ערמומי בצורה מיוחדת וקשה היה לעבוד עליו, הוא הצליח לעלות ששמחה מאניש סגל הוא בעצם יונטי פרגר שמסתובב אצל רב לייבל ווערקער, למרות החשדות הכבדות שהיו לו שאולי הוא משת"פ שמנסה לעבוד על שני הצדדים לא התנער ממנו, הוא ידע להפיק ממנו גם טובות הנאה, הוא השתמש בו בזהירות בלי להקרין את חוסר האמון בו, הוא קיים בו את הכלל "כבדהו וחשדהו".

כשהגיע הרגע הנכון קרא לו בדחיפות. "יונטלה כעת הגיע הרגע שבשבילי פיזרתי עליך מטבעות רבות, אם תצליח במשימה, הצדקת את עבודתך ולא אתבע אותך להשיב לי חלק מהכסף שבאמת לא היית ראוי לו, אבל אני מוכן לסלוח לך על כל התרמיות הרבות ובחיוך מרושע הוסיף לו, לא אומר לך בדיוק מה כוונתי.

אני שולח אותך למבצע מיוחד שיצדיק את כל מה שהשקעתי בך, אני רוצה שתביא את חיים שלום אל האצ"ל שיהיה עצם מעצמה בשר מבשרה. כרגע הוא לא שם, כל מה שהשקעתי בו עד עתה לא הביא לתוצאות משביעות רצון, הוא סך הכל ביקר פעם אחת ודיבר פה ושם, תכלית הוא לא עשה כלום, כנראה שהוא פוחד מהסביבה החרדית שתוקיע אותו על כך. אני רוצה שתביא אותו לשם, אם תשאל למה אני חושב שתצליח יותר מהאחרים, כי כעת הברזל חם מאוד ניתן להכות עליו ולהתאימו למטרות שלנו.

אני רוצה שחיים שלום יהיה בתוך מפקדת האצ"ל, אך אדע אם הוא בפנים? ברגע שיתחיל בעצמו לגייס בחורים לאצ"ל, אני רוצה שהוא יתביית על מטרה שמינה מאד, יש אחד בשם עידו דיסנביץ גאון צבאי מדהים, יש קבלות על כך, הוא עזר פעמיים ללוח' במשימה מסוימת ההצלחה הייתה יוצאת מגדר הרגיל, אבל הוא הפסיק בגלל הפחד שלו מהחרדים הם איימו להחרימו, איש לא הצליח לשכנע אותו עד עתה לחזור, החלום שלי הוא שחיים שלום הוא זה שיגייס אותו לשם.

מספורי המגיד

אם תצליח במשימה אדאג לצ'פר אותך בסכומים שלא חלמת עליהם, עלך להתחבר אליו, כעת יש לך סיכוי להצליח כי הוא כאוב מאד, הוא כועס על כל העולם החרדי ורוצה לנטוש את הכל, אני בטוח שהוא מחפש אוזן קשבת שתהיה מעוניינת לשמוע את כל מצוקותיו, עלך להתקרב אליו בעורמה בלי שיבחין שיש לך מטרה, תרמוז לו שיש לך הרבה יכולות ופתרונות לכל הצרות שלו, תראה לעשות זאת בצורה שלא תטיל עלך צל של חשד שאתה שלוח שלי, אתה פשוט דואג לו בשל ליבך הרגיש לצרות הזולת".

מי אתה שלוימי קליין, א'פרומאק (פנטי מאד) או שבבניק?

יונטי לקח את המשימה של נחצ'ה ברצינות רבה, הוא ידע שהקדיח את תבשילו אצל נחצ'ה, החושים החייתיים שלו זיהו שנחצ'ה כבר ידע בדיוק מי הוא, אם לא יעשה את המוטל עליו כפי שצריך, עלול הוא לאבד את כל מקורות התקציב שלו.

הוא הכיר את המטופל שלו היטב, מי אם לא הוא דאג לשלוח לו את שני הקנאים, חיים לאזאר-דער שמייסר (המכה) וגדליה פסחוביץ-דער שלעגער (המרביץ) שנשלחו להרביץ לחיים שלום כדי לעשות סקנדלים שיתנו קצת צבע לחיים המשועממים (לטעמו) בניגוד לרצונו של רב לייבל ווערקער שרצה את חיים שלום במחנה (רק שביקש להרחיקו מהציונים הדתיים) כשראה רב לייבל שיונטי פועל על דעת עצמו כעס מאד, הוא הפסיק לתת בו את מבטחו ובק החל חלק הריחוק.

יונטי שהיה עד לאותו רגע יד ימינו של רב לייבל כשהוא נשלח לכל מיני תפקידים חלקם מסוכנים מאד, נעשה לפתע מובטל, רב לייבל החל להשתמש בשלושה מבני החבורה שנודעו כמסורים לו ביותר, זה לא היה קל מעתה, היה צריך לתאם עם שלושה אנשים במקום אדם אחד.

לפתע חש יונטי מחסור רציני ב'דמי כיס" הוא לא יכול לחיות רק על "ברויט מיט שירעס און טאמטע" (מאכל התענוגות של בני ירושלים, לחם שחור טובל בשמן ורוטב של עגבנייה וקמצוץ מלח בזוק עליו, עד היום ילדי שיחיו [אברכים חשובים] מתענגים עליו, מומלץ עם כל הלב) ההצעה של נחצ'ה נפלה ברגע הנכון, הוא היה צריך לחדש את מלאי הסיגרים שאזל לאחרונה, עתה נאלץ לחיות על סיגירות "קאסט-איהם" (שעולות לשני) אבל בירושלים העניה אי אפשר לבנות על כך.

יונטי הבטיח להביא תוצאות משופרות יותר, הוא התנה זאת עם סכום מפולפל כדרכו, הוא ביקש חלק מהכסף מראש, הוא נצרך לכמה אביזרים חשובים לתחפושת המיוחדת שיעשה.

יונטי הפך לבחור פרוש תמים וישר דרך, בשם שלוימי קליין, הוא התחיל להתפלל בבית הכנסת הגר"א ב'שערי חסד' בו היה רגיל חיים שלום להתפלל, אם היה אי מי שמסתקן הסביר בענווה ובעדינות שהוא בא מ'השטעטאלאך' (אזור שכונות חרדיות לא הרחק משערי חסד יש שם כמה וכמה שכונות ואפשר להיטמע בהן בקלות, בפרט שלא היו רגילים לבקר בשערי חסד) התפילה בשערי חסד מוצאת חן בעיניו, כי מתפללים שם כמונים מעות, סתם ולא פירש דבריו.

הוא עקב אחרי חיים שלום מרחוק וחיכה להזדמנות בו יוכל לפתוח עמו שיחה, חיים שלום באותו זמן לא היה במצב רוח להכיר עוד אנשים, בפרט לא צדיקים יותר מדל, למרות שראה אותו פעמים רבות, לא יכול היה לקשר בין יונטי פרגר ממא'ש הבחור קל הדעת הסוער והעלז, לשלוימי קליין הפארפרומטער (האדוק) לא היה קשר מזער, לא בפנים ולא בהתנהגות.

שבועיים תמימים לקחו לברנש, עד שמצא את הרגע המתאים, לפתוח עם חיים שלום בשיחה. הוא עשה זאת בשיא התמימות, הוא נעמד לפניו והתפלל בכוונה עצומה, כשפסע לאחוריו עשה שלוש פסיעות כולו כפיפה, כל אחת מפסיעותיו הייתה מזודה לכדי אמה, תוך כדי ה'עושה שלום' התנגש בעוצמה בחיים שלום שעמד מאחוריו וכמעט הפילו ארצה, הוא הפיל את שקית התפילין היקרה שלו על הארץ, חיים שלום נחרד מאד מה'וילדער (פרא) צדיק' שיכול להמית את הזולת בקדושה ובטהרה, הוא הרים את שקית התפילין שחוללה, תוך שהוא מנשק אותה ומנגב את הלכלוך והאבק שדבקו בה, כולו כעס וחמה על צורת ההתנהגות, הוא הביע את כעסו בפני הצדיק'ל הנשגב כלפי חוסר הזהירות שלו.

"האט אזא 'עושה שלום' מאכט מעהן נאר ווען מטראכט מאכט א'קריג. כזה עושה שלום עושים רק כשמתכננים מלחמה".

שלוימי קליין (יונטי) התנצל מאד על התקלה שאירעה בחוסר שימת לב, הוא כל כך מרוכז בתפילה שלו לפעמים נדמה לו שהוא לבדו בבית המדרש רק הוא והבורא עולם, בעומק עיון התפילה קשה לו לזכור שבעצם עוד לא התנתק מהעולם.

לאות פיוס קנה לו בייגלה חם וטעים מהחנות הסמוכה, בכך הרגיע במעט את חיים שלום, הוא החל לגלגל איתו שיחה על דא ועל הא, חיים שלום תמה על השינוי הפתאומי, לפתע הצדיק הזה הוא איש שיחה להפליא!?

בתחילה רצה לסגור את השיחה בקצרה, הפצע המריר שבלבו לא נתן לו להתקרב לאף אחד שאינו מכיר, הוא כבר נכווה מכמה שניצלו את תמימותו וגרמו לו רק לצער ועוגמת נפש, לא ל'ש שאינו רוצה קשר עם אישיות צבעונית מבלבלת.

אבל שלוימי הערמומי ידע איך לדובב אנשים אפילו שאינם רוצים, כך הצליח בדברי חלקלקות למשוך אותו לשיחה ועוד שיחה, הוא זרם איתו, כשלא רצה לדבר, קטע את השיחה מיד, אפילו אם היה לו מה לומר, מפעם לפעם קנה לו דבר מאכל פינוק, פעמים אף כיבדו בסיגר מתנה יוקרתית ביותר (למרות שבטבעו היה קמצן גדול, כל פרוטה שיצאה מכיסו עשתה לו צלקת בלב, אבל ההחלטה שעליו להצליח גברה על הכל) כך נטווה קשר חם בין שלוימי לחיים שלום.

מספורי המגיד

שלומי הלך עקב בצעד אגודל, הוא לא מיהר לאף מקום, הוא רצה לקנות את אמונו המלא של חיים שלום, תוך תקופה קצרה ידע את צפונות לבו של חיים שלום, הוא גם ידע שהוא מחפש את עצמו מחדש, הוא רוצה לעזוב את ירושלים רק שהוא פוחד מאד לעשות צעד כה דרסטי בלי שיהיה לו על מי להישען.

שלומי הציע לו: "אל לעזוב את העיר, אתה לא בנוי לכך, יש לי דרך אך תוכל להיות בעיר ולא להתגלגל במקומות רחוקים".

"אולי תסביר לי איך עושים את הקונץ הזה? אני מתקשה לחיות יותר בחברה שלי ורוצה לטעום קצת חיים אחרים, בלי כל הלחץ של הקנאים, אז איך אעשה זאת בירושלים?"

"אני עומד לבנות לך דמות חדשה שאתה עצמך לא תכיר, תחיה בזהות עלומה, פשוט תהיה אור, כך תוכל לחיות מחוץ למסגרת איש לא ידע עלך דבר, כך לא ילחצו אותך".

"אולי תוכל לענות לי על מספר שאלות, לפני שאני ממשיך איתך את השיחה? תבע חיים שלום.

"אתה יכול". השיב שלומי יונטי בחביבות מעושה.

"אתה עושה רושם של בחור פרומער (אדוק) ממש בדרגת "חסיד עליון" מי שרואה אותך בשוהל (בית הכנסת) חושב על איזה "למד ווניק צעיר" כך זה נראה לי עד עתה, אז איך הפכת את עורך לנגד עיני, עם כאלו תוכניות שמתאימות לאיזה מאפיונר צעיר, שאפילו "שבבניק" (פרחח) סליחה על הביטוי, לא מתמחה בהם". תהה בפניו חיים שלום.

"נו שוין (ביטוי סלנג של מה קרה?) אני אדם עליון ושמוח ויש לי ידיעות בכל מיני תחומים, אבל אוהב להתפלל בכוונה, אז נגדיר זאת שיש לי כפל דמויות, אני לא עומד בסטנדרט של, התמים בה' הידיעה, כפי שאתה רגיל לתרגם את הדמות של בחור חרד לדבר ה', אז בשביל זה נהפכתי אצלך לשבבניק או מאפיונר רח'ל? "נעלב" שלומי מהמשוואה האיומה.

חיים שלום בתמימותו בלע את התשובה, הוא גם רצה את חברתו שהשקטה לא במעט את הצרבת של הפצע.

"עכשיו תסביר לי, איך אוכל לחיות בירושלים, בלי שירגישו שאני חיים שלום פינקלשטיין העילוי הנדיר שלפתע משנה דמות ורוצה להיות אנ'אנעדער מענטש (אדם שונה) ממה שהייתי עד עתה?"

"האב געזולד (עלך להתאזר בסבלנות) אם תקשיב לי, לא תשאל שאלות רבות". ענהו שלומי בתקיפות.

"עם מעט חכמה וסבלנות פלדה אפשר להסתתר מתחת לפנס, אם תשתף פעולה תהיה לך מעתה תדמית חדשה, אדם שחי בצללים, בבחינת "רואה ואינו נראה" איש חוץ ממך לא יידע עלך כלום"

"איך אוכל להסתיר את עצמי? תמה בפניו חיים שלום, הרי חצי מירושלים מכירים אותי היטב, מי לא מכיר את הדמות שלי שהייתה מאד בולטת בכל רחבי מאה שערים ולאחר מכן בצד השני של העיר כשעירי חסד וכ'.

"זארג זיך נישט, אל דאגה, מהיום יהיה שמך בישראל "דער מאסקירטער" "הרעול- מכוסה הפנים" השיבו שלומי כולו חיוך.

"אולי תתן לי הסבר נורמלי?" יקח חיים שלום מדבריו של אותו מעשוגינער (המשוגע) שלומי.

"אתה הולך מעתה להיות נעלם אחד גדול, לצורך זה עלך ללבוש מסכות שיכסו את פניך להפליא, איש לא יוכל לזהות אותך, אתה לא הולך לסבול מקשיי נשימה, יהיו לך פתחי אור מספיקים, כך שלא תיחנק, בקיץ אולי לא יהיה לך נעים, כי זה מחמם את העור, אך לצורך העניין שלך זה מה שיעזור לך בחיים, זו התחפושת שתוכל דרכה בקלות להחביא את עצמך, היא תסתיר את החלקים המזהים שלך מעיני הבריות, איך צריך לתת הסבר לאיש, למה אתה רעול? מה שפחות לדבר כך יותר טוב, כשיש לך מסכה ממילא איש לא מזהה אותך ולא יכול לתבוע ממך הסברים למעשים המשונים שלך.

כל יום תחליף מסכה, כדי שלא תסריח, אפשר להשיג מסכות בלי מגבלה, בהתחלה אתן לך כמה כדי לראות שאתה מסתדר עם הזהות החדשה, בהמשך אתן לך כמה כתובות, היכן ניתן להשיגם בזול, אל תתרגש מכך שהפכת להיות דמות תימהונית ביותר, מה קרה? גנבת ממישהו? עשית איזה מעשה רע? אתה רק רוצה להיות נסתר מותר לך, יש צדיק נסתר בלי תחפושת ויש נסתר עם תחפושת, תפסיק לספור את האנשים, אתה לא חייב לאף אדם תשובה.

אל תדבר עם כל אלו שאתה חושש שיעלו על עקבותיך, יקח זמן, בהתחלה אנשים יתלחשו, הם לא רגילים לתופעה זו, אבל אם תהיה חזק תעבור את זה בשלום, אני מבטיח לך שהעולם יתרגל אליך, הם יקלטו שיש בירושלים אדם תימהוני נטול זהות.

בירושלים יש בלי סוף משוגעים, מי לא זוכר את "לאפקא אין אמריקה" או את מנשקה'לע שלבש בגדים בקיץ יותר משלובשים בחורף, יש את שורה דיא פריילע (העלמה הנצחית) שמחכה עד היום לחתן, או פייפאלע ורויזאלע הזוג התימהוני שהלכו יחד לקבץ נדבות ואיש לא ידע מאין באו, יש גם את רייזאלע שמספרת לכולם בהתרגשות (בהיותה בת 35) "מיין מאמע האט מיר געקויפט אנציערע סארעפאן" אמא קנתה לי סרפן חדש, האם העולם לא הסתדר איתם? הוא הסתדר ועוד איך. אז יהיה עוד משוגע אחד נוסף ששמו יהיה הרעול, מה אכפת לך? הרווח שלך בזה שבינתיים אתה לא צריך לנדוד.

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 285

פנינים לפרשת ואתחנן (נחמון)

לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,

**לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

בהיותי בחור נהגתי פעמים רבות ללוות את רבינו בצהריים, בדרכו מהשיבה לביתו. מאחר שכידוע הוא נהג ללכת כשראשו כפוף למטה ועיניו בארץ, הזדמנו לו בדרך קבע מציאות רבות. פה עט, שם עיפרון או שעון... בכל פעם שהבחין במציאה היה נעצר, ואני הזדרזתי להרימה, מדין זקן ואינה לפי כבודו. באחד הימים הבחין בדרך בעשרה שקלים. הזדרז להרימם בעצמו וייעד אותם לצדקה. שאלתיו בדרך צחות: "לא מגיע לי פעם אחת להרוויח?"...

הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א בלקט סיפורים על ענייני צדקה, מהליכותיו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"פי הוא הנתן לך פח לעשות חיל" (דברים ח', י"ח)

ישנו הידור מיוחד בנתינת צדקה מכסף שהוא בוודאי כסף כשר. כך סיפר אחד מתלמידי מרן: בהיותי בחור נהגתי פעמים רבות ללוות את רבינו בצהריים, בדרכו מהשיבה לביתו. מאחר שכידוע הוא נהג ללכת כשראשו כפוף למטה ועיניו בארץ, הזדמנו לו בדרך קבע מציאות רבות. פה עט, שם עיפרון או שעון... בכל פעם שהבחין במציאה היה נעצר, ואני הזדרזתי להרימה, מדין זקן ואינה לפי כבודו. באחד הימים הבחין בדרך בעשרה שקלים. הזדרז להרימם בעצמו וייעד אותם לצדקה.

משמים, ולכן כדאי להדר ולתת ממנו צדקה".
אחר הוסיף לבאר את דבריו: כל כסף שמקבלים על עבודה - יש

שאלתיו בדרך צחות: "לא מגיע לי פעם אחת להרוויח?"...
הוא השיב: "זה הכסף הכשר ביותר. זו פרנסה שנשלחת לאדם

משהגיע לגיל מסוים, החליט לעזוב את מערך הצדקה והעבירה לאחד מבני משפחתו. למרבה הפלא באותו יום מת הגוי מנהל העסקים, והרב רוזנברטן הוכרח להכנס בחזרה לעסקיו שלא בטובתו.

התברר, שכל זמן שהתעסק עם הצדקה, נתן הקב"ה חיות לגוי שינהל עבורו את העסקים, והוא יחיה על מי מנוחות, אבל ברגע שעזב את הצדקה - נפל עליו העול הכבד של ניהול העסקים.

בכך התכוון רבינו לחזק את גבאי הצדקה שביקש לעזוב את תפקידו, שאף פעם אי אפשר לדעת אלו בעיות וכמה עגמות נפש נמנעות ממנו, רק מכיון שהוא מתעסק עם צדקה

הפסד שהוא רווח

מעשה באדם אחד שלא היה מפריש מעשר והצליח מאד בנכסיו, וכששמע אודות חשיבות מעשר כספים החל לעשר את רווחיו, ומשהתחיל להפריש מעשר - החל להפסיד בעסקיו. והיה תמה: היתכן?!

התמיהה הובאה לפני רבינו, והוא אמר שכנראה יש ברכושו כסף לא כשר - גזל וכדומה, ולכן נגזר עליו להפסיד את ממונו, אלא שכל זמן שלא עישר את כספו לא היתה לו הזכות שידונו אותו כלל, אבל כשהתחיל לנהוג בכספו כמו שצריך ומפריש מעשר, אומרים לו מן השמים: אתה רוצה להיות בסדר? בא ונסדר לך את נכסיך שיהיו כדת וכדין.

בדומה לזה, אנשים שחוזרים בתשובה יש להם לפעמים צרות, וזה מכיון שהם רוצים להשתפר, ואז מתחילים לעזור להם להגיע לתכלית הרצויה על ידי יסורים.

כלב טוב

מעשה היה במשולח של אחד ממוסדות התורה שרצה לצאת לחו"ל לאסוף תרומות וניגש לרבינו לקבל את חוות דעתו. רבינו נתן לו ברכת הדרך אך התנה עמו שני תנאים: ראשית - שכל תרומה שיתרמו לו - יתן תודה לנותן גם אם הסכום מזערי, ושנית - שבכל יום ילמד גמרא.

הסכים הלה לתנאים ויצא לדרכו לחו"ל.

פעם נקש על דלת של עשיר וביקש את תרומתו. העשיר אמר לו שימתין למטה, ונתן לו בפי הכלב מעטפה עם כסף. הלה נרתע למראהו המפחיד של הכלב, אך התעשת, התגבר על פחדו ולקח את הכסף. תוך כדי כך נזכר שעליו לעלות למעלה לומר תודה לנדיב.

בו חשש גזל, שמא העבודה לא היתה מושלמת, מלבד דמי שידוך ומציאה, בהם אין שום חשש, שכן תשלום השידוך אינו על עבודה אלא על התוצאה, וכסף המציאה אף הוא אינו שכר, אלא שהתורה קבעה כי ניתן לקחתו.

מה שנהגו לתיתו לצדקה, אין זה מחמת חשש שאולי אין לקחת אותו, אלא אדרבה - דוקא מכיון שזהו ודאי כסף כשר, כדאי לקיים בו מצוה בהידור!

הוא המשיך וסיפר: הרב שך זצ"ל שח לי, כי בפדיון הבן של נכדו, רכש חתנו רבי מאיר צבי ברגמן שליט"א, את מטבעות הפדיון אצל ה"חזון איש". ה"חזון איש" הורה לו שלאחר הפדיון יקנה אותם בחזרה מהכהן וישיבם לו, אך מראש לא יאמר לכהן שזו מתנה על מנת להחזיר.

מיד לאחר הפדיון היתה צפיפות גדולה בבית, והרב ברגמן לא הצליח למצוא את הכהן. רבי אברהם מרדכי כהן, אביו של הגאון רבי אהרן כהן מחברונו. רק כשהתיישבו לסעודה הבחין בו שהוא נכנס מבעד לפתח הבית.

הרב ברגמן הזדרז לגשת אליו ולבקש ממנו לקנות את מעות הפדיון, אך רבי אברהם מרדכי הביט בו בצער ואמר: "חבל שלא אמרת לי מראש שתרצה לקנותם, כבר הלכתי וחילקתי אותם לקופות צדקה".

"מה העניין לתת אותם לצדקה ומדוע כל כך מהר? - הקשה הרב ברגמן.

השיב הכהן: "כסף הפדיון הוא ודאי כסף כשר, ולכן כדאי להשתמש בו לצדקה".

כשחזר הרב ברגמן וסיפר ל"חזון איש" את הסיבה להפסד המטבעות, הגיב ואמר: "כך היא הנהגת א ערלעכער איד!".

אינך יודע ממה אתה ניצל!

סיפר הרב שפרינצלס שליט"א: מעשה בגבאי צדקה של קופת העיר' שעבר תקופה לא קלה בעבודתו, בצר לו, נכנס לרבינו, וביקש לפרוש ממשרתו, אך רבינו אמר לו מילים לא שגרתיות: "אל תעז לפרוש, אתה לא יודע ממה אתה ניצל!".

רבינו סיפר לו על אביו של הרב יצחק רוזנברטן הי"ו - נאמן ביתו ומקורבו של רבינו, שהפקיד את כל עסקיו בידי מנהל עסקים נכרי בשווייץ, והוא עצמו היה משוחרר לגמרי מכל עול הניהול, ולא ידע מימינו ומשמאלו מה קורה בעסקיו הענפים, אלא השקיע את כל כולו אך ורק בעבודת הצדקה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

עלה ונתן לו תודה, ואמר לו: "יש לך כלב טוב, שהוא נתן לי את המעטפה..."

הנדיב חיך ואמר: "מנין לך שיש מושג של כלב טוב?"

פתח לו האיש את הגמרא (בבא קמא טו ע"א) והקריא לפניו: "אמר רבי אלעזר: מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו", מכאן שיש כלב טוב.

שמח הנדיב כמוצא שלל רב, וביקש עמו לבוא לחמיו שגר בקרבת מקום, להראות לו את הגמרא הזאת. בתחילה סרב המשולח, אך לאחר שהפציר בו הסכים ובא עמו, וסיפר לו שחמיו לא מדבר עמו במשך ארבע עשרה שנה, משום שהוא מגדל כלב. כך השלימו ביניהם, וכל אחד נתן לו עשרים וחמישה אלף דולר עבור המוסדות... כשהוא שמח משליחותו שהוכתרה בהצלחה, חזר לארץ ובא להודות לרבינו. הוא אמר לו שבזכות מה שיעץ לו לומר 'תודה רבה', הרוויח חמישים אלף דולר. ענה לו רבינו ואמר: "לא בזכות עצתי שתאמר 'תודה' הרווחת את הסכום הנ"ל, אלא בזכות שלמדת גמרא, וכך ידעת שלא מגדלים כלב רע!"

איזו תרומה רצויה לפני הבורא

אל רבינו נכנסו ראשי קהילה בגרמניה - קהילה המנוהלת תחת הנהגתו. עמם היה יהודי שגילה נכונות לתרום להם כמה מאות אלפי דולרים להחזקת הקהילה. הם הביאוהו כדי שיקבל עידוד מרבינו, כך שהדבר יהווה עבורו דחף לתרום. הציגוהו בפני רבינו, הוא הושיט לו את ידו בקרירות ולא הוסיף מילה אחת. כיון שראו כך, החליטו לחמם קצת את האוירה. חזרו ואמרו לרבינו שאם היהודי יתן את מה שמצפים ממנו, זה יהיה ממש הצלה לקהילה, ויש לו נכונות...

רבינו סובב את גבו לעבר אותו עסקן ואמר לו בעוד הגביר שומע את דבריו - "אברך כולל שתורם מאתים שקל הרבה יותר נרצה לפני הקב"ה!"

הגביר ששמע את הדברים עמד מאובן במקום. יחד עמו כל העסקנים שהביאוהו. היה להם ברור שהם כבר לא יראו דולר אחד מהגביר. הם לחצו את ידי רבינו ויצאו לעבר פתח הדירה. רבינו עזב את חדר התפילה שלו לעבר החדר הקטן בו הוא לומד.

בעוד הם יוצאים מהבית, נשאר הגביר על עמדו בפתח הבית כשכולו מהורהר, ומבקש להכנס לחדרו של רבינו. הכניסוהו ביחידות והוא שאל:

"ואם אתרום שני מליון דולר, מעשי כן יהיו רצויים בפני הבורא?"

"לא!" ענה רבינו

"ושלושה מליון?"

"גם לא!"

"אם כן, מה עלי לעשות כדי שהצדקות שלי תהיינה רצויות בפני הבורא?" שאל...

אמר לו רבינו: "אתה באמת רוצה לדעת מה לעשות?"

"בודאי!" ענה הלה, "מדוע אתן כל כך הרבה ובסופו של דבר מעשי לא יהיו רצויים!?"

אז, חיך אליו רבינו וביקשו לשבת לידו. שאל אותו: אמור לי,

אם תתרום שלושה מליון דולר, אתה תסע לבית מלון אחד פחות בשנה, או שתבחר בית מלון פחות יוקרתי? לא! אבל האברך שתורם מאתים שקל לא יוכל למרוח חמאה על הלחם במשך כמה ימים, הוא יצטרך לאכול לחם יבש, לכן מעשיו הרבה יותר רצויים לקב"ה! אם אתה רוצה שמעשיך יהיו רצויים, אזי מכל סכום שהנך מרוויח תפריש מיד חומש, כך תרגיש מיד בחסרון הממון, ואז מעשיך יהיו רצויים יותר!"

שותפות ולא 'טובה'

אחד מגדולי הנדיבים בחו"ל שאל את רבינו עד כמה יש לו חיוב לתת צדקה. השיב לו רבינו שאמנם אין לו חיוב לתת יותר ממעשר, אך מי שרוצה להיות שותף עם הקב"ה, דרך העולם בשותפים שכל שותף נותן חצי לצורך השותפות, ומי שנותן מחצית מרכושו לצדקה נעשה שותף מלא עם הקב"ה.

לאחר תקופה פגש הנדיב את רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א ששהה בחו"ל ואמר לו: "למרבה צערי עלי לבשרך כי הבטחתו של רבינו לא הוכיחה את עצמה. אני קיבלתי את עצתו, הכנסתי את הקב"ה כשותף מלא בעסקי, הפרשתי מחצית מרווחי לצדקה, אולם

אף על פי כן לא הצלחתי באותה עסקה ואף הפסדתי סכום ניכר". בפיו של הרב מישקובסקי לא היתה תשובה עבור העשיר, אולם מיד כאשר שב ארצה ממסעו הפנה את השאלה אל רבינו בעצמו, הכיזד יתכן שאותו עשיר לקח עמו את הקב"ה כשותף מלא בעסקיו, ואף על פי כן לא הצליח במסחרו.

רבינו השיב בחיך: שאל נא את אותו העשיר באיזו הרגשה הוא העניק מחצית מרווחיו לרבונו של עולם. זוכר אני היטב את אותו מעמד בו שוחחתי עמו בנושא, ולנגד עיני עומדת תגובתו כאשר אמרתי לו כי עליו להפריש יותר ממעשר ואף יותר מחומש לצדקה. בתחילה לא הסכים לשמוע, לאחר מכן הסכים להעלות במעט את הסכום, ורק לאחר שהבהרתי לו כי אין ברירה אחרת וכי אם ברצונו להכנס לשותפות עם הקב"ה עליו להפריש מחצית מרווחיו, הסכים לבסוף בדיעבד גדול.

מעתה, סביר להניח כי אף כאשר הפריש לבסוף מחצית מרווחיו לצדקה, לא היה זה בעין טובה כשותף החולק עם שופו תוך ידיעה כי ההצלחה נוקפת לזכות שניהם יחדיו. בוודאי חילק הלה את צדקותיו בעין רעה, תוך הרגשה כי טובה עושה הוא לרבינו של עולם. ובכן, בטובות הקב"ה אינו חפץ. הוא אינו צריך טובה מאיש, באשר לו הכסף ולו הזהב. כאשר מפריש האדם צדקה מממונו תוך הרגשה כי הינו 'עושה בכך טובה' לקב"ה, אומר לו ה' יתברך כביכול: כלום סבור אתה שלטובותיך אני זקוק? הלא אני הוא זה שהענקתי לך את הכסף והזהב, אני הוא ששלחתי את הברכה אל ביתך, אני הוא שהצלחתי את מעשה ידיך.

"נתינה שכזו", סיים רבינו, "אינה בבחינת שותפות עם הקב"ה ממילא אין בה את סגולותיה המיוחדות של שותפות שכזו. מכאן תשובה ברורה לשאלתו של העשיר."

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'ומתוק האור')

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ **מדוע אסור לסכך בסכך שנודף ממנו ריח רע?**
- ◆ **החומרא המפורסמת בדין 'מעמיד דמעמיד'?**
- ◆ **האם מותר לכרות ענפים מעצי פרי?**

גזירות חכמים בנוגע לסככים שונים

• ענפים שעליהם נושרים תדיר, דהיינו, שאינם נושרים רק בשעה שהרוח נושבת, אלא בכל עת, מחמת חולשתם וכדומה, וכן סכך שריחו רע - אסרו חכמינו ז"ל לסכך בהם, מחשש שהדבר יגרום ליושב בסוכה לצאת ממנה. ובדיעבד, אם כבר סיכך בהם, אף אם יש בהישג ידו סכך אחר, אינו צריך להחליף את הסכך, ורשאי לשבת בסוכה זו.

• חבילת קנים או ענפים ארוזה, פסולה לסיכוך מדרבנן, כל עוד היא ארוזה. ומחצלת של 'קיינעס' המצויה בזמננו, ושאר המחצלות המשמשות לסיכוך - אינן נחשבות כ'חבילה'.

• תקרת בית המשמש בכל ימות השנה, פסולה מן התורה לשמש כסוכה אף כאשר היא עשויה מקורות עץ בלבד. ומפני דין זה, גזרו חכמינו ז"ל שלא לסכך את הסוכה בקורות עץ שרוחבן ארבעה טפחים ויותר, כיון שהן דומות לקורות המשמשות לתקרות בתים. ונהגו שלא לסכך בקורות עץ אף כשרוחבן פחות מארבעה טפחים, ואף בסוגי קורות שלא נוהגים להשתמש בהם לקירוי בתים.

• אסור לסכך את הסוכה בסיכוך המונע חדירת גשם לסוכה, משום שהוא דומה בתכונתו זו לתקרת בית. ויש חולקים; ובדיעבד, כאשר לא ניתן לשנות את מצב הסכך, ניתן להקל.

הסיכוך בדבר שאינו ראוי לקבל טומאה

• דבר הראוי לקבל טומאה, פסול לסיכוך. ולכתחילה, גם את הדפנות והקורות שהסכך מונח עליהן, ויתר המחזיקים הישירים של הסכך - המכונים בפוסקים בשם 'מעמיד' -

אין לעשות מדבר הראוי לקבל טומאה, מחשש שיבואו לסכך במעמיד עצמו. ו'מעמיד דמעמיד', דהיינו, הדבר המחזיק את מחזיקי הסכך, מותר לעשותו מדבר הראוי לקבל טומאה; ולדעת החזון איש, דינו כדין מעמיד.

• מחצלת העשויה מענפים קלועים או מחומר אחר שבעיקרו כשר לסיכוך, אך היא מיועדת לשכיבה, הריהי ראויה לקבל טומאה, ועל כן היא פסולה לסיכוך. ומחצלות המיוצרות במקום בו רוב המחצלות מיועדות לשכיבה, פסולות לסיכוך אף במקום שבו לא משתמשים בהן כלל לשכיבה; אך אם הן מיוצרות במפורש לשם סכך, הרי הן כשרות לסיכוך במקום שבו רובן משמשות לסכך.

• מחצלת העשויה מנסרי עץ דק ('דיקט', 'לביד') - נחלקו הפוסקים אם מותר לסכך בה, אך סכך 'קיינעס' המצוי בזמננו, המיוצר מקני סוף, כשר לסיכוך לכל הדעות.

• אין לפרוס על גבי הסכך, או תחתיו, סדין, יריעת פלסטיק, וכיוצא בהם, כדי למנוע מקרני השמש לחדור אלא הסוכה, או כדי לקלוט את העלים הנושרים, ולמנוע מהם לנשור על גבי השולחן; אבל מותר לפרוס תחת הסכך ב'דיקט', וכיוצא בהם, לנוי סוכה, ובתנאי שהם פרוסים במרחק של פחות מארבעה טפחים מהסכך. ובשעת הדחק, כגון שמי גשמים נוטפים מהסכך על גבי המאכלים - ניתן להקל כדעת הסוברים שפריסת יריעת הפלסטיק אינה פוסלת את הסוכה, ויש להקפיד לפורסה בתוך ארבעה טפחים מהסכך, ואין לברך לישב בסוכה כל עוד היא פרוסה.

• אסור מן התורה לכרות עץ פרי. יש אומרים שהאיסור אינו אלא בכריתת כל העץ, אך לא בכריתת ענף אחד, אך לדעת רוב הפוסקים, אסור לכרות אפילו ענף אחד.

{ אז נדברו }

פרשת עקב תשפ"א | גליון מספר: 523

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון
בשירות פקס באמצעות
שיחת טלפון:

 0795319191

(ניתן לפעול לפי ההוראות
המפורטות שם...)

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

מה רע בראש היהודי הקומבינטור...??

בככל שנה פרשת השבוע בשבוע זה היא פרשת עקב!!!! ופרשת עקב מתחילה במילים: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה", ומשום מה לא שמים לב... אבל זו פרשה מיוחדת שמדברת על זהירות בדיני ממונות... והיה עקב תשמעון... את מה?? את המשפטים האלה!! ובאמת החפץ חיים ממליץ לכל מי שצריך ישועה... שאחד מהדברים שמסוגלים לישועה כללית זה לעשות בדק הבית בדיני ממונות... למה?? כי - והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה... תראה אח"כ מה כתוב... איזה רשימה של ברכות... וברך פרי בטןך ופרי אדמתך דגנך תירושך וכו'... לא יהיה בך עקר ועקרה... והסיר ה' ממך כל חולי... וכל זה עקב תשמעון את המשפטים דייקא ושמתם ועשיתם אותם!!! זהירות וישרות בדיני ממונות!!! אגב: משום מה כולם יודעים לצטט שהפסוקים האלו הולכים על מצוות שאדם דש בעקביו... וזה נכון!! זה באמת הדרש של חז"ל... אבל אסור לשכוח שעיקר הקרא קאי על משפטים!! על דיני ממונות בפרט!! שהם הדוגמא הכי הכי בולטת לדברים שאדם דש בעקביו... לכל אחד מאיתנו יש כך וכך דברים או חפצים שלא שייכים לו... (שיש בזה חשש לא תעשוק) יש הרבה מאיתנו שיש להם חובות קטנים או גדולים שצריך לסגור אותם...

ואל תשכח שאנחנו לקראת חודש אלול... וזה הזמן!!! פרשת עקב!! לא לחכות לכי תצא...

בתחילת הקינות של תשעה באב (שחרית)... צדה עיני על משפט קצר של ר' אלעזר הקליר:

אורח משפטי גונבי עלי--אודיע בבצעי ומעלי!!! אתה יודע מה כתוב כאן???

היו יהודים צדיקים מאוד שקראו להם גונבי עלי... היה זה כשגזרה המלכות שהיהודים לא יעלו לרגל ולא יעלו לביכורים... אבל הראש היהודי לא שוקט על שמריו... וכשהמדינה לא נותנת ליהודי להיכנס לבית מדרש... אני לא צריך לספר לך... יהודי לומד לעשות קומבינות... ואכן גונבי עלי היה להם קומבינות מיוחדות ומסוכנות איך לגנוב את המחסומים... הם היו עושים את עצמם כאילו הם בדרך לייבש תאנים... הם היו לוקחים אותם סולמות... אל תשאל... בקיצור: הם עשו קומבינה מושלמת כפי שראש יהודי יודע לעשות... וכך הם הצליחו לעלות לירושלים ולהקריב ביכורים... עד כאן הכל טוב!!! דא עקא... ש-אורח משפטי גונבי עלי לא הסתיים שם!!! ברגע שיהודי חי כל הזמן במצב שהוא צריך לעשות קומבינות... לאט לאט הוא מתרגל להיות קומבינטור...

אז אמנם אותם צדיקים- גונבי עלי... אצלם באמת הקומבינות התחילו ונגמרו שם... מול מלכות הרשעה... אבל אני? אני כבר תלמיד מצטיין!!! אני למדתי מהם להיות קומבינטור גם במקומות אחרים... זה נהיה צורת הגישה שלי בכל דבר... אני כבר קומבינטור גם במכולת וגם בעיריה וגם איפה שאין לי היתר לעשות קומבינות... מי שיש לו ראש של קומבינות זה הולך אחריו לכל מקום!!! אורח משפטי גונבי עלי--- אודיע בבצעי ומעלי... פתאום אתה רואה אותי עושה קומבינות גם מול יהודים שאסור לי לקמבן אותם... ואז נשאלת השאלה בחלל העולם:

יהודי יקר... איך אתה מרשה לעצמך להיות כזה לא ישר בדיני ממונות?? מה התשובה??

אורח משפטי גונבי עלי- אודיע בבצעי ומעלי!!! ברגע שאתה נמצא בגלות... ואתה מתרגל להשיג כל דבר בערמוניות ובדרך עוקפת... זה עלול להשפיע גם למחוזות הלא נכונים!!!

וזה סיכון שאנחנו כל הזמן צריכים לזכור אותו!!! לדוגמא: עברה עלינו תקופה של קורונה... היו לנו טענות מוצדקות מול המשטרה וכו' על זה שסוגרים לנו את בית הכנסת... עשינו כל מיני קומבינות איך להיכנס בדרך האחורית ואיך לקמבן את המשטרה... הרבה בדיחות נאמרו סביב הנושא הזה... כל המודעות התמימות עם העוקץ שרק מי שמבין מבין... אבל!!! צריך לדעת שלכל הבדיחות האלו יש מחיר... מי שמתרגל לעשות כל הזמן קומבינות... וכל הזמן לדבר אחד בפה ואחד בלב... גם אם כעת לגופו של עניין הוא עושה את זה במקום הנכון... הוא עלול להתרגל להיות אדם לא ישר!!! הוא מתרגל להיות קומבינטור... ברגע שאדם מתרגל ללכת בעקמומיות... יש את כל הסיבות שהוא ימשיך לעשות את זה גם בקהילה... ובעבודה... מול יהודים יראים ושלימים שאסור לו לרמאות אותם... ואשר על כן: היות ואנחנו חיים במדינה ציונית ואנחנו נגד המדינה!! אנחנו לא ממלכתיים!!! לא רבתי... אנחנו מתייחסים לחוקי המדינה נטו כמחסום שצריך לדעת איך לדלג עליו... צריך לדעת שאנחנו משלמים על זה מחיר!!! מחיר של חוסר ישרות כללית!!!

כלומר: גם אם אתה מקמבן בכל מיני מקומות שמצווה לקמבן... צריך לדעת שעל הדרך אני משלם מחיר של חוסר ישרות... נו... אז תכלס... מה אתה רוצה שאני אעשה? שאני אלך כצאן לטבח אחרי כל הגחמות של המדינה?? לא!! אז מה כן?? שום דבר... אני בסה"כ רוצה למקד אותך מול החולשה שלנו!!! אנחנו צריכים לקחת בחשבון ש-שלא באשמתנו!!! היד שלנו קלה על ההדק בנושא של חוסר ישרות!!! וצריך להיות עירניים בנושא של ישרות בדיני ממונות...

יש כאלו שלא מבינים למה צריך לדעת על ישרות בדיני ממונות... מה כבר יכול להיות??

אז זהו!!! שאנחנו בקבוצת סיכון מוגברת לחוסר ישרות... למה?? כי אנחנו אנטי ממסדיים!! אנטי ממסדיות יש לה מחיר של חוסר ישרות!!! לא בטוח שאפשר לתקן את זה... אבל כן אפשר להגביר עירנות... לכולנו ברור שלגנוב את דעתה של מלכות הרשעה כדי לעלות לביכורים זו מצוה הכי גדולה... אבל אסור שהמצוה הזו תתנקם אח"כ בבצעי ומעלי מול החברים שלי... זו נקודה למחשבה שצריך לזכור אותה מידי פעם... לכה"פ פעם בשנה בפרשת עקב...

קרובים... בלי להיכנס לפרטים... אבל הוא כתב חיבור מקיף בהלכות... מאוד ברמה... היית חולם לכתוב ברמה שהוא כתב... לשון עט סופרים... עם היקף של סוגיות... ראש גדול... בקיצור: כליל המעלות... ופתאום שמעתי עליו שביום אחד בהיר הוא עזב כל זיק של יהדות ונהיה לא משנה מה... ועל מה? **על אינטרנט!** אני עדיין מתקשה להאמין לסיפור הזה... כפי שעד היום לא האמנתי לכל הסיפורים של הרב קובי לוי... בינינו... לא האמנתי ואני עדיין מתקשה להאמין... בדיוק הראש כולל... ובדיוק האמא לחמש עשרה ילדים... דווקא הם חזרו בשאלה בגלל האינטרנט... זה נשמע סיפורים יותר מידי "עסיסיים..." בינינו... זו מחשבה מוכרת שאני עד היום מתקשה להאמין לסיפורי הזוועה שמספרים...

אבל הסיפור הטרי והעדכני שקרוב אלי... הוא גם חלום רע שאני מקווה שאתעורר בבוקר ואגלה שזה היה חלום... אני מתקשה להאמין שזה קרה... ואני לגמרי מבין את מי שלא יאמין לי... מדובר באחד שהיה לו קשר של התכתבויות בלימוד עם כל גדולי הרבנים מכל קצוות הקשת... כולם התפעלו ממנו ושיבחו את המשנת קב ונקי שלו... ויום אחד וטראח!!! הכל התרסק למרגלות האינטרנט!!!

עכשיו: תנסה להיכנס לנעליים שלי... אני אדון אז נדברו... מהלך כבר שבוע ימים מזועזע עד עמקי נשמתי מחבר קרוב שחיוו הרוחניים המלבלבים נגדעו באחת בגלל האינטרנט... תכנס לראש שלי... ותנסה לחשוב מה אמור להיות התגובה הטבעית שלי... הרי בלאו הכי אני כותב הרבה נגד האינטרנט... אז איך אני אמור כעת לדבר...? אני אמור כעת שוב לכתוב מאמר נגד האינטרנט... אבל הפעם לדבר כמו חיה פצועה... כמו הרב קובי לוי... כי אני באמת פצוע... אני פצוע מהאינטרנט... הוא לקח לי חבר מאוד נאמן... לקח לכלל ישראל תלמיד חכם חשוב...

נו... אם כעת אני אכתוב מאמר מאוד חריף וקיצוני נגד האינטרנט... לא תבין אותי...? (ושוב: אני מבין אותך אם תטען שהסיפור שלי הוא עוד המצאה ככה עסיסית כיצד לחזק עוד יהודים נגד האינטרנט... אני לא יכול להתווכח איתך... כי עד לפני שבוע ככה חשבתי גם על כל הסיפורים של הרב קובי לוי... אבל לו יצויר שהסיפור שלי נכון ולצערי הוא נכון!!! האם אתה תבין אותי למה אני אכתוב מאמר לחונמי וקיצוני ואני אדבר כמו חיה פצועה...? אז לא!!! אז החלטתי דווקא לא לדבר כמו חיה פצועה... החלטתי שבמקום לדבר כמו חיה פצועה... אני אנצל את המאמר הזה כדי להסביר איך לקרא את מי שמדבר כמו חיה פצועה...

ובכן: בא נעשה סדר בנושא:

אין הכי נמי!!! גם ברגעים אלו שאני מצידי מתחיל כעת לדבר כמו חיה פצועה ולהתחיל לדבר אש וגפירות ולהזהיר את כולם מהוויי... ולא להחזיק אפילו מייל כשר בבית וכו' וכו'... בינינו לבין עצמנו... אני לא צודק!! ולמה לא? כי נכון... נכון שהשבוע נחשפתי למקרה מאוד קשה... ונכון שהתגובה הטבעית שלי זה לדבר כמו חיה פצועה... אבל זה עדיין לא אומר שזה נכון!!! סו"ס מדובר במקרה חריג ואף אחד לא צריך לסבול שבדיוק השבוע הגיע תורי להיחשף לסיפור המזועזע הזה...

מגביהים את הקול שלהם יותר חזק... אך לי זמן להבין שכן אדם נורמלי רוצה לשמוע טון נורמלי וסיפורים נורמליים)

ואילו כאן??? בגישה הכ"כ קיצונית של הרב קובי לוי בנושא של פגעי הטכנולוגיה... יש את כל הסיבות שבעולם שההשפעה שלו תהיה מאוד מאוד מינורית... כי... כי הוא קיצוני... ומי שמדבר קיצוני ההשפעה שלו לא מצליחה להגיע לרוב הכללי... **נ... ולשם שינוי שמי לב שלא!!!** ההשפעה של הרב קובי לוי מאוד חזקה... ועל אנשים מאוד מאוד נורמליים... כן... למרות שהגישה שלו כ"כ אגרסיבית וקיצונית ומתלהמת ובלתי מתפשרת... אני מכיר הרבה אנשים מאוד איכותיים עם שתי רגלים על הרצפה שרוכשים בקנאות את הספרים שלו בנושא... ומוכנים לתרום ולהתרים ולהתמסר לצורך העניין... **ופה זה כבר עורר את החשד שלי!!!**

ואז יום אחד קלטתי את הסיפור... קלטתי את זה קצת בדרך הקשה וכמדומני שחשוב לפתוח את זה בנושא... **ובכן:** הסיבה שאני ואתה- החרדים מתקשים להזדהות עם הגישה של הרב קובי לוי... **זה בגלל שהרב קובי לוי מדבר כמו חיה פצועה!!!** ולמה הוא מדבר כמו חיה פצועה? כי יש!!! יש הרבה חיות פצועות!!! יש הרבה מקרים באמת מאוד קשים בנפילות באינטרנט... וכשאתה נחשף למקרה קשה ואתה חווה אותו מקרוב... **אתה מתחיל לדבר כמו חיה פצועה!!!** דא עקא!!! שמי שעומד כעת מבחוץ ולא חווה את הכאב ואפילו לא עשירית ממנו... הוא לא מבין מה פרצת עליו פרץ... אתה רוצה לדבר נגד פגעי הטכנולוגיה... תדבר כמו בן אדם... תסביר אחד שמים שלוש... ושלוש!!! למה אתה משתולל??? למה אתה צועק?? מה עשיתי לך??? למה אתה נופל עלי על הבוקר ומתחיל להלך עלי אימים עם צעקות ואיומים??

וזו הסיבה שלשם שינוי!!! דווקא בנושא של פגעי הטכנולוגיה... יש המון המון אנשים מאוד נורמליים שמזדהים לגמרי לגמרי עם הקיצוניות הזו **ואתה יודע למה??? כי גם הם חיות פצועות...** כל אחד כזה והסיפור האישי הקרוב ללב... שהוא מכיר אותו מקרוב... אם זה הגיס... הדוד... האחין... מי שקרוב אל החלל ויודע עד היכן הדברים אמורים... הוא מבין היטב את השפה של החיה הפצועה ולכן הוא מזדהה לגמרי עם הגישה המתלהמת!!! (וזה הסיבה שבכל תחום ביהדות... מי שידבר באופן קיצוני ומתלהמת... הציבור הנורמלי לא ישתף פעולה... ופה!!! פה לצערנו הרב יש הרבה חיות פצועות... ויש יותר מידי הרבה אנשים שיש להם היכרות מידי קרובה עם מקרה מהשטח וממילא הם מזדהים לגמרי עם נאומי הגיוואלד של הרב קובי לוי...)

ואיפה קרתה ההתפכחות שלי???

הנה... השבוע זה הגיע אלי... אני כבר כמה שנים טובות מדבר נגד האינטרנט... וגם אני מדבר אש וגפירות... אבל עדיין... אצלי הלוחמנות מגיעה **בעיקר מדימיון מפותח!!!** אני פשוט יודע מה יקרה לי אם אני אשאר לילה אחד מול אינטרנט פתוח... אני פשוט מכיר את עצמי ויודע כמה מתחשק לי באופן אישי לגלוש כעת ועכשיו 'ללא מפריע', ומההיכרות האישית עם עצמי... מהמקום הזה אני יודע כמה שהאינטרנט מסוכן ומשם מגיע המאבק שלי!!! אבל אני באופן אישי לא כ"כ פגשתי מקרים חריגים... והנה השבוע זה הגיע... חבר טוב!!! היינו חברים מאוד

אודות המאבק הלוחמני והקיצוני נגד

ה...

השבוע אני רוצה לפתוח נושא שנקרא לא פחות ולא יותר: **הרב קובי לוי!!!** אתם בטח שמעתם עליו... מדובר בעיתונאי שידוע לנצל את השופר שלו לדברים מאוד חשובים... ובמקום להישאר עוד עיתונאי... הוא החליט למסור את נפשו על המאבק נגד פגעי הטכנולוגיה...

עצם הדבר לכשעצמו... הוא מודל לחיקוי... עיתונאי שבמקום להישאר עיתונאי וכתב עת... עושה שימוש כ"כ חשוב עם השופר שלו ומקדש מאבק על ציפור נפשה של היהדות... זה מודל לחיקוי איך אפשר לקחת עוד איזה טור בעיתון... ולעשות ממנו מכרה זהב... לא יזיק לעוד כמה עיתונאים ואנשים בעלי השפעה ללמוד ממנו... אבל זה נושא בפ"ע...

אני כעת רוצה להתמקד בגישה של הרב קובי לוי למאבק באינטרנט!!!

אני במושלך ראשון... קצת הסתייגתי מהגישה של הרב קובי לוי בנושא הזה... זה לא סוד שהוא מאוד קיצוני... מאוד אגרסיבי... מאוד מפחיד... יותר מידי... הכל אסור... אפילו מחשב מסונן עם נטפרי... הכל אסור והכל מלווה בסיפורים מסמרי שיער על הסבתא שחזרה בשאלה ועל האמא עם התשע ילדים... ובום בום בום!!! אש וגפירות...

ודווקא אני ואתה החרדים... שאנחנו הראשונים שאמורים להזדהות עם חומרת הדברים... דווקא אנחנו קצת נרתעים מהעליהום מזה... ובאמת יש הרבה שניגשים אלי ושואלים: מה אתה אומר על הגישה של הרב קובי לוי??? הרי אתה גם הרבה מדבר נגד האינטרנט ואתה מודע לחומרת הדברים וכו' וכו'... האם אתה לפחות כן מזדהה עם הרב קובי לוי??? וקשה לי לענות כן... כי למרות הערכה הגדולה שיש לי למסרים המאוד חשובים ולתוצאות החיוביות שלהם בהטמעה המסרים האלו בציבור... סו"ס גם לי קשה עם ההתלהמות והקיצוניות שמוגשת בסגנון הזה...

אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול...

הרב קובי לוי הוא לא הקיצוני הראשון... קיצוניות זה משהו די מוכר ביהדות החרדית... יש כל מיני פלגים קיצוניים ואנשים קיצונים בשלל נושאים ביהדות... ואם תשים לב: יש מגמה מאוד ברורה לאורך כל הדרך: שכל מי שיש לו גישה קיצונית ומתלהמת ביידישקייט... לא משנה באיזה נושא... אם זה בצניעות, או בציונות, או בשמירת שבת או בשמירת העיניים... המכנה המשותף של כל מי שהגישה שלו קיצונית ומתלהמת... **שההשפעה שלו מאוד קטנה!!!** יש קצת אנשים שהקיצוניות היא שפה שמדברת אליהם... ובדרך כלל מדובר באנשים לא לגמרי מן הישוב... כי סו"ס האנשים הנורמליים הם אנשים ממוזגים ומומצעים... לכל מסר יש את המקום שלו ואת הטון שלו... ודברי חכמים בנחת נשמעים... (יש לציין... אך לי זמן להבין את זה... אני רק יכול להגיד שבחורים לא לגמרי מבינים את זה... בתור בחור לא הבנתי למה הרבנים לא דופקים קצת יותר חזק על השלחן?? למה הם לא מביאים סיפורים קצת יותר מזוועים ולמה הם לא

כי האישיות שלו בלאו הכי חלשה מאוד... אבל!!! לעומת זאת... לפעמים אתה רואה אברך ברמה... שיש לו חוט שדרה!!! הוא חי את האמת האמתית שלו והוא עומד מאחורי מה שהוא עושה... לא מעניין אותנו מה החברה אומרת... הוא עושה מה שצריך כי צריך... אני מאוד נמשך לסוג הזה של האברכים... אני גאה לומר שאלו הם החברים שלי... אני אוהב כאלו שיש להם חוט שדרה... אברך כזה... אם הוא יחשף פעם לאינטרנט... לכאורה אני פחות מפתח עליו... כי הוא אישיות הרבה יותר חזקה ויציבה...

אז זהו שלא בדיוק!!! יש גם! לכה"פ גם צד שני למטבע!!!

דווקא הנמושה הזה... זה שעושה מה שכולם עושים... דווקא הוא... אם יקרה לו נפילה באינטרנט... יתכן שהוא לא יעזב לשבור את הכלים... כי הוא לא מספיק עוצמתי לעמוד מאחורי הצעדים שלו לטוב ולמוטב!!! ואילו דווקא החבר שלי... שהייתי חבר שלו בגלל העוצמה הרוחנית הכנה שלו... הרי ברגע שקרתה לו נפילה רוחנית והוא מצא את עצמו בשאול תחתית... כאן העוצמה שלו עמדה לו לרוץ והוא פשוט שבר שמאלה בלי להתבלבל!!! אתה קולט? דווקא האישיות החזקה... היא עלולה להיות בקבוצת סיכון היותר גדולה!!! אם חבר שלי הזה לא היה עוצמתי כ"כ... הוא לא היה שובר את הכלים... הוא היה נופל בחדרי חדרים ואח"כ הוא היה מתקשר אלי ושואל איך אפשר לצאת מזה... סו"ס אני לא יכול לשבור את הכלים... אין לי אומץ לשבור שמאלה... ואילו דווקא בגלל שהוא כזה עוצמה... שתמיד היה מוביל בעבודת ה'... הרי ברגע שזה הגיע לנפילה... אז יש לו את העוצמה לשבור שמאלה עד הסוף בלי לראות ממטר... זו הסיבה שדווקא הראש כולל הזה ודווקא הראש ישיבה הזה... יש עליהם יותר סיפורים מכולם... כי דווקא העוצמה החיובית שלהם עלולה במקרה הזה להתפוצץ להם בפנים... הוא קריטי... כן... דווקא אני ואתה שחושבים שאנחנו אישיות יותר חזקה מכולם... כי יש לנו איזה אמת פנימית שאנחנו הולכים איתה עד הסוף... דווקא אתה שלא מתבייש לעמוד מאחורי העקרונות שלך ואתה לא בוש מפני המלעיגים עליך בעבודת ה'... ומהמקום הזה יש לך תחושה מרגיעה שיש לך חוסן פנימי בנושא של פגעי הטכנולוגיה... אז זהו!!! שהשבוע התחדש לי שיתכן שזה גם בדיוק ההיפך!!! גם בשביל להתאבד צריך אומץ!!! ולך יש אומץ יותר מחברים שלך... אם חבר שלך יכול באינטרנט... הוא אמנם יחליק יותר מהר... כי הוא חלש... אבל הוא לא יעזב לשבור את הכלים... ואילו חבר שלי בגלל העוצמה שלו לא פחד לשבור את הכלים... עכ"פ החיזוק שבמאמר הזה מוקדש לזכותו של ידידי הבלתי נשכח... יהי רצון שהחיזוק שיצא מגיליון זה יציף אותו בהרהורי תשובה בלתי נשלטים ואני מחכה לו... לא מוותר עליו... בכל יום שיבא (המשיח...)

ויתברר שבעלי חי... אז מה חז"ל תכל'ס רוצים שאני אעשה... שאני כן אתחנתן או לא???

מה התשובה??? זה הולך ביחד!! חז"ל רוצים להתיר לאותה אשה להתחתן... אבל הם לא מוכנים שזה יהיה חפיף!!! אי אפשר שהיד תהיה קלה על ההדק... לכן חז"ל אומרים לה: כן... תתחתני... אבל רק אחרי שאת לוקחת בחשבון שרע ומר יהיה גורלך אם יתברר שהוא חי...

הבנת?? זה הולך ביחד!!! מצד אחד יש אופנים שמותר להחזיק מחשב עם מייל... ויש!!! אי אפשר להתכחש לצורך הזה... אבל במקביל תהיה ילד גדול ותעמוד מול הסכנות ואל תתכחש להם!!! תעמוד מול כל הסיפורים המסמרי שיער ואל תנסה להתכחש ולבטל אותם ולומר זה לא נכון... תסכים להודות שזה נכון!!! ואדרבה... תבין שזה מסוכן... ורק אחרי שתפנים שיש פה גחלים... כעת אתה יכול להכניס את הגחלים האלו הבייתה בהירות וללכת עליהם... זו הגישה הנכונה בנושא הזה!!!

זה לא שחור לבן... זה לא שאלה: האם קובי לוי צודק או לא צודק??

הוא צודק בשביל לתת לך את אמת המידה לאן זה יכול להתגלגל!!!

וכן!!! כל מי שנכווה ברותחים... עומד מאחורי הגישה של הרב קובי לוי לגמרי לגמרי לגמרי... ולא נותר לי אלא לאחל לך שלעולם לא תהיה במתסר הזה... וזה יקרה רק אם תתן לו את זכות הדיבור ולגמרי...

וכעת במילה אחת... אני רוצה לסגור עוד פינה שהתבהרה לי בשבוע האחרון... כפי שהזכרתי מקודם, אחת הסיבות שגרמו לי עד כה לא כ"כ להאמין לסיפורים המסמרי שיער של הרב קובי לוי זה... זה הראש כולל הזה... והראש ישיבה הזה שנפלו באינטרנט... זה קצת נשמע הזוי...

בדיוק המוצלחים הכי גדולים... דווקא להם זה קורה?? זה... זה נשמע יותר מידי מעושה... זה נשמע שמישהו פה רצה לטלטל את הציבור בכל מחיר והחליט להמציא סיפורים על ימין ועל שמאל ותכל'ס... אני עומד כעת מול הסיפור הטרי והאישי של החלל הקרוב אלי... (ומול עוד כמה סיפורים נקודתיים שאני מכיר מקרוב באברכים מאוד מרוממים שב"ה לא ירדו מהדרך אבל מתמודדים בקושי ובגבורה בלתי נתפסת לאחר כמה נפילות שבהם נחשפו ואכמ"ל) ואני פתאום מגלה שיש דברים בגו!!! כן... דווקא המוצלח הזה... שחיבר את הספרים הכ"כ טובים האלו... דווקא זה זה קרה!!! אני פתאום מחבר קצוות ומגלה שכן... דווקא הראש כולל הזה והראש ישיבה הזה והתלמיד חכם הזה... יתכן שלמרבה האבסורד הם בקבוצת סיכון יותר גדולה...

חשבתי על זה... ומאוד מהר קלטתי את הנקודה:

גם בשביל להתאבד צריך אומץ!!! סו"ס יש הרבה אנשים שהיו רוצים להתאבד אבל הם לא מספיק בעלי אומץ בשביל לקבל כזו החלטה...

הבנת מה אמרתי??? אתה יכול לראות שני אנשים!!! אחד אברך כזה חלש כזה... נמושה כזה... עושה מה שכולם עושים... כי כולם עושים... הוא חרדי כי כולם חרדים... אחד כזה אני מאוד חושש עליו שאם הוא יום אחד יחשף לאינטרנט כל האישיות שלו תמחק...

אבל תכל'ס... קרה כזה סיפור מזעזע... ועל כל סיפור כזה מזעזע... הרב קובי לוי מרים עוד יותר את הטון... ומגביר את הקיצוניות בעוד ווליום... ויורה מהנגמ"ש עוד יותר חזק... נו... ואני צריך עכשיו לקבל את הקיצוניות הזו?? אתה יודע מה התשובה??

אין הכי נמיל!!! לא!!! אתה החרדי... הנורמלי... הקלאסי... שלא הרבצת לאף אחד... אתה חי בעולם יפה... אתה לא חייב להיכנס לאוירת נכאים ולמסכת הפחדים שהרב קובי לוי מכניס אותך... אבל לפחות תדע שזה קיים!!! תקשיב לנימה המאיימת ותדע שיש דברים בגו...

הבנת מה אמרתי??? חבר שואל אותי: מה... באמת הרב קובי לוי צודק בגישה הקיצונית שלו שאסור לי להכניס מחשב הבייתה... לא מייל... אפילו הכי חסום... כלום כלום כלום?? שאני אענה לך תשובה בכנות??

לא!!! סו"ס ההכרח לא יגונה... יש הרבה הרבה יהודים יראים ושלמיים שצריכים מחשב בבית... ומותר להם להחזיק מייל באופנים המותרים (כמובן שכל דבר מתוך יעוץ והכוונה של רב ועם יד על הדופק...) אבל הייתי ממליץ לך במקביל!!! במקביל לקנות את הספרים של הרב קובי לוי ולקרא אותם למרות שקשה לך עם הקיצוניות שלו... כן!!! באותו יום שתקנה מחשב עם חיבור למייל... יחד עם המחשב תקנה את כל הספרים של קובי לוי שמדבר אש וגפרית נגד הצעד הזה שעשית... אבל איך זה הולך ביחד??? הרי הוא גופא כותב כ"כ נגד המהלך הזה שעשית?? מה התשובה???

לך מותר להחזיק מחשב בבית כי שאלת רב וזה מותר!!! אבל מותר לך לדעת במקביל שיש המון המון חיות פצועות מהצעד הזה שעשית... תדע שזה קיים!!! תדע שזה לא פשוט... הבנת מה אני מתכוין???

יש בנושא הזה סוג של חוסר תקשורת... יש כאלו שלא מבינים מה הבעיה בלהכניס מחשב עם מייל הבייתה... ויש כאלו קיצוניים עד לב השמיים והכל אסור... ומה תכל'ס האמת??? האמת היא באמצע... שלפעמים להכניס מותר כ"כ... כי צריך!!! אבל תדע שיש כאלו שאיבדו שם את עולמם... תדע שהסגנון המתלהם של הרב קובי לוי הוא לא סתם מתלהם... יש רקע לקיצוניות הזו... יש הרבה הרבה אנשים מאוד נורמליים שמזדהים עם הקיצוניות הזו כי הם קרובים אל החלל... כשתפנים שהרב קובי לוי לא מדבר באוויר... כשתקלוט שיש פה סכנה אמיתית ויש פה מקום לקיצוניות... כעת אתה יכול להכניס את זה הבייתה... זה בדיוק כמו אשה עגונה שחכמים הקלו ואמרו לה שהיא יכולה להינשא ע"פ עד אחד שהעיד שבעלה מת... אבל יש לזה מחיר!!! שאם ח"ו יתברר שבעלה חי יש רשימה ארוכה של סנקציות מה היא מפסידה... היא יוצאת מופסדת מכל הכיוונים...

עומדת אותה אשה נבוכה ולא מבינה: תכל'ס... מה חז"ל רוצים ממני?? מצד אחד הם מעודדים אותי לצאת מכבלי העגינות ושאיני אתחנתן... ומצד שני הם מפילים עלי כ"כ הרבה איומים במידה

תופעת הטיפולים הרגשיים וההנחיות בדורנו...

יש הבטחה מיוחדת בזכריה (י"ב) שבאחרית הימים כלל ישראל יתקנו את החטא הזה!! עם ישראל יגיעו לתבונה הזו שכדאי להרכין את הראש ולקבל את האמת ממי שאמרה, נבואה מפורשת בנביא זכריה, **זוהיה ביום ההוא יבולו הזנביאים איש מחזיונו בהזבאהו ולא ילבלשו אדרת שער למען כוזבו, ואמר לא זנביא אנוכי, איש עובד אדמה אנוכי, כי אדם הקנני מנעורי, ואמר אליו: מה המכות האלה לך ידך?** ואמר: **אשר הזכיתי בית מאהבי,**

אתה שם לב מה כתוב כאן? לאורך כל הדורות... מאז ומעולם היו את הנוכלים האלו שלובשים 'אדרת שער' בזמנם זה היה נקרא 'נביא שקר' ועד לפני כמה שנים זה היה באבות למיניהם... ובזמננו זה מתבטא בכל מיני דרכי קיצור או שיטות קלות איך לטיח את הבעיות האמיתיות מתחת לשטיח ולהבטיח לך ישועות אם רק תתרום לפה ולשם ואם רק תשתף פעולה עם פלוני אלמוני... וזהו... הישועה כבר בדרך אלך... אז זהו!! שזכריה הנביא מבטיח לנו, שדווקא בדור האחרון, יהיה תהליך של התפכחות וכנות, ופתאום עם ישראל מעצמו יפסיקו לרכוש את הסחורה הזולה הזו... **יבולו הזנביאים איש מחזיונו ולא ילבלשו אדרת שער למען כוזבו...** הציבור כבר לא ירוץ בהמוניו אחרי אנשים שמלטפים אותם... זה יפסיק להיות פופולרי... **יום יבא ועם ישראל יתחילו לחפש כנות!!!** יחפשו לשמוע את האמת מפי שאמרה!!! ופתאום אתה תראה בן אדם שמסוגל לעמוד בכנות ולהכריז: **לא זנביא אנוכי, איש עובד אדמה אנוכי, כי אדם הקנני מנעורי,** כן... הכנות הזו כבר תהיה יותר שיווקית!! האמת כמות שהיא בלי משחקים!! ולא זו בלבד... ממשיך זכריה הנביא ומתאר:

ואמר אליו: מה המכות האלה לך ידך? ואמר: אשר הזכיתי בית מאהבי, אתה תראה יהודי שפתאום עושה שינוי חיובי ומהותי בחיים... הוא פתאום נהיה יותר אנושי... יותר טוב בבית... ואתה תשאל אותו: מה קרה? מאיפה זה 'בא לך'?

והוא יענה לך: הלכתי לטפל בעצמי!! הלכתי למישהו שנתן לי על הראש... נתן לי 'מכות' והסביר לי אחד שנים שלוש, במה אני לא בסדר... ואני הקשבתי לו בהכנעה ואמרת לי תודה רבה... ועוד שילמתי לו על זה כסף ועכשיו אני מבצע את השינוי הזה בפועל... זו נבואה שתהיה באחרית הימים...

תסלח לי... יש לי תחושה עמומה שבתקופה האחרונה הנבואה הזו מתחילה להתממש מול עינינו הברשיות... ישנה תופעה מאוד מעניינת ומפתיעה שמתרחשת מול עינינו בשנים האחרונות ממש... ואנחנו אפילו לא שמים לב עד כמה התופעה הזו היא לא מובנת מאליה... יש יותר מידי הרבה אנשים שהולכים לטפל בעצמם!!! ועזוב... לא משנה כעת לאיזה טיפול הם הולכים, (אם זה טיפול רגשי, אם זה הנחיית הורים... אני לא נכנס כעת לגופו של עניין האם הטיפול הזה הוא נכון או לא נכון... לא זה הנושא שלי כעת...) אני כעת לא מדבר על עצם הטיפול!! אני מדבר כעת בעיקר על **המטופל בעצמו**... עצם הנכונות הזו שכ"כ הרבה אנשים מביעים רצון ונכונות **לטפל בעצמם**... אתה קולט איזו הפתעה טמונה בגישה הזו? יש פה לפנינו בן אדם שמוכן להודות בפה מלא בטעות... הוא מבין ש-אני צריך לבצע שינוי!!! ואני מעוניין ללכת למישהו ולשבת מולו בהכנעה, שיכה על קדקודי ויגיד לי במה אני טועה... ולא רק שאני לא אתעצבן עליו ולא רק שלא אתווכח איתו ולא רק שלא אוכיח לו באותות ובמופתים שהצדק איתי... **לא רק שלא!!** אלא אני מוכן להקשיב אליו בפה פעור... באתי לכאן במיוחד בשביל שיגיד לי מה לא נכון...

ואני גם מוכן לשלם על זה טבין ותקילין בתום הפגישה... **תחשוב על זה!!! זו תופעה חדשה ומפתיעה בכל קנה מידה!!** זו תופעה שמנוגדת לטבע הנורמלי של בן אדם... **פעם זה לא היה...** כי בן אדם נורמלי באופן טבעי לא מסוגל להיכנע עד כדי כך... תיגש לבן אדם מבוגר נורמלי (אני לא מדבר פה על הצדיקים המופלגים שהיו שוכרים מוכיחים שילקו אותם על חטאיהם, אני מדבר על אנשים נורמליים שלא אווזים במרגות מופלגות של חשבון נפש ועבודת המוסר) לך לבן אדם בן ששים ותנסה להציע לו שילך לטיפול רגשי... שילך ליעוץ... שילך לאיזה הנחיה או הכוונה... הוא יזרוק אותך מכל המדרגות... **השתגעעת???** שאני אלך למישהו שיגיד לי ברוב חוצפתו שאני טועה, ושאני עוד אשלם לו על היתענוג הזה... **ותסלח לי... הוא צודק!!** כי זו תפיסה של בן אנוש נורמלי, זה אפילו לא גאוה... (כמובן שבמדרגות גבוהות בעבודת ה' מצוינו ענוה ושפלות ברך והתבטלות לאמת מפי שאמרה, אבל אנו כעת מדברים על אנשים עממיים...) מותר לי להבין שאני צודק... ואם אתה רוצה להכריח אותי לחשוב אחרת... אתה יכול להגיע כמו שודד או כמו בוס שהוא בעל המאה והדעה ולהכריח אותי בכח לחשוב כמוך... אבל שאני מצידו אביע נכונות לשנות את הראש... ואני אסכים להגיע אליך בהכנעה ועוד לשלם לך על זה טבין ותקילין? תשכח מזה...

והיום זה קורה!!! זה צובר תאוצה...

היום אתה יכול לראות בני אדם אחד אחרי השני שמבצע שינויים מפתיעים בחיים... ואתה שואל אותו מאיפה זה 'בא לך' והוא עונה לך: **'אלה המכות אשר הוכיתי בית מאהבי'** הלכתי למישהו שיטפל בי... הוא נתן לי על הראש... סידר לי את הראש... אמר לי איפה אני תקוע אבל אני אוהב את זה!! השקעתי בזה...

שילמתי על זה... היה או לא היה?? זה מתרחש מול עינינו או לא?

רק מה? חבל... חבל שלעת עתה הטיפולים הרגשיים וכדו' הם אלו שגנבו את הבמה... חבל שכל מיני שיטות חדישות והנחיות למיניהם... דווקא להם נתנו את המנדט ואת הרשות להלקות בנו ולתת לנו על הראש... (זה לא סתירה שיתכן שגם הם דברים טובים ויש להם מה להועיל...) אתה מבין לבד שכשזכריה הנביא התנבא על זה... ככל הנראה הוא התכוין בעיקר למשהו 'קצת אחר', הוא התכוין שיום יבא, וכלל ישראל יבינו שהצדיק הזה, שנוזף בנו, ומוכיח אותנו במילי דשמיא, שפעם... כשהוא היה פותח את פיו בתוכחה היינו שונאים אותו ו"מכים אותו על הלחי..." הרי יום יבא ואנחנו נרדוף אחריו ונתחנן לפניו תלקה אותו... תצעק עלינו... אנחנו מכינים שאתה עושה לנו את הטובה הכי גדולה בעולם... אנחנו נבין שהמרה שהוא זורק בנו היא 'בית מאהבי', הוא מאהיב אותי על אבי שבשמים ומגיע לו על זה כל הכבוד...

יש לנו את זה!! אנחנו כבר אווזים שם... אנחנו כבר יודעים ללכת למטפלים שיתנו לנו על הראש בחינוך ילדים ויגידו לנו שלא מספיק נכנענו לגחמות שלהם... אנחנו כבר מרכינים את הראש לכל מיני שיטות חדישות למיניהם שצצו כפטריות אחרי הגשם שמסבירות לנו שטעינו בגישה ויש לנו נכונות לקבל (וזה נכון...)

אז בבקשה... הגיע הזמן שניקח את זה **לכה"פ גם** למקום הנכון ביותר!! לתת את הבמה לאותו עובד ה' שלא מוותר לנו, ולא מוכן להרפות מלהוכיח אותנו... כמה שלא נחמד לנו לשמוע את זה... אבל זכריה מבטיח לנו שדור האחרון יבינו עניין... לדור האחרון יהיה כזו נכונות להשתנות שהוא יהיה מוכן לקרא למוכיח ולמשפיע או למגיד שיגיד לנו בפרצוף את כל האמת המרה כמות שהיא ללא כחל וללא שרק, ואנחנו לא נזרוק אותו בטיט של חצר המטרה, אנחנו נגיד לו ישר כח, ונביע נכונות להשתנות...

ואני יכול להגיד לך מזוית של כותב גיליון... **המהפכה הזו כבר מתרחשת!!!** כמעט כל שבוע (אני לא מגזים) יוצא לי לפגוש מישהו מבוגר ששואל אותי: תגיד לי: לא הורגים אותך?? לא אוכלים אותך בלי מלח?? אתה בועט בבטן הרכה... ללא רחם... יורה אש וגפריית... אומר את האמת המרה כמות שהיא בלי רמזים ולא יוצאים נגדך...? לא רוצים להרוג אותך???

ואני עונה: לא!! לא הורגים אותי ולא בולעים אותי!! ואני יכול להעיד בפה מלא... שאדבר... דווקא כשאני כותב את הדברים הכי חריפים... אני לפעמים מחמאות חמות דווקא מאנשים שאליהם פניתי, (בדרך כלל ההתקפות מגיעות ממי שלא פניתי אליו, אם דברתי לבחורים, אז האברכים נזעקים להגנתם, ואם דברתי לחסידים, אז הליטאים מנסים להגן עליהם... אבל דווקא שדיברתי איתו אומר ריכטיק, נכון, ונגמר הסיפור) ואני לא היחיד שמרגיש ככה... ככה התחושה בקרב כל מי שמדבר היום בציבור... תמיד יש את המבוגרים שהם!!! הם בהלם... מה... לא הרגו אותך? לא!!! לא הרגו אותי... כנראה שמשוהו קרה... פעם היו הורגים... פעם אם נגשת לבן אדם ואמרת לו את האמת הכואבת הוא רצה לבלוע אותך... ואילו היום?? היום אתה אומר את האמת והלב פתוח לשמוע... והאנשים מביעים נכונות כנה להשתנות... (כמובן שיש לזה גם את הצד השני של המטבע, את ההיבט השלילי של הלב הפתוח היום... שאם פעם הכל היה הרבה יותר עקרוני... ואם המרצה בערכים צודק בהכוחות שלו, אז החילוני הבין שהוא מוכרח לבצע פרסה ולחזור בתשובה, ולכן הוא קם על שתי רגליו האחריות כמו תרנגולת לפני שחיטה כדי להוכיח שהכל פה טעות, **ואילו היום הכל קליל**... האמת הכל בזרימות... אתה יכול להיות צודק עד מחר ואני יכול להישאר מה שאני... והשקר יכולים לשמש בעירוביאי ומהמקום הזה יש כאלו שלא יעסו על האמת שנאמרת כי היא לא בהכרח מחייבת אותם לבצע שינוי מהותי... נכון!!! אבל עדיין... עדיין האזניים גם יותר פתוחות... בקיצור: יש לזה מעלות וחסרונות, ואני כעת מתמקד במעלות...) היום כנראה שהתחילה להתממש נבואתו של זכריה, שיהודי מקבל על הראש ואומר 'אלה המכות אשר הוכיתי בית מאהבי'...

אז אנא ונא... בא ניקח את זה לכתובת הנכונה והמדויקת... לא נישאר רק בטיפולים הרגשיים ובקורסים של העצמה אישית והנחיית הורים... נא ניקח את זה הלאה... ניקח את זה לאותו רב שהתפקיד שלו להאהיב אותנו על ה'... ולתת לו את המקל... תכה בנו... תנזוף בנו... תתבע מאיתנו... אנחנו רוצים לעשות דין למטה לפני שיגיע יום הדין מלמעלה!! אין לך הכנה ליום הדין יותר גדולה מלעשות דין למטה ולהזמין אותו בפה מלא!!!

שוב שים לב: המחמאה הזו היא דווקא לא למוכיחים ולמגידים... זו מחמאה בעיקר לדור היחודי שלנו... שכנראה אט אט מתחיל להתגשם בנו נבואתו של יחזקאל, 'והסירותי את לב האבן מברשכם ונתתי לכם לב בשר', הנכונות הזו לשמוע תוכחה ולבצע שינויים, זו תופעה שאנחנו צריכים להעצים אותה יותר ויותר... דברים אלו שנאמרו כאן, מטרם בעיקר להמשיך את המהפכה השקטה הזו שכבר רוחשת, ובעיקר לקחת אותה למקום הנכון, לקחת את הנכונות הזו לעבודת ה'... הרי אין לך הכשרת כלי יותר גדול מזה לשפע אינסופי של ברכה וישועה שתורעף עלינו מהשמים בזכות זה...

פרשת עקב

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כבי מנחה אב התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:22	20:12	21:06
19:20	20:10	21:03
19:23	20:13	21:106
19:20	20:10	21:03

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

פעם הגיעו אל רבי **סאלם יעקב** זצ"ל ארבעה אנשים בכדי לקבל את ברכתו. לשלושה מהם נענה וברכם, ואילו את הרביעי לא הסכים לברך בשום אופן הלה לחצו שוב ושוב, ולבסוף בירכו בליית ברירה. ולאחר מכן ביקש הלה שיברך את אמו החולה, ולא הסכים בשום אופן.
הלה הפציר בו שוב ושוב אך הוא עקב: לא ולא! הלה פנה למארי ואמר: לפחות תאמר לי מדוע אינך רוצה לברכה? **"היא מחללת שבת"** היתה התשובה. הלה הבין מיד מדוע אף אותו לא רצה לברך.

כבר במעלליו יתנכר נער. בימי חלדו, בעודו רך בשנים, האדמו"ר המקובל הרה"צ רבי **אלעזר אבוחצירא** זצוק"ל כבר כינתה אותו הסביבה 'בבא' (אבא) בגין פרישותו המופלגת וזהירותו הקפדנית. בשמירת העיניים. אם ניתן לעשות אנלוגיה, בין גדולי ישראל, הרי שכידוע בדור הקודם, אחד מענקי הדור היה רבינו **החפץ חיים** זצ"ל שהמאפיין הייחודי שלו היה בהקפדתו על שמירת הלשון.
לפיכך גם נקרא על שם ספרו זה, ולא על שם יתר ספריו. אפשר לומר וניתן להעיד ללא ספק, כי גדול הדור בדורנו בתחום שמירה אחרת, הלא היא **שמירת העיניים**, היה רבי אלעזר המיוחד שבו. לא מצאנו כדוגמתו בימינו".
לצד גדולתו התורנית, צדקותו המרוממת, ואישיותו הקדושה, **זכו אלפים להיושע** על ידו.
רוח הקודש שנצצה בבית מדרשו הייתה למופת.

יהודי צדיק
להיות מוכן ללכת בבוקר עד צואר כדי לעזור ליהודי אחר. רצונך להרים אדם השקוע בבור, עליו לרדת לתוך הבור ולמשכו משם, שכן אין מושכים מלמעלה.

הכל מודים שמן הראוי שבני-הזוג יעניקו שבחים זה לזה; כמו כן ברור שבבית שנשמעות בו מילות הערכה, **נעים לשהות**. במשפחה שבני-הזוג מחמיאים בה זה לזה, הילדים גדלים בריאים ברוחם והם יראו את העולם הסובב אותם **באור חיובי**.
אולם, כדי שבן-הזוג ישבח, אין להסתפק בציפייה שסוף סוף יעשה זאת, או להחליט שאם אינו מבין שזו חובתו הבסיסית, אני לא אסב את תשומת לבו לכך, אלא יש **לעודד אותו** לשבח.

הגרוע שבמצב של ביטול תורה - כאשר הדבר כבר לא מכאיב

מנהל מוסד חשוב שח לרב המקובל רבי **שלמה שרעבי** זצ"ל על גירעונות גדולים בתפעול המוסד השיבו הרב: כי אחד מעובדיו הנאמנים **נגוע קשות** בענייני קדושה והוא זה אשר לוקח רבות מכספי המוסד
המנהל ההמום עקב ביסודיות ואכן גילה לתדהמתו כי אחד העובדים אשר **עמד לצידו** דוקא הוא זה אשר נגוע בכל אשר אמר הרב.

רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב זצ"ל שאל את החזן המקומי מדוע קולו צרוד. השיב לו החזן שהצרידות באה **מהתפילה לפני התיבה**.
אמר לו רבי לוי-יצחק: מי שמתפלל לפני התיבה קולו נצרד, אך מי שמתפלל **לפני השם יתברך** אין קולו נצרד...

קל לך לעשות עשרה בעלי תשובה מאשר לעקור מידה רעה אחת מלבך...

נקודת פמהשאלה
אני רוצה לשמוע את השקר הטוב ביותר! הכריז המלך והעביר את ההודעה בכל רחבי הממלכה. הגיעו המונים. שקרנים מפורסמים, רמאים עם תעודות, בדאים מומחים, כולם עמדו בתור והתחרו ביניהם מי יצליח לספר את **השקר הטוב ביותר**. 'את זה כבר שמעתי!' אמר המלך לראשון.
גם זה סיפור מוכר! פסל המלך את השני. 'תמציא כבר משהו מרענן, לשם שינוי!' כעס המלך על השלישי. 'אפילו לשקר, אתם לא מצליחים!' התרעם המלך בסופו של יום ארוך, כאשר אף אחד מהסיפורים לא השביע את רצונו.
'נמאס לי לשמוע שטויות!' הכריז המלך בבוקרו של היום השני, 'שמישהו יבוא לכאן סוף סוף ויספר לי שקר רציני, משהו מחוכם, עסיסי, משהו שאפשר ליהנות ממנו!' ואז הגיע **החכם העני**. הוא שמע את ההכרזה של המלך, 'מה אתה עושה כאן?' התפלא המלך שהכיר את החכם משכבר הימים 'דבר חשוב לי אליך אדוני המלך', אמר החכם 'לפני שלושים שנה, כשאביך, המלך הקודם עליו השלום והמנוחה, היה בחיים, נקלעה הממלכה לקשיים כלכליים, בארמון המלוכה שרר מחסור קשה, והמלך בא אליי לבקש שאלווה לו כסף. **הלוויתי לו שק מלא בדינרי זהב**. ועכשיו, באתי לתבוע את החוב!'.
'השתגעתי?! נפלת על הראש?! נראה לך שאבא שלי היה בא לבקש הלוואה?! אתה שקרן!' הושיט החכם את שקו ופנה אל המלך: 'בכל מקרה תצטרך למלאות את השק הזה בדינרי זהב. שהרי אם דיברתי אמת, חובה עליך לפרוע את החוב. ואם שקר כפי הרי זכיתי בפרס הגדול שהבטחת. הורה למשרתי למלאות את שקו של החכם בדינרי זהב. 'אולי תגיד לי מה אתה מתכוון לעשות בזהב?' 'התעניין המלך. - **אשליך אותו אל הים!** אמר החכם. - 'השתגעתי?! חשבתי שאתה איש חכם?!' צעק המלך. כנראה שאני חי במדינה של משוגעים. אם תמורת השקר אפשר לקבל שק מלא דינרי זהב, ואילו את האמת אין מי שיעריך, אז כנראה שמהוה פה משושב באמת... טוב לי להיות אביון אמיתי מאשר שקרן עשיר!'
איש האמת. אוהב את האמת. **רק משום שאמת היא**. אף אם לא תביא לו כל תועלת. פשוט משום שאמת היא. (העורך)

ירא ה' מנעוריו **עוד** משהו נעוריו התבלט הגה"צ רבי **שבתאי** זצ"ל בין חבריו בתלמוד תורה הירושלמי **עץ חיים**. צניעותו יחד עם גדולתו בתורה הפליאו את כל מכיריו, התמדתו הייתה ללא הפוגות, ואף כאשר כל חבריו יצאו לשחק כדרכם של נערים, **ישאר הוא יושב** ושוקד באהלה של תורה, והיה מסוגל בימי חייו לעסוק בתורה במשך שמונה עשרה שעות ללא הפוגה.

**במעט מקרים האדם צודק.
במעט מן המעט
הוא מוכן להודות על כן.**

כעסו של ההורה מראה שההורה כלל לא מונה בעבודת השם ובעבודה העצמית שלו על מידותיו. כי אם היו לו עבודות כאלה, היה מבין שכפי שלו יש יצר הרע והוא נכשל פעמים רבות בכל יום, ובמקביל **עושה תשובה**, מתפלל ומקבל לשפר להבא את עצמו, כך הוא הדבר לגבי ילדו, וכך הוא גם צריך להתנהג עם הילד – כמו עם עצמו. ללמד את הילד את העבודה העצמית ובהחלט לא להרגיל אותו (ואת עצמו) לרדיפה עצמית.

זאת, משום שיעקר החינוך הוא לימוד הילד **להתמודד נכון** עם הכישלונות שלו, להראות לו שהדרך להתמודד עם מצבים כאלה היא בסבלנות ולא ברדיפה עצמית, ולא 'להרוג' לו את הנפש. ואז, אט אט, הילד יתגבר ויצליח, כמו שסיפר לי פעם אבא אחד על בנו שלא רצה לקום לבית הספר באופן קבוע, עד שהחליט ללכת אתו בדרך של חיבה, אהבה וסבלנות, וכל יום בבוקר היה מעיר אותו עם **המון חום ואהבה**, חיבוקים ונשיקות, עד שהילד התחיל לרוץ לבית הספר...

**להצלחת רפואות
הדסה צביה בת אביגיל
וזיווג והצלחה
רפאל ארז בן הדסה צביה
זיווג הגון אבישולם
בן אורה**

ה"חזון איש" זצ"ל נהג להתפלל מידי יום מנחה גדולה בשעה מסויימת. מעשה ונתקשו לכנס מניין לבית הכנסת שבביתו לשעה האמורה. רק רבע שעה לאחר השעה הקבועה **נמצא העשירי** למניין.

אלא שאז צצה בעיה חדשה, אחד הנוכחים שאל את ה"חזון איש", "הזמנתי אדם לביתי לשעת הצהריים, ועקב איחור התפילה, אותו אדם ימתין עלי, מה עלי לעשות?" "אין כאן שאלה כלל", השיב ה"חזון איש", "יבוטל המניין על ידך, ומדיבור האמת **לא תחז!**" ואכן כך היה, **נתבל המניין** אותו יום...

גיטו גלובוק, רוסיה הלבנה, אחר פלישת הגרמנים גם אם לא יכלו לשמר את השבת כפי שהיו רגילים, השתדלו היהודים הדתיים-שנאלצו לעבוד במפעלים למען הגרמנים- **למעט ככל האפשר** בחילול השבת. בשום אופן לא רצו להתנתק מתחושת קדושת השבת ותמיד חיפשו אפשרויות להתפלל את תפילת השבת או החג. לאחר פלישת הגרמנים לעיר גלובוק, הועסקו מספר יהודים בבית מלאכה למברשות. **הם יצאו לעבודה**, מי סידור בכיסו ומי תהילים, או ספר קדוש אחר.

הם אף ארגנו תפילה בציבור ולימוד תורה בצוותא. במשך כל יום השבת היו לבושים בסנירי עבודה ולא עשו מאומה. היו מקדימים להגיע למפעל, **מתפללים במניין**, ואף קראו בספר תורה שהגניבו לשם בדרך לא דרך והסתירוהו במקום בטוח. אפילו במנחמה קראו בספר תורה זה.

בעת שרבי נתן צבי זצ"ל שכב על ערש דווי בירושלים, נקבע שתמיד ישבו על יד מיטתו שני תלמידים כדי לטפל בו. באחד מלילי השבתות סיפר לו אחד התלמידים התורנים שישבו על ידו באותה שעה, שבמלון שהם התאכסנו בו התאספו בו מניין אנשים כדי להתפלל תפילת ערבית בציבור.

רבי נתן צבי הבין שהוא **רוצה להצטרף למניין** ואמר לו ללכת, ובאותו זמן הציע גם לחברו שיצטרף אליו. התלמיד השני הבין שכונתו היא לנסותו בלבד ולא עזב את המקום. לאחר שהראשון שוב מתפילה, הרים עליו ר' נתן את קולו בנויפות חמורות, היאך הוא עוזב חולה והולך להתפלל, והרי הרמב"ם פוסק: "כל המבקר את החולה כאלו נטל חלק מחליו והקל מעליו, וכל שאינו מבקר כאלו שופך דמים", ואם כן איפוא, האם תפילה זו למצווה תחשב? הרי אין זו **אלא שפיכות דמים**.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

עבדו את ה' בשמחה
וְהָיָה עִקֵב תְּשֻׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֹהִים וְשִׁמְרָתֶם וְעִשִׂיתֶם אִתָּם ... פִּרְשַׁתְּנוּ פוֹתַחַת בְּלִשׁוֹן "וְהָיָה", וְאִין וְהָיָה אֵלֶּא לִשׁוֹן שֶׁל שְׂמַחָה (מְגִילָה י ע"ב, וְיִקְרָא רַבָּה יֵא, ז), וְגַם בְּהַמְשַׁךְ הַפִּרְשָׁה נִאֲמַר וְהָיָה אִם שְׂכַחַת תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ (דְּבָרִים ה, יט).

ולכאורה קשה, איך אפשר לומר לשון שמחה בפסוק זה, וכי יש שמחה ששוכחים חלילה את ה' יתברך ואת מצוותיו? אלא הביאור הוא, **"וְהָיָה עִקֵב תְּשֻׁמְעוּן"** – כל תכלית עבודת האדם בחייו זה לעבוד את ה' יתברך ולשמור מצוותיו בשמחה, **עבדו את ה' בשמחה באו לפניו בְּרִנָּה (תהילים ק, ב)**. ולכן פותחת הפרשה בלשון שמחה, "והיה עקב תשמעונו", ללמדנו שאם רוצים אנו לשמור ולקיים את כל משפטי התורה ביציבות ולאורך זמן, צריכים אנו לדאוג שהם יהיו מתוך "והיה" – לשון שמחה.

רבינו הארי הקדוש העיד בפני תלמידו רבי חיים ויטאל זיע"א, שכל מה שיזכה לקרבת אלוקים גדולה מאוד ולגילוי סודות התורה, שאפילו לאמוראים והנאים לא ניתן רשות לגלות, זה **מפני שהתאמץ לקיים את כל מצוות ה' מתוך שמחה**.

וכיון שמתאמץ לעשות את המצוה מתוך שמחה ה' יתברך השרה עליו את שכנתו, אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה (שבת לה ע"ב), רק כך אפשר לזכות לדברים גדולים, בהשתדלות לקיים כל מצוה ומצוה מתוך שמחה גדולה. ומה שנאמר בהמשך הפרשה **"וְהָיָה אִם שְׂכַחַת תִּשְׁכַּח, הַבִּיאור** הוא שכל הקללות האמורות בתורה הם דוקא לאדם ששוכח את ה' מתוך שמחה ואושר, אך אדם שמתנחם על מעשיו וחוזר בתשובה שלימה, **הקב"ה מקבלו** בחום ואהבה ומכניסו תחת כנפי השכינה

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שני משוגעים החליטו להתחפש לבניין. אחד עלה על השני, וככה עמדו. לפתע בא שוטר ואמר להם: "קדימה חברה, להתפור!". ענה לו אחד המשוגעים: "אנחנו בניין, ובניין לא זז!". ככה עשו 3 פעמים, עד שהשוטר התרגז והחטיף סטירה למשוגע שעמד למטה. צועק המשוגע מלמעלה: **"תפתח, מצללים בקומת הקרקע"**.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

חז"ל אומרים למשל על התפילה: "תפילה בלי כוונה, כגוף בלי נשמה". אדם עומד ומתפלל מתנועע בדביקות, וקורא את הסידור כולו מ-א' ועד ת', הוא לא מחסיר אפילו מילה אחת. אבל הראש שלו במקום אחר, הוא **מטייל במחשבותיו** בכל רחבי העולם, והפה שלו ממלמל וממלמל, **הוא נעמד** כשצריך ומתיישב כשלא צריך אבל הכול חלול, המילים ריקות מתוכם הן רק מילים בלי נשמה, **זו אינה תפילה**.

סיפר הבער-שמיטוב פעם אחת ראיתי בחלום שאני הולך בשדה, וראיתי בחלום מרחוק כמו ערפל. והלכתי עד מקום הערפל. פגנה הערפל לצד אחד והיה השמש מאיר בצד זה וגם על הדרך, ובצד השני היה הערפל, והיה המקום כמו מסדרון ארוך, והלכתי עד שהגעתי לסוף הבקעה. ואצלי היה עבד כנעני כמה שנים והלך ממני, וראיתי אותו הולך **ומטען גדול** מאוד של עצים על כתפיו. וכשראה אותי השליך העצים מעליו, ונפל לרגלי ואמר: כשהייתי עבד לרום-מעלתו הייתי שומר שבת, וכשהלכתי מכם עבדתי אצל מוכסן אחד ועבד עמי בשבת, וצווה עלי לילך ליער להביא עצים בשבת, ועכשו שנינו מתים, וצריך אני להביא עצים ביום השבת לגיהנום עד שיהיה די בשביל המוכסן לכל ימי השבוע.

על-כן בקשתי מכם שתמנינו עד שאשוב, ואראה לרום-מעלתו מקום שיבקש רום-מעלתו מהם שיפטרו אותי מן הדין, כי רום-מעלתו חשוב מאוד בזה העולם, ועכשו אין ביכולתי מפני הממונים ההולכים אחרי. אמר לו: אם אני חשוב בזה העולם, **הנח את העצים** ולך עמי תכף והראה לי את המקום. הלך עמו והראה לו היכל אחד. ובכנס הבעל-שם-טוב לתוכו, והמליץ בעדו ופטרו אותו מן הדין. וכשהמלצתי עבור הנוכרי

שלושה אנשים הגיעו לגן עדן. המלאך אומר שיש מקום רק לאיש אחד. בעל הסיפור העצוב ביותר ייכנס!!! הראשון: "חשבתי שיש לי גנב בבית והיפסתי בבית וראיתי שבמרפסת איש ניתלה לי על המעקה! ... קפצתי לו על האצבעות, קפצתי וקפצתי... לא נפל!". הלכתי להביא פטיש, דפקתי לו על האצבעות עד שנפל. למזלו היו שיחים למטה... אז לקחתי את המקרר, וזרקתי עליו. השני: "אני גר בקומה 27 והשקיתי את העציצים שלי, לפתע המעקה נפל ונפילתי גם, עד לקומה ה-12 ונאחזתי במעקה. פתאום, משוגע קופץ לי על האצבעות, אבל לא נפילתי. למזלי הוא הלך אך חזר עם פטיש ביד, ודפק לי על האצבעות עד שנשברו ונפילתי..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לוי, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אליעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגניה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאירי, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

כך מקובל אני מרבותי
ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת
המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד
כל ימיו
(ספר החינוך מצוה ת"ל)
כותב העטרת זקנים אדם
המברך ברכת המזון מתוך הכתב
בדקדוק וכוונה מסלק מעצמו
צרות רבות ואסונות ל"ע.

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ

גליון על

המזון

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

"מצאתי למה אין אות פ"א
סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל
מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין
שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא
קצף, ולא אגף ולא אגף ומזונותיו
מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו".
(באר היטב" או"ח הלכות ברכת
המזון סימן קפ"ה אות א' -
ספר הרוקח סימן של"ז)

יהודי יקר
השבוע בפרשה אנו לומדים על

המצות עשה דאורייתא

"וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ"

לנטול ידיים ל"המוציא" (ולא להתפטר עם 'מזונות') ולברך
"ברכת המזון" בכוונה המלאה להודות להשי"ת על כל מה שהוא
נותן לנו, ובאותו הזמן גם לפעול כל הבקשות ברוחניות ובגשמיות
בבריאות ופרנסה וכל הענינים הנזכרים בברכת המזון.

ה"נועם אלימלך" זי"ע אומר, כאשר יהודים מבקשים מהקב"ה
על פרנסה, אז הקב"ה עונה להם: **"הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם"**, אני תמיד מוכן להשפיע לכם פרנסה, רק דבר אחד אני
מבקש מכם: **"יִצָּא הָעָם וְלָקְטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ"**, שתצאו בכל יום
ויום ולהודות לי על מה שאני נותן לכם, ועל זה אשפיע לכם כל
ההשפעות טובות!

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה
או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ממעוזבוש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף זי"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן זי"ע מליזענסק
רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף זי"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק זי"ע מראדאשיץ
רבי נחמן בן שמחה בן פייגא זי"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב זי"ע בעל החפץ חיים" - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל זי"ע מטאהש
הרבי ר' ישעיה ב"ר משה זי"ע מקערעסיטור - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה זי"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זצ"ל
רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה זצ"ל

לפרוש כנפיים
לנפוש כמה ימים
ולחזור רעננים

בכדי להמשיך לתת לכם
את השירות הטוב והמהיר ביותר

אנחנו יוצאים לחופשה קצרה

← בימים ראשון, שני ושלישי פר' ראה,
כ"ג-כ"ד-כ"ה אב, (1-2-3/8) הדפוס יהיה סגור

← נשוב לשרתכם מיום רביעי ב-10:00 בבוקר

- משלוחים לכל חלקי העיר
- שרות מהיר במיוחד
- מחירים נוחים במיוחד
- כל סוגי ההדפסות וההפקות
- הדפסות באיכות גבוהה

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
02-5337722 g5337722@gmail.com

שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00